Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Skovhus – en slægt

og
Thomasminde
på
Ane Marie & Lars Skovhus'
tid

Kristian Skovhus
Lars Skovhus

Skovhus – en slægt

og
Thomasminde
på
Ane Marie & Lars Skovhus'
tid

Denne bog er skrevet for Ane Marie og Lars Skovhus' efterkommere.

Når småordene "vi", "vores", og "os" optræder i bogen, indikerer de, at synssvinklen i bogen er Ane Marie og Lars Skovhus' 40 børnebørn, nemlig:

Svend (†), Bent, Elin (†), Jens, Anna Marie, Frank, Kristian, Inger, Ruth, Lars, Martha (†), Ester, Peter, Mie (Marie) (†), Asta (†), Søren (†), Lars, Keld, Kristian, Peter, Dorte (†), Bente, Ove (†), Inga (†), Bodil, Anne Marie, Mary, Børge (†), Kristian, Kirstine, Martha, Anne Marie, Elisabeth, Else, Jørgen, Lars, Ejner, Per, Anne-Mette og Jon.

(Se side 5)

Kristian Skovhus
Lars Skovhus

Indhold

Forord (3)
40 fætre og kusiner (5)

FIRE SLÆGTER (6)

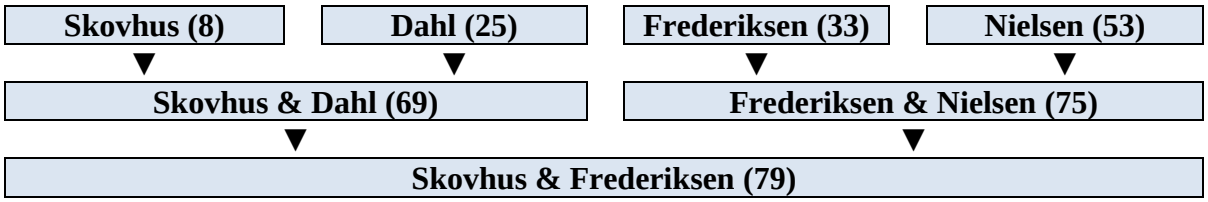

THOMASMINDE OG BLÆRE (84)

Thomasminde og Blære på Ane Marie & Lars Skovhus' tid (85)
Fem søskende / fem slægter (105)
Bedstefars øvrige fire søskende (106)
Thomasminde og slægtsfester (107)
Thomasminde frem til i dag (110)
Historiske glimt fra Blære dengang (112)

10 SKOVHUS SØSKENDE OG EFTERKOMMERE (118)

Agnes og Thomas Skovhus (118)
Thea (Dorthea) og Laurids Pedersen (120)
Rigmor og Anders Skovhus (126)
Ruth og Frederik Skovhus (129)
Christian Skovhus (133)
Anne og Aksel Nørgaard (134)
Martha og Jens Peter Sørensen (136)
Mitte (Marie) og Henry Kristensen (138)
Karen og Arne Skovhus (140)
Maren og Otto Skovhus (143)

Ordliste (146)

Forord

Med denne bog vil vi, Kristian og Lars, forsøge at sætte et minde over de formødre og forfædre, som vi 40 kusiner og fætre har haft. Desuden har vi valgt at fokusere specielt på vore bedsteforældre, Ane Marie Skovhus (*1880, †1969) og Lars Skovhus (*1877, †1946), og livet på Thomasminde i Blære i første halvdel af 1900-tallet.

Ane Marie Frederiksen

Lars Skovhus

For at finde oplysninger om slægtens fortid, har vi måttet søge i stort og småt, som det skildres i andet vers i sangen *Som dybest brønd gi'r altid klarest vand*, skrevet af Jeppe Aakjær i 1916:

> *"Vi søger slægtens spor i stort og småt,*
> *i flinteøksen efter harvens tænder,*
> *i mosefundets smykke, plumpt og råt,*
> *i kirkens kvadre, lagt af brede hænder.*
> *Hvert skimlet skrift, hver skjoldet alterbog*
> *har gemt et gran af slægtens ve og våde;*
> *nu skal de røbe mig, hvad vej jeg drog,*
> *og løfte mig en flig af livets gåde."*

Også moderne forfattere beskæftiger sig med menneskers behov for at kende deres egen historie. Denne passus er fra Jens Christian Grøndahls bog *Hjemme i Europa*, Gyldendal, 2015:

> *"Vi vender blikket bagud, bagom vores egen fødsel, for at forstå, hvem vi er. Familiens historie er også historien om, hvordan vi blev mulige. Det gælder ens eget liv, men noget tilsvarende gælder det liv, man har med sine samtidige og samfundet, Dér hvor man finder sammen eller prøver på det, når man er blevet voksen og har forladt sine forældres hus."*

Vi har fulgt 4 slægtsspor i udarbejdelsen af bogen, nemlig sporene efter vore oldeforældre: Thomas Larsen **Skovhus** og Ane Dorthe Pedersdatter **Dahl** samt Anders **Frederiksen** og Ane **Nielsen**.

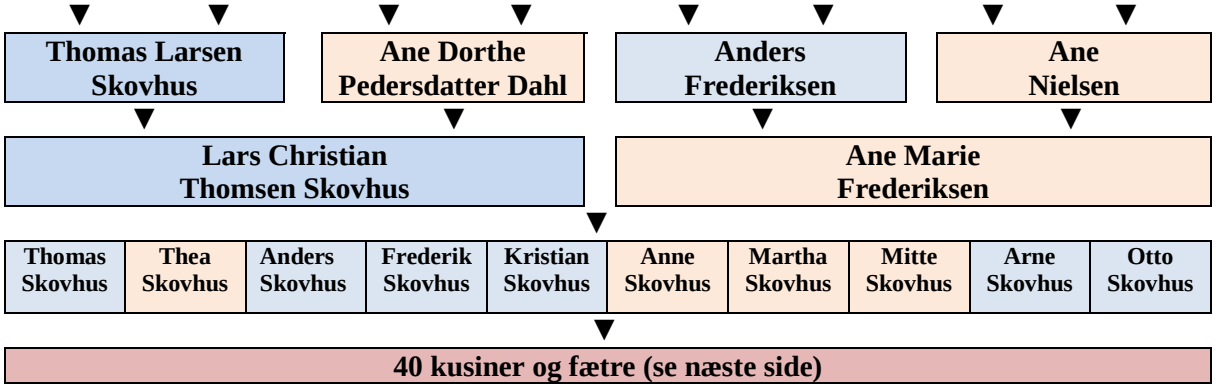

Som det fremgår af bogen, har stort set alle vore forfædre levet og virket i Vesthimmerland, og de har næsten alle været landmænd, tidligere var mange af dem fæstebønder. Dog har der været visse undtagelser med hensyn til erhverv: Møllere, kromænd, lærere, skræddere, et par limfjordsfiskere, en væver, en mekaniker, en skomager, en smed m.v.

Vi har følt, at der manglede en samlet, gennemgående beskrivelse af rødderne til Skovhus slægten og håber, at det lykkes nogenlunde tilfredsstillende med denne bog. For fuldstændighedens skyld, skal det dog nævnes, at der allerede foreligger enkelte bøger og skriftligt materiale, hvori Skovhus slægten indgår:

1. Anders Nikolaj Frederiksen: *"Optegnelser af fædre og familiemedlemmer"*, 1943.
2. Frank Skriver: *"Slægterne Dahl, Ahm, Eriksen, Poulsen, Rask, Skovhus, Skriver m.fl. i Danmark og USA. En slægtshistorisk oversigt 1700-1955"*, 1955.
3. Jørgen Rafn Lyngby, red.: "*Slægtsbog – Fortsættelse af Frank Skrivers bog over slægterne: Larsen, Stubberup, Lyngby, Rasmussen, Skovhus – 1955-1980*", 1980.
4. Kristian Skovhus, red.: "*Frederik Skovhus – Mosevang"*, 1998.
5. Bente, Dorte, Peter, Kristian, Keld og Lars Skovhus: "*Ruth og Frederik Skovhus – glimt fra slægtens historie*", 2011, som især omhandler egen familie samt tilbageblik på familiens forhistorie.

I forbindelse med udarbejdelsen af bogen skal der lyde en tak til Aars Museum (ved Kim Ørsted Iversen) og Nibe Lokalhistorisk Arkiv (ved Richard Søbygge) samt til Fransk Skriver, Jørgen Rafn Lyngby, Frederik Larsen (†), Karen Skovhus, Arne Skovhus (†), Frederik Skovhus (†) og Otto Skovhus (†). Der skal desuden siges tak til forskellige medlemmer af slægten, bl.a. til bror Keld og vore andre søskende samt fætre og kusiner for assistance med indhentning af oplysninger.

Vore kilder har primært været skriftlige beretninger over slægten, efterladte breve og dokumenter, kirkebøger, folketællinger, gamle matrikelkort, hartkornsbøger m.m. Det skal desuden næves, at internettet i dag er et vigtigt værktøj for slægtsbogsforfattere. Vi skylder derfor også at nævne bl.a. *"Geni","Wikipedia"* og*"Danish Family Search"*. Kilderne er generelt angivet som fodnoter i bogen.

Vi har forsøgt at være så tro som muligt over for de foreliggende kilder. Vi kan dog ikke garantere, at der evt. kan eksistere kilder eller historiske fakta, som vi har overset. Valget af tekster og kilder samt skrivearbejdet er udført så samvittighedsfuldt, som det har været os muligt.

Kristian Skovhus & Lars Skovhus

***Læsevejledning**: Undertiden krydses der i bogen frem og tilbage mellem generationerne. Hvis man ønsker overblik over, hvorledes de forskellige slægtled og generationer hænger sammen, anbefales de fire anetavler (side 9, 26, 34 og 54). Der henvises ofte til slægter senere i bogen ved hjælp af en sort bjælke:*

Læs om Maren Andersdatters slægt side XX

Elisabeth

Peter

Anne-Mette

Inga

Søren

Dorte

Inger

Svend

Mary

Peter

Ejnar

Ruth

Mie

Christian

Per

Martha

Ove

Martha

Kristian

Esther

40

kusiner oa fætre

Børge

Lars

Lars

Kirstine

Elin

Kristian

Else

Lars

Keld

Bent

Jens

Bodil

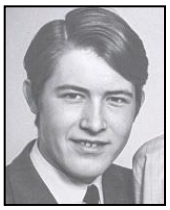
Jørgen

Asta

Bente

Jon

Anna Marie

Anne Marie

Anne Marie

Frank

Fire slægter

Vi kusiner og fætre stammer alle fra Himmerland, altså fra det stykke Danmark, der ligger mellem Limfjorden, Kattegat og Mariager Fjord. Oprindeligt hed landsdelen *Himmersyssel* (og endnu før i historien *Himbræsyssæl*).

Nørrejylland bestod i middelalderen af områderne *Thysyssel*, *Sallingsyssel*, *Himmersyssel* og *Vendsyssel*. Kun Vendsyssel har bevaret endelsen *syssel*.

Man plejer at sige, at middelalderen varede fra cirka år 500 til 1500. Vi kommer i denne bog ikke helt tilbage til middelalderen – men næsten. Det ældste medlem af slægten, vi har kunnet spore, hed Gunde Sørensen (9tip). Han levede ca. 1589-1673 og var en af forfædrene i Nielsen slægten.

Udsnit af kort[1], der viser, hvorledes *Himmersyssel* i middelalderen var delt op i herreder.

Slet Herreds våben - 1648

Hornum Herreds våben - 1648

Års Herreds våben - 1610

Gislum Herreds våben - 1610

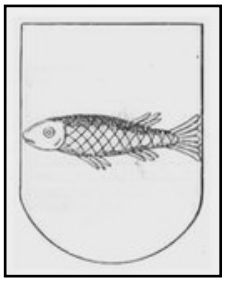

Rinds Herreds våben - 1620

Våbenskjolde fra de fem herreder hvorfra forfædrene til Skovhus, Dahl, Frederiksen og Nielsen slægterne hovedsageligt stammede.

[1] Danmarks administrative inddeling i middelalderen. Kortet er udarbejdet af Johannes Steenstrup til *Danmarks Riges Historie* (1900).

Vore oldeforældre og deres forfædre har i generationer primært boet i 5 herreder, nemlig Slet, Hornum, Års, Gislum og Rinds Herreder og i 20 forskellige sogne (se navnene på sognene under hvert kort).

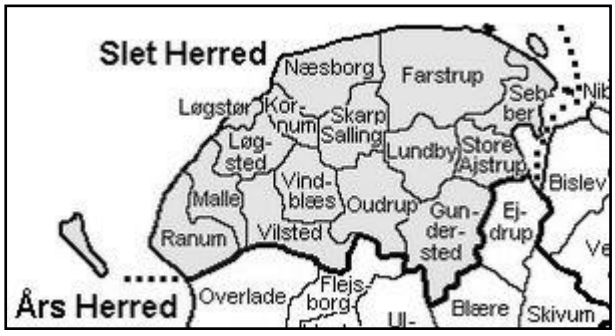

SLET HERRED: Farstrup, Sebber og Store Ajstrup sogne.

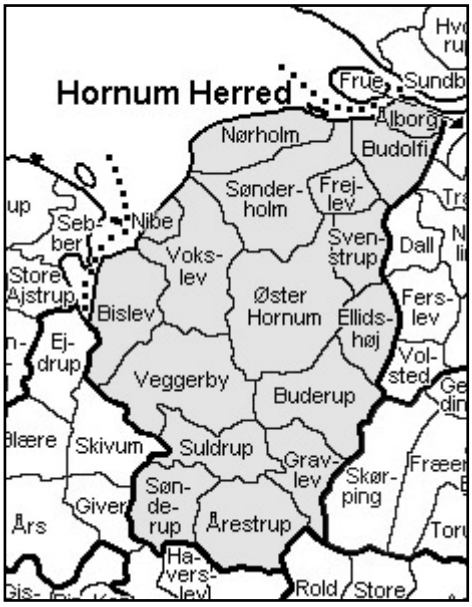

HORNUM HERRED: Bislev, Nibe, Nørholm og Sønderholm sogne.

ÅRS HERRED: Blære, Ejdrup, Giver, Haubro, Skivum og Års sogne.

Info

Et herred var oprindeligt et område, som udgjorde en retskreds med en herredsfoged som øverste myndighed. Herredsinddelingen blev indført i Danmark i 1000-tallet og dannede i 1900-tallet grundlag for landets inddeling i rets- og politikredse samt provstier.

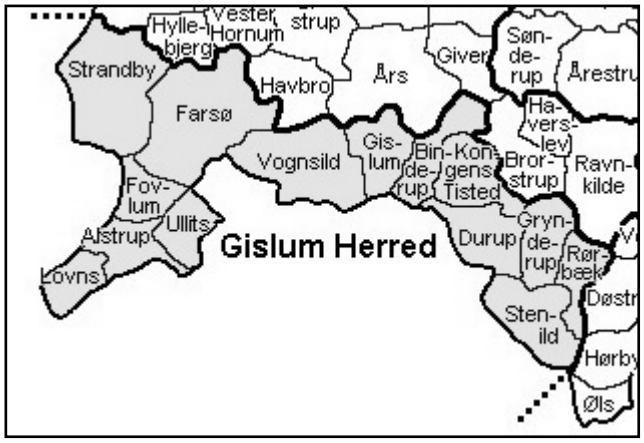

GISLUM HERRED: Farsø, Gislum, Strandby, Vognsild og Ullits sogne.

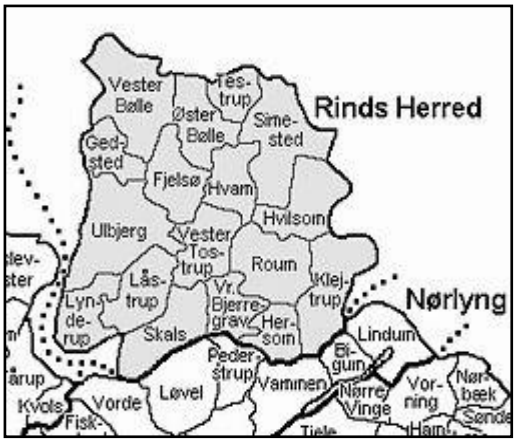

RINDS HERRED: Vesterbølle og Østerbølle sogne.

Skovhus slægten

Thomas Larsen Skovhus' aner

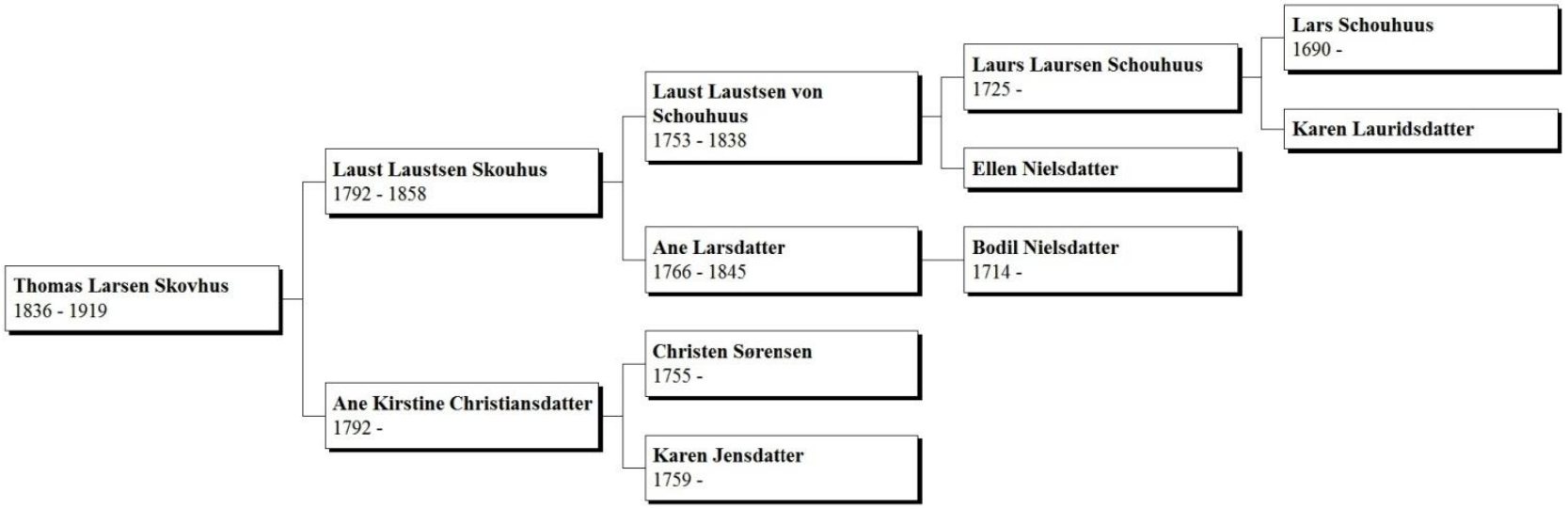

Skovhus slægten

Dette afsnit begynder med ældste generation

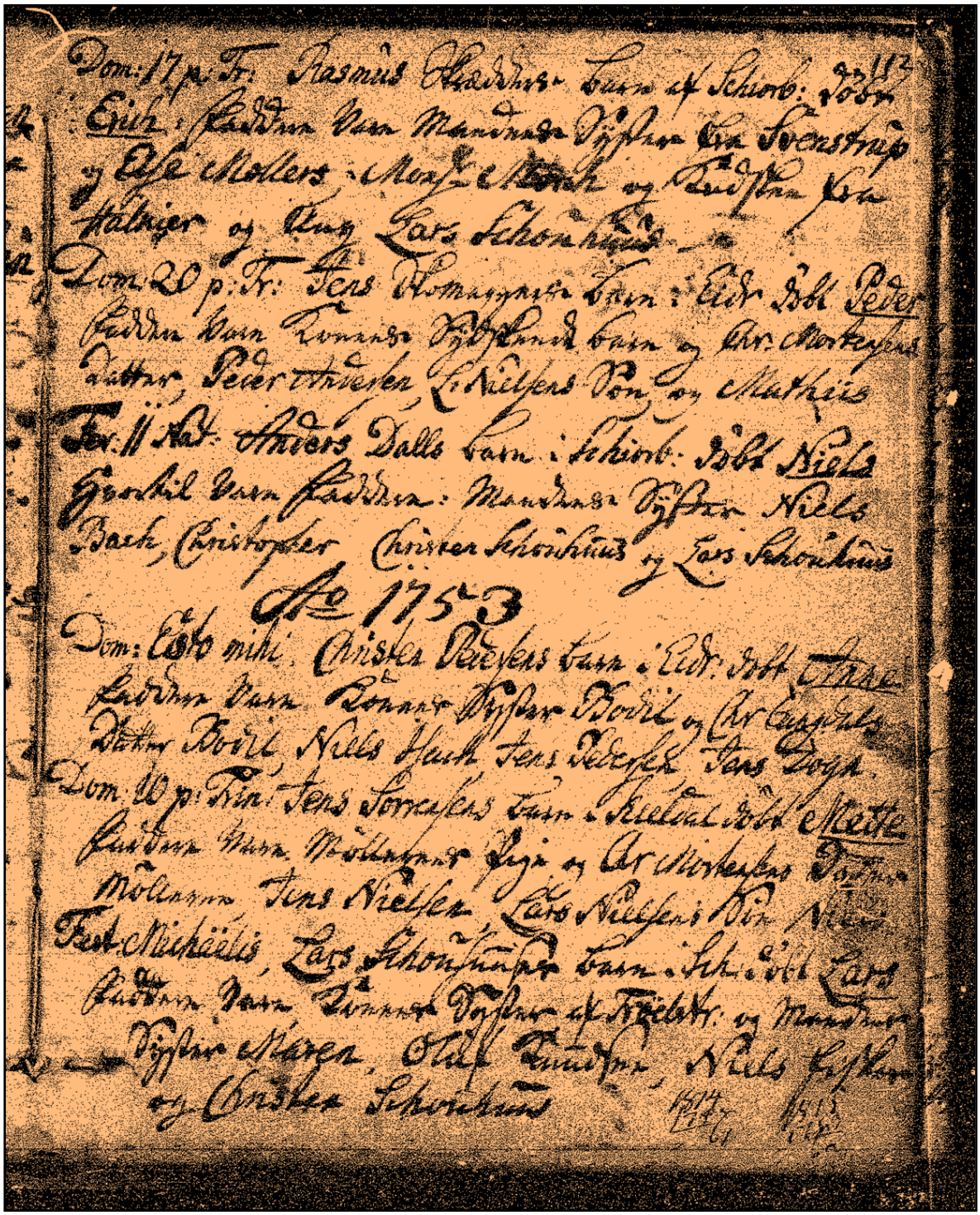

Denne side stammer fra Ejdrup Kirkebog 1752 og 1753, opslag 156, og er et af de første dokumenter, hvor man kan læse efternavnet 'Skovhus'. Flere steder på siden optræder der en Skovhus som fadder. I fjerde sidste linje står der: "*Lars Schouhuus' barn i Skørbæk døbt Lars*". De er henholdsvis 3tip og 2tip. Også slægtsnavnet Dahl optræder flere steder på siden.

Navnet *Skovhus*

Fornavnet "Lars", mellemnavnet "Larsen" og efternavnet "Skovhus" har været gennemgående på mandesiden i slægtens historie i generationer. *Skovhus* var dog et navn, man kaldte sig, og ikke det rigtige efternavn, som var *Larsen.* Af gamle de dokumenter fremgår det, at vore forfædre har udvist en vis kreativitet med hensyn til stavemåden:

Lars	Larsen	Skovhus
Laus	Lausen	Skouhuus
Laurs	Laustsen	Schovhus
Lavst	von Larsen	Schouhuus
Laust		

Om navnet ***Skovhus*** skrev Frederik Larsen (fætter til de ti søskende på Thomasminde) i Jørgen Rafn Lyngbys Slægtsbog: "Hvor navnet Skovhus stammer fra, ved jeg ikke. Nogle mener, at slægten længere tilbage i tiden har boet i **Kyø Skovhuse**. De gamle skøder fortæller, at man på offentlige skrivelser har brugt navnet Skovhus, indtil loven forbød befolkningen at bruge navne, de ikke var født med. Derefter skrev man "kaldet Skovhus" i offentlige dokumenter."

Vi forfattere mener snarere, at navnet kommer fra **Halkær Skovhuse** tæt på Skørbæk, hvor slægten boede. Opslag i kirkebøgerne viser således, at "Lars Larsen i Schiørbæk" (1tip) flere gange i begyndelsen af 1800-tallet var fadder for børn af naboen "Christen Svendsen, husfæster i Halkiær Skovhuse".

I 1904 fik Danmark sin første egentlige navnelov. Det blev heri bestemt, at det skulle være nemmere for folk at få tilladelse til at anvende deres kaldenavn som efternavn. Oldefar, Thomas Larsen Skovhus, var hurtig til at benytte sig af den nye lov, idet slægten allerede den 30. december 1905 fik udstedt navnebevis af By- og Herredsfogeden i Nibe på navnet ***Thomas Larsen Skovhus*** (jf. Ejdrup Sogns kirkebog 1836 – 1853):

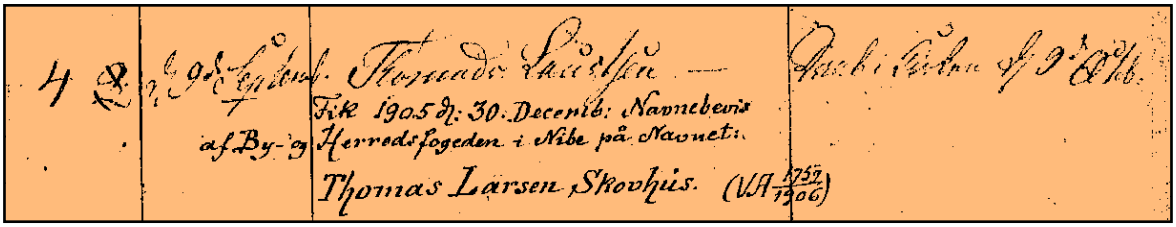

Den første *Skovhus*

Lars Skouhuus og Karen Lauridsdatter (4tip)

Den tidligste slægtning med efternavnet 'Skovhus', som vi kan finde frem til, er Lars Skouhuus, som formodes at have levet mellem 1690 og 1749 i Skørbæk. Han var gift med Karen Lauridsdatter. De boede på en fæstegård, som lå bag Skørbæk Krogård. Skovhus slægten boede på gården i mindst fire generationer. Vi kender ikke noget til Lars Skouhuus og Karen Lauridsdatters forældre.

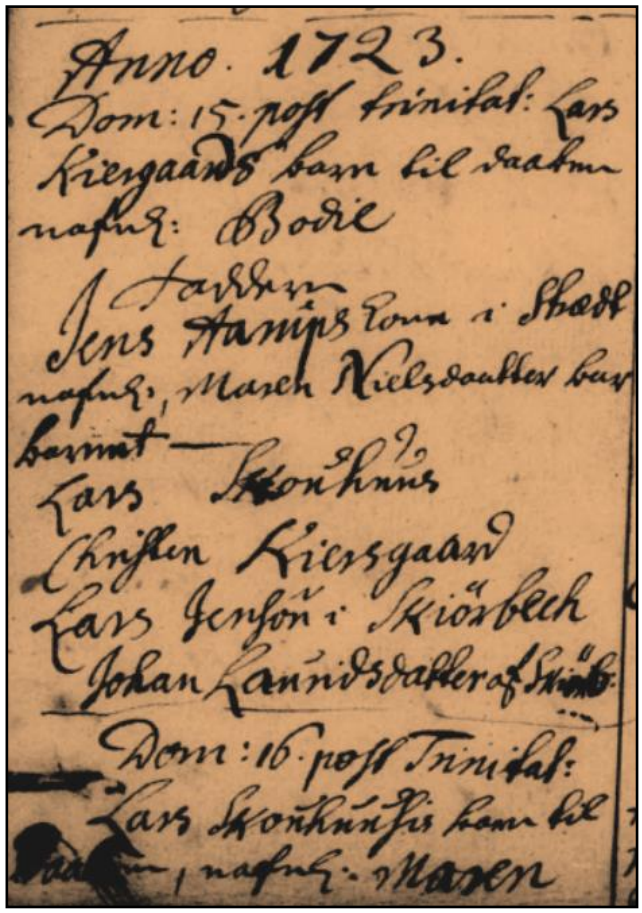
Anno. 1723.
Dom: 15. post trinitat: Lars
Kiergaards barn til daaten
nafnl: Bodil
Faddere
Jens Hamps kone i Stadt
nafnl: Maren Nielsdaatter bar
barnet
Lars Skouhuus
Christen Kiersgaard
Lars Jensön i Skiörbeck
Johan Lauridsdatter af Skiörb:
Dom: 16. post Trinitat:
Lars Skouhuusis barn til
daaten, nafnl: Maren

Det første skriftlige vidnesbyrd om Lars Skouhuus (4tip) stammer fra Ejdrup Kirkebog, 1723, opslag 66. Her står der, at han den 15. søndag efter Trinitatis var en blandt flere faddere, da Lars Kiersgaards (ukendt) datter blev døbt Bodil.

Den 16. søndag efter Trinitatis bliver Lars Skouhuus' egen datter, Maren, døbt (se nederst i dokumentet).

Dom: 23. post Trinit: blev
Lars Skouhuusis kone
nafnl: Karen Lauridsdaat-
ter — introduceret

Samme år den 23. søndag efter Trinitatis, blev Lars Skouhuus' kone, Karen Lauridsdatter, introduceret i kirken (7 uger efter fødselen). Herfra kendes hendes navn.

Info

Introduktion af barselskvinder

En begivenhed, der ofte nævnes i kirkebøgerne, er introduktionerne, dvs. barselskvinders første besøg i kirken efter fødselen, som regel efter seks uger. Kvinder blev i århundreder betragtet som urene efter en fødsel og måtte derfor ikke komme i kirke de første uger, efter barnet var kommet til verden. Traditionen var, at barselskonen blev fulgt til kirken af nabokoner, og det lille optog måtte pænt vente uden for kirkedøren, indtil præsten kom og højtideligt førte dem ind. Ceremonien blev afskaffet i 1797, men især på landet holdt man længe fast i den gamle skik, som nævnes helt op til slutningen af 1800-tallet. Det var skik, at barselskonen og hendes følge ofrede et beløb til præsten, hvilket muligvis været en medvirkende årsag til den langsomme afskaffelse af traditionen.

Laurs Laursen Schouhuus og Ellen Nielsdatter (3tip)

Lars Skouhuus og Karen Lauridsdatters søn hed Laurs Laursen Schouhuus. Han var fæstebonde i Skørbæk, blev født omkring 1725 og var gift med Ellen Nielsdatter, hvis forældre vi ikke ved noget om. I 1753 fik de sønnen Lars (2tip), som senere kaldte sig Lars Skovhus von Larsen.

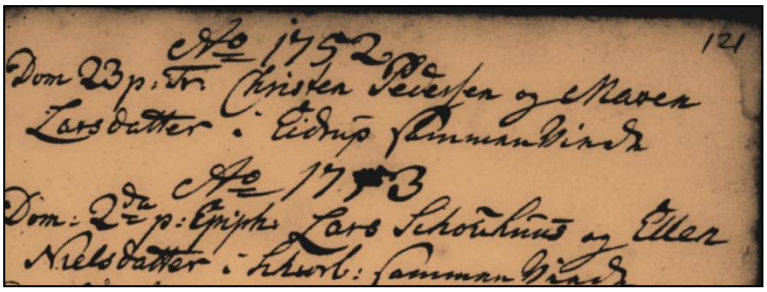

Laurs Laursen Schouhuus og Ellen Nielsdatter blev viet den 2. søndag efter helligtrekonger, (Ejdrup Kirkebog, 1753, opslag 93). Bemærk også ordet "Schiørb.", der var en forkortelse for Skørbæk.

Ejdrup Kirke

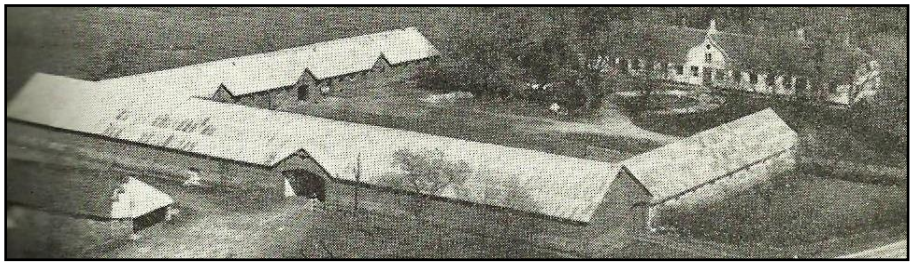

Halkærgård var en hovedgård, som oprindeligt tilhørte den katolske kirke. Den nævnes første gang i 1380.

Laurs Laursen Schouhuus overtager fæstegården

I 1787 overtog Laurs Laursen Schouhuus fæstegården i Skørbæk efter sin far (4tip). Gården hørte under Halkærgård. Nedenunder ses et hjørne af fæstebrevet, der er underskrevet af Diederich Andreas Colding, der ejede Halkærgård samt af en række andre fæstegårde på egnen.[2]

Hjørne af fæstebrevet

[2] Der er kun medtaget et hjørne af dette dokument fra 1787 samt af nogle af de øvrige dokumenter her i Skovhus afsnittet. De foreligger i kopi i Rafns bog fra 1980, men er så utydelige, at de ikke kan kopieres igen. Heldigvis er der afskrift af dokumenterne i Rafns bog. Frederik Larsen skriver i bogen, at han har lånt dokumenterne af en Jens Peter Jensen, Overlade, som vi desværre ikke har kunnet opspore.

Fæstebrev 1787

Underskrevne DIEDERICH ANDREAS COLDING til Halkier tilstaar hermed at have Sted og Fæst LAURS LAURSEN SCHOUHUUS den mig tilhørende Gaard udi Schiørbech som hans Fader Laurs Laursen Schouhuus hidtil har beboet og nu formedelst Alderdom og Skrøbelighed tilsammen godvillig haver Opladt Hove den Gaard som udi i Landmaalingens nye Matricul er ansadt for Hartkorn 3 Tdr., 2½ A. bemeldte Laurs Laursen [den nye fæstebonde] udi Fæste sin Livs Tiid skal beholde saa længe hand deraf aarlig til rette forfalds Tiider svarer og betaler alle Kongelige Skatter og Contributioner som nu ere eller herefter paabuden vorder samt til hver Aars Martinii (Mortensdag 11/11) leverer udi Landgld. Rug 1 Tdr. 3½ Sk., Byg, 1 Tdr., Hauer. 1 Tdr., og paa tilsiigende forsvarlige og vel forrette det avfordrende Hoveri Arbeide og Reiser ligemed mine andre Bønder der i Byen.

Hans gamle Fader, som nu haver afstaaet Gaarden til Sønnen, haver hand at forsyne med fornøden Føde og Underholdning deri Gaarden saalænge hand lever og efter hans Død at lade ham kirkelig begrave, dog naar hans Fader ey finder sig tient med længre at forblive deri Gaarden skal Fæsteren give ham een Sængs Klæder efter Hosbondens skiønnende samt aarlig 1 Tdr. Rug og 1 Tdr. Byg saalænge han lever, hvilken avmeldte hans Fader skal bekomme sin Livs Tiid deraf Gaarden om hans Søn forinden hand ved Døden afgaae.

Og da Fæsteren nu modtager Gaarden med ald den derudi værende Ind- og Udboe som Vogne, Ploug og øvrige Gaardredskaber med videre tillige med den fulde Sæd af alle slags saa haver hand ey alleene Gaarden stedse med Lov forsvarlig Besætning og Sæd at have forsynet, men end og Gaardens Bygninger som nu er i god Stand at forbedre og alletiider udi i lovlig Stand at vedligeholde – Gaardens tilhørende Jorder og Eiendomme paa lovlig Maade giøder, dørker, saar og behandler, intet deraf bortleier […]. I øvrigt holder Fæsteren siig Hans Kongl. Mayestets Allernaadigste Lov og Forordninger Allerunderdanigst efterrettelig, er mig og udsendte hørig og lydig, alt under dette Fæstes Forbrydelse og anden lovformelig Straf. Til Stadfæstelse under min Haand og Forsegling.

Halkier den 4. Juni 1787. *D.A. Colding*

Info

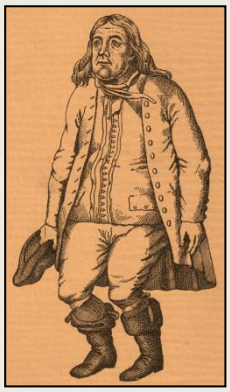

Fæstebønder

Illustrationen til venstre forestiller ikke en af Skovhus familiens forfædre, men kunne måske godt have gjort det. Den stammer fra bogen "Vesthimmerland omkring 1788". I bogen står der bl.a., at "… den stavnsbundne bonde blev mere behandlet som materiale, godstilbehør og arbejdsdyr end som menneske".

En fæstebonde var en bonde, der ikke selv ejede sit landbrug, men lejede det af herremanden. Bonden skrev under på en kontrakt, et såkaldt *fæste*.

Afgiften til herremanden blev betalt ved, at bonden arbejdede en del af tiden på herremandens marker (*hoveri*), eller ved at bonden gav ham en del af sin produktion (*landgilde*).

Fæstesystemet begyndte i 1300-tallet. En fæstebonde skulle være "hørig og lydig" over for jordejeren. Til gengæld skulle herremanden give bonden en vis beskyttelse ved fx sygdom og dårlig høst. Herremanden havde hals- og håndsret over bonden, dvs. han havde ret til at efterforske, dømme og udføre legems- eller frihedsstraf, ja selv dødsstraf.

De dårlige forhold for bønderne var baggrunden for Den Store Landbokommission i 1786 og de efterfølgende landboreformer med forbedrede forhold for bønderne til følge. Først i 1919 blev fæstevæsenet endeligt afskaffet.

Fæstegården i Skørbæk eksisterer ikke mere. Den lå sammen med andre gårde tæt på Skørbæk Sø.

Lars Skovhus von Larsen og Ane Larsdatter (2tip)

Kært barn har mange navne. Laurs Schouhuus (*1753 i Skørbæk, †1838 i Skørbæk) har koketteret med at kalde sig Lars Skovhus von Larsen. Men i nedenstående fortegnelse over det hoveriarbejde, han som fæstebonde skulle udføre på Halkærgården, anvendes det germanske "von" ikke.

Lars Skovhus von Larsens første kone hed Gunhild Jonasdatter. Hun døde I 1790. Hans anden kone, Ane Larsdatter (*ca. 1766 i Borup, †1845 i Skørbæk) var 2tip og blev mor til Laust Laustsen Skovhus (1tip).

Ane Larsdatters mor hed **Bodil Nielsdatter** (**3tip**). Om hende ved vi blot, at hun var "bondekone og gårdbeboer i Borup, Gundersted," og at hun blev født ca. 1714. Vi kender ikke navnet på Ane Larsdatters far.

Fortegnelse over hoveriarbejde, som Laurs Schouhuus (alias Lars Skovhus von Larsen) skulle udføre for Halkærgård:

Fortegnelse

Over det HOVERIE, som efter Hoverie Foreningen af 23. October 1796 skal forrettes til Halkier af

Nº 19: LAURS SCHOUHUUS, SCHIØRBECH

Agerlandets Inddeeling og Drift

Af Gaardens Ager Land, som er inddeelt i 10 Vange, hvoraf de 5 drives til Sæd og de 5 græsses, driver han aarlig 35.000 Kvadratalen eller 2½ Tdr. Land […] i hver Vang saaledes:

a. 1 Mark fælles 1 Gang og pløjes en Gang til Byg.
b. 2 Vange besaaes med Rug, hvortil pløjes 1 Gang.
c. 2 Vange besaaes med Havre, hvortil ligeledes pløjes 1 Gang.

Alle Markerne eller Vangene harves en Gang forsvarlig til Sæden, Sædekornet, hvormed han skal besaae Markerne, udføres af Eieren, paa Marken.

Kornet at meje, opbinde, rive, sætte paa Rad, i vanskelig Vejr at rygte, paalæsse, indage og fratage det i Gaardens Huuse eller Hesse, forretter han som sin Hov Lov forsvarlig og efter Tilsigelse.

Båndene til Kornets sambinding, Snoer eller giør han af det Tag hannem dertil anvises.

Møgagningen

Han skal efter Tilsigelse fra Halkiær Gaardsmøddingen læsse og udage den til hans Hovmaals forsvarlige Overgiødskning udfordrende Giødning som han tillige ordentlig udspreder.

Af Faare- og Heste-Møgen fører han sin Deel tæt uden for Gaarden og blander den med det i Gaarden affaldne Lyng og Tørvesmuld.

Giødskningen udages mellem Høe- og Kornhøsten paa den grønne Jord, som til Giødskning anvises og derefter udspredes og nedfældes den.

Den Giødskningen, som i Gaarden spildes ved Udagningen, sammenskovler og bringer han […].

Høbjærgning

[Først er der en oversigt over de enge, hvor hovbønderne skal slå hø. Dernæst står der:]

Paa de bemeldte Enge slaaer han sin Anpart […]. Endvidere er han pligtig til efter Tilsigelse at rense sin Lod, samt naar Græsset er slaaet, da bringe det paa tørre Steder, og der udsprede det, vende og rive Høet, rygte det i vanskelig Vejr, samt paalæsse, inddage og medtage det i Gaardens Huuse eller Stak efter anvisning. […]

Tærskningen

[Laurs Schouhuus kunne åbenbart ikke lide det støvede tærskearbejde, han havde nemlig betalt Halkærgården for at slippe for det]:

Han er herefter for Tærskning befriet, hvorfor han hver Aars til 1ste Mai erlægger 2 Rigsdaler. […]

Fra 1. November af, indtil Kyndelmisse, skal han daglig ved et Bud rense 3 Tdr. Rug eller Byg eller 4 Tdr. Haure, men i den øvrige Tiid en Tønde mere af hver Slags. Til at bortføre Gaardens Korn skal han aarlig kjøre en Rejse til Aalborg og 3 Rejser til Nibe […].

Til et Læs regnes 3 Tdr. Rug eller Byg eller 4 Tdr. Haure. De fornødne sæcker medbringer han.

Ildebrandsbiergning

Fra Halkiær Skov til Hovedgården hiemkører han 2 Læs Træer, der icke bør veje under 30 Lispund pr. læs.

I Veggerbye Lynghede graver, rygter og hiemkører han til Gaarden 8 Læs Heedetørv, 6 Snese pr. Læs og Tørvene 14 Tommer lange og 9 Tommer brede.

Ligeledes slaaer og til Gaarden hiemkører han af Veggerbye Heede 2 Læs Lyng i 32 Lispund Vægt hver Læs.

Pligtarbejde

[Desuden indeholder hoverikontrakten en række krav om at reparere hegn, rense grøfter, reparere vægge og gulve i lader, skære tagrør samt diverse kørselsopgaver].

At indbemeldte Fortegnelse over Hoveri, Bonden Laurs Schouhuus, Schiørbech, er pligtig aarlig at forrette her til Hovedgaarden Halkiær er rigtig, og i alle Maader Overensstemmende med Hoveri Foreningen, bliver herved under min Haand bekræftet.

Halkiær den 28. April 1800

Christen Friis

Info

Hoveri

Hoveri var det pligtarbejde, som bønderne tidligere var tvunget til at udføre på herremandens eller godsejerens marker. Hoveriet var en del af afgiften eller lejen for brug af jord eller bolig. Tilsammen kunne der være tale om over 200 arbejdsdage om året.

Hoveri kendes fra middelalderen og var meget omfattende i 1700-tallet. Det begyndte at blive afviklet fra midten af 1800-tallet med landboreformerne og overgangen til selveje.

Info

Navneforfængelighed

Fra omkring 1500-tallet blev det populært med latiniserede efternavne. *Smed* blev til *Fabricius*, *Saddelmager* blev til *Sadolin*, *Jensen* til *Jensenius*. Andre sprog var også populære: *Møller* blev til det tyskklingende *Müller* eller det fransk lydende *de Mylius.* Ligeledes skete der en germanisering ved fx at kalde Frederik for *Fritz* eller ved at sætte et "von" foran efternavnet, jf. Lars Skovhus von Larsen.

Folketælling 1801, Skørbæk, Ejdrup Sogn

Det fremgår af folketællingen i 1801, Skørbæk, Ejdrup Sogn, at 2tip nu kaldes Lars Schovhus von Larsen, og at han havde diverse tillidshverv. Lars Larsen (1tip) er på dette tidspunkt 9 år.

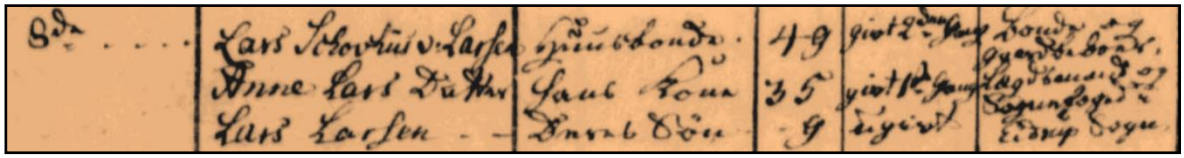

- Lars Schovhus von Larsen, 49 år, født 1752, gift, husbond, bonde, gårdbeboer, lægdsmand[3] og sognefoged i Ejdrup. **[2tip]**
- Anne Larsdatter, 35 år, født 1766, gift, hans kone. **[2tip]**
- Lars Larsen, 9 år, født 1792, deres søn. **[1tip]**

Nye tider

Snart var tiden med ridefogeder, hoveri og fæstevæsen forbi, og bønderne kunne købe deres egne gårde.

Info

Landboreformene

Der foregik dybtgående forandringer i det danske landbrug ca. 1750-1814. Landboreformerne i 1788 ophævede landsbyfællesskabet, jorden blev udskiftet, og bønderne gik efterhånden fra fæste til selveje. Landboreformerne fik betydning på flere afgørende områder:

- Udvikling af moderne driftsformer: Fra 1770 nyt sædskifte, nye afgrøder som kartofler, kløver og raps, nye redskaber, fx svingploven.
- Regulering af fæstevæsnet 1787.
- Stavnsbåndet ophæves 1788.
- Hoveriet sluttede i 1799.

[3] Tilsynsmand i et sogn, fx ved udskrivning af landssoldater eller skatteopkrævning.

Fri landmand – 1804

◄ Hjørne af "*Kiøbcontract*", 1804

I 1804 købte Laurs Schouhuus (Lars Skovhus von Larsen) sin fæstegård og bliver således en fri landmand. Fra købskontrakten er medtaget nedenstående punkter:

Imellem underskrevne
PEDER THØGERSEN MOLLERUP til Halkier
og
LAURS LAURSEN SCHOUHUUS af Schiørbek bye, Eidrup sogn
er sluttet følgende

KIØBECONTRACT

---

1. Haver jeg Peder Thøgersen Mollerup solgt fra mig og mine Arvinger til Laurs Laursen Schouhuus og hans Arvinger den Gaard udi Schiorbek Bye, Eidrup Sogn, Aalborg Amt, som han beboer og har udi i Fæste staaende for Hartkorn 3 Tønder […].
2. Med Gaarden følger Bygningerne, Besætning, Gaardsredskaber og Inventarium samt den lovlige tilhørende Jord-Eiendomme af Mark, Eng og Overdrift […].
3. Gaarden med dens Hartkorn maae ingensinde sælges for derved at Complettere nogen Hovedgaard eller henlægges til Hoverie. […]
6. Kiøbesummen som er Accorderet til 600 Rigsdaler, skriver Sex Hundrede Rigsdaler, hvoraf den eene Hundrede Rigsdaler betales til Sælgeren den 10. Juni 1805 paa Halkier […].

Halkier d. 7. Februari 1804

Laurs Laurson Schouhuus *P. Mollerup*

Laust Laustsen Skouhus og Ane Kirstine Christiansdatter (1tip)

Laust Laustsen Skovhus (*ca. 1792 i Skørbæk, †1858 i Skørbæk) var gårdmand og gift med Ane Kirstine Christiansdatter (*1792 i Skørbæk, † i Skørbæk). De fik sønnen Thomas Larsen Skovhus (oldefar). Hun var datter af **Christen Sørensen** (*ca. 1759) og **Karen Jensdatter** (*ca. 1755). Han var bonde og gårdbeboer i Skørbæk. Mere vides ikke om disse 2tip.

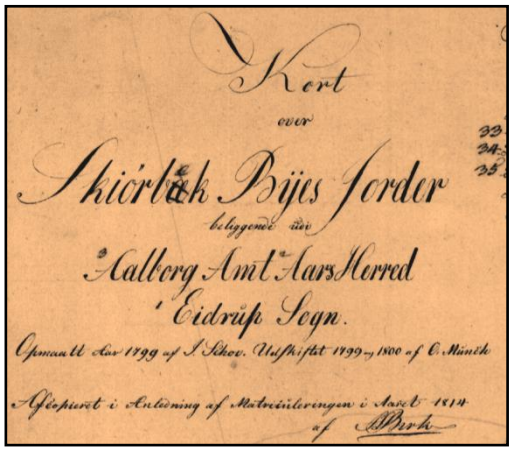
Kort
over
Skiørbæk Byes Jorder
beliggende udi
Aalborg Amt Aars Herred
Eidrup Sogn.

Fra 1814 findes et kort, der hedder *Kort over Skiørbæk Byes Jorder beliggende udi Aalborg Amt Aars Herred Eidrup Sogn*.

Af dette kort fremgår det tydeligt, hvor Skovhus slægtens gård (matrikel 6) lå. Endvidere kan man se, hvor oldemor Ane Marie Dahl Pedersdatters fødehjem lå, nemlig Dahl slægtens gård på matrikel 12.

Vore oldeforældre, Ane Marie Dahl Pedersdatter og Thomas Larsen Skovhus kunne nøjes med at kigge over markskellet for at få øje på hinanden, se side 19.

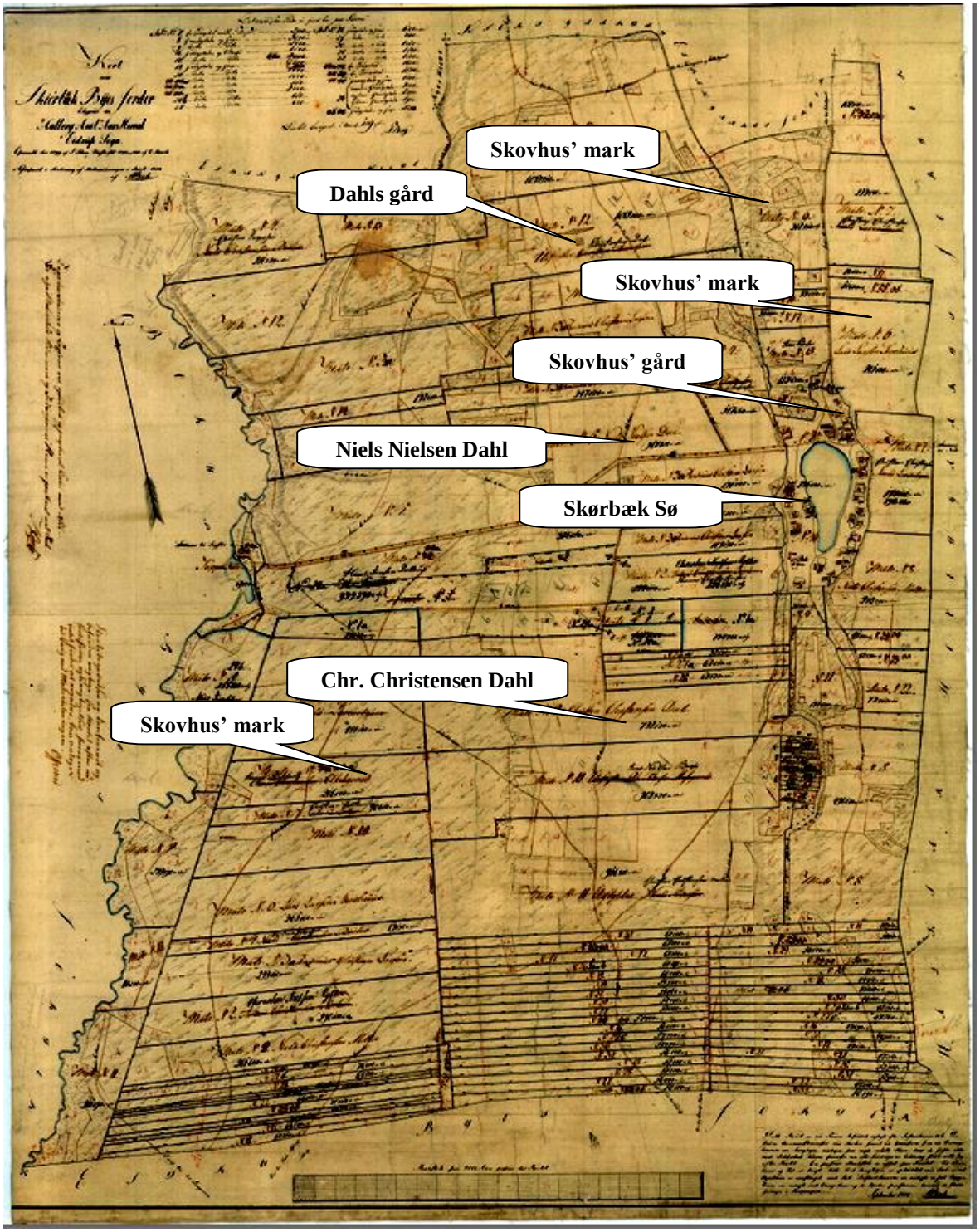

Kort fra 1814 over "Skiørbæk Byes Jorder beliggende udi Aalborg Amt Aars Herred Eidrup Sogn"

Som det fremgår af kortet, er udskiftningen åbenbart ikke helt gennemført i Ejdrup Sogn, idet Skovhus slægtens jorder endnu ligger spredt tre forskellige steder i sognet. Bemærk også tilstedeværelsen af forskellige medlemmer af Dahl slægten i sognet.

Kort fra 1814 over " Skiørbæk Byes Jorder beliggende udi Aalborg Amt Aars Herred Eidrup Sogn"

Af ovenstående forstørrelse fra kortet fremgår det, at Skovhus' gård var nabo til Skørbæk Kro ved den nordlige ende af Skørbæk Sø. Bemærk at navnet Lars Larsen Skovhus er skrevet på matrikel 6.

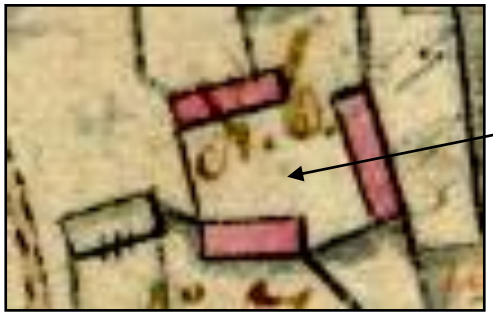

Nærbillede af Skovhus' gård, som var en slægtsgård i mindst fire generationer. Bemærk: Matrikelnummeret er skrevet på gårdspladsen.

Laust Laustsen Skovhus (1tip) overtog gården efter sin far i 1825 (se næste side).

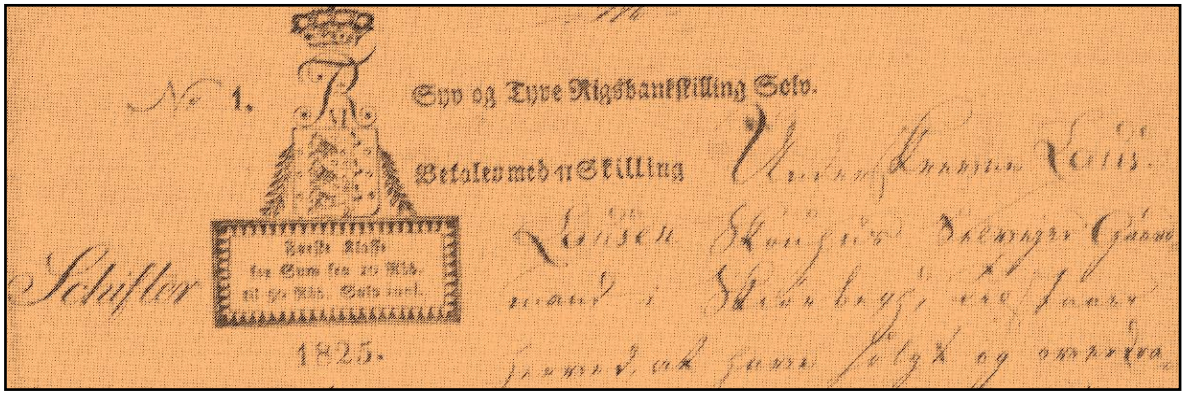

Hjørne af skødet fra 1825

Nedenstående ses et udpluk fra skødet, hvor der står Laus Lausen i stedet for Laust Laustsen:

Underskrevne LAUS LAUSEN SKOVHUS, Selvejer, Gaardmand, i Skiørbech tilstaar herved at have solgt og overdraget, ligesom jeg herved Skiøder og aldeles afhænder fra mig og mine Arvinger til min Søn, LAUS LAUSEN SKOVHUS, min ejende og iboende Gaard, beliggende i Skiørbech Bye, Eidrup Sogn […], og som Kiøberen Laus Lausen Skovhus nu har betalt mig den derfor accorderede Kiøbesum 40 Rigsdaler Sølv […]

At ingen skrivtlig Kiøbe-Kontrakt eller anden Skrivtlig Doquement om foranførte Kiøb, af os, eller andre på vore Vegne er oprettet bevidnes.

Skiørbech den 29de Januarii 1825

Sælger Laus Lausen Skovhus
og
Kiøber Laus Lausen Skovhus

Hartkornsprotokol 1837

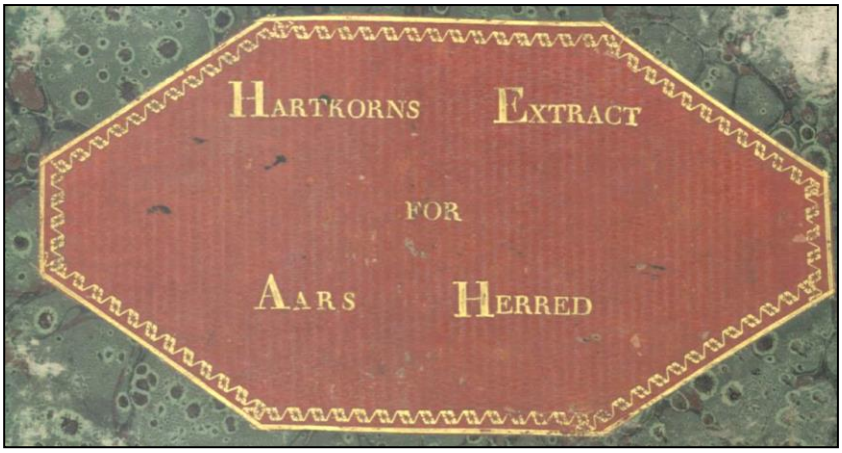

I hartkornsprotokollen: "Hartkorns Extract for Aars Herred", dateret 1837, ses Lars Larsen Skovhuus, matrikel 6, anført med 3 tdr. hartkorn, 2 ¼ alb.

Folketælling 1845, Skørbæk, Ejdrup Sogn

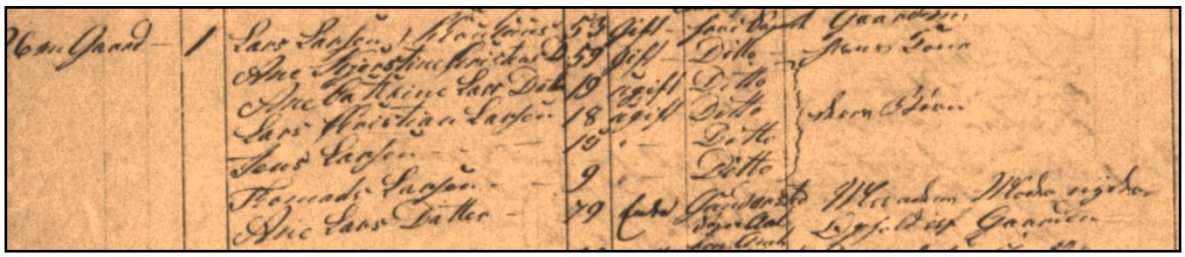

- Lars Larsen Skouhuus [ikke "Laustsen" her], 53 år, født 1792, gift, gårdmand. **[1tip]**
- Ane Kjerstine Christensdatter, 59 år, født 1786, gift, hans kone. **[1tip]**
- Ane Catherine Larsdatter, 19 år, født 1826, deres barn.
- Lars Christian Larsen, 18 år, født 1827, deres barn. [**overtog slægtsgården**]
- Jens Larsen, 15 år, født 1830, deres barn.
- Thomas Larsen, 9 år, født 1836, deres barn. [**oldefar**]
- Ane Laustdatter [Larsdatter], 79 år, født 1766, enke, mandens mor, bor på gården. [**2tip**]

Slægtsgården i Skørbæk gled Skovhus slægten af hænde i 1855

I 1855 solgte Laust Laustsen Skovhus (1tip) sin gård til sønnen Laurs Christian Laustsen, der hed Lars Christian Larsen i folketællingen fra 1845 og Laust Skovhus på gravstenen (t.v.). Han var den ældste søn og blev senere sognefoged og dannebrogsmand.. Fra 1855 gled slægtsgården således vores linje af Skovhus slægten af hænde.

Købssummen var 800 rigsdaler. I selve skødet står der, at der blev udstedt *"Obligation til min Søn THOMAS LAUSTSEN"* (oldefar), hvilket må betragtes som en kompensation for, at broderen skulle overtage gården. I forbindelse med salget blev der udover skødet også lavet en omfattende aftægtskontrakt, se næste side.

Skøde og aftægtskontrakt – 1855

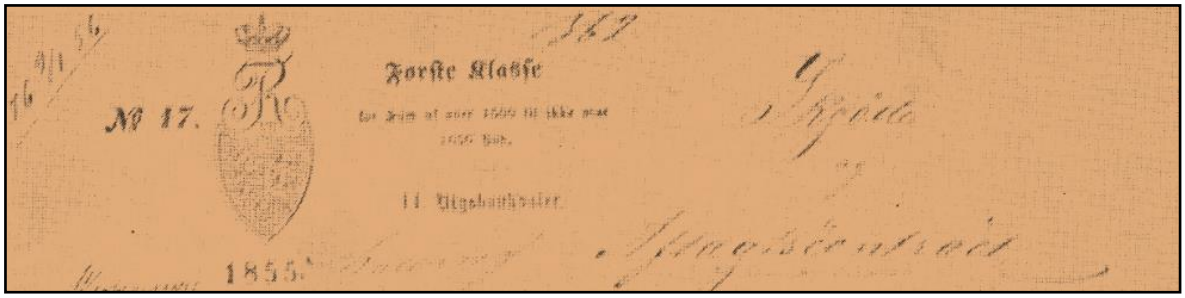

Øverste del af skøde og aftægtskontrakt 1855

Bemærk at de to sønner ikke kaldes ***Skovhus*** i kontrakten nedenunder. Der var nemlig fra centralt hold udgået en forordning om, at folk ikke måtte gå rundt og kalde sig andet end det navn, de havde fået ved dåben. Men sønnerne blev alligevel kaldt *Skovhus* ligesom forfædrene, og Thomas Laustsen (oldefar) blev normalt omtalt som Thomas Larsen Skovhus.

I ovenstående familiedokumenter var der kun manden, der blev nævnt. Konens navn blev normalt ikke omtalt, men som det fremgår af *Skiøde og Aftægtscontract* nedenunder, blev Ane Kirstine Christiansdatter (1tip), nævnt i kontrakten. Kvinderne havde traditionelt en meget mere tilbagetrukken rolle, men på samme måde som bønderne efterhånden blev friere, er det samme sikkert sket for deres koner. I hvert fald oplever vi i aftægtskontrakten for første gang, at navnet på en formoder bliver nævnt i et dokument.

Del af Skøde og aftægtskontrakt

Skiøde og Aftægtscontract

Jeg underskrevne Gaardmand LAUST LAUSTSEN, også kaldet SKOVHUUS, i Skiørbæk Bye, Eidrup Sogn, tilstaar og herved og vitterliggjør, at have solgt og afhændet, ligesom jeg sælger, skjøder og fra mig og Arvinger aldeles afhænder til min søn LAURS CHRISTIAN LAUSTSEN efter nævnte mine Ejendomme nemlig:

Min ifølge Skiøde af 29, Januar 1825, […] eiende og iboende Gård i Skiørbæk Bye, Eidrup Sogn, med paastaaende Bygninger og underlig gamle Jordeiendomme, af gammelt Hartkorn 3 Tdr. 2¼ Alb., nu under nyt Matr. Nº 6 af Skiørbæk Bye […].

Aftægt til mig og Kone Ane Kirstine Christiansdatter i vores Livstid på følgende Vilkaar:

1. Til frie Bolig for mig og Kone vores Livstid skal Kjøberen tilbygge vestre Ende af Gaardens Vaaningshuus i tre Fag et forsvarligt Bondehuus og indrette samme efter vores Anvisning og således som vi ønske og forlange det i Stue og Kjøkken, alt forsynet med Fjelloft, foruden Vinduer og Døre, Skorsten samt i øvrigt med fornøden og bequem Plads i Gaardens Udhuse til vort Ildebrændsel. […] Kjøberen er pligtig til, saa længe vi leve, forsvarligen at vedligeholde baade paa Tag og Fag saavel indvendig som udvendig, men ved vor Død tages den af ham i Besiddelse som hans Eiendom. For Adgang til og i Gaarden saavel som Afbenyttelse af Gaardens Brønd forbeholde vi os Ret.
2. Foruden vore Kister og Gangklæder, to gode Sengs Klæder og en Kobberkjeddel, […] forbeholde vi os Ret til af det solgte Ind- og Udboe at udtage […] alt hvad vi af Møbler Løsøre og Husgeraad finde at behøve eller ønske os til Beqvemmelighed i vor Bolig for at kunne føre vor egen Husholdning, dog alt ikkun til Brug og Afhændelse vor Livstid, da det det som Kjøberens Eiendom naturligvis ved vor Død tages af ham i Besiddelse igjen. Ligeledes reservere vi os Ret til efter eget Godtbefindende at udtage 5 Faar, hvoraf vi nyde Ulden og Affødningen, og hvilke Faar, Kreaturer eller de vi i stedet maatte indsætte. Kjøberen skal være forpligtet til forsvarligen og lige med hans øvrige at føde, græsse, røgte og vogte for os samt forsyne dem med de fornødne Tøir; saa skal og græsse faarenes Lam for os hver Sommer over indtil 1. Novbr. Ved den af os Længstlevendes Død, tages Faar og Lam af Kiøberen i Besiddelse som hans Eiendom.
3. Saalænge jeg og Kone leve, er Kjøberen pligtig til aarligen at yde os følgende Naturalier med gode og forsvarligen Varer, som leveres os i eller ved vor Bopæl, nemlig 4 Tønder Rug, 3 Tønder Byg, 6 Rigsdaler Rigsmønt, 3 Potter nymalket Mælk hver Dag om Sommeren og 2 Potter nymalket Mælk daglig om Vinteren […], 2 Lispund fersk Mellemflesk, 2 Pund Smør den 1ste i hver Maaned, 2 Lispund Ost, 2 Ol Vaarsild, 1 Ol Efteråaasflynder, 1 Ol Æg, 1 Tønde Kartofler, 2 fede levende Gjæs, 200 Grønkaal, 10 Læs Hedetørv a 6 Snese pr. Læs, 10.000 Skudtørv og 2 Skjepper Salt. Korn og Penge leveres os aarligen i 2 Terminer, nemlig

til hvert Aars 1. Maj og 1. Novbr., hver gang med Halvdelen. Flesket til Mortensdag, Ostene på Mikkelsdag, Sild og Flyndere i Fiskeritiderne, Kartoflerne i Opgravningstiden, Gjæssene til Juul, Grønkaalene 1. Novbr, Æg og Salt efterhaanden på Anfordring, og Ildebrændsel som Kjøberen skal lade indbringe og stakke i Huus for os i rette Bjergningstid, vel tørre. På Forlangende er Kjøberen pligtig til

a. at befordre vort Korn til og fra Mølle for os,
b. at brygge, bage og vaske for os, alt med Forbrug af hans eget Ildebrændsel,
c. at yde os anstændig Befordring til og fra Kirke og paa de Reiser, som vi i Egnen maatte ønske at foretage til Kjøbstad, Markeder og Familie og hvilke vi dog ikke uden Nødvendighed må færdes i Kjøberens Sæde- eller Høsttid. Ved alle Lejligheder i det daglige Liv og i Særdeleshed i tilfælde af Sygdoms Tilfælde skal Kjøberen lade os gaa til tilhaande og yde os fornøden og omhyggelig Opvartning og Pleje.

4. Når en af os, jeg eller Kone, ved Døden afgaaer, så bortfalder af Aftægten 1½ Tønde Rug og 1½ Tønde Byg, men aarlige Aftægt leveres uforandret til den Længstlevende. Skulle jeg og Kone – eller efter den enes Død – tage Bopæl andetsteds, er Kjøberen pligtig til at tilføre os vor Aftægt i en Afstand af 2 Mile fra Gaarden med Undtagelse af Mælk Ildebrændsel, hvorfor vi i dette Tilfælde af Kjøberen, i Stedet for Ydelsen in Natura tilkommer Betaling efter gangbar Priis eller uvildige Mænds Skjøn. Faar og Lam vedbliver Kjøberen også at fodre og græsse for os i Tilfælde af Boets Bytning, men Forpligtelsen til at brygge, bage og vaske for os, til Opvartning og Pleje samt Reisers Foretagelse bortfalder uden Vederlag.

5. Når jeg og Konen ved døden afgaar, skal Kjøberen besørge og bekoste vor anstændige og hæderlige Begravelse efter Egnens Skik, dog kun i det Tilfælde at vi dør som Lemmer af Kjøberens Husstand eller beboende Aftægtsboligen; thi skulle vi have taget Bopæl andetsteds ere vore Begravelser Kjøberen uvedkommende. Vore Efterladenskaber, deriblandt de i 2den Post værende Effekter, komme den af os Længstlevendes Død til Deling mellem vore Arvinger efter Loven. […]

Skjørbek den 30. December 1888

Laust Laustsen

Til Vitterlighed
Christian Christensen Niels Rasmussen

Info

Aftægt
Aftægt er betegnelsen for en aftale, hvor en ny ejer, som helt eller delvist vederlag for en ejendom, forpligter sig til at underholde en tidligere ejer eller fæster og evt. også ægtefælle, så længe disse lever. Sådanne aftaler var tidligere meget udbredt. Det aftalte underhold blev oftest fastsat ved en *aftægtskontrakt*, som nærmere bestemte ydelsernes art (der var overvejende tale om naturalydelser som fødevarer og brænde) samt tidspunktet for levering. Aftalen kunne også indebære opførelsen af en aftægtsbolig til den tidligere ejer.

Læs om Thomas Larsen Skovhus (oldefar) side 70

Dahl slægten

Ane Dorthe Pedersdatter Dahls aner

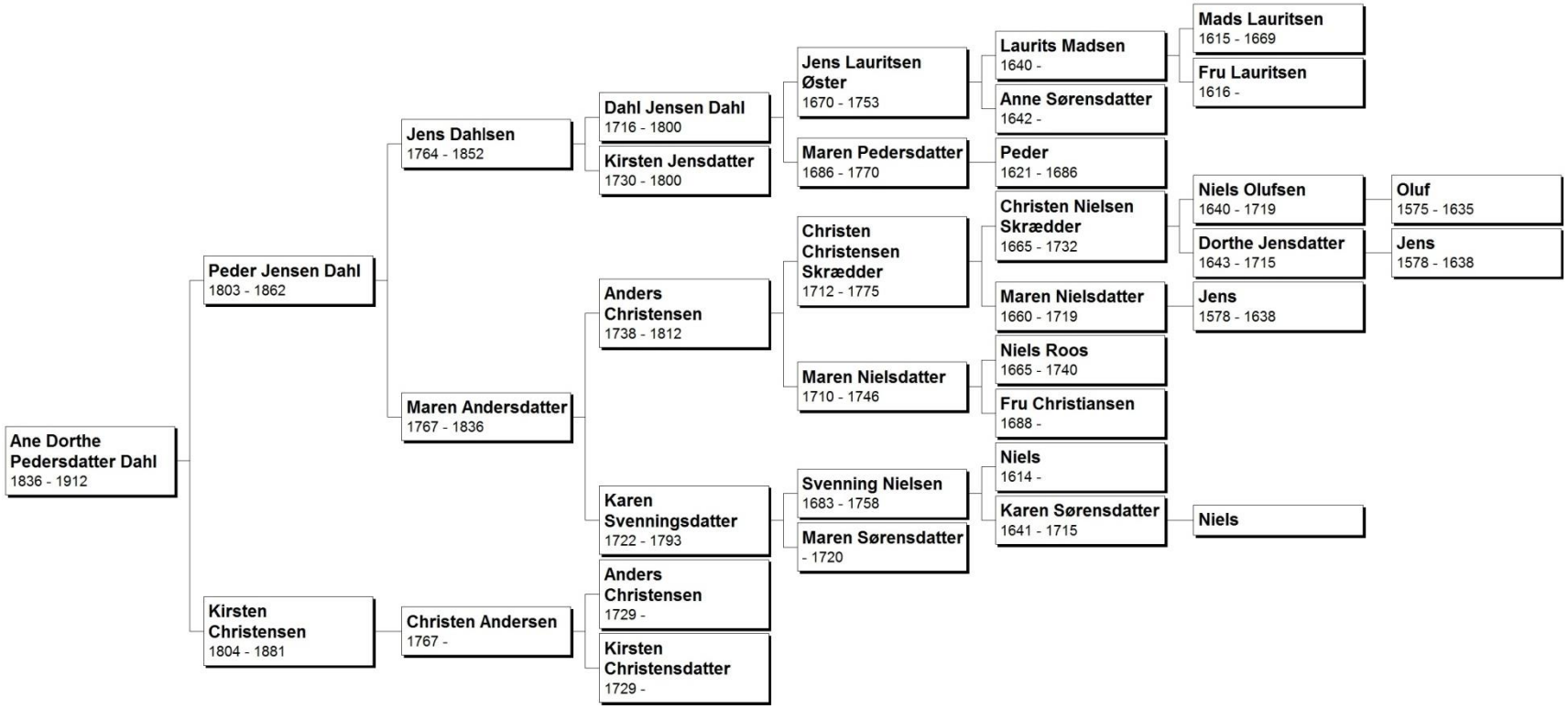

Dahl slægten

Dette afsnit begynder med yngste generation

Peder Jensen Dahl og Kirsten Christensen (Christensdatter) (1tip)

Oldemor Ane Dorte Pedersdatter var datter af Peder Jensen Dahl (*1803 i Store Ajstrup, †1862 i Skørbæk, Ejdrup) og Kirsten Christensen (*1804 i Ejdrup, †1881 i Ejdrup). Han var gårdmand på Sdr. Riisgård i Skørbæk.

Læs om Ane Dorthe Pedersdatter Dahl (oldemor) side 70

Folketælling 1860, Ejdrup Sogn

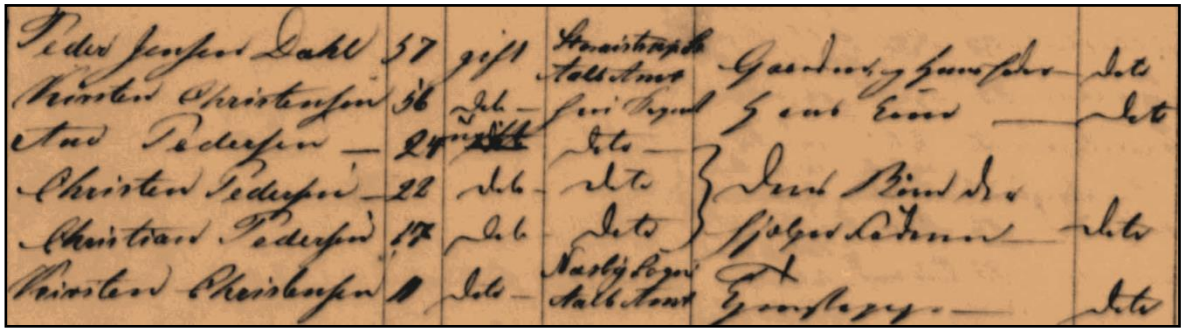

- Peder Jensen Dahl, 57, gift, gårdmand og husfader. [**1tip**]
- Kirsten Christensen, 56, gift, hans kone. [**1tip**]
- Ane Pedersen, 24, ugift, deres barn. [**oldemor**]
- Christen Pedersen, 22, ugift, deres barn.
- Christian Pedersen, 17, ugift, deres barn.
- Kirsten Christensen, ugift, deres tjenestepige.

Bemærk at oldemor her kaldes Ane Pedersen og ikke Ane Pedersdatter. Familien havde syv børn, men fire af dem var flyttet hjemmefra, da folketællingen blev foretaget i 1860. Skriften er vanskelig at tyde. I fjerde kolonne angives fødested for alle som Store Ajstrup, Aalborg Amt, bortset fra tjenestepigen, der er født i Næsby Sogn, Aalborg amt.

Læs om Kirsten Christensens slægt side 32

Jens Dahlsen og Maren Andersdatter (2tip)

Peder Jensen Dahl var søn af Jens Dahlsen (*1764 i Sjøstrup ved Års, †1852 på Anneksgården, Store Ajstrup) og Maren Andersdatter (*1767 i Staun, †1836 på Anneksgården, Store Ajstrup).

Når der er tale om Dahl slægten, findes der næppe bedre beretninger end dem, Frank Skriver har nedfældet. Derfor vil beskrivelsen af Jens Dahlsen og Dahl slægten hovedsageligt være baseret på Frank Skrivers fremstilling.[4]

Frank Skriver fortæller: "Maren Andersdatter var enke efter Christen Terkelsen (1756-96). En datter af dette ægteskab, Maren Christensdatter, blev ved ægteskab med kusken på herregården "Lundbæk" stammoder til slægten Pinstrup."

Læs om Maren Andersdatters slægt side 30

[4] http://www.hejring.dk/slaegt.html

Frank Skriver beretter videre: "Om hans [Jens Dahlsens] tilværelse fra fødslen i 1764 i [Sjøstrup ved] Aars, til vi i 1796 træffer ham som kusk hos præsten i Farstrup, vides intet. Som kusk for Farstrup præsten havde han sikkert adskillige gange sammen med præsten aflagt besøg i dennes gård, Anneksgaarden, i Ajstrup, og det er derfor ikke så mærkeligt, at det blev ham, der giftede sig med den unge enke og gårdfæsterske i Ajstrup. Muligvis har præsten også tilskyndet ham til dette ægteskab af hensyn til gårdens fortsatte drift, thi den gode præst har sikkert været klar over, at det var en såre driftig mand, han her havde med at gøre."

Farstrup Gl. Præstegård, 1955, sign. A.C

Frank Skriver: "Jens Dahlsen udfoldede i de følgende år sin dygtighed som landmand. Han ikke alene drev fæstegården op til en veldyrket ejendom, men han begyndte snart at købe omkringliggende jordarealer til selveje. Fra Krastrup købte han i Viderupkær et 70 tdr. land stort areal, hvorpå bl.a. datteren Karen Kirstine og svigersønnen Jens Nielsen Ahm bosatte sig. På en anden del af dette areal bosatte sig senere hans sønnedatter Aneline Sørensdatter og hendes mand Jens Jensen Skriver. Jens Dahlsen var gennem mange år sognefoged i Ajstrup sogn, og endnu i 1845 nævnes han som lægdsmand."

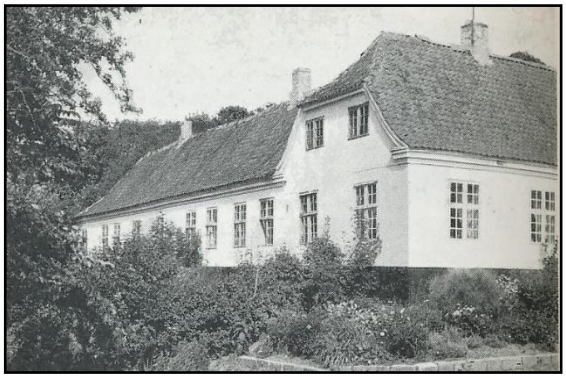

Krastrup Hovedgård

Anneksgården

Anneksgården gik hen og blev en slægtsgård, hvilket bevidnes af et avisklip[5] fra dengang 1tip Peder Jensen Dahls bror, Søren Dahl, fyldte 90:

Fhv. gårdejer Søren Dahl, St. Aistrup ved Sebbersund, fylder 90 år i morgen. Søren Dahl er sit sogns ældste og har alle dage været i hjembyen. Han er født på gården, der har været i slægtens eje siden begyndelsen af 1700-tallet. Den brændte i dette århundredes begyndelse, og Søren Dahl lod den flytte længere ud på marken og gav den navnet "Toftegård". Tidligere hed den "Anneksgården", idet den før havde været under Farstrup Præstegård.

Toftegård (tidligere Anneksgården), årstal ukendt.

[5] https://www.geni.com/people/S%C3%B8ren-Dahl/6000000005552221011

En romance – Jørgen Poulsen og Gjertrud Jensdatter Dahl

Frank Skriver fortæller om en romance og senere ægteskab mellem Jens Dahlsens datter, Gjertrud Jensdatter Dahl, 1805 - 1875, og svigersønnen Jørgen Poulsen, 1795 - 1875, der var søn af en vægter i Viborg. De to ses på fotografierne herunder:

"Jørgen Poulsen førte en tilværelse, som nok er lidt omtale værd. Som ganske ung knøs stak han af til Frankrig, hvor han lod sig indrullere i Napoleons hær. Da han som korporal blev sendt mod Rusland (det må altså have været i 1812), besluttede han sig imidlertid til at forlade krigshåndværket, og sammen med et par kammerater lykkedes det ham at flygte. Han nåede langt om længe hjem til Danmark og til København, hvor han en tid gjorde tjeneste på Holmen. Ved et tilfælde vekslede kong Frederik den Sjette en dag et par ord med ham, og Jørgen Poulsen måtte bl.a. berette om sin flugt fra Napoleons hær. Da kongen misbilligede hans handlemåde, skyndte Jørgen Poulsen sig at bedyre, at havde det været Danmark og den danske konge, han skulle kæmpe for, da ville han naturligvis aldrig have tænkt på at desertere. Kongen lod sig formilde af det kvikke svar og gav ham en specie. Denne specie opbevares endnu i Poulsen-slægten."

"I 1816 drog Jørgen Poulsen hjem til Viborg, hvor han gik i snedkerlære og blev ifølge sit svendebrev udlært den 23/7 1821. I 1830 træffer vi ham som møllebygger i "Røde Mølle" i St. Ajstrup sogn. Her forelsker han sig i pigen på gården, Gjertrud Jensdatter Dahl fra Anneksgaarden. Pigens forældre havde imidlertid allerede udset sig en anden svigersøn, og da der ikke syntes at være nogen mulighed for at komme frem ad forhandlingens vej – den gamle Jens Dahlsen var sikkert en mand, hvis beslutninger man ikke skulle prøve at ændre – bestemte det unge par sig til at gifte sig i hemmelighed. Vielsen fandt sted i St. Ajstrup 16/11 1830, og ifølge kirkebogen uden nærværelse af nogen af Gjertruds familie. Det nygifte par rejste derefter hurtigst muligt til Viborg, og der gik lange tider, inden forældrene erfarede nys om datterens opholdssted. Senere genoptoges forbindelsen dog, og Jørgen Poulsen blev fuldt anerkendt som svigersøn."

Røde Mølle, Store Ajstrup, ca. 1935

Dahl Jensen Dahl og Kirsten Jensdatter (3tip)

Jens Dahlsen (2tip) var søn af Dahl Jensen Dahl (*1716 i Års, †1800 i Sjøstrup) og Kirsten Jensdatter (*1730 i Sdr. Haubro, †1800). Kirsten Jensdatter var hans tredje kone. Vi kender ikke noget til hendes aner. De havde fem fællesbørn, heriblandt Jens Dahlsen. Deres bryllup bekræftes i Års Kirkebog[6]:

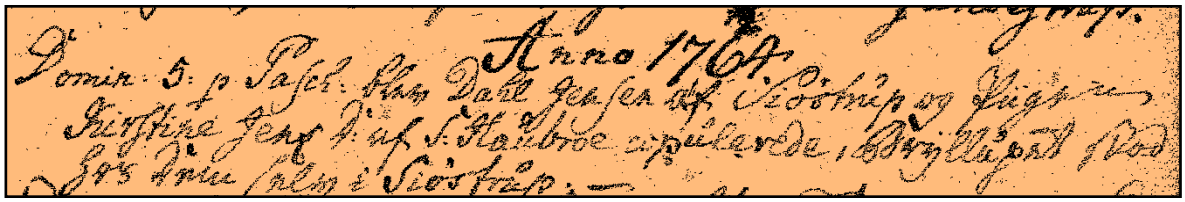

- "Domin 5. p. pasch 1764 blev Dahl Jensen og pigen Kirstine Jensdatter af Sdr. Haubro, copulerede. Brylluppet stod hos dem selv i Sjøstrup"

[6] Års Kirkebog 1746-1814, opslag 250.

Deres liv var dog ikke altid idel lykke jf. Års Kirkebog[7], for i 1767 mistede de et lille barn:

- "Dom Sexagesima 1767 blev Dahl Jensens liden Søn Peder i Sjøstrup begravet i Aars 5 uger gammel."

Folketælling Aars Sogn 1787

- Dahl Jensen, mand, 70, gift tredje gang, bonde og husmand. **[3tip]**
- Kirsten Jensdatter, kvinde, 56, hans kone. **[3tip]**

Ved folketællingen i 1787 boede Dahl Jensen Dahl og Kirsten Jensdatter i Sjøstrup ved Aars. Børnene var flyttet hjemmefra på dette tidspunkt..

Jens Lauritsen Øster og Maren Pedersdatter (4tip)

Dahl Jensen Dahl var søn af Jens Lauritsen Øster (*ca. 1670, †1753 i Sjøstrup) og Maren Pedersdatter (*ca. 1686, †1770 i Østrup). De levede tilsyneladende begge deres liv i Sjøstrup og blev begge begravet i Aars – eller "jordet", som der står i kirkebogen. Det eneste, vi ved om Maren Pederdatters forældre, er, at hendes far hed **Peder (5tip)** og levede ca. 1621 - 1681.

Laurits Madsen og Anne Sørensdatter (5tip)

Jens Lauritsen Østervar søn af Laurits Madsen (*ca. 1640, †ukendt) og Anne Sørensdatter (*ca. 1642, †ukendt). De boede i Sjøstrup og fik syv børn. Vi ved ikke noget om Anne Sørensdatters forældre.

Mads Lauritsen og Fru Lauritsen (6tip)

Laurits Madsen var søn af Mads Lauritsen (*ca. 1615, †1669 Sjøstrup) og Fru Lauritsen (*ca. 1616, †ukendt). Det hænder undertiden, at hustruernes navne ikke er ført ind i kirkebøgerne, men blot anføres som "fru", det gælder også i dette tilfælde. De levede begge i Sjøstrup. Vi ved ikke noget om parrets forældre.

Maren Andersdatters slægt ▼

Anders Christensen og Karen Svenningsdatter (3tip)

Maren Andersdatter var datter af Anders Christensen (*1738, †1812) og Karen Svenningsdatter (*1722 på Anneksgården i Store Ajstrup, †1793). Anders Christensen var fisker i Staun. Der kan læses mere om dem i to folketællinger fra 1787 og 1801:

1787: "Her boede Anders, der var bonde, gårdbeboer og fisker i Stafn by, Farstrup Slet, sammen med sin kone Karen Svenningsdatter og hendes datter Maren af første ægteskab, og dennes uægte søn Søren Pedersen på 1 år, samt deres fælles datter Maren på 20 år. Hos dem har de også 2 tjenestefolk. Johannes Thomasen og Poul Christensen."

1801: "Anders, der var enkemand, bonde og gårdbeboer boede i Stafn by, Farstrup sammen med sin ugifte steddatter Maren og dennes søn Søren Pedersen. Hos dem boede også hans ugifte brorsøn Poul Christensen på 23 år, samt den 24 årige tjenestepige Helvig Jensdatter."

[7] Års Kirkebog 1746-1814, opslag 199.

Læs om Karen Svenningsdatters slægt side 31

Christen Christiansen Skrædder og Maren Nielsdatter (4tip)

Anders Christensen var søn af Christen Christiansen Skrædder (*1712, †1775) og Maren Nielsdatter (*1710 i Staun, †1746). Som navnet antyder, var Christen Christiansen utvivlsomt skrædder, hvilket også antydes i Farstrup Kirkebog 1756 – 1808, hvor der står: "10. november 1775 blev Christen Skrædder af Stafn begravet, 63 aar gammel." De boede i Staun. Maren Nielsdatter blev kun 36 år, og de fik 4 børn. Christen Christiansen Skrædder giftede sig igen.

Læs om Maren Nielsdatters slægt side 32

Christen Nielsen Skrædder og Maren Nielsdatter (5tip)

Christen Christiansen Skrædder var søn af Christen Nielsen Skrædder (*ca. 1665 i Farstrup, †1732 i Farstrup) og Maren Nielsdatter (ca. 1660, †1719 i Farstrup). Vi ved ikke noget om hendes forældre. Der er næppe tvivl, om at han var skrædder i Staun ligesom faderen.

Niels Olufsen og Dorthe Jensdatter (6tip)

Christen Nielsen Skrædder var søn af Niels Olufsen (*ca. 1640, †1719 i Farstrup) og Dorthe Jensdatter (*1643, †1715 i Farstrup). Niels Olufsen var degn (lærer) i Ajstrup og Farstrup. Om deres forældre ved vi blot, at hans far hed **Oluf** (**7tip**), som formodes at have levet mellem 1575 og 1635, og at hendes far hed **Jens** (**7tip**), som levede ca. 1578 - 1638. Mødrenes navne kendes ikke.

Store Ajstrup Skole, 1920

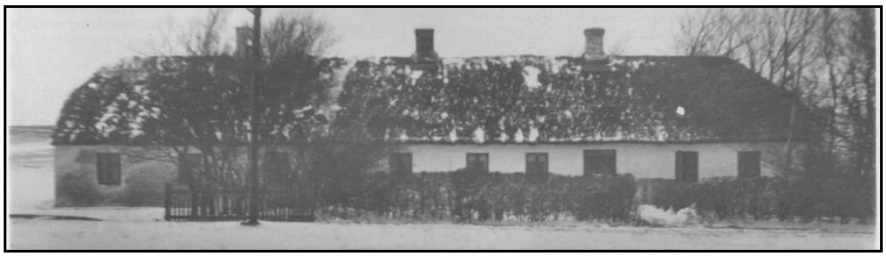

Farstrup Skole, primo 1900-tallet

Karen Svennningsdatters slægt ▼

Svenning Nielsen og Maren Sørensdatter (4tip)

Karen Svenningsdatter var datter af Svenning Nielsen (*ca. 1683, †1758 i Ajstrup) og Maren Sørensdatter (*ukendt, †1720). Det er lidt kompliceret at drive slægtsforskning i dette tilfælde, fordi Svenning Nielsen var gift to gange, og begge hustruerne hed Maren Sørensdatter, men ovennævnte er den rigtige 4tip.

Frank Skriver skriver om Svenning Nielsen:

"Ifølge kirkebog for Farstrup-Ajstrup var Svenning Nielsen bosiddende som møller i 'Nymølle' så sent som 24/1 1712, på hvilken dato hans kone blev introduceret i kirken efter at have født datteren Maren (døbt i Farstrup kirke 13/12 1711). Imidlertid må Svenning Nielsen være fraflyttet Nymølle inden 29/5 1712, eftersom Hans Christophersen da nævnes som møller i Nymølle (ved datteren

Charlottes dåb på denne dato). Svenning Nielsen anføres første gang i St. Ajstrup som fadder ved en barnedåb, 12/6 1712. Blandt altergæsterne i Ajstrup kirke i året 1756 er Svenning Nielsen og dennes søn Christen."

Svenning Nielsen var fæster af "Ny Mølle" indtil 1712, derefter af "Anneksgaarden" i Store Ajstrup.[8]

Niels og Karen Sørensdatter (5tip)

Svenning Nielsen var søn af Niels (*ca. 1614, †1674, og Karen Sørensdatter (*1641 i Ajstrup, †1715). Vi ved ikke noget om deres forældre, blot at Karen Sørensdatters far også hed **Niels** (**6tip**).

Maren Nielsdatters slægt ▼

Niels Roos og Fru Christiansen (6tip)

Maren Nielsdatter var datter af Niels Roos (*ca. 1665, †1740 i Farstrup) og Fru Christiansen (*ca. 1688, †ukendt). Vi kender ikke deres forfædre.

Kirsten Christensens slægt ▼

Christen Andersen (2tip)

Kirsten Christensens far hed Christen Andersen (*ca. 1767, †i Skørbæk). Det vides ikke, hvem moderen var. Ifølge folketællingen i 1834 boede Christen Andersen, der da var enkemand og 67 år gammel, i "Halkjer Riiskjer Huuse".

Anders Christensen og Kirsten Christensdatter (3tip)

Christen Andersens forældre hed Anders Christensen (*ca. 1729, †i Skørbæk) og Kirsten Christensdatter, (*ca. 1729, †i Skørbæk). Vi kan ikke følge denne gren længere tilbage i historien.

[8] http://www.geni.com/people/Svenning-Nielsen/6000000002323433731

Frederiksen slægten

Anders Frederiksens aner

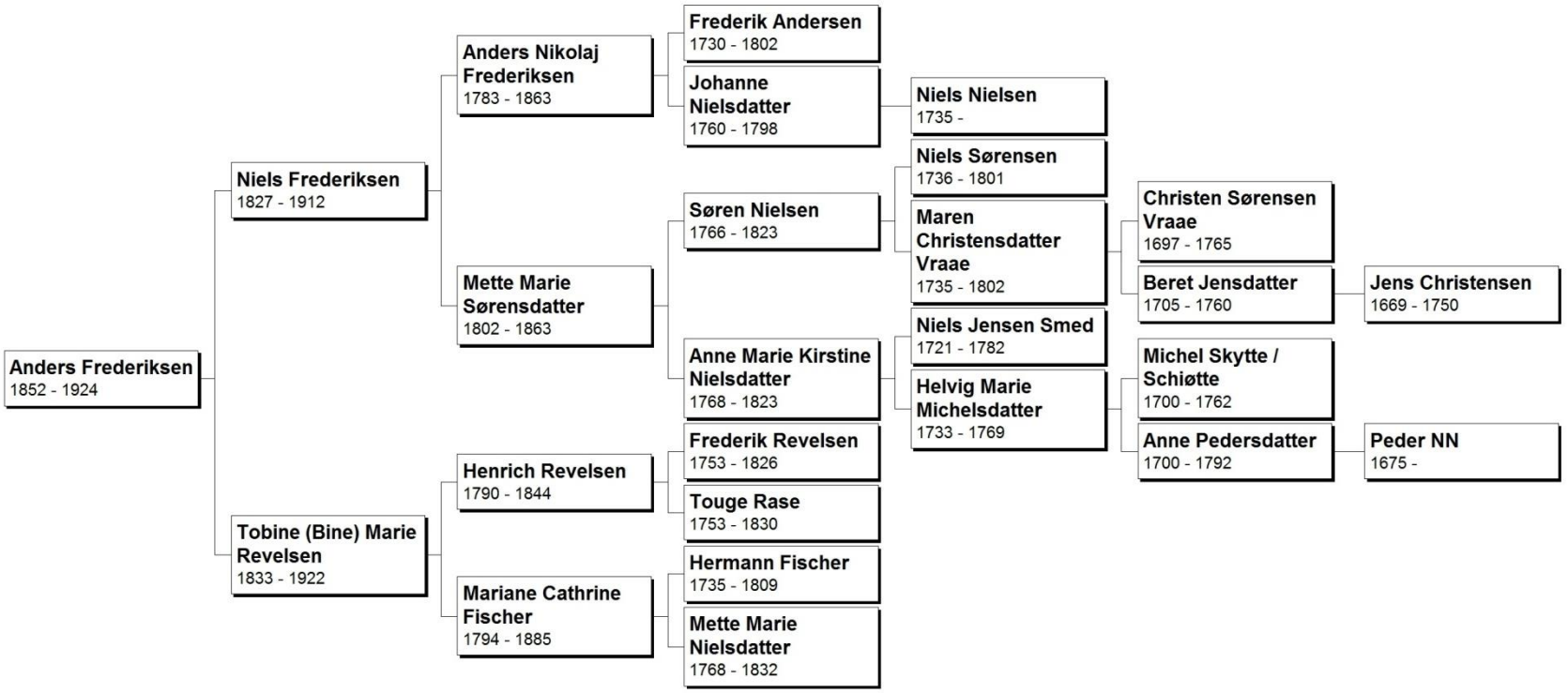

Hammershøj Kro

Knud Erik Riisager fortæller på Hammershøj bys hjemmeside, at de første kilder om Hammershøj Kro stammer fra 1714, hvor den får kongelige privilegier underskrevet af Frederik den 4.:

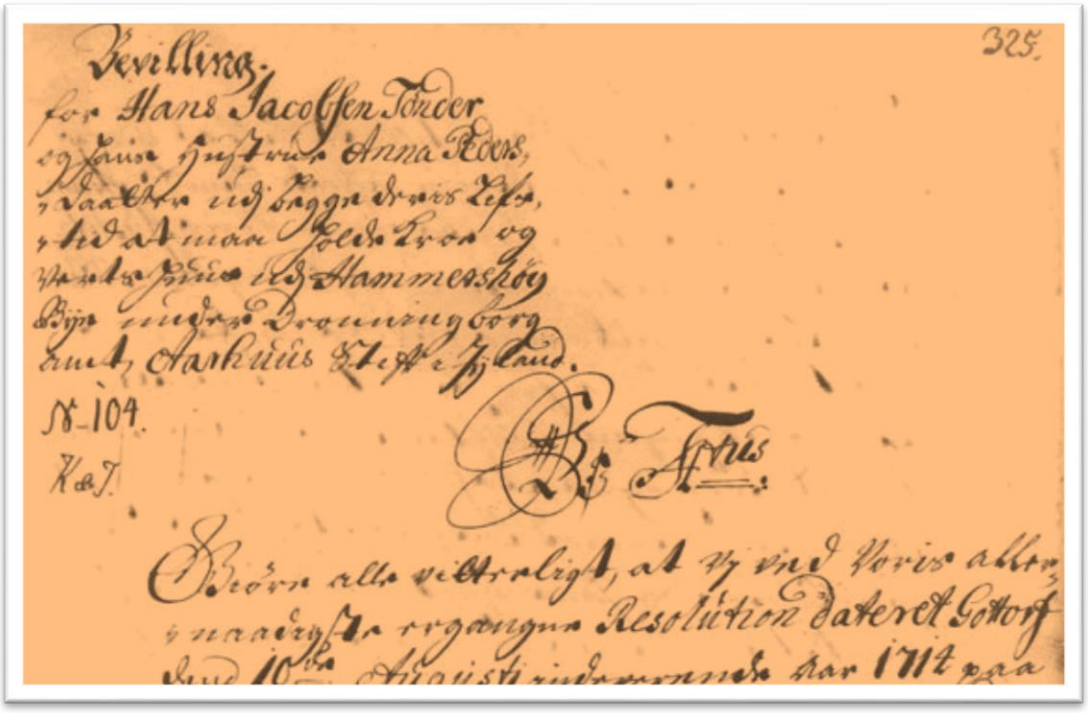

Dokumentet fra 1714 fylder et par sider og slutter med kongens underskrift:

Kroen blev handlet i 1761

"Mod syd lå stuehuset (rallingen), der var på 16 bindinger eller fag. Der var bygget en 'gårdstue' på to fag til den østre ende. Tørvehuset, på 3 bindinger, var sammenbygget med et nabohus (et gadehus). Nordvest for kroen, og meget tæt på denne, lå en gård, - sikkert den gård, der i 1743 hørte sammen med kroen. Den lå så tæt på, at det i skødet hed, at kroens mødding ikke måtte komme tættere på denne gårds søndre hus end en halv alen. Ligeledes lå kroens kålhave umiddelbart op til denne gårds østre længe. Med i handlen fulgte også et langt bøgetræs øltrug eller mæskekar samt 'tvende sengestæder' i den vestre stue. Disse sengesteder har vel været de 'gode logementer', som kroen efter bevillingen skulle tilbyde trætte rejsende, der ville overnatte. De fattige vejfarende, bissekræmmere og andre, der også søgte husly på kroen, har sikkert taget til takke med noget halm i en bås i stalden […]". [9]

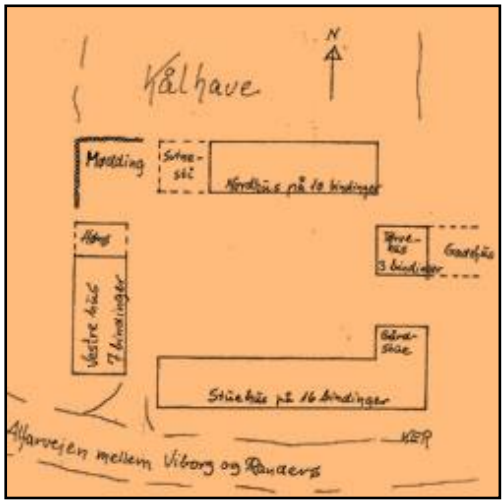

◄ **Rekonstrueret grundplan af kroen, 1761**

Knud Erik Riisager fortæller, at en mand ved navn Bertel Christensen blev kromand på Hammershøj Kro i 1761, men at han ifølge kirkebogen døde allerede 3 år senere i 1764, kun 39 år gammel. Den nye kromand blev Frederik Andersen (3tip).

Frederik Andersen (3tip), ny kromand, og Johanne Nielsdatter (3tip)

Frederik Andersen (*ca.1730, †1802) var gift med Johanne Nielsdatter (*1760 i Årup, Kvorning Sogn, †1798 i Hammershøj). Vi ved ikke noget om Frederik Andersens forældre. Om Johanne Nielsdatters slægt ved vi blot, at faderen hed **Niels Nielsen (4tip)** og blev født ca. 1735 i Kvorning Sogn.

Knud Erik Riisager fortæller om den nye kromand:

"Den næste kromand, vi træffer på, er Frederik Andersen. Noget kunne tyde på, at han har været en velhavende mand. I 1778 optræder han som udlåner af 400 rigsdaler til en enkekone i Ingstrup ved Rødding, Maren Morsing salig Schives efterleverske. Han får ved lånet 1. prioritets pant i hendes gård (7 tdr., 2 skp., 2 fdk.) og øvrige ejendom bestående af 3 huse og løsøre. Jeg har ikke fundet ud af, hvordan kromanden i Hammershøj kendte familien Schive i Ingstrup. Men måske kan oplysningen om, at der i boet var en postvogn, fortælle, at Schives har kørt postvogn gennem Hammershøj. Denne panteforskrivning bliver slettet i tingbogen i 1789."

Hammershøj Kro malet omkring 1900

[9] Kilde: http://www.hammershoej-by.dk/Historie/Hammersh%C3%B8j_kro/Hammershoej_Kro.htm

Frederik Andersens første kone, Anne Jensdatter, døde i 1775, 48 år gammel, hvorefter han giftede sig med Hylleborg Sørensdatter, der døde i april 1780, 51 år gammel. Han blev gift for tredje gang i december 1780 med den 20 år gamle Johanne Nielsdatter (3tip).

Frederik Andersen og Johanne Nielsdatter blev i løbet af de næste 13 år forældre til fem børn, heriblandt Anders Nikolaj Frederiksen (2tip).

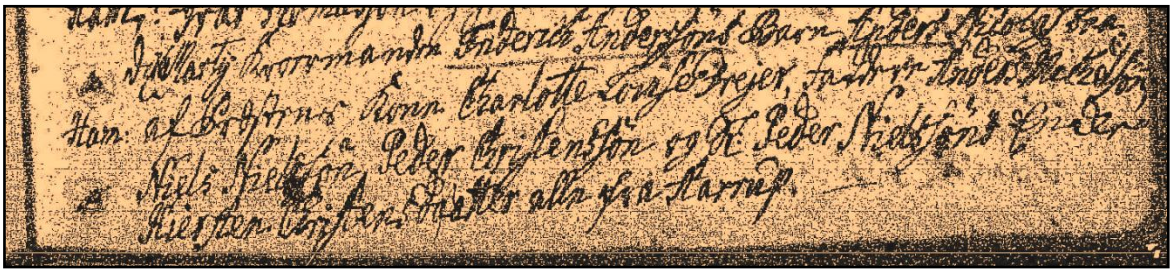

Anders Nikolaj Frederiksen (2tip) blev født den 9. februar 1783 på Lundgård i Hammershøj Sogn. Som det fremgår ovenover af kirkebogen[10] blev han døbt i Hammershøj Kirke den 16. marts 1783. I den ikke særligt læsevenlige tekst står bl.a.: "16. marts. Kromanden Frederik Andersens barn, Anders Nikolaj [båret til dåben af] Charlotte Louise Dreier." Hun var degnens datter i Vorning og gift med præsten samme sted. Desuden er navnene på seks faddere anført.

Fussingø Slot ►

Knud Erik Riisager:
"I juni 1786 sælger Frederik Andersen til Christen Sørensen Levring et privilegeret Krohus samt en gård på 5 tdr. 7 skp. 2 fdk. 2 alb. Frederik Andersen har altså også ejet gården, der lå ved kroen. Men allerede året før ses han boende på Lundgård, der på det tidspunkt var en avlsgård fra herregården Fussingø beliggende østligst i Hammershøj Sogn op mod sogneskellet til Læsten. Her er han blevet forpagter.

Lundgaard, Hammershøj, år?

[10] Hammershøj Kirkebog 1758-1813, opslag 85.

Frederik Andersen og Johanne Nielsdatter har altså sluttet deres periode som krofolk i midten af 1780'erne. Herefter er de blev forpagterfolk under Fussingø. Frederik Andersen fortsatte som forpagter, indtil Lundgård blev udstykket i en række mindre ejendomme i 1802-03."[11]

"Det ældste spor, vi har af Lundgård i historien, er fra midten af 1400-tallet. Gården var på det tidspunkt ejet af Laurids Jonsen til hovedgården Viskumø i Viskum sogn. Han havde nok manglet penge, for han pantsatte Lundgård til Erik Ottesen Rosenkrantz. Det kan vi vide, idet pantebrevet dukkede op i en retssag i 1547. Gennem 1500-tallet skiftede Lundgård ejer nogle gange. I 1626 solgte landsdommer Niels Krag til Trudsholm gården til Albret Skell på Fussingø.

Den sidste forpagter på Lundgård, før den blev udstykket og solgt i 1803, var Frederik Andersen. Ved folketællingen i 1787 ser vi, at der ud over husbonden og madmoderen var et tyendehold på gården med 2 karle og 2 piger.

Ejeren af Fussingø i disse år var Christian Ludvig Scheel von Plessen, der var medlem af den store Landbokommission, der på landsplan arbejdede på at forbedre bøndernes forhold. Også overfor sine egne fæstebønder virkede han for udskiftning af jordegodset fra driftsfællesskabet og salg af bøndergodset til bønderne."[12]

Poulholm

Anders Nikolaj Frederiksen og Mette Marie Sørensdatter (2tip)

Frederik Andersen og Johanne Nielsdatters søn, Anders Nikolaj Frederiksen (*1783 på Lundegård, Hammershøj sogn, †1863 i Blære) blev ejer af Poulholm i 1812. Han var gift med Mette Marie Sørensdatter (*1802 i Nybro, Kvols sogn, †1863 i Blære). De fik 14 børn. Et af disse er 1tip Niels Frederiksen (se side 41).

Læs om Mette Marie Sørensdatters slægt side 42

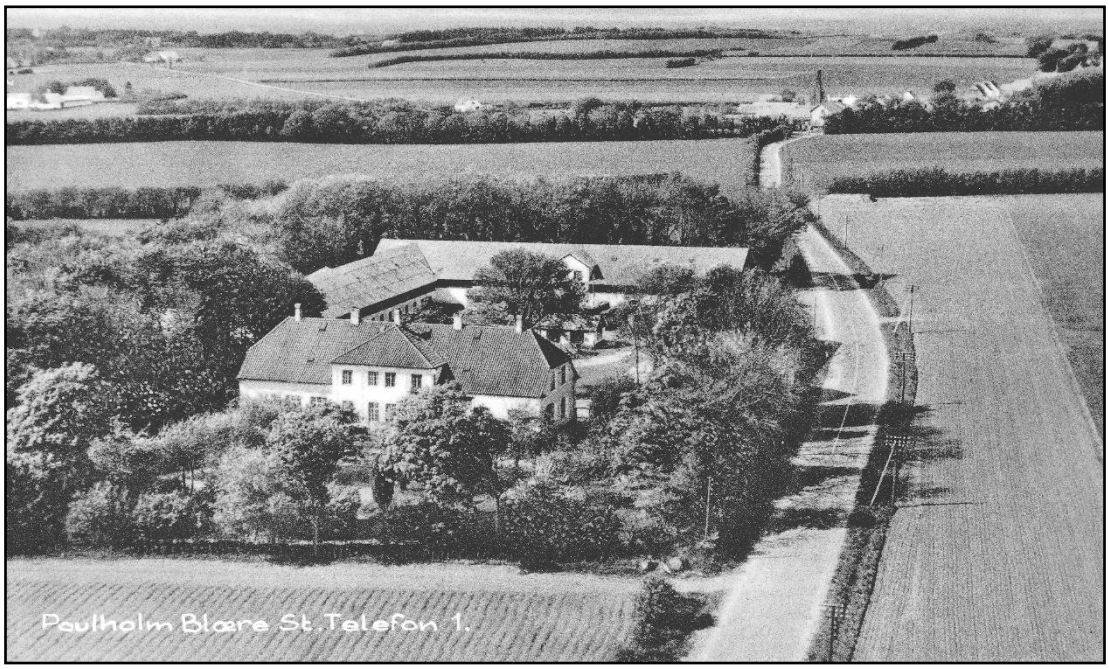

Nyere foto af Poulholm, der var den største gård i Blære. Det var tilsyneladende også den første gård, der fik en telefon og derfor "Telefon 1". I øverste venstre hjørne skimtes Gl. Blære med Blære Kirke og Thomasminde. Øverst til højre ses Blære Stationsby, der voksede op omkring Blære Station, da banen åbnede i 1899.

[11] Kilde: http://www.hammershoej-by.dk/Historie/Hammersh%C3%B8j_kro/Hammershoej_Kro.htm
[12] Kilde: http://www.hammershoej-by.dk/Historie/Lundgaard_en_Enesteg%C3%A5rd.htm

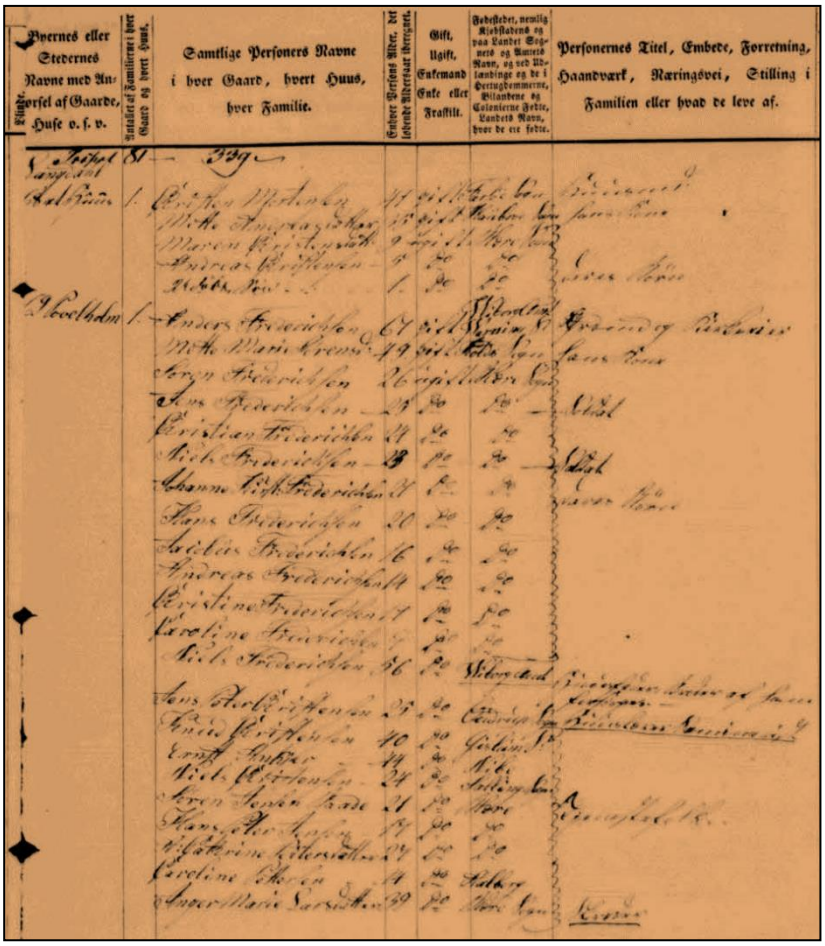

Folketælling i Blære 1850[13] – Poulholm

Poulholm var en stor gård, eller et gods, med et stort folkehold.

Ved folketællingen i 1850 boede der ikke færre end 22 personer på gården. Anders Nikolaj Frederiksen og Mette Marie Sørensdatter havde en børneflok på 14, hvoraf 10 boede hjemme, da folketællingen i 1850 blev foretaget.

Derudover boede Anders Frederiksens bror på gården samt i alt 8 tjenestefolk.

Gården havde også en huslærer til at undervise familiens børn, hvilket var normalt på store gårde og herregårde på dette tidspunkt.

- Anders Frederichsen, mand, 67, 1783, gift, gårdmand og kirkeejer. **[2tip]**
- Mette Marie Sørensdatter, kvinde, 49, 1801, gift, hans kone. **[2tip]**
- Søren Frederichsen, mand, 26, 26, 1824, ugift, deres barn.
- Jens Frederichsen, mand, 25, 1825, ugift, deres barn, soldat.
- Christian Frederichsen, mand, 24, 1826, ugift, deres barn.
- Niels Frederichsen, mand, 23, 1827, ugift, derres barn, soldat. **[1tip]**
- Johanne Kirstine Frederichsen, kvinde, 21, 1829, ugift, deres barn.
- Hans Frederichsen, Frederichsen, mand, 20, 1830, ugift, deres barn.
- Jacobus Frederichsen, mand, 16, 1834, ugift, deres barn.
- Andreas Frederichsen, mand, 14, 1836, ugift, deres barn.
- Christine Frederichsen, kvinde, 11, 1839, ugift, deres barn.
- Caroline Frederichsen, kvinde, 7, 1843, ugift, deres barn.
- Niels Frederichsen,, mand, 56, 1794, ugift, "Husfaders Broder af ham forsørges".
- Jens Peter Christensen, mand, 25, 1825, ugift, "Huuslærer, Sæminarist".
- Knud Christensen, mand, 40, 1810, ugift, tjenestefolk.
- Ernst Ankjær, mand, 44, 1806, ugift, tjenestefolk.
- Niels Christensen, mand, 24, 1826, ugift, tjenestefolk.
- Søren Jensen Baade, mand, 21, 1829, ugift, tjenestefolk.
- Hans Peter Jensen, mand, 17, 1833, ugift, tjenestefolk.
- A. Cathrine Peitersdatter, kvinde, 27, 1823, ugift, tjenestefolk.
- Caroline Pettersen, kvinde, 14, 1836, ugift, tjenestefolk.
- Inger Marie Larsdatter, kvinde, 39, 1811, ugift, tjenestefolk, skrædder.

[13] Folketælling i Blære 1850, opslag 12.

Info

Poulholm Gods[14], ligger i Blære. Gården nævnes første gang i 1812 ved en auktion. Hovedbygningen er opført i 1912. Poulholm er på 131,5 hektar.

Ejere af Poulholm:

- (1812) Petrea Asp
- (1812-1850) N. Poulsen / **A.N. Frederiksen**
- (1850-1863) **A. Frederiksen**
- 1863-1873) **Christian Sahl**
- (1873-1891) Frederik Ludvig Spliid
- Herefter ejes Poulholm af Spliid slægten.

Ved folketællingen i Blære i 1834[15] boede eller arbejdede der ikke færre end 26 personer på gården. Udover Anders Nikolaj Frederiksen, der benævnes som gårdmand og kirkeejer, og Mette Marie Sørensdatter og de første 8 børn af søskende flokken på 14, boede der desuden 15 tjenestefolk samt en huslærer på gården.

Anders Nikolaj Frederiksen: *Optegnelser af fædre og familiemedlemmer*, 1943.

Bedstemor Ane Marie Frederiksen (1880-1969) havde en grandfætter, der også hed Anders Nikolaj Frederiksen (ANF) og ikke må forveksles med ejeren af Poulholm. I 1943 skrev ANF otte sider (*Optegnelser af fædre og familiemedlemmer*) om sin slægt, hvorfra nedenstående er hentet:

"Anders Nikolaj Frederiksen var ejer af Poulholm i Blære sogn, en gård på 13 tdr. hartkorn, samt ejer af Blære Kirke[16] og en kongetiende af nogle gårde i Blære sogn. Disse gårde skulle hvert år levere ham hvert tiende neg, som de avlede, inden de selv måtte køre noget hjem. Han ejede også en mindre landejendom i Blære samt en bro, hvor der vist nok hvert år skulle betales bropenge [til ham]. Han skulle jo så nok holde broen i stand.

Han ejede også en lille gård ved Viborg. Denne gård bærer for tiden [også] navnet Poulholm. Denne gård brugte han til at lade sine stude græsse på, når de passerede der forbi. Han var nemlig handelsmand og studehandler i stor stil.

Han red på sin hest rundt i Jylland og købte stude. Selv når han var i København for at sælge stude, havde han sin ridehest med."

Stuehuset på Poulholm, set fra gårdspladsen.

Med lidt god vilje kan man i Blære Kirkebog 1827[17] læse, at Niels Frederiksen (1tip), se næste side, blev født den 10. december 1827 og hjemmedøbt dagen efter, samt at han var søn af Anders Frederiksen, Poulholm, og Mette Marie Sørensdatter.

[14] Wikipedia.
[15] Blære Folketællingen 1834, opslag 6.
[16] Ifølge slægtsbogsportalen *Geni*, var Anders Nikolaj Frederiksen ejer af to kirker og tre broer.
[17] Blære Kirkebog 1813-1847, opslag 47.

Mere om Poulholm

Som det fremgår af oplysningerne fra Wikipedia (se ovenover) var Poulholm i Frederiksen slægtens eje fra 1812 til 1873. Hvem N. Poulsen var vides ikke, men A. Frederiksen var vores 2tip. Hans datter, Johanne Kirstine Frederiksen, blev gift med Christian Sahl, der ejede Poulholm i perioden 1863-73. Men ifølge *Skjøde- og Aftægtskontrakt*[18] t.h. blev gården dog først solgt til Sahl i 1869.

Selve dokumentet fylder 11 sider. Her er kun medtaget disse to dele.

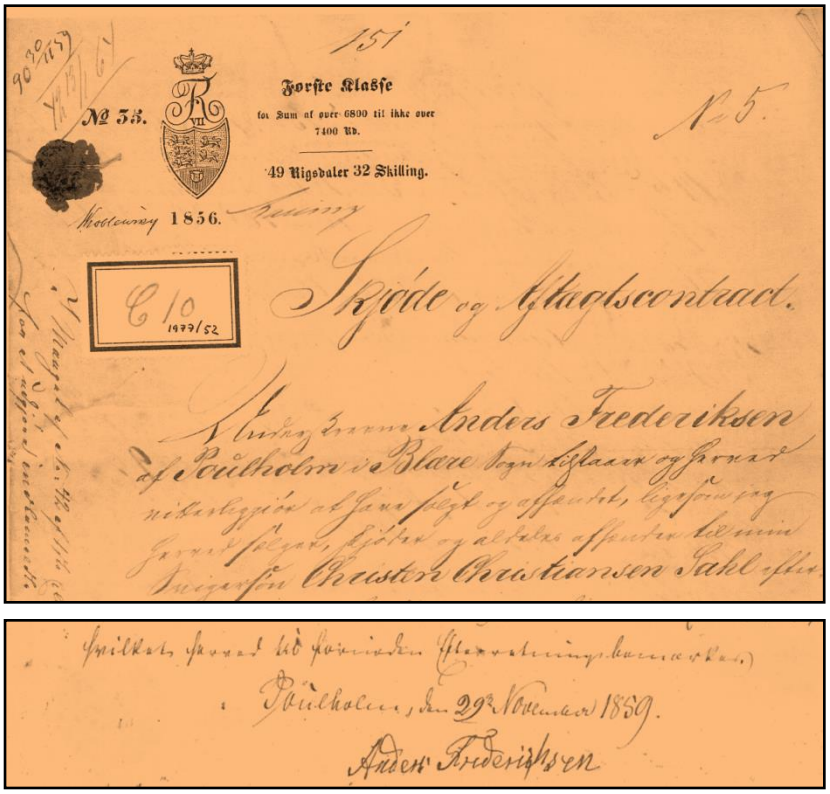

151

Første Klasse

for Sum af over 6800 til ikke over 7400 Rd.

№ 55.

49 Rigsdaler 32 Skilling.

1856.

C 10 1979/52

Skjøde og Aftægtscontract.

Anders Frederiksen

af Poulholm

Poulholm, den 29de November 1859.

Anders Frederiksen

Bedstemors grandfætter, ANF, fortæller om Poulholms senere triste skæbne:

"Johanne Kirstine Frederiksen, født 1829, gift med sallingboer Christian Sahl. De havde ingen børn. De ejede først gården Tolstrupsminde i Dølby Sogn, men solgte den senere og købte Poulholm af min bedstefader [Anders Frederiksen] samt min bedstefaders kongetiende af gårdene i Blære og Blære Kirke og tillige en bro. Det fortaltes, at da Chr. Sahl havde fået ovennævnte værdier solgt, så havde han Poulholm gratis. De boede så der en del år, men solgte så Poulholm og købte Hostrupgård, der ligger uden for Hobro.

Min faster Johanne var en dygtig og i alle måder elskværdig og pæn kone, men Chr. Sahl behandlede hende dårligt. Han var måske ikke just ond ved hende. Såvel hellig- som søgn[edage], gik han lige over middag til Hobro og sad så på en gæstgivergård og drak spiritus og morede sig; kom så hjem ved midnatstid og som oftest med noget følgeskab. Faster døde først. Chr. Sahl havde en meget god forstand, når han blot ikke havde brugt den så dårligt. Da han døde, havde han blot nogle få tusinde kroner i behold […]"

Niels Frederiksen og Tobine Marie Revelsen (1tip)

Niels Frederiksen (*1827 på Poulholm, Blære, †1912 i Kelddals Mølle) var, som tidligere nævnt, et af Anders Nikolaj Frederiksen og Mette Marie Sørensdatters 14 børn. Han blev gift med Tobine Marie Revelsen (*1833 i Koppes Mølle, †1922 i Kelddals Mølle). De blev i 1852 gift i Blære Kirke, jf. udsnittet af kirkebogen på næste side og ejede Blære Møllegård samt Langdalsgård i Blære, som de solgte for at købe Kelddals Mølle i 1850. Niels Frederiksen var også stude- og hestehandler. Parret fik tre sønner: Oldefar Anders Frederiksen, (*1852), Henrik Frederiksen (*1855), gårdejer og møller i Kelddals Mølle, Nikolaj Frederiksen (*1860), ejer af Blære Møllegård.

Læs om Tobine Marie Revelsens slægt side 48.

[18] Lånt af Års Museum.

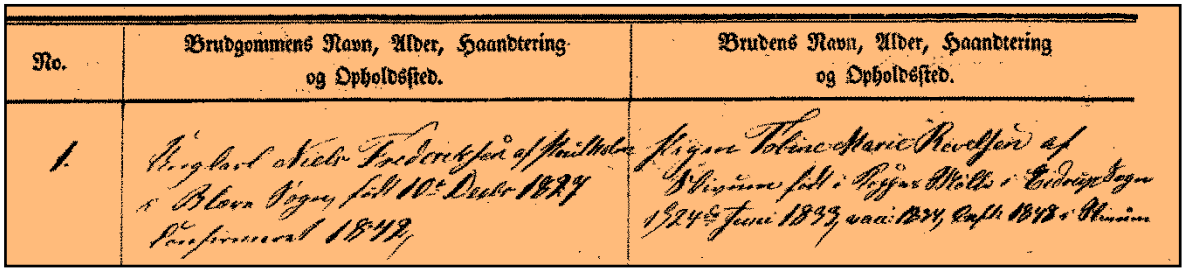

No.	Brudgommens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.	Brudens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.
1.	Ungkarl Niels Frederiksen af Poulholm i Blære Sogn, født 10de Decbr 1827, konfirmeret 1842.	Pigen Tobine Marie Revelsen af Skivum, født i Koppes Mølle i Ejdrup Sogn 24de Juni 1833, […]

Ungkarl Niels Frederiksen af Poulholm i Blære Sogn, født 10. december 1827, konfirmeret 1842. | Pigen Tobine Marie Revelsen af Skivum, født i Koppes Mølle i Ejdrup Sogn 24. juni 1833 […].

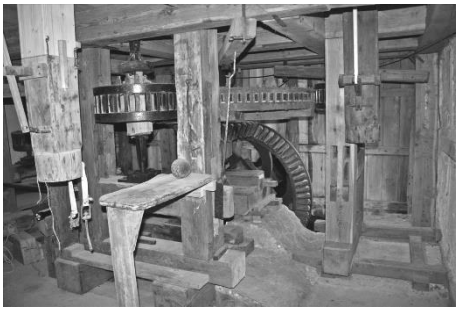

Motiv fra Kelddal Mølle

Motiv fra Koppes Mølle

Mette Marie Sørensdatters slægt ▼

Søren Nielsen og Anne Marie Kirstine Nielsdatter (3tip)

Mette Marie Sørensdatter var datter af Søren Nielsen (*1766 i Kvols Sogn, †1823 i Kvols Sogn) og Anne Marie Kirstine Nielsdatter (*1768 Kvols Sogn, †1823 i Kvols Sogn). Parret var kroværter på Nybro Kro, der lå ved overfartsstedet mellem Fjends og Rinds Herreder.

Nybro Kro

"Gården 'Nybro Kro' ved Fiskbæk finder man i hjørnet, hvor Virksundvejen går fra Viborg-Skive landevej, som i gamle dage gik direkte gennem krogården. Gården har ikke virket som kro siden den l. november 1925. Hvornår den første gang åbnede sine døre for de vejfarende, ved man ikke, men kroen er meget gammel, måske den første eller en af de første på Viborg egnen. Et gammelt mundheld kunne tyde på, at det var den ældste kro. Når man ved gilderne på egnen syntes, at der var for længe mellem drammerne, animerede man 'Skjænkeren' med ordene: *'Hvem der endda var i Nøjbrou*'. Dette kunne tyde på, at kroen ved Nybro var det eneste udskænkningssted, man kendte på egnen. Det ligger ikke helt fast, hvornår Søren Nielsen og Anne Marie Kirstine Nielsdatter, der skulle være den forrige kromands datter, overtog kroen (1800 eller 1810?). Begge led de af det, man dengang kaldte tæring (smitsom infektionssygdom) og døde med få dages mellemrum i oktober måned 1823."[19]

Læs om Anne Marie Kirstine Nielsdatters slægt side 43

[19] http://www.poha.dk/Familie/NybroKroHistorie.htm

Niels Sørensen og Maren Christensdatter Vraae (4tip)

Søren Nielsen var søn af Niels Sørensen, også kaldet 'Niels Skrædder' (*1736, †1801 i Kvols Sogn) og Maren Christensdatter Vraae (*ca. 1735 i Kvols Sogn,†1802 i Kvols Sogn). De levede begge i Kvols Sogn, hvor han sandsynligvis var skrædder. Niels Sørensens slægt kendes ikke længere tilbage i historien.

Christen Sørensen Vraae og Beret (Birgitte) Jensdatter (5tip)

Maren Christensdatter Vraae var datter af Christen Sørensen Vraae (*ca. 1697, †1765 i Kvols Sogn) og Beret (Birgitte) Jensdatter (*ca. 1705, †1760 i Kvols Sogn). Christen Sørensen Vraae var fæster af gård nr. 11 under Tårupgård i Kvols jf. "Jordebog 1758". Beret Jensdatters far hed **Jens Christensen (6tip)**. Han levede ca. 1669 - 1750 i Kvols Sogn. Moderen kendes ikke. Længere tilbage kan vi ikke komme med denne slægt.

Taarupgaard, Kvols, tegnet af gartner H. Nielsen i 1881.

Anne Marie Kirstine Nielsdatters slægt ▼

Niels Jensen Smed og Helvig Marie Michelsdatter (4tip)

Anne Marie Kirstine Nielsdatter var datter af Niels Jensen Smed (*1721, †1782 i Kvols sogn) og Helvig Marie Michelsdatter (*1733 i Ørslevkloster Sogn, †1769 i Kvols Sogn). Niels Jensen Smed var krovært på Nybro Kro fra 1765 til sin død i 1782 og sad som enkemand på kroen fra 1769 til sin død. Han efterlod sig fem umyndige børn. Vi kender ikke noget til hans forældre.

Michel Skytte (Schiøtte) og Anne Pedersdatter (5tip)

Helvig Marie Michelsdatter var datter af Michel Skytte (Schiøtte) (*ca. 1700, †1762) og Anne Pedersdatter (*ca. 1700, †1762 i Ørslevkloster Sogn). Det fortælles, at han muligvis var skytte ved Ørslevkloster Gods. Vi kender ikke noget til Michel Skyttes forældre, men ved, at Anne Pedersdatters far hed **Peder** (**6tip**) og blev født ca. 1675.

Fischer slægten

Dette afsnit begynder med ældste generation

Hermann Fischer (3tip) og Svenborg Hansdatter

Med denne gren begynder vi længst tilbage i historien med Hermann Fischer[20] (*1735 i Lynderup, †1809 i Lynderup). Han blev i 1774 gift med sin første kone, Svenborg Hansdatter, (†1790 i Lynderup) i Trinitatis Kirke i København jf. denne passus i kirkebogen[21]:

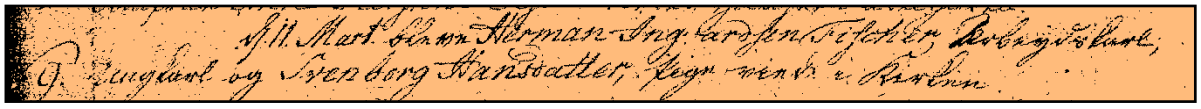

- Den 11.marts. blev Herman Ingvardsen Fischer, arbejdskarl, ungkarl, og Svenborg Hansdatter, pige, viede i kirken.

[20] http://www.geni.com/people/Hermann-Fischer/6000000010552298600

[21] http://www.danishfamilysearch.dk/sogn678/churchbook/source25324/opslag5110317

Svendborg Hansdatter hed i virkeligheden Svenbor Hansdotter. Hun blev født den 16. januar 1746 i Enslöv, Halmstad, Hallands Län, Sverige, og er noget så usædvanligt som en udlænding i vores slægt. På tidspunktet for indgåelse af ægteskabet arbejdede de begge som gartnere hos en gartner Licht på Blegdammen i København.

Omkring 1785 blev Hermann Fischer ansat som gartner på Store Restrup Herregård, hvor han og Svenborg Hansdatter kom til at bo i gartnerboligen.

Gehejmeråd Siegfried Victor Raben-Levetzau ejede Store Restrup, da Hermann Fischer arbejdede der. Billedet af Store Restrup er fra 1860. Maleriet af Raben-Levetzau familien er malet af Jens Juel i 1796.

Efter 16 års ægteskab døde Svendborg Hansdatter i 1790. Hun og Hermann Fischer havde fem børn sammen, som der skulle skiftes med. Nedenfor ses de to første afsnit i skifteprotokollen[22]:

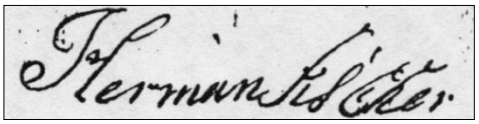

Herman Fischers underskrift

"Anno 1790, den 11. december indfandt sig hos gartneren Hermann Fischer ved Restrup på Geheimråd Raben Levetzaus vegne, forvalter Hans Knudstrup fra bemeldte Restrup med tiltagne vurderings- og vitterlighedsmænd Marius Brøndlund, snedker i Sønderholm og smed i Frejlev, for et lovligt skifte at fortage og fremme efter bemeldte gartner Fischer forhen døden afgangne hustru Svendborg Hansdatter, imellem enkemanden Hermann Fischer og de med salig kone i ægteskab sammenavlede og iliveværende børn, nemlig: Peter Hermansen, 10 år, Hans Hermansen, 4 år og Karen Hermansdatter, 13 år, alle umyndige.

Siden den afdøde ingen familie eller nærpårørende har her i landet, så er ingen nærmere til at påtage sig formynderiet for sine umyndige børn end faderen Hermann Fischer selv, som også påtog sig sligt og blev af skifteretten erindret at handle med de umyndige efter faderlig pligt, hvilket han lovede, alt således som han for Gud, sine børn og mennesker nu og i tiden ville forsvare."

Skifteprotokollen indeholder registrering og vurdering af dødsboet. Af protokollen fremgår det, at formuen i stevboet var på 234 rigsdaler, 4 mark og 8 skilling. Hermann Fischer havde ingen gæld, og skønt han ifølge loven var berettiget til forlods af boet at få begravelsesomkostningerne samt "hvad han salig kones havde kostet" dækket, stillede han ikke krav om dette. Tværtimod tilkendegav han, at han "af kærlighed til sine børn" selv ville nøjes med 100 rd. forlods. Derfor blev der til deling mellem børnene 134 rigsdaler, 4 mark og 8 skilling, dog på den betingelse, at disse midler blev ham betroet og skulle indestå i boet uden at svare renter, indtil børnene var myndige,

[22] https://www.geni.com/people/Hermann-Fischer/6000000010552298600

"og uden, at han bliver tvungen til at adsplitte sit bo, thi i anden fald kunne han ikke gå sig selv nær".

Skifteretten anså Hermann Fischers handlemåde imod sine børn som god. Og arven blev fordelt mellem børnene således, at sønnerne fik dobbelt så meget som datteren: Peter 55 rd., Hans 55 rd. og Karen 26 rd.

Hermann Fischer og Mette Marie Nielsdatter (3tip)

Hermann Fischer levede som enkemand efter Svendborg Hansdatters død, men ikke ret længe. Han giftede sig igen i 1791 med Mette Marie Nielsdatter (*1768, †1832), der var stuepige hos forpagter Holst på Store Restrup. De fik fem børn i ægteskabet, heriblandt Mariane Catrine Fischer (2tip). Hende vender vi tilbage til på side 48. Vi kender ikke noget til Mette Marie Nielsdatters forældre.

Store Restrup Vandmølle

Hermann Fischer forpagtede Store Restrup Vandmølle fra 1793 og indtil ca. år 1800. Derefter flyttede han med sin familie til Aars Sogn, hvor han købte Dybvad Mølle, som han ejede indtil 1806. Den 30. april 1800 fik han kongelig bevilling til, at han i Dybvad Mølle måtte indrette et grubeværk og et pilleværk imod at betale 5 rd. årlig i afgift. Efter at have boet der i 6 år, solgte de møllen og købte gården Ø. Lynderup i Skivum Sogn. Hermann Fischer døde på denne gård i 1809.

Foto af Dybvad Mølle fra 1920'erne. Den velnærede hund i forgrunden vidner om, at der må have været gode tider på møllen. (Billedet er stillet til rådighed af Års Museum).

Herman Fischers begravelse 1809

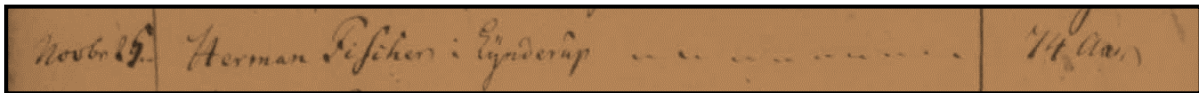

- November 15, Herman Fischer i Lynderup 74 år[23].

Skiftet efter Hermann Fischers død[24]

Anno 1809 den 18. december, indfandt sig ifølge forhen skete tilmeldelse til skifteforvalter S.G.g. grandefoged[25] Scarling i Løgstør på hans vegne Mathias Svante Larsen fra Øster Oustrup, udi Lynderup for enken Madame Mette Marie Fischer for efter hendes ved døden afgåede mand salig Hermann Fischer som rette 30te dagen ifølge Larsen at foretage en lovlig registrerings og vurderingsforretning til videre afsluttende skifte og deelingsforretning imellem den salig afdødes efterlevende arvinger, som blev anmeldt at være følgende: Karen Madsen, Peder Andreas Fischer, Hans Enevoldsen Fischer, Hans Nikolaj Fischer, Mariane Catrine Revelsen (2 x tip), Nicoline Marie Hermannsdatter Koch og Jørgen Claudi Fischer.

[23] Skivum Kirkebog 1780 – 1812, opslag 33.
[24] www.myheritageimages.com/.../000528_5498120471b4a43g16b807.do
[25] Oldermand i bylaug.

Ved skiftet blev der foretaget værdiansættelse af følgende inventar m.v.:

I øster stuen: 1 jern bilægger kakkeloven 10 rd., 1 lidet rundt slagbord 1 m. 8 sk., 1 blå dragkiste med egeskab på 11 rd., 1 brunmalt dragkiste med beslag, blev anmeldt at tilhøre datteren Karen Fischer og blev derfor ikke vurderet, 1 spejl i sort ramme og 4 stk. skilderier 1 rd., 5 stole med lædersæder 1 rd., 1 brunmalt dragkiste 8 rd., 1 blåmalt skab 1 rd. 2 sk., 1 lidet blåe thebord 2 m.
I det lille køkken: 1 rist 8 sk., 1 thekedel 3 m., 1 ildklem 1 m. 8 sk., 1 egekar 3 m.
I dagligstuen: På en seng, indlukket, 1 sort og hvid olmerdugsdyne 4 rd. 4 m., 1 blå og hvid bolsterdyne 2 rd., 2 bolsterdyne 4 m., 1 blårgarnslagen 3 m., en ditto indlukket seng med klæder, borg og bænke er solgt med gården, 1 øltønde 2 m. 8 sk., 1 gl. egeskrin 1 m. 8 sk., 1 lidet skrin 12 sk., 1 otte dages stueuhr i foderal 9 rd., 1 lidet skrin med skuffer 1 m. 8 sk., 1 liden bord på åben fod 1m. 8 sk., 4 stk træstole 1 rd.
På en indlukket seng: Derfor 3 hjemgjorte olmerdug 1 m. 8 sk. Derpå klæder: 1 blå og hvid olmerdugsoverdyne 1 rd. 4 m., 1 brandgul bolsterunderdyne 2 rd., 3 olmerdugspuder 1 rd., 2 hørgarnslagner 2 rd.
På en indelukket seng derfor 3/4 omhæng 4 m. 8 sk. Derpå klæder: 1 rød og hvid olmerdugsoverdyne 1 rd., 1 rød og hvid underdyne 5 m., 2 puder 5 m., 1 blågarnslagen 2 m.
En anden jern bilægger kakkelovn, der blev nævnt at være fulgt med gården. 1 strygejern 3 m.
I spisekammeret: 1 dusin hvide flade stentallerkener 2 rd., 1 træramme 1 m. 8 sk., 2 tinfade 4 m., 2 flasker 1 m.
I køkkenet: 1 ildklem 2 m., 1 skål 6 sk., 6 stentallerkener 1 m. 2 sk.
I bryggerset: 1 kobberkedel i grue 3/4 td. rum 16 rd., 1 stort egekar med 3 jerngjorde 2 rd., 1 mindre ditto med gjorde 1 rd., 1 bærekar med jerngjorde 1 m. 8 sk., 1 spand med jerngjord 2 sk., 1 strippe med jerngjord 1 m. 8 sk., 1 lyseform 1 m. 8 sk., 1 vandtønde 1 m. 8 sk.
På loftet: 1 halv korntønde 2 rd., 1 kornskæppe 1 rd., 1 flatte 1 m., 1 dejnekar 2 m., 2 solde 2 m., 1 halmløb 12 sk., 1 driftstrug 1 m., 4 kornsold 2 rd.
Den salig mands klæder: 1 sort klædeskjole med vest og bukser 4 rd., 1 grå hjemmegjort kjole 3 rd., 1 maskestesvest 4 m., 1 par gamle bukser 1 rd., 1 nattrøje 2 m., 1 vest 2 m., 1 par klædebukser 3 m., 2 par strømper 3 m., 2 hørgarns skjorter 3 rd., 3 ditto 1 rd., 3m., 1 sort hat 1 rd., 2 tørklæder 3 m., 1 par støvler 1 rd., 1 par tøfler 3 m.
I gården: 1 beslagen vogn med kasse, ender og skrav, samt møg fjeller og tilhørende fritte redskaber 30 rd., 1 halvbeslagen vogn med møgfjeller 5 rd., 1 beslagen vogn med kasse og tilbehør blev angivet at være solgt med gården, 1 slibesten med jernaksel 1 rd.
I hughuset: 1 Høvlbænk 1 rd., 1 sav 3 m., 2 hugjern 2 m., 2 forke 1 m., 8 sk., 2 økser 1 rd., 1 stålstang 1 rd., 1 naver 1 rd., 1 lyngte 4 m., 2 jerngrebe 1 rd., 1 havespade 1 m., 3 river 12 sk.,
Bæster: 1 gul hest 10 år 16 rd., 1 sortbrun hest blev anmeldt at være fulgt med gården, 1 sort ko med kalv 10 år 10 rd., 1 sort grimmed ko med kalv 9 rd., 1 gråbroget ko med kalv 14 rd., 1 grå kvie 3 år 9 rd., 1 sortbroget kvie 2 år 8 rd., 2 sorte plovstude, 2 køer blev ligeledes anmeldt at være solgt med og udi gårdens køb.
Fårehoveder: 12 gl. får á 2 rd. 24 rd.
Svin:1 galtsvin 6 rd.
2 gl. kurve 1 rd., 1 høfork 2 m., 2 pleje 1 m., 1 hakkelseskiste med kniv 1 rd. 4 m.
Alt i alt 258 rd. 5m. og 8 sk.
I laden: 7 traver rug, 4 traver byg, 5 traver havre.
Forestående kornsorter blev af vitterlighedsmændene påkrævede ikke at kunne den stervboe til indtægt begæres, da når deraf skal udredes de kongelige påbudne af kornvarer såvelsom til kreaturernes overfodring intet kan blive at tilfordre stervboet.

Der skulle tages hensyn til mange forskellige personer ved skiftet, heriblandt tyendet. Efter at disse var blevet tilgodeset, var der 1.991 rigsdaler, 5 mark og 9 skilling tilbage, hvoraf konen Mette Marie Nielsdatter (3 tip) skulle have halvdelen, og resten skulle deles mellem børnene. Som hovedregel fik sønnerne dobbelt så meget som døtrene.

Mette Marie Nielsdatter gifter sig igen og igen

Efter Hermann Fischers død giftede Mette Marie Nielsdatter sig i 1810 med enkemand Christen Madsen, der var forhenværende fæster på Restrup Brohus i Sønderholm Sogn.

I 1811 køber de Koppes Mølle i Ejdrup Sogn, hvortil parret flyttede med deres to familier, hun med fire og han med tre børn. De havde nogle gode år som møllefolk, og det gik dem godt økonomisk, for i 1815 købte de en gård på Skørbæk Mark (hartkorn 1 tdr. land og 1/4 album[26]). Senere købte de Borup Højgård, kaldet Skrivergården, og en hovedparcel i Borup by på i alt 7 tdr. hartkorn. De to sidstnævnte køb blev foretaget i interessentskab med forvalter Holm på Lundbæk og Jens Rimmer fra Lundbækgården.

Christian Madsen døde allerede i 1816, 54 år gammel. Skiftet efter ham udviser et bo med ret store værdier, nemlig en nettoværdi, som blev opgjort til 17.460 rigsdaler, som skal deles mellem enken og afdødes 3 umyndige børn. Børnenes værge var ikke tilfreds med denne sum, da afdøde "i levende live" havde fortalt ham, at møllen i de senere år havde givet så stort et afkast, at den kunne forrente 80.000 rd., og det blev forlangt, at der skal holdes auktion over møllen.

Der fremkom dog ikke et acceptabelt tilbud ved auktionen, så Mette Marie Nielsdatter kom med et nyt tilbud, som gik ud på, at hun ville overlade 5.600 rigsdaler til hver af de to drenge og 2.800 rigsdaler til datteren, i alt 14.000 rigsdaler. Desuden fik børnene deres faders gangtøj, 6 sølvspiseskeer, 4 sølvteskeer og sølvskospænder til deling, samt en seng med sengetøj til hver af drengene, imod at hun beholdt møllen. Dette tilbud blev antaget af værgen, og skiftet blev afsluttet den 30. april 1817.

Del af dokument[27] fra skiftet efter Christian Madsen, Koppes Mølle, 1816. Bemærk Mette Marie Nielsdatters underskrift. Desuden har Laust Skovhus (2tip), der også kaldte sig "Laust Lausten von Skovhus" og var sognefoged i Ejdrup, underskrevet dokumentet.

Mette Marie Nielsen var nu blevet enke for anden gang, men hun giftede sig igen, denne gang med skoleholder og ungkarl Anders Christian Pedersen, Skørbæk. Brylluppet fandt sted i Ejdrup kirke den 16. november 1817. Bruden var 48 og gommen 38.

I de næste 14 år indtil hendes død kan man læse i *Års Herreds Skøde- og Panteprotokoller*, at det går nedad med møllens økonomi. Om det skyldes Anders Christian Pedersens manglende evner som møller eller tidernes ugunst, vides ikke, men der blev foretaget en hel del handler, lån og transaktioner for at klare dagen og vejen.

I november 1830 flytter Mette Marie Nielsdatters svigersøn Henrik Revelsen (2tip) og datteren Marianne Catrine Fischer (2tip) ind på Koppes Mølle og får skøde på møllen. Det fremgår af papirerne, at møllen sælges til Henrik Revelsen af Anne Mette Nielsdatters tredje mand, skolelærer Anders Christian Pedersen fra Koppes Mølle, der den 24. november 1831 gør det vitterligt at have solgt følgende ejendomme til Henrik Revelsen:

[26] 1 album svarer til 57,5 m^2.

[27] http://www.agerbaeks.dk/scrap-bogen/skifte-christen-madsen-1816.html

1. Koppes Vandmølle i Ejdrup sogn, Års Herred, Aalborg Amt med bygninger, mølleværk og inventarium, der står for mølleskyld 3 tdr. 5 skp. 2 fjk., samt de denne mølle oprindelig tillagne jordejendomme af hartkorn 4 skp- 2 fjk. 1 alb. **2**. En jordejendom på Skjørbæk bys mark, bestående af ager og eng. hartkorn 1 tdr. 2 1/4 alb. **3**. Gundersted møllested med mølle, mølleskyld hartkorn 1 tdr. 2 sk. 2 fjk. 2 alb., der er dog uden bygninger. **4**. Hovedparcellen nr. 1. stående for ager og eng hartkorn 2 tdr. 2 1/4 alb, af den bondegård i Skjørbæk, som af Jens Jespersen i Borup med Kgl rente kommers tilladelse af 1. dec. 1827 er udstykket. samt det derpå anlagt teglværk med bygninger, de tvende førnævnte ejendomme er jeg bleven ejer af ved at indgå ægteskab med enken efter afdøde Christen Madsen, som ejede ejendommen inden litra. Den accorderede kjøbesum for dise ejendomme er 2.900 rd. skriver to tusinde og nihundrede rigsdaler sedler, og da kjøberen Henrik Revelsen derfor har fyldestgjort mig meddeler jeg ham herved lovligt skjøde på samtlige føranførte ejendomme med alle de rettigheder og byrder, som jeg har været ejer deraf ifølge de foran påberåbte og kjøberen hermed overleverede adkomstbreve og for vanhjemmel indestår jeg ham efter loven.
Under mit navn og sejl i vidners overværelse.
Koppes Mølle den 17. dec. 1831.

Det gik ikke så godt med Mette Marie Nielsdatters tredje mand, skolelærer Anders Christian Pedersen, efter hendes død i 1832. Han gifter sig igen, og ved folketællingen i 1834 er han husmand i Koppes Mølle. I 1840 er han husmand i Borup. I 1845 er han fattiglem og bor i Borup Fattighus med sin familie. I 1850 bor han stadig i Borup, men er nu husmand igen samt hjælpelærer om vinteren. Ja, sådan kan det gå for en skolelærer!

Tobine Marie Revelsens slægt ▼

Dette afsnit begynder med yngste generation

Side 41 stiftede vi bekendtskab med Niels Frederiksen og Tobine Marie Revelsen (1tip). Her fortsætter beretningen om Revelsen slægten.

Henrik Revelsen og Mariane Catrine Fischer (2tip)

Tobine Marie Revelsen, der var datter af Henrik Revelsen (*1790 i Blære, †1844) og Mariane Catrine Fischer (*1794 i Store Restrup, †1875 som aftægtskone i Langdal), er flere gange blevet nævnt i ovenstående. De blev gift i 1820 i Vor Frue Kirke i Ålborg og flyttede til Aulum [Ålum?] i Viborg Amt. På det tidspunkt er Henrik Revelsen husmand. I 1830 flyttede de til Koppes Mølle, som de, som tidligere nævnt, overtog efter Mariane Catrines mor. De solgte møllen i 1837, og Henrik Revelsen købte V. Kærgaard i Skivum Sogn, som han ejede til sin død i 1844, hvorefter Mariane Catrine Fischer drev gården videre.

Med Henrik Revelsen og Mariane Catrine Fischers ægteskab kom Revelsen slægten ind i billedet. Lad os begynde med at se, hvad der står i Blære Kirkebog[28] om Henrik Revelsens dåb:

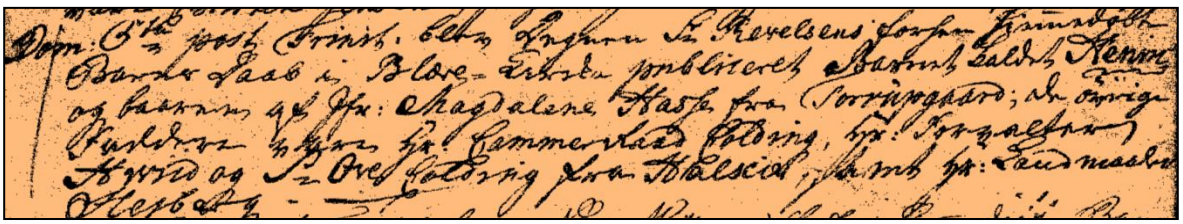

❖ Dom 6. p Trinit [19. juli]: Blev degnen Sn. Revelsens forhen hjemmedøbte barns daab i Blære Kirke publiceret. Barnet kaldet **Henric** og baaren af jfr. Magdalene Hasse fra Torrupgaard. Faddere: Hr. Cammerraad Colding. Hr. forpagter Hviid og Sn. Ove Colding fra Halkier samt hr. landmaaler Herberg.

[28] Blære Kirkebog 1790, opslag 46.

Af listen over faddere fremgår det, at hans far, skolelærer Frederik Revelsen (3tip), (se nedenunder), må have nydt stor anseelse på egnen. Kammerråd Colding er den samme Diderich Andreas Colding, Halkær Hovedgård, som i 1787 underskrev fæstebrevet for Laurs Laursen Schouhuus (3tip), jf. side 14. Ud over at være kammerråd[29] fremgår det af hans C.V., at han bl.a. havde været ridefoged på Børglum Kloster, var forpagter af Tåupgård og ejer af Halkær Hovedgård. Ove Colding, hans søn, overtog senere forpagtningen af Tårupgård. Den omtalte Hviid var sandsynligvis Matthias Laursen Hviid, som på det tidspunkt var forvalter på Halkærgård og var gift med Diderich Andreas Coldings søster.

Frederik Revelsen og Touge Rase (3tip)

Henrik Revelsens var søn af Frederik Revelsen (*1753, †1826 i Blære) og Touge Rase (*1753, †1830). Frederik Revelsen var lærer og degn i Blære. Navnet Touge Rase kan undre en smule. Måske var hun af udenlandsk herkomst? Det fremgår af Tårup kirkebog (1785, opslag 116), at hun var husholderske på den tidligere omtalte Tårupgård, som var en hovedgård ved Hjarbæk Fjord, før hun blev gift med Frederik Revelsen. Man kan også undre sig over, hvorfor parret skulle have en kongelig bevilling for at kunne gifte sig, jf. *Jyske registre 1784-1789*:

"Sogne degn Friderich Revelsen, vielsebrev af uvedkommende præst.
Bevilger og tillader, at Friderich Revelsen, sognedegn for Blære og Ejdrup menigheder udi Viborg stift, og Touge Rase af Tårupgård, må uden foregående trolovelse og lysning af prædikestolen, hjemme i huset sammenvies af hvilken præst de det begierer etc. 26. august 1785."

Brylluppet mellem Frederik Revelsen og Touge Rase stod i Tårup Kirke den 21. oktober 1785, jf. Tårup Kirkebog, opslag 116:

Tårup Kirke

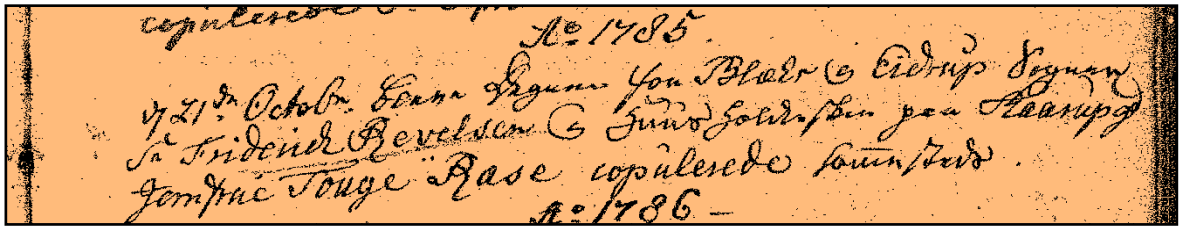

❖ "Den 21. oktober: Blev degnen for Blære og Eidrup sogne Sn. Friderich Revelsen og husholdersken paa Taarupgaard, jomfru Touge Rase, copulerede samme steds."

Vi kender ikke noget til hverken Frederik Revelsens eller Touge Rases forældre. Touge Rases navn forekommer usædvanligt. Det kan undre, at hun har beholdt sit efternavn i folketællingerne fra både 1785 og fra 1801 og ikke har sin mands efternavn. Her er passagen fra 1801:

[29] Kammerråd: Medlem af rentekammeret, der var et kollegium, der styrede statens indtægter og udgifter.

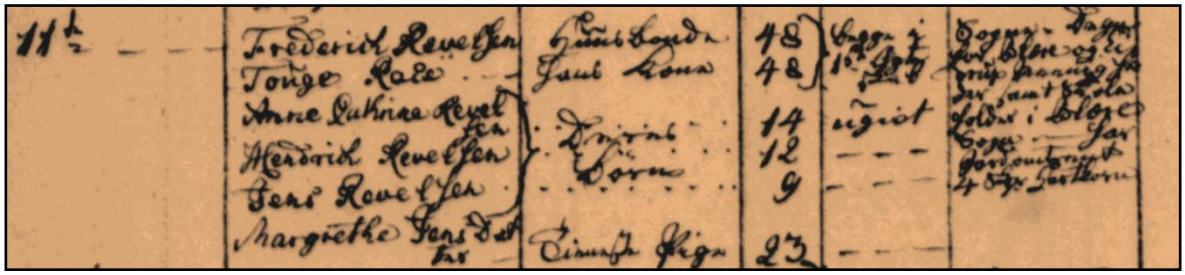

- Frederik Revelsen, husbond, 48, gift, sognedegn for Blære og Ejdrup menigheder samt skoleholder i Blære Sogn, har jord omtrent 4 skp. hartkorn. [**3tip**]
- Touge Rase, hans kone, 48, gift. [**3tip**]
- Anne Catrine Revelsen, deres barn, 14, ugift.
- Henrik Revelsen, deres barn, 12, ugift. [**2tip**]
- Jens Revelsen, deres barn, 9, ugift.
- Margrethe Jensdatter, tjenestepige, 23, ugift.

Frederik Revelsen døde i 1826. Touge Rase flyttede derefter ind hos sønnen Henrik Revelsen i Ålum og døde i 1830 jf. Ålums kirkebog[30]. Her hed hun dog Revelsen til efternavn:

- [Død] 1830 d. 16. september. | [Begravet] d. 26. september. | Touge Revelsen. | Enke efter sognedegn F. Chr. Revelsen i Blære. [?] for Henrik Revelsen i Aalum. | 77 år.

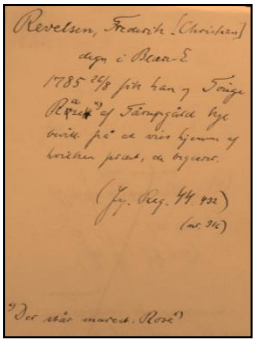

Sedlen t.v. er en af de ca. 435.000 sedler, der kaldes *Nygaards Sedler*, og som arkivar H.S.A. Nygaard udarbejdede på Landsarkivet i Viborg 1897 - 1913. Han har på sedlerne hovedsageligt beskrevet jyske hovedgårde, gårde og møller samt jyske degne og kroer. Han har også udfærdiget forskellige sedler om Frederik Revelsen. På den til venstre ses, at han havde store vanskeligheder med at stave Touge Rases navn:

"Revelsen, Frederik (degn i Blære – E.). 1785 26/8 fik han og Touge Reasx*) af Tårupgård hje. bevill. På at vies hjemme af hvilken præst, de begærer. (Jy. Reg.44.432) (nr. 316). *) Der står snarest: Rose."

Otto Skovhus fortæller om erhvervet som møller

"Det at eje en mølle i gamle dage har været et godt aktiv. Bare se min oldefar Niels Frederiksen, der afhændede Langdalsgård, en af de allerbedste gårde i Blære, for at overtage Kelddals Mølle. Det taler sit tydelige sprog." Otto fortalte også historien om en snarrådig møller: "Henrik Frederiksen [bror til 1 tip Niels Frederiksen] havde flere talenter. Under Første Verdenskrig var det forbudt møllerne at lave sigtemel. En dag kom der bud om, at gendarmerne var på vej til møllen for at se, om loven blev overholdt. Gode råd var dyre. Møllen var fuld af korn til formålet. Henrik kommanderede alle i seng, og selv vaklede han 'syg og elendig' ud til gendarmerne. Han var den eneste, der var oven senge, de andre havde den spanske syge, sagde han. Gendarmerne skyndte sig væk. De skulle ikke smittes."

Otto Skovhus

[30] Ålum Kirkebog 1813-1837, opslag nr. 100.

En slægt af møllere

De fleste af vore forfædre var landmænd, men der var også en del møllere blandt dem:

◄ Kelddal Mølle

[Frederiksen slægten]

- Niels Frederiksen (1tip) og Tobine Revelsen (1tip) købte møllen i 1850.
- Anders Frederiksen (oldefar) blev født på møllen i 1852.
- Frederik Frederiksen (bedstemor Ane Marie Frederiksens bror) overtog møllen efter sin farbror Henrik Frederiksen.

Koppes Mølle ►

[Frederiksen slægten]

- Mette Marie Nielsdatter (3tip) og Christen Madsen købte møllen i 1811.
- Henrik Revelsen (2tip) og Marianne Catrine Revelsen (2tip) køber møllen i 1831
- Tobine Marie Revelsen (1tip) blev født i Koppes Mølle i 1833.

(Foto 2015)

◄ Store Restrup Vandmølle

[Frederiksen slægten]

- Fra 1793 til omkring 1800 forpagtede Hermann Fischer (3tip) Store Restrup Vandmølle.

(Foto fra beg. af 1900-tallet)

Dybvad Vandmølle[31] **►**

[Frederiksen slægten]

- Hermann Fischer (3tip) ejede Dybvad Vandmølle fra 1800 til 1806.

(Maleri stillet til rådighed af Dybvad Mølles ejer i 2015)

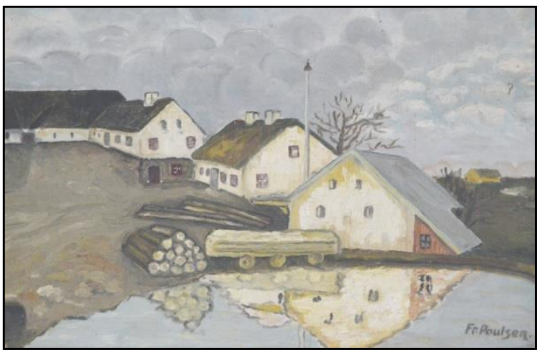

[31] Maleri af F. Poulsen, lånt af nuværende ejer af Dybvad Mølle.

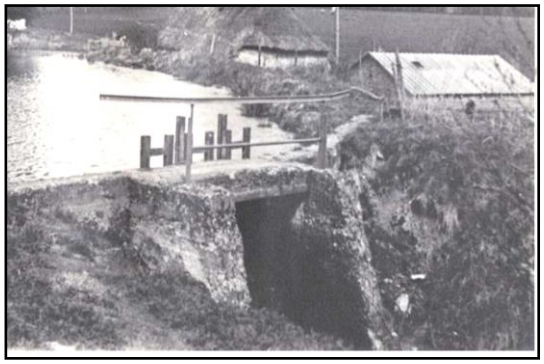

◄ Poulholm Vandmølle

[Frederiksen slægten]

- Anders Nikolaj Frederiksen (2tip) og Mette Marie Sørensdatter (2tip) ejede Poulholm Vandmølle fra 1812 til 1863.

(Foto fra begyndelsen af 1900-tallet)

Nymølle ►

[Dahl slægten]

- "Ifølge kirkebog for Farstrup-Ajstrup var Svenning Nielsen (4tip) fæster af 'Nymølle' indtil 1712 og dernæst af Anneksgården i Farstrup.

◄ Røde Mølle

[Dahl slægten]

- Jens Dahlsen (2tip) og Maren Andersdatter (2tip) ejede Anneksgården i Farstrup samt Røde Mølle i første del af 1850'erne.

(Foto ca. 1935)

Thomasminde vindmotor ►

[Skovhus slægten]

- I begyndelsen af 1900-tallet vandt vindmotorerne frem. Thomas Skovhus, der var mekaniker, var med til at bygge vindmotoren på Thomasminde.

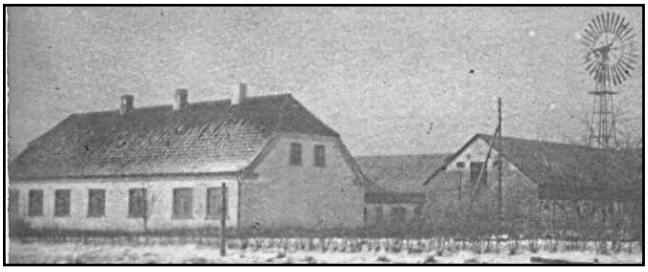

… og lad os også nævne, at Hermann Fischer (3tip) havde en søn, Hans Nikolaj Fischer (1792 - 1875), som ejede Højris Mølle. Han var bror til Mariane Catrine Revelsen (2tip).

Højris Mølle, Sønderup Ådal

Nielsen slægten

Ane Nielsens aner

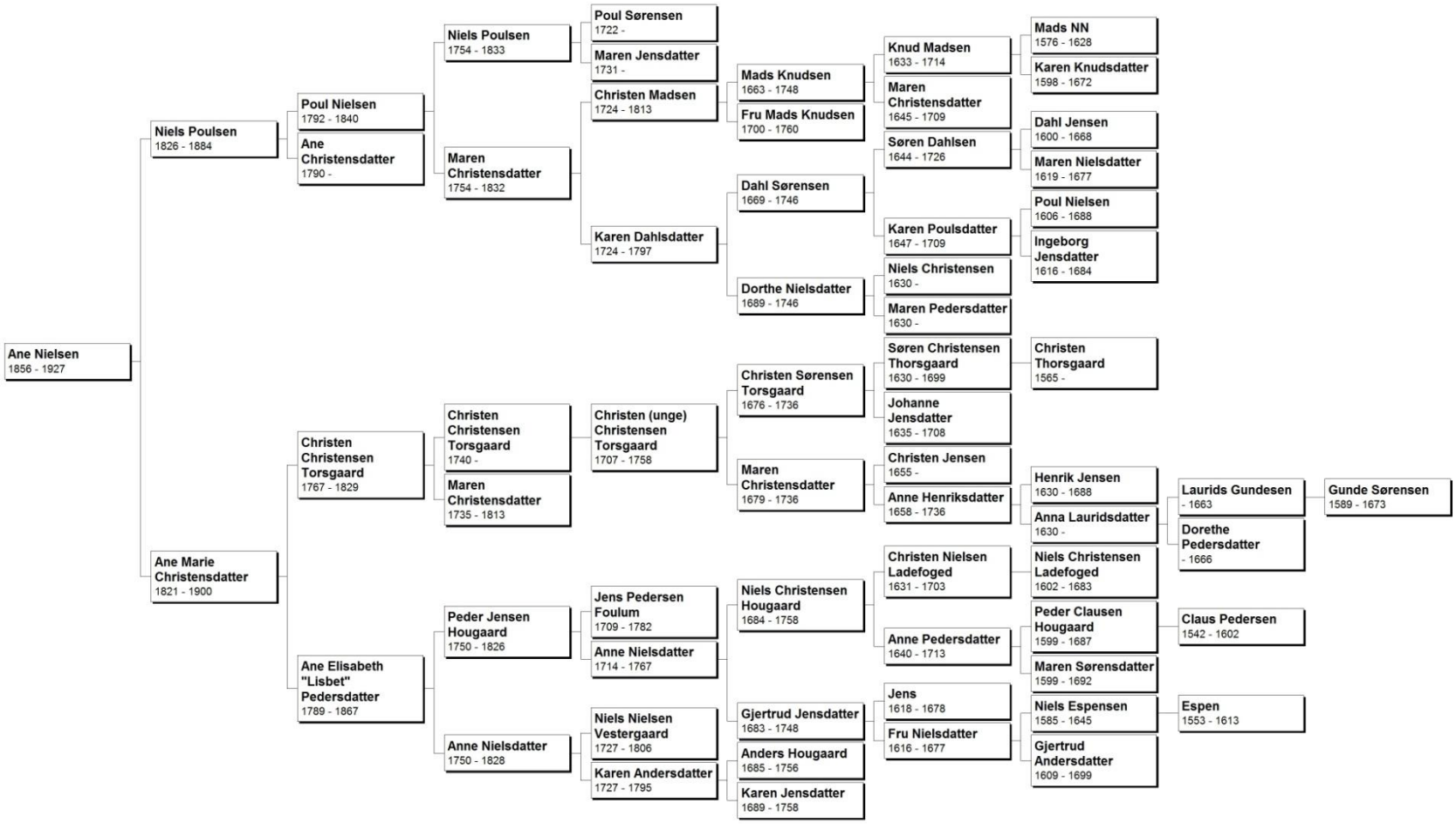

Nielsen slægten

Dette afsnit begynder med yngste generation

Oldemor, der hed Ane Nielsen, stammer fra "Nielsen slægten". Hendes fars slægt (Niels Poulsens) kan spores tilbage til vores 7tip i 1600-tallet, mens hendes mors slægt (Ane Marie Christensdatters) kan følges helt tilbage til 1500-tallet, hvor Gunde Sørensen, vores 9tip, levede. Vi vil i dette kapitel forsøge at arbejde os bagud i tiden forud for Ane Nielsen:

Niels Poulsen og Ane Marie Christensdatter (1tip)

Vi begynder med oldemor Ane Nielsens forældre, Niels Poulsen (*ca. 1826 i Blære Sogn, †1884 på Stensgård i Blære Sogn) og Ane Marie Christensdatter (*1821 i Vognsild Sogn, †1900 på Stensgård i Blære).

Folketællingen fra 1880 i Blære viser, hvem der boede på Stensgård dette år:

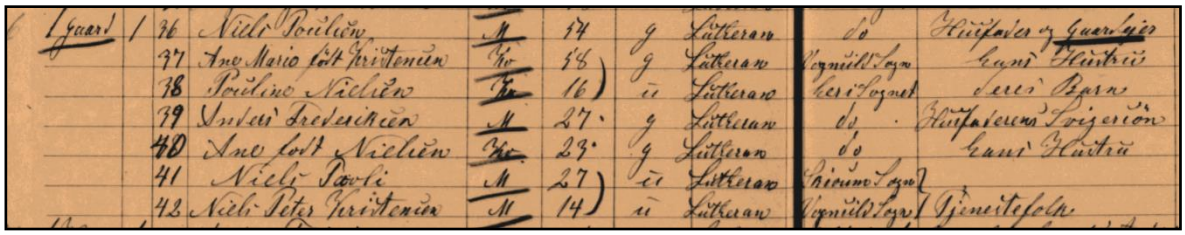

- Niels Poulsen, 54, gift, lutheraner | Blære Sogn, husfader og gårdejer. **[1tip]**
- Ane Marie født Kristensen, 58, gift, lutheraner | Vognsild Sogn, hans hustru. **[1tip]**
- Pouline Nielsen, 16, ugift, lutheraner | Blære Sogn, deres barn.
- Anders Frederiksen, 27, gift, lutheraner | Blære Sogn, husfaderens svigersøn. **[oldefar]**
- Ane født Nielsen, 23, gift, lutheraner | Blære Sogn), hans hustru. **[oldemor**]
- Niels Pavli, 27, ugift, lutheraner | Skivum Sogn, tjenestefolk.
- Niels Peter Kristensen, 14, ugift, lutheraner | Vognsild Sogn, tjenestefolk.

Folketællingen er interessant, fordi den viser, at Anders Frederiksen (oldefar) og Ane Christensdatter (oldemor) var gift på dette tidspunkt og boede på Stensgård hos hendes forældre, hvor han sandsynligvis var tjenestekarl. De havde endnu ikke fået bedstemor, Ane Marie Frederiksen, som blev født netop i 1880. Oldemors efternavn angives som "Kristensen" og ikke "Christensdatter". Vi befinder os i en overgangstid, hvor endelsen "datter" er ved at forsvinde til fordel for "sen". Det bemærkes, at man noterer folks religiøse tilhørsforhold. Det er næppe overraskende, at alle er lutheranere i Blære i 1880.

Læs om Ane Marie Christensdatters slægt side 58

Niels Poulsen ejede Stensgård i Blære, som han havde overtaget fra sin far, Poul Nielsen, (2tip). På Blære Kirkegård findes der en gravsten med en meget utydelig inskription, som fortæller, at Niels Poulsen døde i 1884.

Poul Nielsen og Ane Christensdatter (2tip)

Niels Poulsen var søn af Poul Nielsen (*1792 i Blære, †1840 i Blære) og Ane Christensdatter (*1790, †?). Poul Nielsen var også gårdmand på Stensgård i Blære. Af folketællingen i Blære i 1840, som er temmelig gnidret og faktisk ulæselig, fremgår det, at hans kone, Ane Christensdatter, var væver, samt at de havde tre børn Mariane, Ane Marie og Niels (1tip). Hos dem boede også plejebarnet Christen Sørensen "som deres eget". De havde 2 tjenestefolk, den 22-årige Jørgen Christensen og den 24-årige Mads Knudsen.

Niels Poulsen og Maren Christensdatter (3tip)

Poul Nielsen var søn af Niels Poulsen (*ca. 1754 i Ulstrup, †1833 i Blære) og Maren Christensdatter (*1754 i Støttrup ved Farsø, †1832 i Blære). Niels Poulsens var gårdmand i Blære, men det fremgår ikke af nogen dokumenter, om gården var slægtsgården Stensgård. Hans første kone døde i 1790, og han blev gift med Maren Christensdatter året efter jf. Aars Kirkebog[32]:

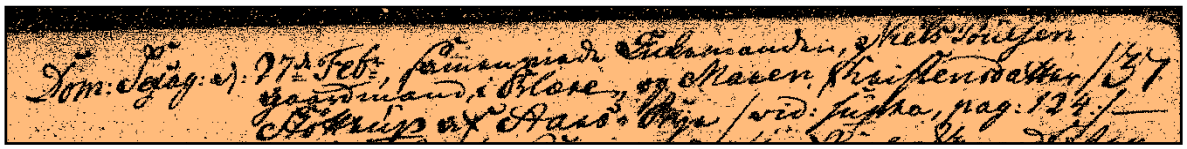

- "Dom sexaggesima[33] 27. februar 1791 sammenviedes, enkemanden Niels Poulsen, gaardmand i Blære og Maren Christensdatter Støttrup af Aars Bye".

Læs om Maren Christensdatters slægt side 56

Poul Sørensen og Maren Jensdatter (4tip)

Niels Poulsen var søn af Poul Sørensen (*ca. 1722, †i Ulstrup) og Marens Jensdatter (*ca. 1731, †i Ulstrup). Af folketællingen fra Ulstrup Sogn i 1787 fremgår det, at parret boede i "Ulstrup Bye", at han var bonde, husmand og smed, samt at Niels Poulsen (3tip), 28, ugift søn, boede i hjemmet. 'Vi kan ikke komme længere tilbage i slægten end disse 4tip.

Maren Christensdatters slægt ▼

Christen Madsen og Karen Dahlsdatter (4tip)

Maren Christensdatter var datter af Christen Madsen (*1724 i Støttrup ved Farsø, †1813 i Års Sogn) og Karen Dahlsdatter (*1724 i Sjøstrup ved Års, †1794 i Års Sogn).

I Folketællingen fra 1787 i Aars er anført følgende:

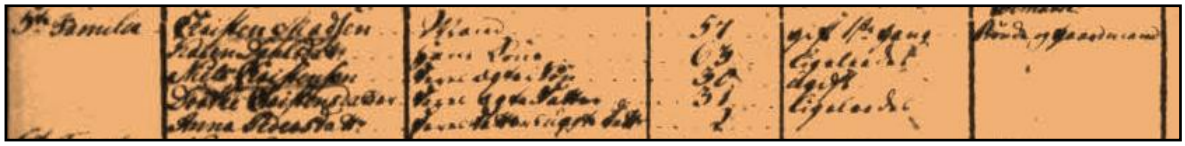

- Christen Madsen, mand, 57, bonde og gårdmand. **[4tip]**
- Karen Dahlsdatter, hans kone, 63. **[4tip]**
- Niels Christensen, deres ægte søn, 30.
- Dorthe Christensdatter, deres ægte datter, 31.
- Anna Pedersdatter, deres uægte datter, 2.

Christen Madsens alder er forkert angivet, idet han var 60 år, da folketællingen fandt sted. Christian Madsen og Karen Dahlsdatter havde seks børn, som i 1787 var mellem 18 og 36 år. De fire, heriblandt Maren Christensdatter (3tip) var flyttet hjemmefra på dette tidspunkt. Hvorledes den lille 2 år gamle Anna Pedersdatter, som bliver benævnt 'deres uægte datter', kommer ind i billedet, vides ikke. Dengang betød betegnelsen, at barnet var født uden for ægteskab. Det må have været en stor belastning for et barn at skulle slæbe rundt på en sådan benævnelse senere i livet.

Læs om Christen Madsens slægt side 58

Vi venter med Christen Madsens slægt og begynder med Karen Dahlsdatters:

---

[32] Aars Kirkebog, 1791, opslag 260.
[33] Dom sexaggesima: 8. søndag før påske.

Dahl Sørensen og Dorthe Nielsdatter (5tip)

Karen Dahlsdatter var datter af Dahl Sørensen (*1669 i Sjøstrup ved Års, †1746 i Sjøstrup) og Dorthe Nielsdatter (*1689 i Hornbæk, Viborg Amt, †1746 i Sjøstrup).

Ifølge Vindblæs Kirkebog[34] blev de forlovet den 1. søndag efter trinitatis i 1718, og der blev lyst for dem den 4., 5. og 6. søndag efter trinitatis. De blev viet den 9. søndag efter trinitatis:

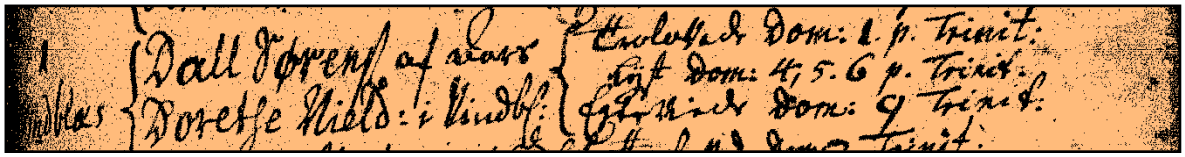

❖ "1718 Dall Sørensen af Aars og Dorethe Nielsdatter i Vindblæs trolovede dom 1. p. trin, lyst dom 4., 5. 6. p. trin. og ægteviede dom 9 trin".

Vi ved ikke andet om Dorthe Nielsdatters forældre, **Niels Christensen** og **Maren Pedersdatter** (**6tip**), end at de blev født mellem 1630 - 1686. Han i Haubro og hun i Hornbæk, Viborg Amt.

Søren Dahlsen og Karen Poulsdatter (6tip)

Dahl Sørensen var søn af Søren Dahlsen (*1644 i Sjøstrup, †1726 i Sjøstrup) og Karen Poulsdatter (*1647 i Pisselhøj, †1709 i Sjøstrup). Karen Poulsdatter var datter af **Poul Nielsen (7tip**) (*1606, †1688) og **Ingeborg Jensdatter (7tip)** (1616-1684). Poul Nielsen var gårdfæster i Aars. Længere kan vi ikke komme ad dette spor.

Dahl Jensen og Maren Nielsdatter (7tip)

Søren Dahlsen var søn af Dahl Jensen, også kaldet "Dall Jensen" (*ca. 1600, †1668 i Aars) og Maren Nielsdatter (*ca. 1619, †1677 i Aars). Dahl Jensen var fæster i Sjøstrup, Aars.

På *Geni*[35] findes der en reference til et syn, der i 1660 blev holdt over det kongelige gods i Aars Herred. De 7 gårde i Sjøstrup var tilsyneladende temmelig fattige:

> Sjøstrup: 7 gårde, meget forarmede, næsten slet øde. Husene er ganske forfaldne og "nederbrøtt" af de Brandenborgere[36]. Meget ringe vinterrug sået, ikke den fjerde part."

Det sidste spor af Dahl Jensen findes i Aars Kirkebog[37], hvori præsten har foretaget en indskrivning om hans død i 1668:

❖ 8. april døde Dall Jensen i Siøstrup. Han blev begravet den 12. ditto.

Ni år senere kan man læse i Års Kirkebog[38], at Dall Jensens kone, Maren Nielsdatter, er død:

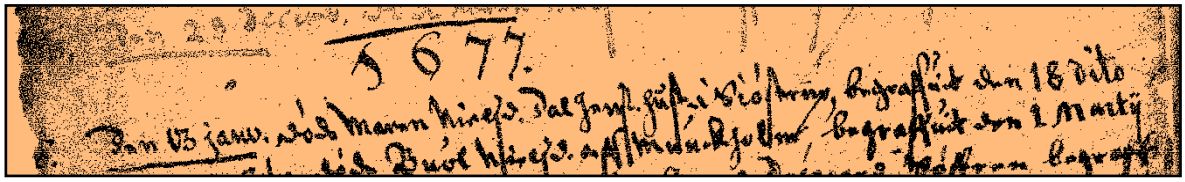

❖ 13. januar 1677 døde Maren Nielsdatter, Dal Jensens hustru i Siøstrup, Hun blev begravet den 18 ditto.

---

[34] Vindblæs Kirkebog 1679-1786, opslag 301.
[35] http://www.geni.com/people/Dahl-Jensen/6000000008286267157
[36] Under Svenskerkrigen 1657-59 hærgede brandenborgerne i mange jyske sogne.
[37] Aars Kirkebog, 1646-1695, opslag 111.
[38] Aars Kirkebog, 1646-1695, opslag 114.

Christian Madsens slægt ▼

Mads Knudsen og Fru Mads Knudsen (5tip)

Christen Madsen var søn af Mads Knudsen (*1663 på Strandbygård i Strandby sogn, †1748 på Støttrupgård i Farsø Sogn) og Fru Mads Knudsen (*1700, †1760 i Støttrup).

Mads Knudsens første kone hed Maren Andersdatter. Med hende fik han et barn. Den anden kone hed Kirsten Jensdatter Munch. De blev gift i 1696 og fik otte børn sammen. Hun nedstammede fra en frisisk adelsslægt og døde i 1725. Efter hendes død blev Mads Knudsen samme år gift med Fru Mads Knudsen (5tip), der var 37 år yngre end ham. De fik to børn sammen, heriblandt Christian Madsen (4tip). Vi kender ikke hendes rigtige navn eller hendes forældre og ved ikke, hvornår de blev gift. Mads Knudsen omtales som fæster og gårdmand på Strandbygård i Strandby sogn. Andetsteds[39] benævnes han som selvejerbonde på Støttrupgård i Farsø.

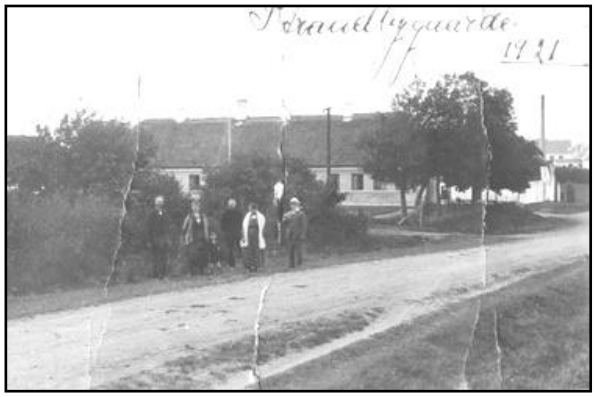

Strandbygård, 1921

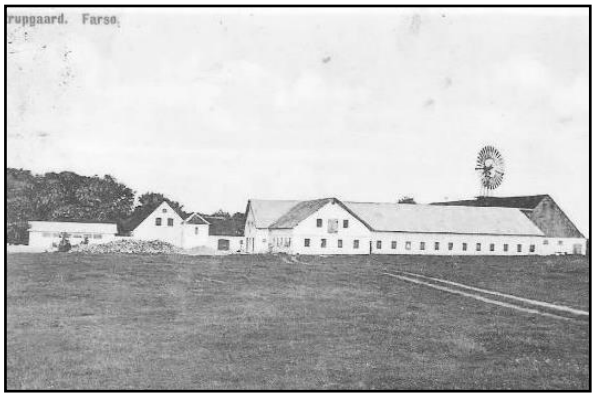

Støttrupgård, år?

Knud Madsen og Maren Christensdatter (6tip)

Mads Knudsen var søn af Knud Madsen (*1633 i Fandrup, Strandby sogn, †1714 på Strandbygård) og Maren Christensdatter (*1645, †1707 på Strandbygård). Hendes forældre kendes ikke. Knud Madsen var fæster på Strandbygård, der var en gård under Gunderupgård.

Mads (efternavn kendes ikke) og Karen Knudsdatter (7tip)

Knud Madsens var søn af Mads (*ca. 1576, †1628) og Karen Knudsdatter (*ca. 1598, †1672 på Strandbygård). Det antages, at Mads var gårdmand i Fandrup. Længere tilbage kan vi ikke komme med disse to forfædre.

Ane Marie Christendatters slægt ▼

Vi forlod Niels Poulsens (1tip) slægt side 56 og skal nu se på hans kones aner. Hun hed Ane Marie Christensdatter (*1821 i Svoldrup, Vognsild, †1900 i Stensgård, Blære).

Christen Christensen Torsgård og Ane Elisabeth (Lisbet) Pedersdatter (2tip)

Ane Marie Christensdatter var datter af Christen Christensen Torsgård (*1767 i Mejlstrup, Vognsild, †1829 i Vognsild) og Ane Elisabeth (Lisbet) Pedersdatter (*1789 i Svoldrup, Vognsild, †1867 i Vognsild).

Ane Elisabeth Pedersdatter var Christen Christensen Torsgårds 4. kone. Før hende var han gift med Maren Mortensdatter, †1813, Mette Pedersdatter, †1817 og Johanne Andersdatter, †1820. Allerede den 1. september 1820 var Christen Christensen Torsgård klar igen og giftede sig med den 22 år yngre Ane Elisabeth Pedersdatter (2tip), som det fremgår af kirkebogen nedenfor:

---

39 http://www.dis-danmark.dk/forum/read.php?1,581254,583197

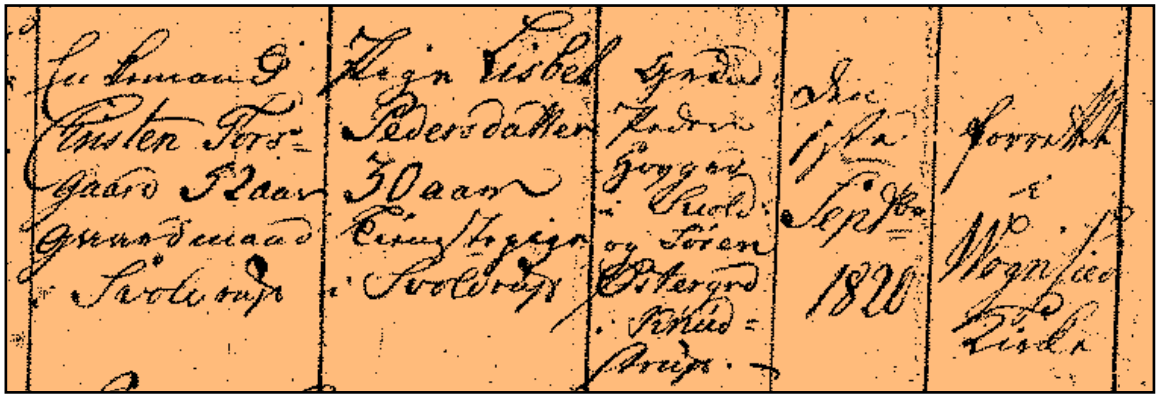

- "[…] Christen Torsgaard, 52 år, Gaardmand i Svoldrup. | Pigen Lisbet Pedersdatter, 30 Aar, Tjenestepige i Svoldrup. | Forlovere Gaardmand Peder Hougaard i Svoldrup og Søren Østergaard i Knudstrup. | […] September 1820. | Forrettet i Vognsild Kirke"[40].

Vi gik ellers og troede, at vi tilhørte en fredsommelig slægt. Christen Christensen Torsgårds første kone, Maren Mortensdatter, var åbenbart en undtagelse. Hun må have været en temperamentsfuld kvinde, for i 1799 måtte der betales en bøde på grund af hendes voldelige adfærd:

"1799 d. 3. november, blev uddelt 4 mark og 8 skilling, som Christen Torsgaards kone i Svoldrup bødte for at have slaaet Eriks Enke samme sted til 3 Sogne Almisselemmer."[41]

Christen Christensen Torsgård døde i 1829. Skiftet var noget kompliceret på grund af de mange ægteskaber. Fra skiftedokumentet[42] bringes her følgende passage:

"Efter afgangne gaardfæster Christen Torsgaard i Svoldrup, som døde den 4. juni 1829. Aar 1829 den 4. juli som var 30. dagen blev dette skifte som [?] af Mi[?] af Lerchenfeldt paa skifteforretningens vegne i overværelse og og Witterlighed og wurderingsmændene Niels Westergaard og Jens Laursen af Svoldrup. Enken Elisabeth Pedersdatter var til stede med lavværge, hendes broder Christen Pedersen og opgave følgende som hans arvinger. I 1. ægteskab med afgangne Mette Pedersdatter, en datter Maren Christensdatter, ugift. 2. ægteskab med ligeledes afgangne Johanne Andersdatter, en søn Christen Christensen, 12 aar og 3. ægteskab med den afdødes enke, er 1. en datter Anne Marie, 8 aar. 2. en søn Peder, 6 aar og en søn Christian 3 aar gammel. og en søn Jacob 1 aar gammel. som formynder for disse umyndige børn var med deres farbroder Jens Christensen Torsgaard i Kiærsgaard."

Læs om Ane Elisabeth Pedersdatters slægt side 64

Christen Christensen Torsgård og Maren Christensdatter (3tip)

Christen Christensen Torgårds far hed også Christen Christensen Torsgård (*1740 i Morum, †ukendt), og moderen var Maren Christensdatter (*ca. 1735 i Dollerup, Foulum, †1813 i Svoldrup, Vognsild). Man var åbenbart ikke særligt opfindsom i familien, for Christen Christensen Torsgårds farfar hed også Christen Christensen Torsgård. Det har ikke været muligt at finde spor af Maren Christendatters forældre.

[40] Vognsild kirkebog 1813-1843, opslag. 126.
[41] http://www.detlillerigsarkiv.dk/historien/klatmoertel/klatmoertel.htm
[42] http://www.geni.com/people/Christen-Torsgaard/5147015861060105621

På dette kort fra 1760 genkendes en række af de lokaliteter, hvor medlemmer af Nielsen slægten boede: Torsgård, Pisselhøj, Svoldrup, Gislum, Vognsild. Desuden ses Lerkenfelds beliggenhed.

Christen (den unge) Christensen Torsgård (4tip)

Christen Christensen Torsgårds var søn af Christen (den unge) Christensen Torsgård (*1707 i Morum, †1758 i Morum, Vognsild). Navnet på moderen kendes ikke. Christen (den unge) Christensen Torsgård var fæstebonde.

Vognsild

Mange medlemmer af Nielsen slægten levede i Vognsild eller på egnen. Årstallene på nedenstående fotografier kendes ikke.

Vognsild Mølle.

Hilsen fra Vognsild.

Der ages med stude i Vognsild.

Christen Sørensen Torsgård og Maren Christensdatter (5tip)

Christen (den unge) Christensen Torsgård var søn af Christen Sørensen Torsgård (*ca. 1676 i Morum, Vognsild, †1736 i Vognsild) og Maren Christensdatter (*1679 på gård nr. 5 i Morum, Vognsild, †1736 i Vognsild).

I 1724 var Christen Sørensen Torsgård fæster af halvdelen af gårdene nr. 4 og 6 i Morum under Lerkenfeld. Broderen Søren var fæster af de andre halvdele.

I 1735, et år før Christen Sørensen Torsgård døde, var han åbenbart så svækket, at ejeren af Lerkenfeld havde forudset hans død og derfor besluttede at udstede et fæstebrev til sønnen Christen (den unge) Christensen Torsgård (4tip), hvoraf det fremgik, at

"halvparten af den part gård, hans fader Christen Sørensen iboer, som han formedelst alderdom og svaghed ej ene længere kunne bruge og derfor opladt den part til Christen Christensen, […] når hans fader ved døden afgår." [43]

I Vognsild Kirkebog[44] kan man læse om Maren Christendatters død i 1736:

- "2. december 1736 blev jordet Christen Taarsgaards hustru af Mourum, Maren Christensdatter, 57 aar, 6 maaneder og 14 dage."

Efter Maren Christensdatter død afholdt Lerkenfeld ejerskifte[45] den 20. november 1736. Hendes arvinger var enkemanden Christen Sørensen Torsgård og de fire voksne børn:

1. Christen Christensen, 25 år, som har sin faders halve gård i fæste. 2. Anne Christensdatter, 32 år, gift med Peder Mortensen i Morum. 3. Johanne Christensdatter, 30 år, gift med Jeppe Nielsen i Østrup. 4. Maren Christensdatter, 23 år, hjemme.

Gården var almindelig udstyret med indbo, i dagligstuen var et sengested og i den inderste stue 2 stolpesenge. Den afdøde kones gangklæder bestod af en rød "saxes" trøje, en gl. sort […] trøje, en gl. vadmels do., et blåt vadmels skørt, et gl. sort klædes skørt, et gl. skørt af hjemmegjort tøj, en gl. sort hue, en sort plydses pandepude, to gl. blårgarns særke og en gl. blå bul med grønne ærmer. - Gårdens besætning var på 4 køer, 2 kvienød, 2 studenød, 5 kalve, 4 heste, 9 får, 2 lam, 2 sopolte, 7 høns og 1 hane.

Men da aktiverne og passiverne blev sammenlignet, blev der intet at arve.

Desværre eksisterer der ikke mange billeder af fæstebønder og fæstegårde. Det gør der derimod af herremænd og herregårde. Grev Christian Lerche (t.v) ejede Lerkenfeld ved ovennævnte ejerskifte. Han ejede i øvrigt flere store gårde, bl.a. Hessel.

Lerkenfeld

Læs om Maren Christensdatters slægt side 62

[43] http://www.geni.com/people/Christen-Thorsgaard/6000000008339430705

[44] Vognsild Kirkebog, 1701-1738, opslag 325.

[45] Kilde: Nordisk Slægtsforskning, Skals: Slægten Iversen fra Knudstrup, 1992. Thomas Elkjær.

Lad os lige se på, hvordan det var at være bonde i Vognsild i slutningen af 1600-tallet, før vi går videre med slægten:

Den lokale præst Thomas Galskøt skulle i Stiftsbogen for året 1690[46] indberette sine indtægter og udgifter til stiftet i Viborg. Da præsten også skulle føre sognets skattelister, var han godt orienteret om bøndernes økonomiske formåen og deres evne eller vilje til at yde noget. Han skrev:

"Sognefolket i Vognsild er så forarmet, at Præsten ej kan faa sine Rettigheder hos mange, sørdeles er her Wohningspladser øde[47], hvoraf alle Rettigheder er ganske udeblevet. De øvrige giver – somme noget – somme kan intet."[48]

Søren Christensen Torsgård og Johanne Jensdatter (6tip)

Christen Christensen Torsgård var søn af Søren Christensen Torsgård (*ca. 1630 på Torsgård i Haubro, †1699 i Morum, Vognsild) og Johanne Jensdatter (*ca. 1635, †1708 i Vognsild). Søren Christensen Torsgård var fæster af gårdene nr. 6 og 7 i Morum sammen med Christen Christensen. Hendes aner er ukendte.

Christen Torsgård (7tip)

Det eneste, vi yderligere ved om Torsgård slægten, er at Søren Christensen Torsgårds var søn af Christen Torsgård. Det vurderes, at han er født mellem 1565 og 1625.

Haubro Skole (år?). Der er blevet undervist børn på skolen i omkring 200 år. Nogle af vore forfædre har antageligt også været elever på skolen.

Maren Christendatters slægt ▼

Christen Jensen og Anne Henriksdatter (6tip)

Maren Christensdatter var datter af Christen Jensen (*ca. 1655, †omkring 1686-1691 i Morum) og Anne Henriksdatter (*ca. 1658 i Morum, Vognsild, †1736 i Vognsild). Christen Jensen var fæster af gård nr. 5 (ryttergods) i Morum sammen med svigerfaderen. Vi ved ikke noget om Christen Jensens slægt.

Henrik Jensen og Anne Lauridsdatter (7tip)

Anne Henriksdatter var datter af Henrik Jensen (*ca. 1630 i Morum, Vognsild, † i 1688 i Vognsild) og Anne Lauridsdatter (*ca. 1630 i Bandsholm, Haubro, † i Morum, Vognsild). Man kan læse om deres forlovelse og vielse i 1653 i Haubro Sogns Kirkebog[49]:

---

[46] Hans Gjedsted: *Et par sokkelsten til Gislum og Vognsild sognes historie*, Lokalhistorisk Forening for Gislum og Vognsild sogne, 2002.

[47] Ødegårde.

[48] Stiftsbogen C2-99, Bispearkivet.

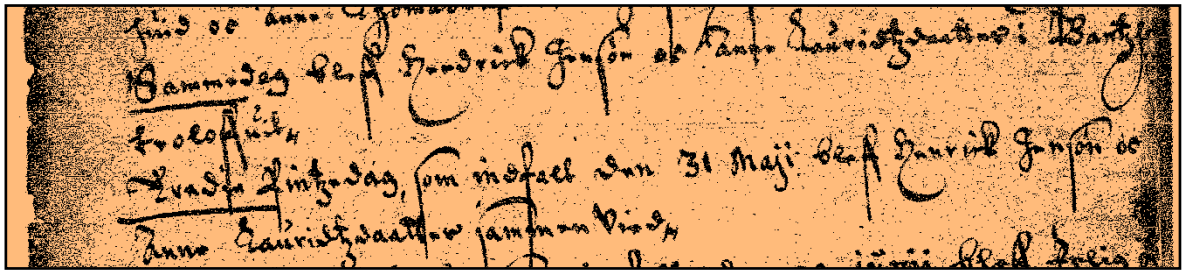

- "1653. Dominica jubilate som indfalt paa S. Voldborg dag (1/5) bleff Hendrick Jensen oc Anne Lauridtsdaatter i Bantzholm troloffuit. 1653. Tredie Pintzedag, som indfaldt den 31. Maji bleff Henrik Jensen oc Anne Lauridtzdaatter sammen Viede."

"Henrik Jensen var fra 1650'erne - eller måske før - fæster af gaard nr. 5 i Morum i Vognsild Sogn, en gård på 9 og senere 6 tdr. hartkorn. Gården, der var ryttergård, blev senere overtaget af svigersønnen. Han bosatte sig i Jelstrup, men ejede i en årrække sit hjem i Morum, som han bortfæstede til sin broder."[50] Henrik Jensen var af ukendt herkomst.

Info

Ryttergårde
Omkring 1670 iværksatte Christian 5 en reform af hæren, der bl.a. indebar oprettelse 5 nationale rytterregimenter på hver 1000 mand. Rytterordningen betød, at nogle gårde blev ryttergårde, hvilket medførte, at fæstebonden eller hans søn, som red for gården, var fritaget for skatter og afgifter. Det var en økonomisk fordel, men der var også ulemper, fx mistede en hel del ryttere livet i slaget ved Lund i Skåne i 1676. Resultatet var mange enker og ledige fæstegårde.

Laurids Gundesen og Dorthe Pedersdatter (8tip)

Anne Lauridsdatter var datter af Laurids Gundesen (*mellem 1594 og 1630, †1663 i Haubro) og Dorthe Pedersdatter (*mellem 1572 og 1630, †1666 i Haubro). Dorte Pedersdatters forældre kendes ikke. Nytaarsdag 1663 døde Laurids Gundesen i Jelstrup og blev begravet den 4. januar 1663 i Haubro: [51]

I april 1666 døde Dorethe Pedersdatter i Jelstrup og blev begravet 16. april 1666 i Haubro:[52]

Gunde Sørensen (9tip)

Laurids Gundersen var søn af **Gunde Sørensen** (*ca. 1589 i Haubro, †1673 i Haubro). Vi kender ikke Gunde Sørensens ægtefælle. Gunde Sørensen er den eneste 9tip slægtning, vi kender. Han levede et langt liv og døde den 16. september 1673, 84 år gammel, og blev begravet den 16. september i Haubro: [53]

[49] Haubro Kirkebog 1653, opslag 155.
[50] http://www.geni.com/people/Henrik-Jensen/6000000008339666462
[51] Haubro Kirkebog, 1663, opslag 175.
[52] Haubro Kirkebog, 1666, opslag 176.
[53] Haubro Kirkebog, 1673, opslag 178.

Ane Elisabeth Pedersdatters slægt ▼

Denne slægt levede for en stor dels vedkommende i og omkring Vesterbølle.

Parti fra Vesterbølle, årstal ukendt

Peder Jensen Hougaard og Anne Nielsdatter (3tip)

Ane Elisabeth Pedersdatter var datter af Peder Jensen Hougaard (*1750 i Vesterbølle,†1826 i Svoldrup, Vognsild) og Anne Nielsdatter (*1750, †1828 i Svoldrup, Vognsild).

Anne Nielsdatters første mand hed Christian Østrup/Svoldrup. Han døde som 43 årig. Derpå blev hun gift med Peder Jensen Hougaard (3tip). Nedenstående folketælling fra 1787[54] viser, at man også dengang havde sammenbragte familier:

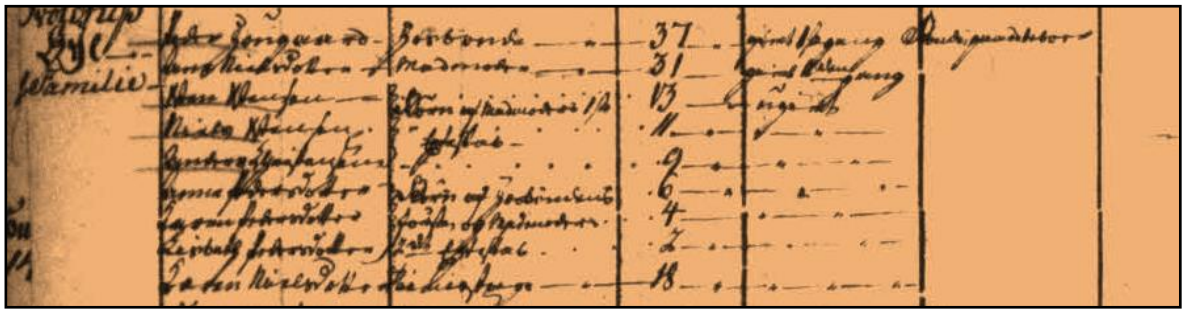

- Peder Hougaard, 37, gift, husbonde, bonde, gaardbeboer. **[3tip]**
- Ane Nielsdatter, 31, gift, madmoder. **[3tip]**
- Christen Christensen, 13, ugift, søn af madmoders 1. ægteskab.
- Niels Christensen, 11, ugift, søn af madmoders 1. ægteskab.
- Anders Christensen, 9, ugift, søn af madmoders 1. ægteskab.
- Anne Pedersdatter, 6, ugift, datter, af husbondens 1. og madmoders 2. ægteskab.
- Karen Pedersdatter, 4, ugift, datter af husbondens 1. og madmoders 2. ægteskab.
- Lisbeth Pedersdatter, 2, ugift, datter, af husbondens 1. og madmoders 2. ægteskab [**2tip].**
- Karen Nielsdatter, 18, ugift, tjenestepige.

[54] Vognsild, Svoldrup Bye, folketælling 1787.

Hoveriarbejde

Efter familien Kjeldsens overtagelse af Lerkenfeld i 1792, blev der lavet en ny hoverioversigt, som blev tinglyst af Lerkenfelds eget birketing 23.10.1794. Oversigten nedenunder viser, hvor stort hoveriet var på gårdene i Svoldrup, Vognsild Sogn, hvor de nævnte seks fæstebønder alle havde de samme forpligtelser med hensyn til hoveriarbejde. Peder Hougaard er vores 3tip.

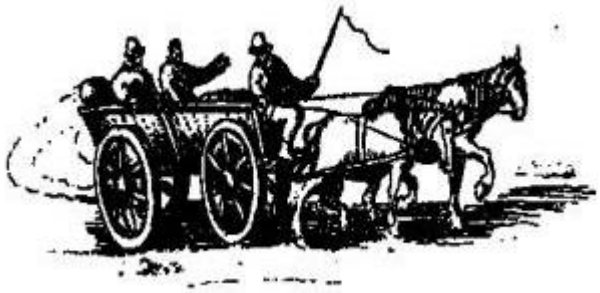

Illustration fra Hans Gjedsted: "En klat mørtel - og flere sten til Gislum og Vognsild Sognes historie i 1700-årene".

Forklaring til oversigten nedenunder: 6 *pløjedage* (hoveriarbejde med pløjning), 34½ *spanddage* (fremmøde med et spand heste og en vogn) og 111 ¾ *gangdage* (arbejde uden heste og vogn):

Niels Vestergaard: 6, 34½, 111¾	Niels Mikkelsen: 6, 34½, 111¾
Niels Madsen: 6, 34½, 111¾	Niels Mejlstrup: 6, 34½, 111¾
Søren (Christensen): 6, 34½, 111¾	Peder Hougaard: 6, 34½, 111¾

Der var ofte utilfredshed blandt bønderne rundt omkring i Danmark over de byrder, herremanden pålagde dem. Det kunne dreje sig om kørsel, tærskearbejde og meget andet.

Da hovbønderne på Lerkenfeld strejkede

I 1811 klagede bønderne i Ullits, Svoldrup, Østrup og Morum således over Lerkenfelds ejer, M. Kjeldsen, og indledt en strejke. I klageskriftet sluttede de med en udtalelse om, at de alle er "fattige og enfoldige" bønder, som sætter al deres lid til øvrigheden.

I bogen "*Fra Himmerland og Kjær herreder - 1969*" omtales retssagen og forhandlingerne i artiklen "*Da hovbønderne på Lerkenfeld strejkede*". Sagen foregik på Rådstuen i Hobro. Nedenfor bringes et uddrag, der beskriver, hvor usikre, benovede og sandsynligvis også underkuede hovbønderne må have følt sig i den fine rådstue:

"Anders Søchbæk er første vidne. Han vil ikke køre gødning, før alle de andre vil, kan hverken læse eller skrive, vil ikke gå på forlig, har ellers intet imod sin husbonde. Anders Skov, Ullits, slutter sig til fornævnte, kan ikke læse eller skrive, ved ikke, hvem, der har skrevet hans navn på listen. Jens Mikkelsen, Ullits, slutter sig til de foregående. Han havde holdt på pennen, mens en anden skrev hans navn. Han kendte ikke vedkommende. Hvor det var sket, ville han ikke sige. Flere udtaler, at de er kede af sagen. Mogens Andersen, Ullits, vil ikke gå på forlig. Han havde hverken hørt eller set noget til klagen, før den blev oplæst i retten. Niels Mikkelsen i Svoldrup havde bragt skrivelsen med til Hobro og afleveret den der. Han kunne ikke læse og skrive af nogen betydelighed. 'Han vidste ikke, hvem der havde skrevet hans navn, endskønt det var sket undervejs af en dreng, som han ikke kendte.' Men nu kommer pludselig en 'forligsmand' ind i billedet, idet **Peder Hovgaard fra Svoldrup** erklærer, at han ikke vil have nogen del hverken i klagen eller processen. Andre havde overtalt ham til at nægte gødningsudkørselen. M. Kjeldsen tog mod dette tilbud og frafaldt anklagen mod ham, men med de andre bønder blev der intet forlig, og sagen skulle nu gå sin gang."

Der blev afholdt et nyt retsmøde den 13. december 1811 ved Lerkenfeld Birketing. Den 16. december blev dommen afsagt. De forskellige navne nævnes, og som undskyldende moment anføres: "De enfoldige bønder er vildledt af den ukendte vinkelskriver." Dommen kom til at lyde på, at "de enfoldige bønder" skulle betale 3 mark i bøde, køre gødning ud efter ny tilsigelse samt betale 4 rigsdaler i sagsomkostninger. Det gjaldt sikkert ikke Peder Hovgård fra Svoldrup (3tip), som enten må have fået kolde fødder eller var en yderst fredsommelig mand, som de fleste i vores slægt jo har for vane at være.

Læs om Anne Nielsdatters (3tip) slægt side 68

Jens Pedersen Foulum og Anne Nielsdatter (4tip)

Peder Jensen Hougaard var søn af Jens Pedersen Foulum (*ca. 1709, †1782 i Vesterbølle) og Anne Nielsdatter (*1714 på Hougaard, †1767 på Vestergaard i Vesterbølle). Jens Pedersen Foulum havde været landssoldat og blev også kaldet Jens Foulum og Jens Hougaard. Sidstnævnte navn sandsynligvis først da han fra sin svigerfar i 1745 overtog halvdelen af fæstet på Hougaard, der kaldtes "den sønderste gaard i Vesterbølle Bye", som var Anne Nielsdatters fødegård. Man kan læse lidt om gårdens historie på *Geni* [55]:

"Hovgaard eller rettere Neder Hovgaard var omkring 1400 en adelig sædegaard, som dronning Margrethe I fik skøde på i 1406 af tre hold arvinger; gaarden havde sidst i 1300 tallet været beboet af væbneren Knud Hakonsen og fru Bodil."

Jens Pedersen Foulums forældre er ukendte. Vi fortsætter derfor med Anne Nielsdatters (4tip) slægt:

Niels Christensen Hougaard og Gjertrud Jensdatter (5tip)

Anne Nielsdatter var datter af Niels Christensen Hougaard (*1684 på den "synderste gaard" i Vesterbølle, †1758 i Vesterbølle) og Gjertrud Jensdatter (*1683 i Overlade, †1748 i Vesterbølle).

Her er, hvad præsten i Vesterbølle skrev i kirkebogen[56] i forbindelse med Niels Christensen Hougaard og Gjertrud Jensdatters trolovelse i 1705:

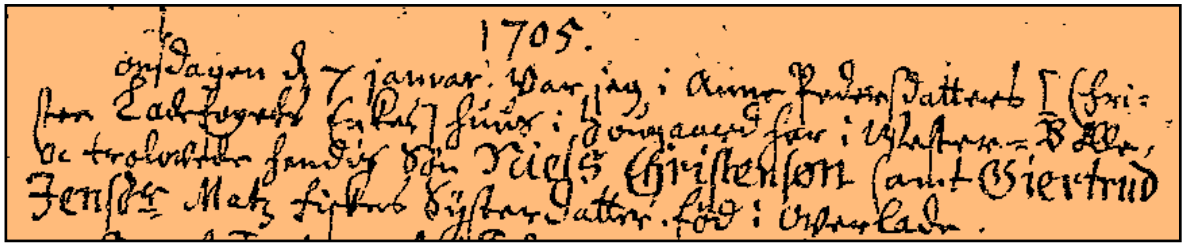

- "1705. Onsdagen den 7. januar var jeg i Anna Pedersdatters, Salig Christen Ladefogeds Enkes huus i Hougaard, her i Westerbølle, og trolovede hendes søn, Niels Christensen, samt Giertrud Jensdatter, Madz Fiskers søsterdatter, født i Owerlade."

Den 13. april samme år indførte præsten følgende i kirkebogen om deres vielse:

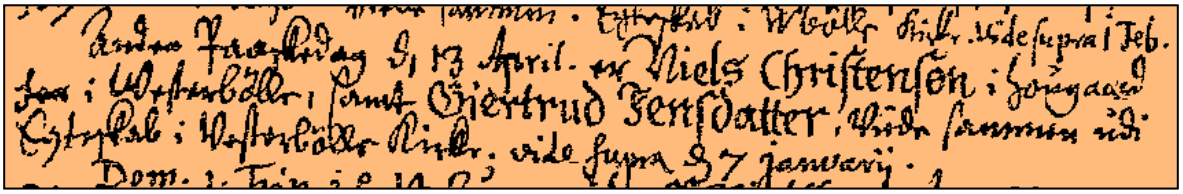

- "2. paaskedag, den 13. april er Niels Christensen i Hougaard, her i Westerbølle, samt Giertrud Jensdatter viede sammen udi ægteskab i Westerbølle kirke. […]"

[55] http://www.geni.com/people/Jens-Pedersen-Foulum/6000000008218867530
[56] Vesterbølle Kirkebog, 1705, opslag 140.

Læs om Gjertrud Jensdatters slægt side 67

Christen Nielsen Ladefoged og Anne Pedersdatter (6tip)

Niels Christensen var søn af Christen Nielsen Ladefoged (*1631, †1703 i Vesterbølle) og Anne Pedersdatter (*ca. 1640 på Hougaard i Vesterbølle, †1713 i Vesterbølle). Christen Nielsen Ladefoged var fæster af "den sønderste gaard i Vester Bølle kaldet Hougaard".

Niels Christen Ladefoged (7tip)

Christen Nielsen Ladefoged var søn af Niels Christen Ladefoged (*1602, †1683 i Vesterbølle). Moderen kendes ikke. Vi kan ikke komme længere tilbage i Niels Christen Ladefogeds slægt. Til gengæld kan vi følge Anne Pedersdatters slægt to slægtled tilbage i historien:

Peder Clausen Hougaard og Maren Sørensdatter (7tip)

Anne Pedersdatter var datter af Peder Clausen Hougaard (*1599, †1687 i Vesterbølle) og Maren Sørensdatter (*1599, †1692 i Vesterbølle).

Det fremgår af Vesterbølle Kirkebog, at Peder Clausen Hougaard blev bisat i 1687:

- "16. november 1687 blev Peder Clausens her i byen begravet i Vester Bølle Kirkegaard, anno ætatis 88."[57]

Maren Sørensdatter blev bisat i 1692. Hun var jf. kirkebogen sengeliggende i flere år:

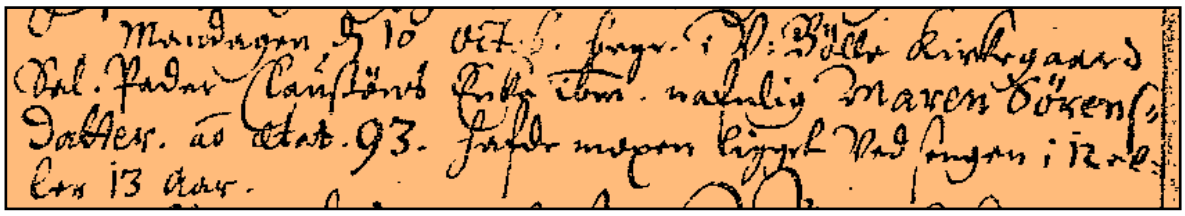

- "Mandagen den 10. oktober 1692 begravedes i Vesterbølle Kirkegaard, salig Peder Clausens enke ibm navnlig Maren Sørensdatter. ao ætat 93. Havde næsten ligget ved sengen i 12 eller 13 aar." [58]

Claus Pedersen (8tip).

Peder Clausen Hougaards var søn af Claus Pedersen, der formentlig levede mellem 1542 and 1602. Maren Sørensdatters aner kendes ikke.

Gjertrud Jensdatters slægt ▼

Jens og Fru Nielsdatter (6tip)

Af en eller anden grund kender vi ikke de fulde navne på Gjertruds Jensdatters forældre, Jens, og Fru Nielsdatter (levede antagelig mellem 1616 og 1677). Vi kender ikke noget til Jens' forfædre. Til gengæld kan Fru Nielsdatters slægt føres to generationer tilbage i historien:

[57] Vesterbølle Kirkebog, 1687, opslag 73.
[58] Vesterbølle Kirkebog, 1692, opslag 76.

Niels Espensen og Gjertrud Andersdatter (7tip)

Fru Nielsdatter var datter af Niels Espensen (levede formentlig mellem 1585 og 1645) og Gjertrud Andersdatter (*1609, †1699 i Vesterbølle).

Vi kender intet til Gjertrud Andersdatters forældre. Til gengæld ved vi jf. Vesterbølles Kirkebog[59], at hun blev begravet i 1699:

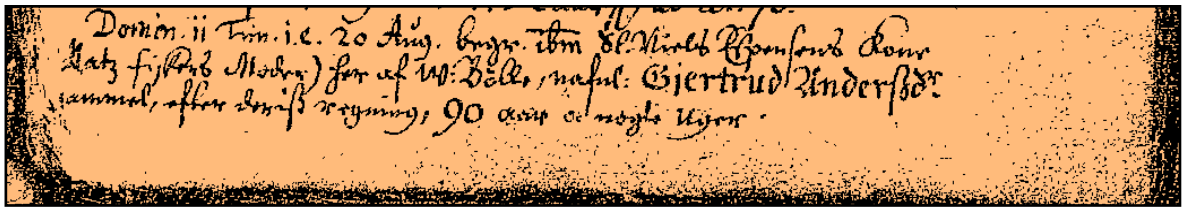

❖ "Domin 11. trin i.e. 20. august begravet ibm salig Niels Espensens kone og Mads Fiskers moder) her af Vesterbølle, navnlig Gjertrud Andersdatter, gammel, efter deres beregning, 90 aar og nogle uger."

Espen (8tip)

Niels Espensens far, Espen, formodes at have levet mellem 1553 og 1613. Mere vides ikke om ham.

Vesterbølle Kirke

Anne Nielsdatters (3tip) slægt ▼

Niels Nielsen Vestergaard og Karen Andersdatter (4tip)

Anne Nielsdatter var datter af Niels Nielsen Vestergaard (*ca. 1727, †1806 i Svoldrup, Vognsild) og Karen Andersdatter (*ca. 1727 i Knudstrup, Vesterbølle, †1795 i Svoldrup). De blev gift i 1744 i Vesterbølle Kirke:[60]

❖ "26. juni bleven Niels Nielsen og Karens Andersdatter ægteviede."

Anders Hougaard og Karen Jensdatter (5tip)

Karen Andersdatter var datter af Anders Hougaard (*ca. 1685, †1756 i Knudstrup, Vesterbølle) og Karen Jensdatter (*ca. 1689 i Mejlstrup Vognsild, †1758 i Knudstrup, Vesterbølle). Deres forældre er ukendte.

---

[59] Vestervølle Kirkebog, 1699, opslag 79.

[60] Vesterbølle Kirkebog, 1744, opslag 151.

Skovhus
&
Dahl
slægterne

Thomas Larsen Skovhus og Ane Dorthe Pedersdatter Dahl (oldeforældre)
Thomas Larsen Skovhus (*1836 i Skørbæk, †1919 i Skivum) blev født på slægtsgården i Skørbæk bag Skørbæk Krogård. Han blev gift med Ane Dorthe Pedersdatter (*1836 i Skørbæk, †1912 i Skivum). Hun blev født på slægtsgården Riisgård. De fik 9 børn sammen, heriblandt bedstefar Lars Christian Thomsen Skovhus, 1877-1946 (se side 80).

Ane Dorthe Pedersdatter Dahls fødested, Riisgaard, årstal ukendt

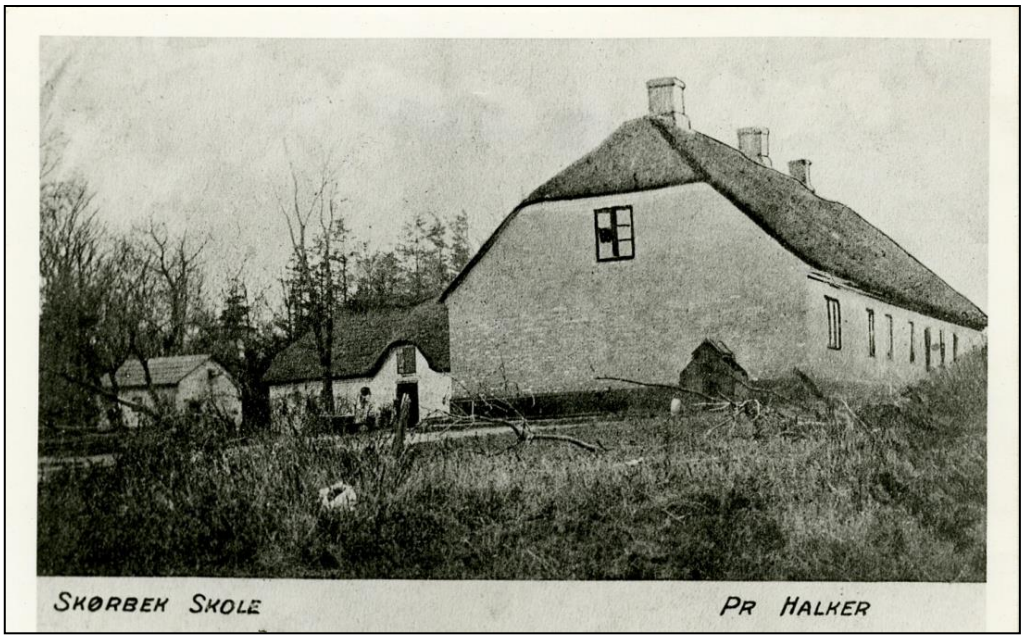

Måske har Thomas og Ane Dorthe gået i denne skole i Skørbæk?

Skovhus og Dahl familierne blev knyttet sammen, da vore oldeforældre, Ane Dorthe Pedersdatter Dahl og Thomas Larsen Skovhus, blev smedet i hymens lænker i 1863.

I 1865 købte de en ejendom i Blære. Den kom til at hedde Thomasminde, da vore bedsteforældre, Ane Marie Frederiksen og Lars Skovhus, overtog den i 1903.

Men inden da kendte Thomas Larsen Skovhus en kvinde ved navn Birthe Kirstine Nielsdatter, der var datter af Niels Andersen Møller[61], som ejede Nørager Kro. Med hende fik han en søn, Laust Laustsen Skovhus, der blev født på Ømarksgaarden i Durup Sogn den 1. juli 1862 og blev døbt i Durup Kirke den 10. august samme år jf. den med svagt blæk skrevne indskrivning i kirkebogen[62]:

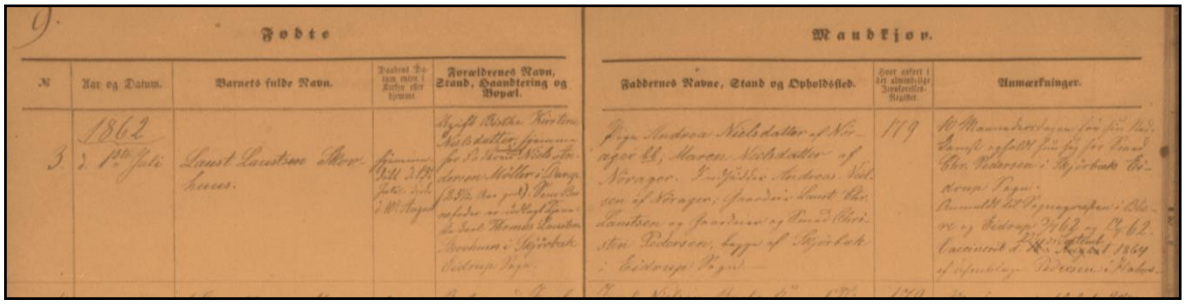

I femte kolonne i kirkebogen står der, at moderen til den lille Laust var "ugift Birthe Kirstine Nielsdatter". Hendes far, Niels Andersen Møller, var også til stede ved barnedåben. Desuden står der: "Som barnefader er udlagt tjenestekarl Thomas Laustsen Skovhuus i Skjørbæk, Ejdrup Sogn". Blandt fadderne i sjette kolonne ses Thomas Larsen Skovhus' storebror, gårdejer Laust Chr. Laustsen, der havde overtaget slægtsgården i Skørbæk i 1855. Desuden var smed Christen Pedersen, Skørbæk fadder. Dette skyldes måske, at Thomas Larsen Skovhus havde været tjenestekarl hos ham.[63]

Men hvad blev den af den lille Laust, som Thomas Larsen Skovhus fik sammen med Birthe Kirstine Nielsdatter? Jo, han kom til at bo hos bedstefaderen Niels Andersen Møller, hvor Birthe Kirstines søster, Andrea, også boede, jf. folketællingen i 1870 i Durup sogn[64]:

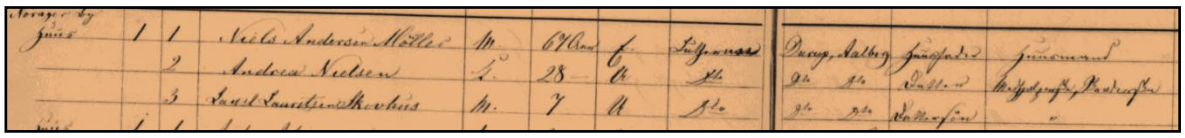

- Niels Andersen Møller, mand, 76, født 1803, enkemand, husfader, husmand.
- Andrea Nielsen, kvinde, 28, født 1842, ugift, datter, medhjælper.
- Laust Laustsen Skovhus, mand, 7, 1863, ugift, dattersøn.

Det vides ikke, hvorledes de to unge mennesker, Thomas og Birthe, havde fundet hinanden. Der er trods alt omkring 40 km mellem Skørbæk og Durup, og det er jo en lang vej at trave i et par træsko.

Laust Laustsen Skovhus, som således er bedstefars halvbror, arbejdede som landpostbud i Ålestrup og blev stamfader til en anden Skovhus slægt. Han døde i Østerbølle Sogn i 1946.

Så er det straks nemmere at forstå, hvordan det gik til, at Thomas Larsen Skovhus og Ane Dorthe Pedersdatter Dahl fandt hinanden. De boede begge i Skørbæk og behøvede blot at kigge over markskellet for at få øje på hinanden. De blev gift i 1863 jf. nedenstående indføjelse i Ejdrup Kirkebog[65]. Bemærk, at "Pedersdatter" nu skrives som "Pedersen". Det var efterhånden ikke moderne mere med navne, der ender på "datter":

---

61 Folketælling 1845, Durup Sogn, opslag 11.
62 Durup Kirkebog, 1847-1853, opslag 12.
63 Folketælling 1860, Ejdrup Sogn.
64 Folketælling 1870, Durup Sogn, opslag 8.
65 Ejdrup Kirkebog 1863, opslag 62.

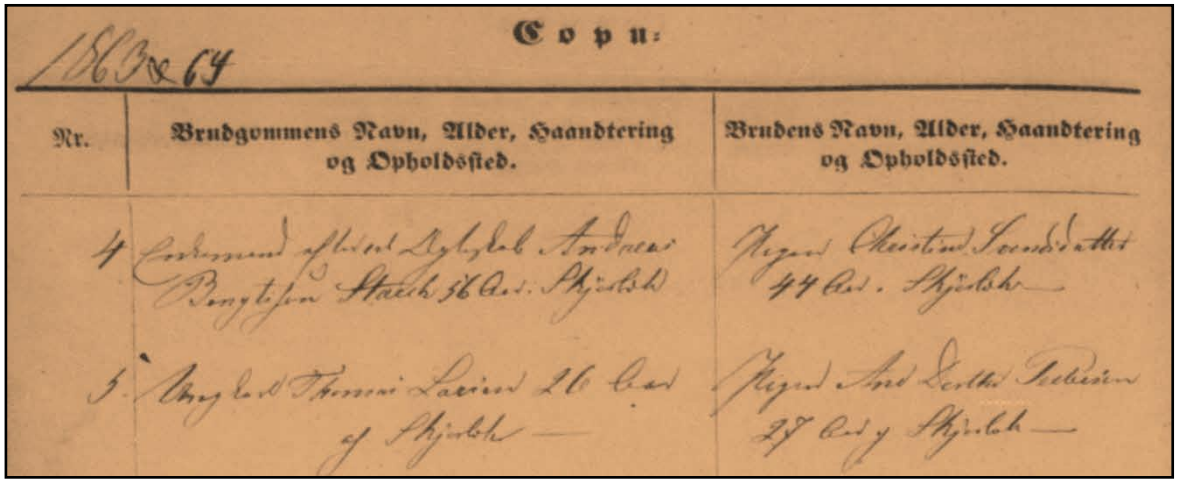

Copu:

1863 & 64

Nr.	Brudgommens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.	Brudens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.
4	[illegible]	[illegible]
5	[illegible]	[illegible]

❖ [Nederste to linjer:] 5. Ungkarl Thomas Larsen, 26 år, af Skørbæk. | Pigen Ane Dorthe Pedersen, 27 år, af Skørbæk.

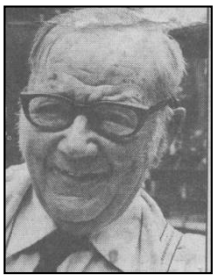

Frederik Larsen fortæller

Frederik Larsen, har beskrevet[66] sine bedsteforældre, Thomas Larsen Skovhus og Ane Dorthe Pedersdatter Dahl. Frederik Larsen var søn af Ane Kirstine Thomsen og Niels Chr. Larsen (se side 105) samt fætter til de 10 søskende på Thomasminde.

Frederik Larsen:

Ane Dorthe og Thomas Larsen Skovhus

"Under krigen i 1864, var [Thomas Skovhus Larsen] indkaldt til hæren, men han var ikke med i noget slag. Jeg har som barn hørt min fars far sige om ham, når de drøftede krigene: 'Han har ikke lugtet krudtet'."

Om det er sandt, at Thomas Larsen Skovhus ikke kom til at lugte krudt, vides ikke, men han fik under alle omstændigheder tildelt en fortjenstmedalje."

Thomas Larsen Skovhus' fortjenstmedalje

[66] Jørgen Rafns slægtsbog.

Videre fortæller Frederik Larsen om sine bedsteforældre:

Bedstemor [Ane] Dorthe husker jeg ikke ret meget om. Hun havde ikke noget godt helbred … Hun var lidt streng […], hun sad mest på en stol og strikkede og syede. Bedstefar sang engang en vise for os. Første vers [lød sådan her]:

Drengen slog til kællingens dør, så det slog kling klang.
Kællingen, hun sprang efter ham og tog hans trøje fra ham,
Så drengen måtte gå trøjeløs hjem.

I det følgende vers er det skjorten, der bliver taget fra drengen etc. Til sidst ender det med: **Så drengen måtte gå nøgen hjem.**

Ane Dorthe mente ikke, at der var noget at synge for børn. Det var det med den nøgne dreng, hun mente. Vi kom der meget, og tiden skulle gå med noget, så hun lærte os at strikke og sy hullerne sammen på vores strømper. Jeg ved, at hun var meget glad for alle børnebørnene, og vi var meget glade for hende,

Men bedstefar var den bedste. Han havde en forunderlig evne til at omgås børn. Han blev aldrig træt af at underholde os med kortspil, kortkunster og sjove regnestykker. Og han fortalte os en masse eventyr og historier … mest om trolde, bjergfolk og nisser, og han havde en ualmindelig god fortællerevne […].

Til gården hørte en hedelod på 19 tdr. land, hvoraf ca. halvdelen var opdyrket […]. Denne hedelod blev fra 1916 til 1958 min og min hustrus virkeplads [hjem] … Bedstefar kørte med stude … [Han] havde efter den tids forhold et meget veldrevet landbrug og en fin besætning. Han hentede mange fine præmier hjem fra dyrskuerne.

Mine bedsteforældre blev gift i 1863. De købte en gård i Store Ajstrup […]. I 1865 købte de gården i Blære [det senere *Thomasminde*]. Under krigen i 1864 var bedstefar indkaldt til hæren, men han deltog ikke i noget slag […].

Ved folketællingen i 1880 var der 7 hjemmeboende i Thomas Larsen og Ane Dorthe Pedersdatter Dahls familie på gården i Blære (det senere Thomasminde)[67]. Bemærk stavemåden Thomasen:

- Thomas Larsen, Mand, 43, gift, husfader, lever af sin jordlod. [**oldefar**]
- Anne Dortea Pedersen, kvinde, 43, gift, hans kone. [**oldemor**]
- Lars Sine [Larsine] Thomasen, kvinde, 13, ugift, deres barn.
- Kjerstine Marie Thomasen, kvinde, 9, ugift, deres barn.
- Kristine Thomasen, kvinde, 7, ugift, deres barn.
- Maren Kjerstine Thomasen, kvinde, 4, ugift, deres barn.
- Lars Christian Thomasen, mand, 2, ugift, deres barn. [**bedstefar**]

[67] Folketælling Blære 1880, opslag 9.

Thomas Larsen, der først officielt måtte bruge navnet "Skovhus" i 1905 (se side 11), og Anne Dorte Pedersdatter havde, da folketællingen fandt sted i 1880, ejet gården i 15 år. De havde 9 børn, hvoraf de 5 boede hjemme, heriblandt bedstefar Lars Christian Thomasen. Hvor var de andre? Ane Kirstine, 17 år i 1880, var måske ude at tjene? Men så var der også Ane Kathrine, 13 år, og Jens Peter, 11 år. Måske var de allerede ude at tjene hos fremmede? De fik også et barn, Jensine, som blev født i 1865 og døde samme år.

Læs mere om de 9 børn side 105-106 og andre steder.

I 1903 solgte Thomas Larsen Skovhus og Ane Dorthe Pedersdatter Dahl gården til bedstefar Lars Skovhus, og de kom til at bo hos sønnen Jens Peter, der var skomager i Vegger, og hans kone Sine, der havde en ledig lejlighed. Frederik Larsen fortæller: "I den tid, de boede der, var bedstefar [Thomas Larsen Skovhus] staldkarl på Vegger Kro, det gav en del drikkepenge. Bedstefar kunne godt lide denne bestilling med at passe heste […][68]". Efter Ane Dorthes død i 1912, kom Thomas Larsen Skovhus til at bo hos datteren Larsine og Kresten Stubberup i Skivum, hvor han døde i 1919.

Den nnuværende Vegger Kro, bygget 1915.

[68] Jørgen Rafn Lyngby: *Slægtsbog*, 1980.

Frederiksen & Nielsen slægterne

Anders Frederiksen og Ane Nielsen (oldeforældre)

Vore oldeforældre var Anders Frederiksen (*1852 i Kelddals Mølle, †1924 i Blære) og Ane Nielsen (*1856 på Stensgård, Blære, †1927 i Blære).

Anders og Ane blev viet eller "kopuleret", som der står i kirkebogen[69], i Blære Kirke den 20. april 1878:

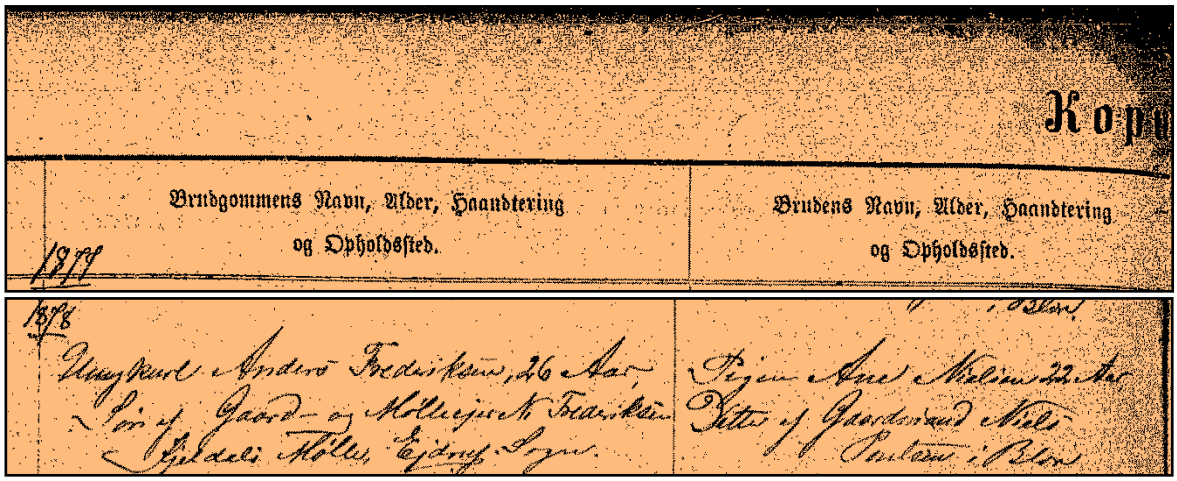

- Ungkarl Anders Frederiksen, 26 år, søn af gård- og mølleejer N. Frederiksen, Kjeldals Mølle, Ejdrup Sogn. | Pigen Ane Nielsen, 22 år. Datter af gårdmand Niels Poulsen i Blære.

To år efter brylluppet, ved folketællingen i 1880 (se side 73), boede Anders Frederiksen og Ane Nielsen på Stensgård hos Anes forældre, Niels Poulsen og Ane Marie Christensdatter. De arbejdede formentlig som karl og pige på gården.

Ved den næste folketælling i 1890 havde de overtaget gården. Anes far, Niels Poulsen var død i 1884, og hendes mor Ane Marie Christensdatter, der i folketællingen kaldes Ane Marie Poulsen, bor som enke og aftægtskone på gården. Bedstemor Ane Marie Frederiksen er på dette tidspunkt 9 år:

Folketælling 1890

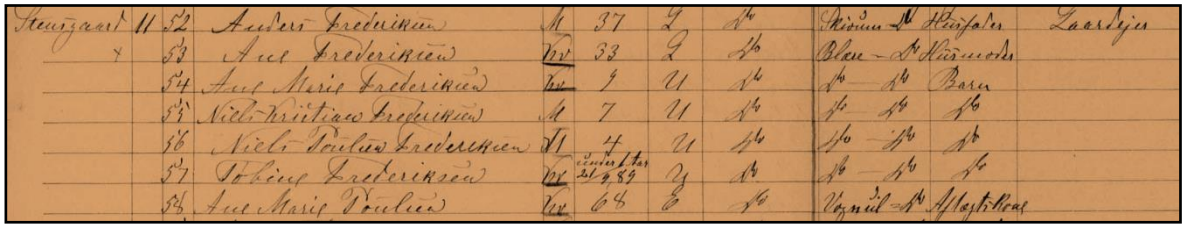

- Anders Frederiksen, mand, 37, født 1853, gift, husfader, gårdejer. **[oldefar]**
- Ane Frederiksen, kvinde, 33, 1857, gift, husmoder. **[oldemor]**
- Ane Marie Frederiksen, kvinde, 9, 1881, ugift, barn. [**bedstemor**]
- Niels Kristian Frederiksen, mand, 7, 1883, ugift, barn.
- Niels Poulsen Frederiksen, mand, 4, 1886, ugift, barn.
- Tobine Frederiksen, kvinde, under 1 år, født 21.04.89, ugift, barn.
- Ane Marie Poulsen, kvinde, 68, 1822, enke, aftægtskone. [**1tip**]

[69] Udsnit af Blære Kirkebog 1877-1892, opslag 64.

Stensgård, Blære, 1925

Anders Frederiksen og Ane Nielsen havde 7 børn:

1. Ane Marie Frederiksen (1880 – 1969) **(bedstemor)**.
2. Niels Frederiksen (1883 – 1968).
3. Niels Poulsen Frederiksen (1885 – 1970).
4. Tobine Frederiksen (1889 – 1978).
5. Pouline Frederiksen (1893 – 1978).
6. Frederik Frederiksen (1895 – 1973).
7. Abelone Frederiksen (1898 – 1980).

Dette foto af Ane Nielsen (oldemor) stammer fra 1925. Der findes desværre ikke et billede af Anders Frederiksen.

Alle syv børn blev senere gift, og alle kom de sammen med deres ægtefæller til at eje en gård et eller andet sted i Vesthimmerland – bortset fra Frederik Frederiksen, der blev møller i Kelddals Mølle og blev kaldt "Frederik i Møllen". Hans skæbne blev lidt anderledes end de andre seks søskendes. Han kom nemlig til at bo hos sin farbror Henrik Frederiksen, der var gift med en kvinde, der hed Signe og kom fra Veggergård. Henrik og Signe havde ingen børn, hvorfor Frederik kom til at bo hos dem. Henrik Frederiksen havde, jf. Otto Skovhus, usædvanlige talenter for et medlem af vores slægt, idet han var musiker og spillede både violin, horn og fløjte ved festligheder over det meste af Himmerland. Henrik og Signe ejede Kelddals Mølle, som Frederik i Møllen senere overtog (se mere om møllen side 51).

Bedstemor og hendes søskende

Der findes desværre ikke et ungdomsbillede af de 7 søskende, men vi har heldigvis et foto af dem, sandsynligvis fra bedstemors 85 års fødselsdag i 1965.

Forrest fra venstre: Pouline Sørensen, Ane Marie Skovhus, Tobine Johnsen, Abelone Troelsen. Bagest fra venstre: Niels Frederiksen, Frederik Frederiksen, Niels Poulsen Frederiksen.

Anders Frederiksen (oldefar) døde den 1. februar 1924 jf. Blære Kirkebog[70]:

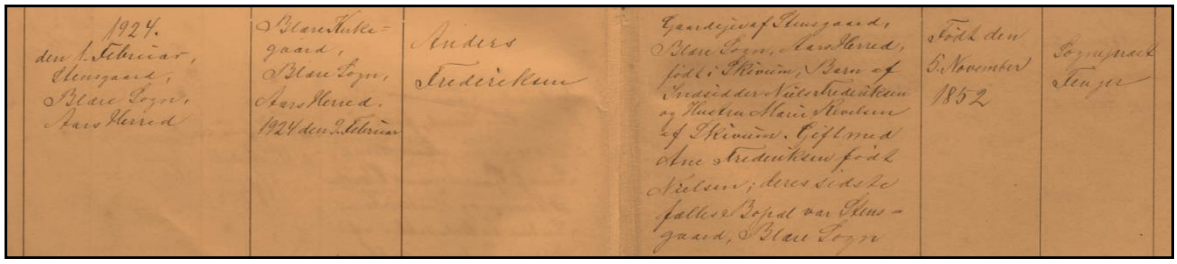

❖ "1924, den 1. februar, Stensgaard, Blære Sogn, Aars Herred. | Blære Kirkegaard, Blære Sogn, Aars Herred, 1924 den 2. Februar. | Anders Frederiksen. | gårdejer af Stensgaard, Blære Sogn, Aars Herred, født i Skivum, barn af jordbesidder Niels Frederiksen og hustru Kirsten Marie Revelsen af Skivum. Gift med Ane Frederiksen født Nielsen; deres sidste års fælles bopæl var Stensgaard, Blære Sogn. | Født den 5. November 1852. | Sognepræst Fenger."

Ane Frederiksen (Nielsen) døde også den 1. februar 1927, præcist tre år senere[71]:

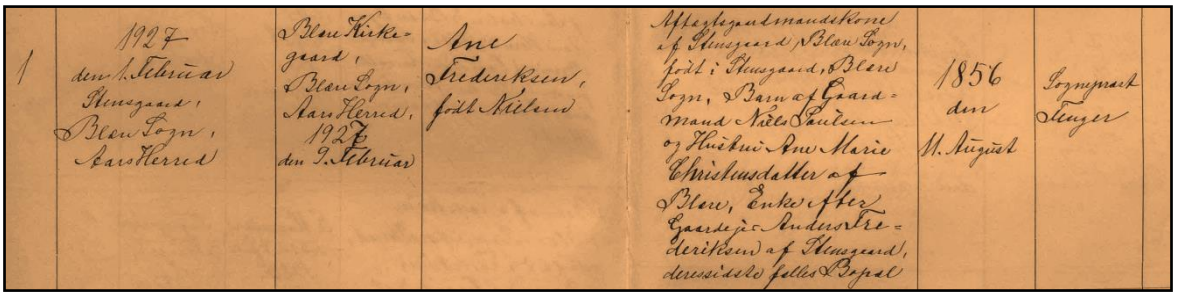

❖ "1927, den 1. februar, Stensgaard, Blære Sogn, Aars Herred. | Blære Kirkegaard, Blære Sogn, Aars Herred, 1927 den 9. februar. | Ane Frederiksen, født Nielsen. | Aftægtsgaardmandskone af Stensgaard i Blære Sogn, født i Stensgaard, Blære Sogn. Barn af gårdmand Niels Poulsen og Hustru Ane Marie Christensdatter af Blære. Enke efter gårdejer Anders Frederiksen af Stensgaard, deres sidste fælles bopæl. | 1856 den 11. August. | Sognepræst Fenger."

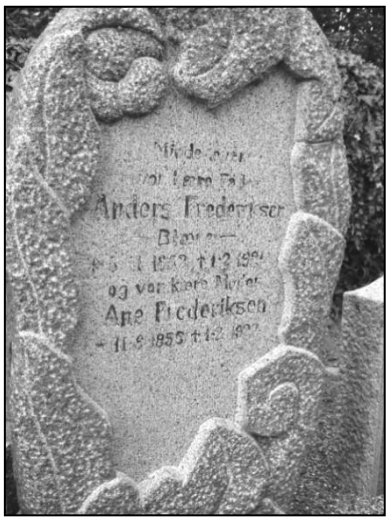

Ane og Anders Frederiksens gravsten på Blære Kirkegård

[70] Blære Kirkebog 1917-1935, opslag 179.
[71] Blære Kirkebog, 1917-1935, opslag 203.

Skovhus & Frederiksen slægterne

Lars Thomsen Skovhus og Ane Marie Frederiksen

Vore bedsteforældre, Lars Thomsen Skovhus og Ane Marie Frederiksen, blev født i Blære, henholdsvis i 1877 og 1880 jf. deres dåbsattester:

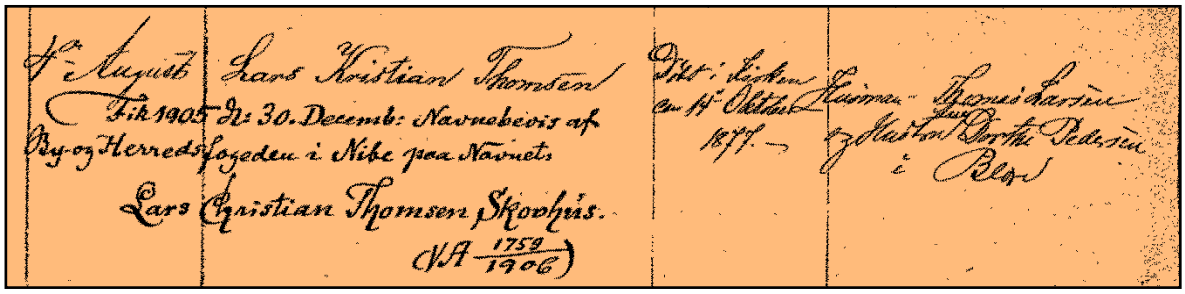

- "4. August. | Lars Kristian Thomsen. | Døbt i Kirken den 14. oktober 1877. | [Forældre]: Husmand Thomas Larsen og hustru Dorthe Pedersen i Blære."
  [Bemærk efterskriften fra 1906]: "Fik 1905 d: 30. Decemb: Navnebevis af By- og Herredsfogeden i Nibe paa Navnet, Lars Christian Thomsen Skovhus".

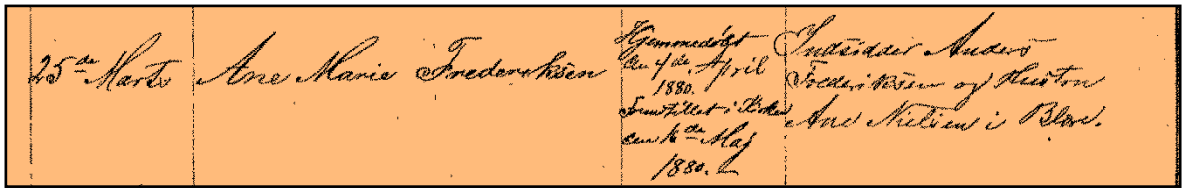

- "25. marts. | Ane Marie Frederiksen. | Hjemmedøbt den 4. April 1880. Fremstillet i kirken den 16. maj 1880. | [Forældre]: Indsidder Anders Frederiksen og hustru Ane Nielsen i Blære."

Blære Kirke, omkring 1900

Vi ved ikke meget om vore bedsteforældres børne- og ungdomsliv. Det første, vi lærer om bedstefar, er, at han blev ansat som rideknægt hos kronprinsen den 30. oktober 1900, 23 år gammel.

Bedstefar som dragon

Bedstefar og kronprinsen

Arne Skovhus fortæller[72]:
"Lars Skovhus, min far, arbejdede i sin tidlige ungdom ved landbruget, og blev derefter indkaldt som dragon i Randers. Fars soldatertid var noget, han tit talte om, skønt han ikke yndede soldaterlivet. Jeg tror nok, det var tonen, der ikke passede ham. Far sagde altid, at *skal* lyder så tvunget, derimod lyder *må* og *ha' lov* meget bedre. Derfor sagde han altid, når der skulle laves et stykke arbejde: 'Nu må du ha' lov til at gøre dette eller hint.' Jeg skal love for, at ordren blev adlydt mindst lige så godt, som hvis der var blevet sagt *skal*."

Frederik Skovhus fortæller[73]:
"Far var væk fra landbruget i fem af sine ungdomsår. Han var i to år dragon i Randers, hvor han nær havde sat livet til. Han havde fået udleveret en vild hest, som slog ham af og slæbte ham i en stigbøjle gennem en gade i Randers. Han troede, at hans sidste time var kommet, men han passede på at holde hovedet væk fra brostenene og slap med nogle hårde knubs og en ødelagt uniform."

Kasernen i Randers ca. 1900

[72] Jørgen Rafn Lyngby (red.): "Slægtsbog – Fortsættelse af Frank Skrivers bog over slægterne: Larsen, Stubberup, Lyngby, Rasmussen, Skovhus – 1955-1980", samlet 1980.
[73] Skovhus, Kristian (red.): "Frederik Skovhus – Mosevang", 1998.

Frederik Skovhus fortæller videre:
"Derefter var han i tre år ved den Kongelige Staldetat som rideknægt for kronprinsen, den senere Kong Frederik d. 8. Det gik sådan til, at mens far var dragon, skulle han levere to rideheste fra regimentet i Randers til kronprinsen på Amalienborg. Kronprinsen tog personligt godt imod ham og sørgede for, at han fik noget godt at spise og fik set noget af København. Han stak far 20 rigsdaler i drikkepenge. Det var mange penge dengang."

Far må have gjort et godt indtryk på kronprinsen, for da Randers dragonerne senere var på efterårsmanøvre på Sjælland, hvor kronprinsen var til stede, spurgte han ritmesteren om den dragon, som havde leveret ham hestene, var til stede.

Frederik 8

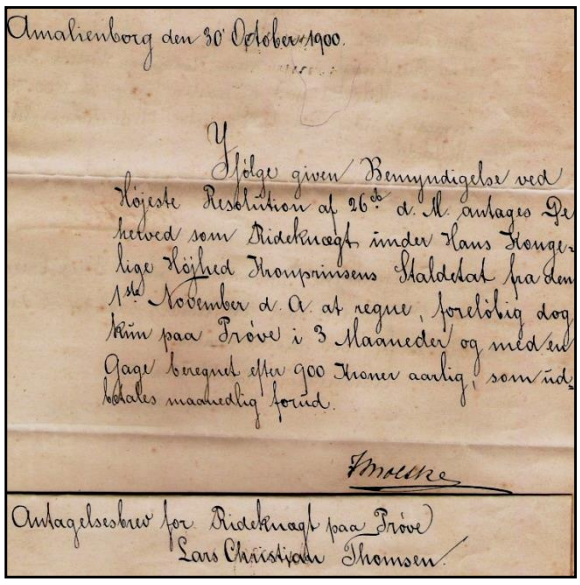
Amalienborg den 30 Oktober 1900.

I Følge given Bemyndigelse ved Højeste Resolution af 26de d. M. antages De herved som Rideknægt under Hans Kongelige Højhed Kronprinsens Staldetat fra den 1ste November d. A. at regne, foreløbig dog kun paa Prøve i 3 Maaneder og med en Gage beregnet efter 900 Kroner aarlig, som udbetales maanedlig forud.

Ansættelsesbrev for Rideknagt paa Prøve
Lars Christian Thomsen

Far måtte nu stå ret for kronprinsen, der spurgte ham, om han efter endt militærtjeneste kunne tænke sig at komme til København i tjeneste hos ham som rideknægt. Far slog til og blev der i 3 år. Lønnen var 900 kr. for et år. Sædvanligvis kunne en dygtig forkarl dengang tjene 300 kr., så det var jo en god tjans. Arbejdet bestod i dels at passe heste, røre (motionere) dem, mønstre, ride foran eller bagefter, når kronprinsen var ude at køre, eller stå bag på vognen iført lang rød kappe og skråhue samt stå dørvagt, når de kongelige havde gæster, bl.a. kejser Wilhelm af Tyskland, der var en overlegen herre, som far ikke brød sig om. Far sad på hesteryg i 5 år, men jeg har aldrig set ham på en hest. Det var måske sadlen og sporene, der manglede."

Ansættelse som rideknægt på prøve

Til
Rideknagt Lars Christian Thomsen

Den originale kuvert med segl er bevaret

Ane Marie og Lars Skovhus

Lars Thomsen Skovhus og Ane Marie Frederiksen i deres unge dage. Fotografiet af bedstefar er taget, mens han var elev på Sørup Højskole. De blev gift i Blære Kirke den 4. december 1903.

Bedstefar og bedstemor bliver viet i 1903[74]:

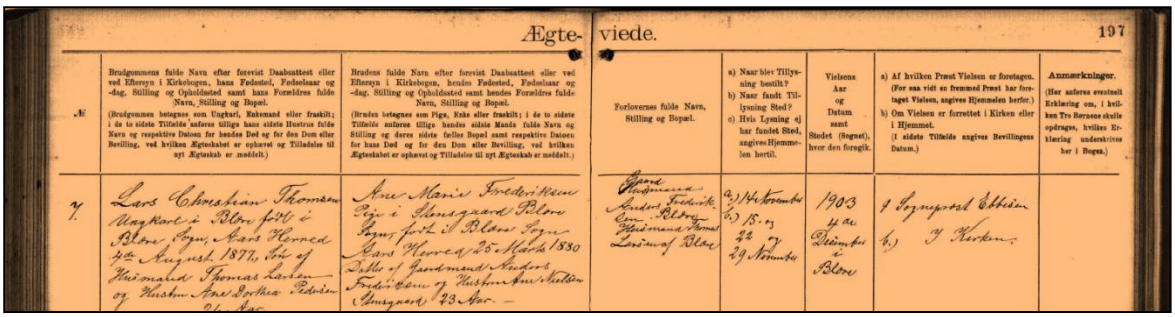

Ægte- viede. 197

№	Brudgommens fulde Navn efter forevist Daabsattest eller ved Eftersyn i Kirkebogen, hans Fødested, Fødselsaar og -dag, Stilling og Opholdssted samt hans Forældres fulde Navn, Stilling og Bopæl. (Brudgommen betegnes som Ungkarl, Enkemand eller fraskilt; i de to sidste Tilfælde anføres tillige hans sidste Hustrus fulde Navn og respektive Datoen for hendes Død og for den Dom eller Bevilling, ved hvilken Ægteskabet er ophævet og Tilladelse til nyt Ægteskab er meddelt.)	Brudens fulde Navn efter forevist Daabsattest eller ved Eftersyn i Kirkebogen, hendes Fødested, Fødselsaar og -dag, Stilling og Opholdssted samt hendes Forældres fulde Navn, Stilling og Bopæl. (Bruden betegnes som Pige, Enke eller fraskilt; i de to sidste Tilfælde anføres tillige hendes sidste Mands fulde Navn og Stilling og deres sidste fælles Bopæl samt respektive Datoen for hans Død og for den Dom eller Bevilling, ved hvilken Ægteskabet er ophævet og Tilladelse til nyt Ægteskab er meddelt.)	Forlovernes fulde Navn, Stilling og Bopæl.	a) Naar blev Tillysning bestilt? b) Naar fandt Tillysning Sted? c) Hvis Lysning ej har fundet Sted, angives Hjemmelen hertil.	Vielsens Aar og Datum samt Stedet (Bygget), hvor den foregik.	a) Af hvilken Præst Vielsen er foretagen. (For saa vidt en fremmed Præst har foretaget Vielsen, angives Hjemmelen herfor.) b) Om Vielsen er forrettet i Kirken eller i Hjemmet. (I sidste Tilfælde angives Bevillingens Datum.)	Anmærkninger. (Her anføres eventuelt Erklæring om, i hvilken Tro Børnene skulle opdrages, hvilkes Erklæring underskrives her i Bogen.)
4.	Lars Christian Thomsen Ungkarl i Blære født i Blære Sogn, Aars Herred 4de August 1877, Søn af Husmand Thomas Larsen og Hustru Ane Dorthea Pedersen 26 Aar.	Ane Marie Frederiksen Pige i Stensgaard Blære Sogn født i Blære Sogn Aars Herred 25de Marts 1880 Datter af Gaardmand Anders Frederiksen og Hustru Ane Nielsen (Stensgaard) 23 Aar.	Gaardmand Anders Frederiksen Blære Husmand Thomas Larsen af Blære	a) 14 November b) 15. 22 29 November	1903 4de Decembr i Blære	1 Sognepræst Ebbesen b) I Kirken.	

- Brudgom: Lars Christian Thomsen, ungkarl i Blære, født i Blære Sogn, Aars Herred 4. august 1877, søn af husmand Thomas Larsen og hustru Ane Dorthea Pedersen, 26 år. | Brud: Ane Marie Frederiksen, pige i Stensgaard, Blære Sogn, født i Blære Sogn, Aars Herred 25. marts 1880. Datter af gårdmand Anders Frederiksen og hustru Ane Nielsen, Stensgård, 23 år. | Forlovere: (Gård)husmand Anders Frederiksen, Blære. Husmand Thomas Larsen af Blære. | Tillysning bestilt: 14. november. Lysning: 15. og 22. og 29. november. | Vielsen: 1903, 4. december i Blære. | Præst/sted: Sognepræst Ebbesen i kirken.

Samme år overtog de Ane Dorthe og Thomas Larsen Skovhus' ejendom i Blære, der senere kom til at hedde Thomasminde.

[74] Blære Kirkebog, 1903, opslag 154.

Thomasminde og Blære

Thomasminde og Blære

De nygifte overtager Thomasminde

I 1903, samme år, som bedstefar og bedstemor blev gift, overtog de Thomasminde efter bedstefars far, Thomas Larsen Skovhus. I den anledning udfærdigede bedstefar dette notat:

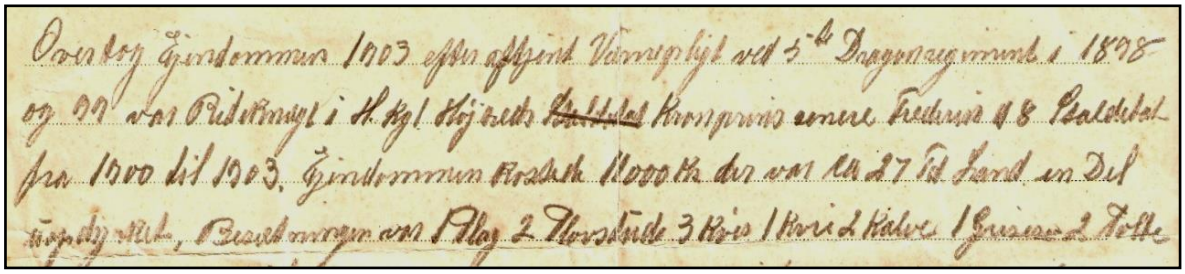

- Overtog ejendommen 1903 efter aftjent værnepligt ved 5. Dragonregiment i 1898 og 99, var rideknægt i Hans Kongelige Højhed Kronprins, senere Frederik den 8's staldetat fra 1900 til 1903. Ejendommen kostede 11.000 kr. Der var ca. 27. tdr. land, en del uopdyrket. Besætningen var 1 plag, 2 plovstude, 3 køer, 1 kvie, 2 kalve, 1 griseso, 2 polte.

Dette foto er taget på Thomasminde omkring 1917, før der blev bygget nyt stuehus. Boligen var indrettet i enden af en længe af gården. Frederik sidder forrest til venstre. Derefter følger bordet rundt: Thea, Christian, bedstemor med Martha på skødet, bedstefar med Anne på skødet, Anders og Thomas. Mitte (Marie), Arne og Otto var endnu ikke født.

Præstegårdsjorden købes

Blære Præstegaards
Jordtilliggende er til Salg samlet eller delt. Ejendommen forevises hver Eftermiddag i Ugen fra den 26.—31. Juli, begge Dage iberegnet. (1516)

I 1916 blev præstegårdsjorden i Blære annonceret t til salg i *Jyllands Posten.* Der var tale om ca. 200 tdr. land, som for det meste lå hen i hede. Bedstefar købte jorden med undtagelse af ca. 18 tdr. land. Thomasminde var nu pludselig en stor gård. Handelen blev berigtiget i "*Viborg Stifts Synodal-Act*" i 1916:

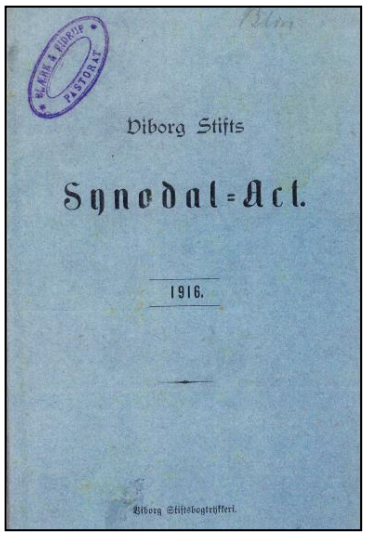
Viborg Stifts
Synodal-Act.
1916.

31. Do. fra do., hvorved Min. bifalder, at Blære Præstegaards Jordtilliggende med Undtagelse af Plantagen, 1 Td. Land Tørveskær og 3 mellem Kirken og Præstegaarden beliggende Tofter, afhændes til Gaardejer L. Skovhus af Blære for Kobesum 16,200 Kr., der inddrages under Stiftsmidlerne til Forrentning til Fordel for Sognekaldet; dat. 1. Novbr. 1915.

- 31. Do. fra do, hvorved Min. bifalder, at Blære Præstegaards Jordtilliggende med Undtagelse af Plantagen, 1 Td. Land Tørveskær og 3 mellem Kirken og Præstegården beliggende tofter, afhændes til Gaardejer L. Skovhus af Blære for Købesum 16.200 Kr., der inddrages under Stiftsmidlerne til Forrentning til Fordel for Sognekaldet; dat. 1. Novbr. 1915.

Arne Skovhus fortæller:

"Det var et stort og brydsomt arbejde at få de mange tdr. land hede opdyrket. Vi må jo huske på, at det dengang hovedsageligt skete med heste som trækkraft for plov og harve. Der blev også lagt kilometervis af drænrør. Bagefter skulle der mergles […]". En del af jorden blev senere udstykket, og sønnerne Frederik og Anders byggede hver deres gård, henholdsvis *Mosevang* og *Rædhøjgård*.

Thomasminde med det nye stuehus.

"

I 1923 blev der bygget et nyt stuehus på Thomasminde. I 1924-25 blev kostalden ombygget," fortæller Arne Skovhus og beretter videre: "Det, at far havde sparekassen m.m., medførte, at der kom mange mennesker i vort hjem. Det var jo en belastning for mor, da hun tit syntes, at der også skulle vanke en kop kaffe […].

Mor havde jo også meget at gøre i det daglige. Det var hende, der måtte stå for bagning af brød. Det var et stort og tungt arbejde at ælte rugdejen – så vidt jeg husker til 10 store rugbrød og endnu flere sigtebrød, som alle blev bagt i den store ovn [som var indbygget i muren i bryggerset, red.]. Jeg husker også, når mor til jul og påske bryggede øl," slutter Arne.

Foto fra 1923-24 af søster Mitte og bror Arne, flere år før Mitte begyndte at interessere sig for bagning af rugbrød.

Søster Mitte fortæller om bagning på Thomasminde

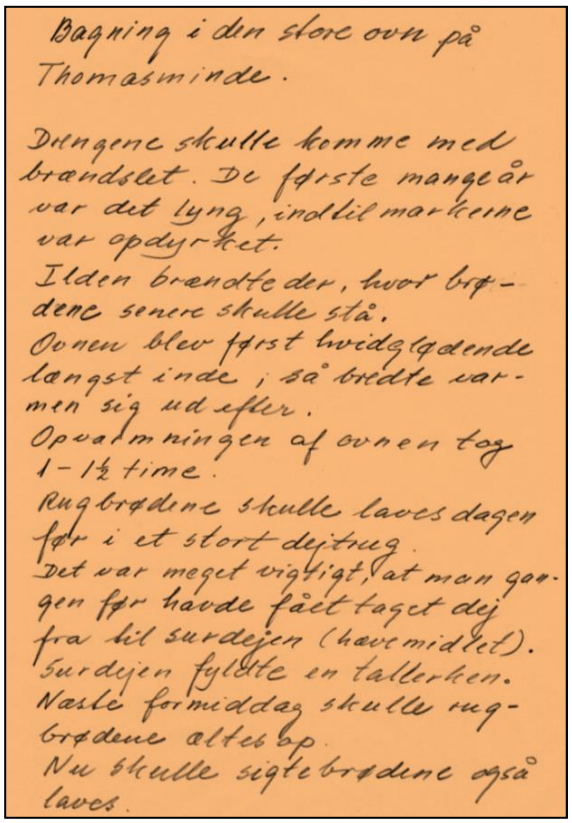

Bagning i den store ovn på Thomasminde.

Drengene skulle komme med brændslet. De første mange år var det lyng, indtil markerne var opdyrket.
Ilden brændte der, hvor brødene senere skulle stå.
Ovnen blev først hvidglødende længst inde; så bredte varmen sig udefter.
Opvarmningen af ovnen tog 1-1½ time.
Rugbrødene skulle laves dagen før i et stort dejtrug.
Det var meget vigtigt, at man gangen før havde fået taget dej fra til surdejen (hævemidlet).
Surdejen fyldte en tallerken.
Næste formiddag skulle rugbrødene ældes op.
Nu skulle sigtebrødene også laves.

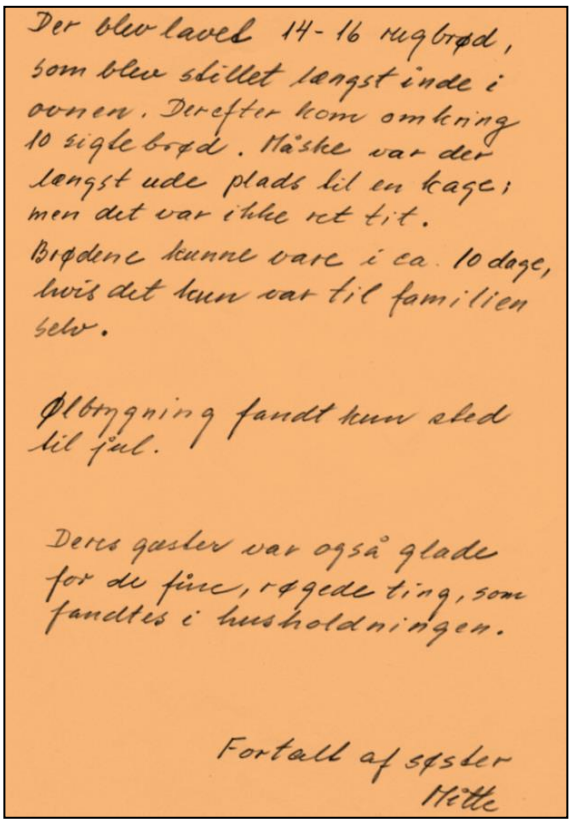

Der blev lavet 14-16 rugbrød, som blev stillet længst inde i ovnen. Derefter kom omkring 10 sigtebrød. Måske var der længst ude plads til en kage; men det var ikke ret tit.
Brødene kunne vare i ca. 10 dage, hvis det kun var til familien selv.

Ølbrygning fandt kun sted til jul.

Deres gæster var også glade for de fine, røgede ting, som fandtes i husholdningen.

Fortalt af søster Mitte

Bagning i den store ovn på Thomasminde
Drengene skulle komme med brændslet. De første mange år var det lyng, indtil markerne var opdyrket.
Ilden brændte der, hvor brødene senere skulle stå.
Ovnen blev først hvidglødende længst inde, så bredte varmen sig udefter.
Opvarmningen af ovnen tog 1-1½ time.
Rugbrødene skulle laves dagen før i det store dejtrug.
Det var meget vigtigt, at man gangen før, havde fået taget dej fra til surdejen (hævemidlet).
Næste formiddag skulle rugbrødene ældes op.
Nu skulle sigtebrødene også laves.

Der blev lavet 14-16 rugbrød, som blev stillet længst inde i ovnen. Derefter kom omkring 10 sigtebrød. Måske var der længst inde plads til en kage, men det var ikke ret tit.
Brødene kunne vare i ca. 10 dage, hvis det kun var til familien selv.
Ølbrygning fandt kun sted til jul.
Deres gæster var også glade for de fine, røgede ting, der fandtes i husholdningen.

Fortalt af søster Mitte

Blære og Omegns Sparekasse
- Slægtens sparekasse?

Blære og Omegns Sparekasse[75] blev oprettet allerede i 1871, men fra 1912 og til sparekassens ophør i 1976 kan den næsten betegnes som et "familieforetagende", idet de vigtige poster som direktør og formand i de 64 år blev beklædt af fem medlemmer af slægten:

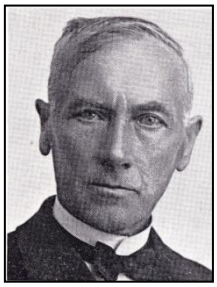

Lars Skovhus

Frederik Larsen

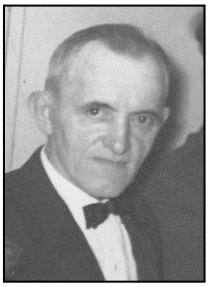

Thomas Skovhus

Fr. Frederiksen

Otto Skovhus

Direktører
1912-1946: Lars Skovhus (LS)
1946-1968: Frederik Larsen (LS' nevø)
1968-1976: Otto Skovhus (LS' søn)

Formænd
1942-1946: Frederik Larsen
1946-1967: Thomas Skovhus (LS' søn)
1967-1968: Otto Skovhus
1968-1973: Frederik Frederiksen (LS' svoger)

I 1976 blev Blære og Omegns Sparekasse fusioneret med Sparekassen Himmerland. Familiedynastiet fortsatte dog med at sætte præg på sparekassen, idet Kristian Skovhus Pedersen, der er født 1941, og er Lars Skovhus' barnebarn, havde flere centrale poster i sparekassen: Medlem af repræsentantskabet fra 1980, medlem af bestyrelsen fra 1982 og formand for Sparekassen Himmerland 1992-2011.

Sparekassens gamle pengeskab, som stod på Thomasminde i mange år.

I årene 1912-1946, da Lars Skovhus var direktør for sparekassen, havde den til huse i dagligstuen på Thomasminde, hvor der befandt sig et stort pengeskab. Senere fik sparekassen et egentlig kontor i Frederik Larsens hus i Blære.

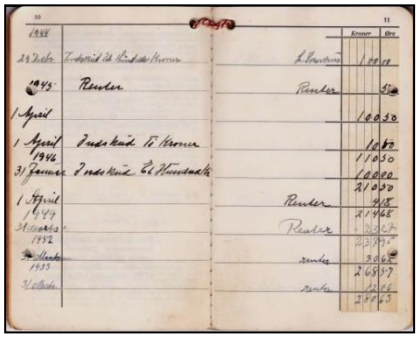

De mange aktive sparekassemennesker i slægten er muligvis årsag til, at adskillige Skovhus børn blev udrustet med en sparekassebog til Blære Sparekasse og lærte at spare op.

Kristian Thomsen Skovhus' sparekassebog fra Blære Sparekasse stammer fra 1944, hvor der var indsat 100 kr., som bedstefar Lars Skovhus kvitterede for. Ni år senere i 1953 havde Kristian allerede oparbejdet en kapital på 280,63 kr.

[75] Hed oprindeligt "Spare- og Lånekassen for Blære-Ejdrup Sogne", da den blev stiftet i 1871.

Børnene på Thomasminde

Thomas Thomsen Skovhus, *1905
Thea (Dorthea) Thomsen Skovhus, *1907
Anders Thomsen Skovhus, *1908
Frederik Thomsen Skovhus, *1911
Kristian Thomsen Skovhus, *1912
Anne Thomsen Skovhus, *1914
Martha Thomsen Skovhus, *1916
Mitte (Marie) Thomsen Skovhus, *1918
Arne Thomsen Skovhus, *1920
Otto Thomsen Skovhus, *1926

Dette foto stammer fra omkring 1920 og er taget foran det gamle stuehus.

Drengene fra venstre: Anders, Christian, Frederik, Thomas med Arne på armen. Otto var endnu ikke født.

Pigerne fra venstre: Martha, Anne, og Mitte (Marie) som står foran Thea.

Dette skolebillede er taget i 1929 på Blære Skole. Læreren Jens Christian Christensen, underviste mange af de 10 børn fra Thomasminde.

I øverste række, nr. 4 fra venstre, ses Martha Skovhus.

Dagligliv på Thomasminde

Anders, bedstefar og Arne med en flok køer

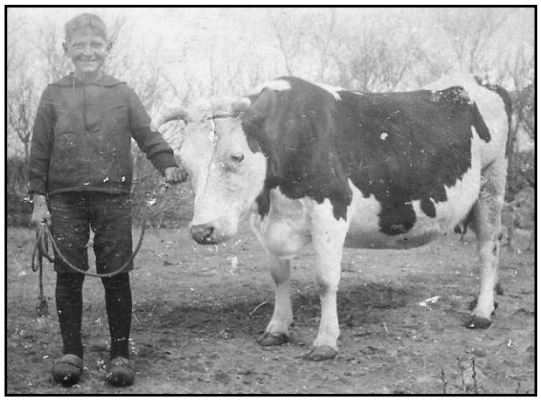

En stolt Frederik på ca. 13 år

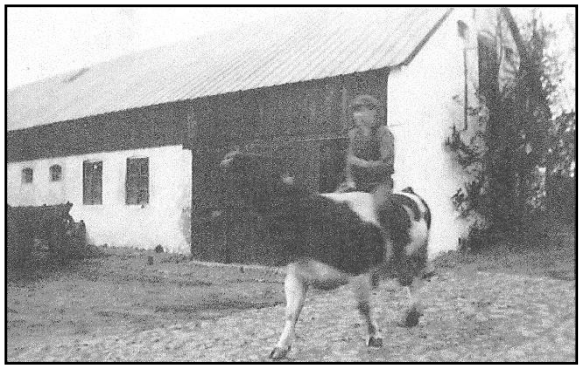

Otto rider på en tyr, 1943

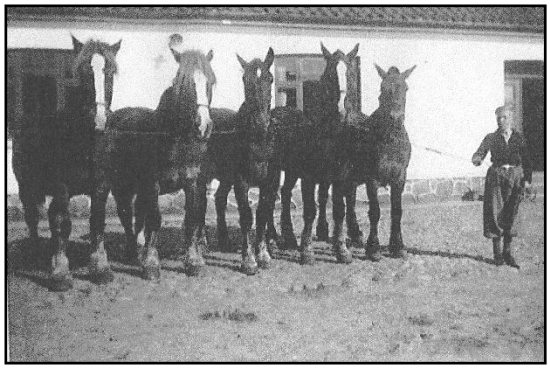

Thomasmindes heste og Svend Skovhus, 1943

Folkehold på Thomasminde. Fra venstre: Arne, Jens (karl), Svend (fætter), Elna (pige i huset), Erik (karl) og Otto på Thomasminde i 1943

Folkehold på Thomasminde. Fra venstre: Arne, Mitte, Holger Kjær (karl), Anne, Frederik, Martha. Nederst: Bedstemor, Otto og bedstefar.

Blære Forsamlingshus

Info

Forsamlingshuse

I Danmark findes der ca. 1.300 forsamlingshuse. De ældste blev rejst i begyndelsen af 1870'erne i tilknytning til skytteforeninger, grundtvigske højskoler og friskoler. I 1880'erne, hvor Estrups styre forbød at holde foreningsmøder på offentlige skoler, tog forsamlingshusbyggeriet kraftig fart som en bred venstrepolitisk folkebevægelse. De nye hjemsteder for den alternative højskolekultur var modeller for og bebudere af det folkelige, parlamentariske samfund. Forsamlingshusene blev på mange måder hele sognets "storstue" eller kulturcenter, hvor der afholdtes familiefester, foredrag, juletræsfest, gåse- og andespil, gymnastik, dilettant og meget andet.

Blære Forsamlingshus

Blære Forsamlingshus blev bygget i 1925. Igen var Frederik Larsen på spil, idet han var forsamlingshusets første formand. Huset lå ca. 100 m fra Thomasminde og var uden tvivl et vigtigt sted for børnene og de unge fra gården. Her kunne de dyrke deres forskellige fritidsinteresser.

Del af brev, som Martha i 1933 skrev til bror Frederik, der var soldat i København:

Thomasminde 13.1.1933

[…] Jeg vil lige lade dig vide, at du gik glip af det dejligste juletræ [julefest i forsamlingshuset], som tænkes kan […] Der var så mange mennesker. Der var Blære Musik, men de var nu kommet lidt ud af træning […] Fælleslæserne [rollerne til dilettantstykke, der skal øves] var samlet i aftes herhjemme. Der var 14 i alt. De skal spille stykkerne "Isen bryder" og "Marens kyllinger" […] Nu er der ikke mere nyt denne gang. Vi har det godt i det lille Blære. Vi vaskede i går og i forgårs.

De kærligste hilsner fra os alle, Martha

Martha

Gymnastik og dilettant

Gymnastikhold i Blære Forsamlingshus. Frederik knæler yderst til venstre.

Familien Skovhus satte sit præg på rollelisten, når der blev spillet dilettant i Blære Forsamlingshus: Frederik ses i stolen, hans svigerinde Rigmor er nr. 2 fra venstre, og søster Thea er nr. 4 fra venstre.

Amatørskuespillere opstillet i to rækker på scenen i Blære Forsamlingshus med alle medvirkende i årets dilettantstykke i 1945. Otto Skovhus fortalte Aars Avis, som bragte billedet den 17. april 2015, at stykket hed "De tog min dreng" og tilføjede: "Det er mig med piben." Karen Skovhus sidder længst til venstre.

Lokal revy i forsamlingshuset i slutningen af 1920'erne

I bogen "Barn af Himmerland V" fortæller Jens Øland om livet i Blære i 1920 - 1930'erne. Blandt andet skriver han, at nye ideer blev modtaget med en vis skepsis i Blære, men der var dog enkelte unge, som tænkte nye tanker, bl.a. Frederik og søster [Thea], der var medlem af organisationen *Aldrig Mere Krig*. Disse to unge kom til at stå for skud i en revyvise i den lokale revy i slutningen af 1920'erne":

Europas lande de kævles og kriges,
der er aldrig et folk, der kan forliges,
men nu har Frederik Skovhus med flere bestemt,
at nu skal al krig og had være glemt.
Derfor har Frederik og søster med flere
nu dannet en klub, der hedder Aldrig Krig mere.
Så nu skal der altså være fred.
i hvert fald der, hvor klubben er med.
For klubbens medlemmer er fromme og rare.
Er der nogen, der tvivler, så hør nu bare:
Man kan sparke dem lige på deres hale,
der er ikke tale om, de bli'r gale,
man kan trække dem både i næsen og håret,
de føler sig ikke det mindste såret.
Med nåle man dem på maven kan prikke,
det er ligegyldigt – for slås vil de ikke,
de kan dyppes i tjære og rulles i fjer,
var alle som de, blev der Aldrig Krig mer'.

Frederik Skovhus

Aldrig Mere Krig er en organisation, der arbejder på at finde alternativer til oprustning og på at udvikle forsvarsformer, der bygger på ikke-vold. Det ville uden tvivl have været en god idé, hvis mange flere i Europa have lyttet til Frederik og Thea dengang i slutning af 1920'erne, så havde vi måske undgået en Hitler, en Mussolini og en Franco?

Folkehøjskolen

Som det fremgår af side 83, var bedstefar Lars Skovhus elev på Sørup Højskole i sine unge dage. Flere af børnene var også på højskole og erhvervede sig derved inspiration til den udvikling, slægten har gennemlevet samt værktøjer til at kunne deltage konstruktivt i kulturlivet i Blære. Udover højskoleopholdene havde Frederik og Arne Skovhus også ophold på landbrugsskoler.

Sørup Højskole
Lars Skovhus

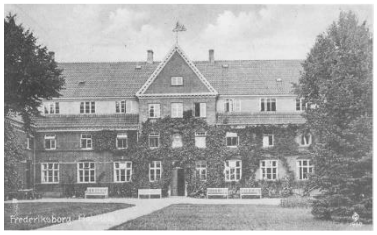

Frederiksborg Højskole
Thea Skovhus

Try Højskole
Frederik Skovhus

Rødding Højskole
Christian Skovhus

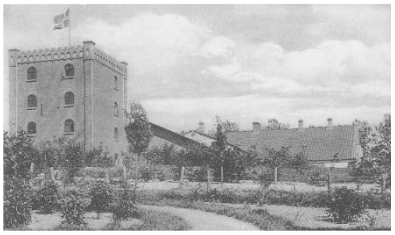

Ry Højskole
Martha og Mitte Skovhus

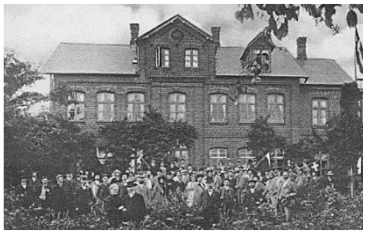

Køng Højskole
Otto Skovhus

N.F.S. Grundtvig og Christen Kold bliver ofte kaldt højskolens fædre. Grundtvig ønskede en "planteskole for livet", hvor vidende og uvidende borgere skulle oplyses om det fælles menneskeliv i udvekslingen mellem elever og lærere. Han gik ind for livsoplysning med mottoet "Vi lærer for livet". Han ønskede et alternativ til universitetet, "en slags anti-universitet, som udbreder en anden kultur end den, der dyrkes på det traditionelle universitet, en kultur, som kaldtes folkelig, det vil sige national." Christen Kold fulgte denne linje og sagde, at nyuddannede skolelærere skulle tage ud i sognene og blive "bondens hoved i stedet for præstens hale".

N.F.S. Grundtvig
1783-1872

Christen Kold
1816-1870

Højskolebevægelsen var et produkt af oplysningstidens tro på fremskridtet både inden for teknik og videnskab og i kampen for politisk frihed. Dertil kom idéen om "det hele menneske". På baggrund af højskolen voksede der folkelige bevægelser frem overalt i landet som et socialt og religiøst oprør mod stivnede magtformer.

De unge mennesker, der kom hjem fra et højskoleophold, kom i høj grad til at præge udviklingen i deres hjemsogne med folkelige aktiviteter og oprettelse af forsamlingshuse, andelsbevægelsen m.v.

Vores 3tip Peder Hougaard, (side 64-65), som i 1811 ikke turde eller ville vidne i retten mod undertrykkelsen under hoveriet, havde muligvis reageret anderledes, hvis højskoletanken var slået igennem på dette tidspunkt.

Familiekomsammen på Thomasminde

Forreste række fra venstre: Bent, bedstemor med Frank Pedersen. på skødet, Anna Marie Pedersen, bedstefar med Christian Pedersen på skødet, Jens Pedersen.
Anden række fra venstre: Ukendt, Svend Skovhus., ukendt, Martha Skovhus., Thea Pedersen.
Bageste to rækker fra venstre: Otto Skovhus, Mitte Skovhus, Laurids Pedersen, Agnes Skovhus, Jens Sørensen, Rigmor Skovhus, ukendt.

Ni søskende fra Thomasminde

Bagest fra venstre:
Arne, Frederik, Otto, Anders og Thomas.

Forrest fra venstre:
Thea, Anne, Martha og Mitte (Marie).

Christian døde i 1942.

Sølvbryllup

Den 4. december 1928 kunne vore bedsteforældre fejre sølvbryllup. Nedenstående sang fra festlighederne fortæller en hel del om Blære og Thomasminde gennem 25 år.

Ved

Lars og Marie Skovhus'

Sølvbryllup 4/12 1928

Mel.: Jylland mellem tvende Have....

Himmerland, mod Vest det barsk
helt til Rold og Kyø Strand,
har opfostret mange raske,
tapre Folk i Fædreland.
Flid og Nøjsomhed de har
vist i Liv og Gerning klar.

Blære store vide Hede
lignede et Ørkenland,
hvor i Mørket man med Lede
vandrede som ensom Mand.
Nu er Lyngens Vælde brudt,
Træ't og Plantning fremad skudt.

Langs med Naaletræ't og Hegnet
ser man Kornet frodigt staar
og en Græsvang, der er egnet
til at gode Køer gaar,
som gi'r Indtægt til den Mand,
der har dyrket øde Land.

Blandt de mange brave Helte,
der har taget kraftigt Tag,
udi Lyng paa Mark sig meldte
til at gaa i virksomt Lag,
for at øge Jordens Frugt
har han Aand og Kræfter brugt.

Skovhus nævner vi med Ære,
som nu holder Mindefest,
i sit Liv har vist den Lære,
hvad der mange gavner bedst;
Tanke, Nøjsomhed og Flid
og for Jyden ærligt Slid.

Med sin Hustru god og huslig
har de avanceret frem
fra sin Slægts beskedne Bolig
til et smukt og større Hjem.
Bygninger med Tiden ny,
skønt og smukt er deri Ly.

Hyggeligt og smukt i Stue
som i Gang og hvert et Rum,
lykkelig den Mand med Frue,
der er kommet saadan om,
at de ser Guds Naades Lys
over Modgangs kolde Gys.

I det noble Hjem i Blære
er en Børneflok ret stor,
lad dem Hjemmets Minder ære,
hvor de end vil kom' paa Jord,
ledet af en kærlig Aand,
styret af Guds Faderhaand.

Nu et Sekel kvart er rundet,
det har været rige Aar,
Luftens Sejling er opfundet,
Baaden dybt i Havet gaar.
Fjernt man hører Klokkeklang,
Orgelspil og Salmesang.

Aand og Tanke er i Hjemmet,
derom vidner Tillidshverv,
Idealer er ej fremmed,
Tanken søger Tidens Skærv.
Lykke i det brave Hjem
ønskes nu og Tiden frem.

Argentum Nuptiæ.

Ane Marie Skovhus

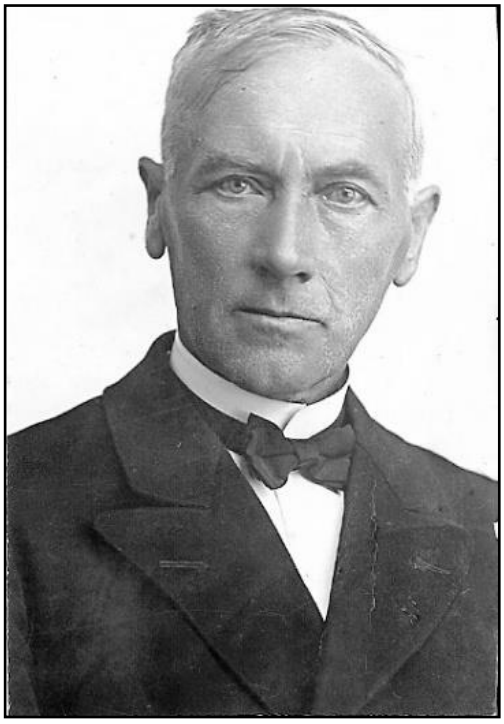

Lars Skovhus

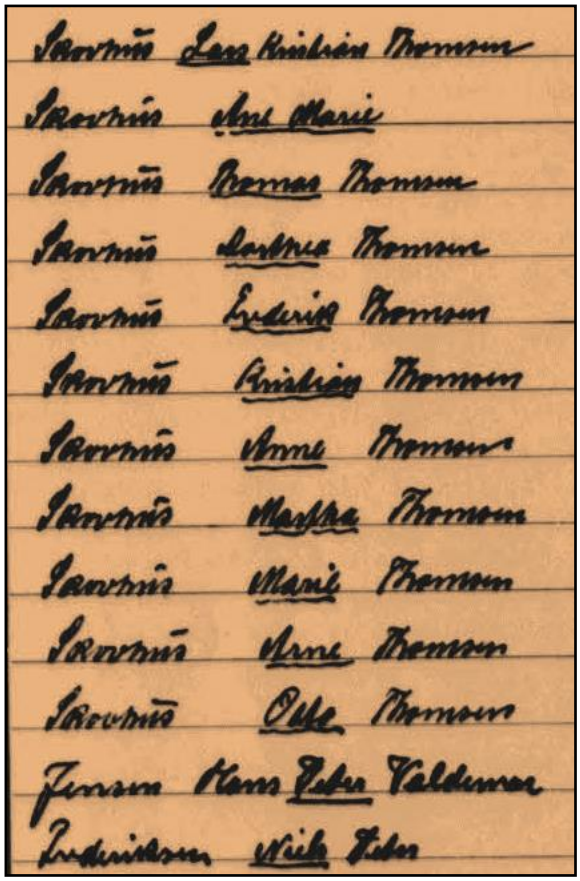

Folketælling i Blære i 1930

Ved folketællingen i 1930 var bedstefar Lars Skovhus såkaldt "tællingskommissær". Han skulle sørge for, at folketællingsskemaerne for nogle af områderne i sognet blev ført korrekt. Til venstre ses hans håndskrift i forbindelse med optællingen på Thomasminde og nedenunder hans underskrift på et af skemaerne fra 1930:

Der var flere folketællinger i Blære på den tid, hvor den store søskendeflok på 10 voksede op på Thomasminde, men ingen hvor alle børnene boede hjemme samtidigt. T.v. vises navnene fra folketællingen i 1930. På dette tidspunkt boede Thea åbenbart ikke hjemme.

Hans Peter Valdemar Jensen og Niels Peter Frederiksen var karle på gården, der må have haft masser af arbejdskraft med følgende konfirmerede, hjemmeboende børn: Thomas (25), Anders (22), Frederik (19), Kristian (18), Anne (16) og Martha (14).

Fotoalbum

Bedstemor Ane Marie (øverst t.h.) og hendes søstre.

Bedstefar med sin mor og søskende: Fra venstre: Jens Peter Thomsen, Marie Rasmussen, Ane Dorthe Dahl Pedersdatter, bedstefar og Ane Kathrine Lyngby.

Foto fra Frederik Frederiksen (Frederik i Møllen) og Maries bryllup i Kelddals Mølle i 1925. Blandt gæsterne ses vores oldemor Ane Frederiksen til højre for brudeparret. Oldefar Anders Frederiksen var død året før. Bedstefar Lars Skovhus står i bageste række nr. 6 fra venstre. Til venstre for bedstefar står Niels Frederiksen, som på dette tidspunkt ejede Halkærgård, hvor vore forfædre var fæstebønder. I midterste række står bedstemor, Anne Marie Skovhus, som nr. 5 fra venstre. Til højre for bedstemor står hendes søster Tobine og til højre for hende står søsteren Abelone.

Bedstemor og bedstefar var venner med pastor Ove Lindholm, der var præst i Blære og senere på Bogø. Her besøger de præstefamilien på Bogø.
Fra venstre: Bedstemor, Anna Lindholm, bedstefar, pastor Ove Lindholm

Christian Troelstrup

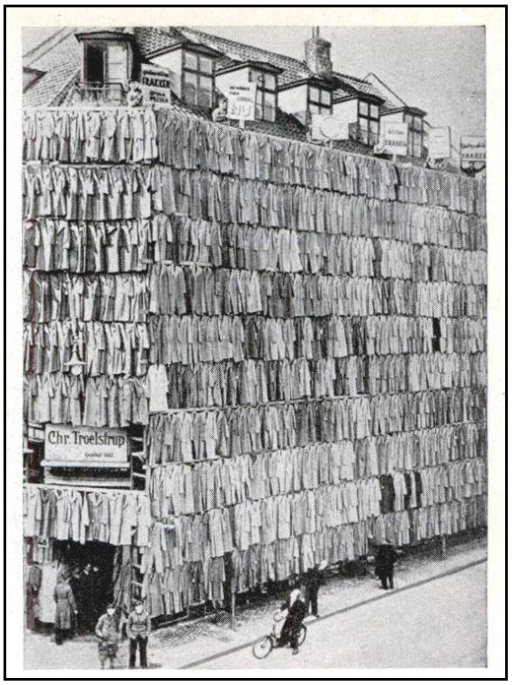

En af bedstefars bedste venner hed Christian Troelstrup. De to havde gået i skole sammen i Blære. Troelstrup skabte den store, mondæne herretøjsforretning på Vester Voldgade 5 i København. Forretningen eksisterer stadigvæk, men har fået nye ejere.

Troelstrup var en meget driftig mand. I 1936 lavede han således et reklame-stunt ved at beklæde sin forretning udvendigt med frakker og habitter. Billedet af den påklædte forretning gik verden rundt og kunne bl.a. ses som forside på den engelske avis *The Daily Mirror*.

I 1948 blev der i anledning af firmaet Troelstrups 40 års jubilæum udgivet en lille bog, som hed "*Troelstrup - Mennesket bag Forretningsmanden"*. I bogen fortæller Christian Troelstrup om et besøg hos bedstefars søster Larsine, der boede i Skivum Krat. Nedenunder gengiver Troelstrup, hvad Larsine fortalte ham om sin familiebaggrund:

Christian Troelstrup:

"Vi fik at vide, at hun er født i Blære sogn, ikke langt fra hvor hun nu bor. Faderen [Thomas Larsen Skovhus] var husmand med et lille sted på 12-15 tdr. land mager jord; men nu er hendes barndomshjem en stor, god gård. Og hun kan ikke lade være med at fortælle om sin bror, Lars Skovhus, der efter at have været soldat kom i tjeneste hos Kong Frederik den Ottende som rideknægt, men efter få års forløb længtes hjem til den himmerlandske jord og kom hjem og overtog sin faders lille husmandssted. Straks efter købte han af præstegårdsjorden 160 tdr. land sur mose, som han i et langt og flittigt liv opdyrkede, således at der nu på denne jord, foruden gården Thomasminde, ligger to andre nybyggede gårde, som ejes af hans to sønner[76]."

[76] "Mosevang" der ejedes af Frederik Skovhus, og "Rædhøjgård" der ejedes af Anders Skovhus.

Bedstefars død - "Jeg vil lige bede om at få flaget sendt tilbage"

Der foreligger tre afskedsbreve skrevet de sidste par måneder, før bedstefar døde den 6.8.1946.

Bedstefar skrev på sit dødsleje i 1946 dette brev til vennen Christian Troelstrup:

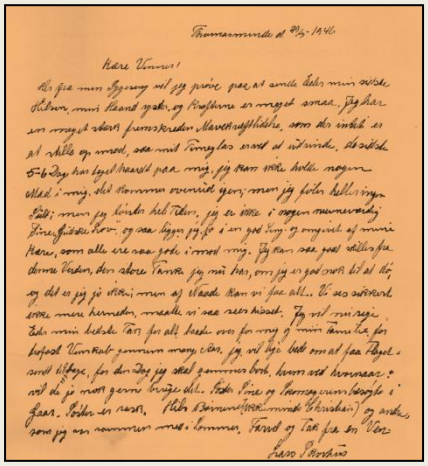

Thomasminde d. 29/5 1946

Kære Venner!

Her fra min sygeseng vil jeg prøve på at sende jer min sidste hilsen, men min hånd ryster og kræfterne er meget små. Jeg har en meget stærk fremskreden mavekræftlidelse, som der intet er at stille op med, så mit timeglas er ved at udrinde. De sidste 5-6 dage har taget hårdt på mig, jeg kan ikke holde nogen mad i mig, det kommer ovenud igen; men jeg føler heller ingen sult; men jeg tørster hele tiden. Jeg er ikke i nogen nævneværdig pine. "Gud ske lov", og så ligger jeg jo i en god seng og omgivet af mine kære, som alle er så gode imod mig. Jeg kan så godt skilles fra denne verden. Den store tanke, jeg nu har, er, om jeg er god nok til at dø, og det er jeg jo ikke, men af nåde kan vi få alt. Vi ses sikkert ikke mere herneden, måtte vi så ses hisset. Jeg vil nu sige jer min bedste tak for alt både over for mig og min familie, for trofast venskab gennem gange år. Jeg vil lige bede om at få flaget sendt tilbage, for den dag jeg skal gemmes bort, hvem ved hvornår, vil de jo nok gerne bruge det. Søster Sine og skomagerens besøgte i går. Søster er rask. Hils børnene (ikke mindst Christian) og andre, som jeg var sammen med i sommer. Farvel og tak fra en ven.

Lars Skovhus

Brev fra bedstefars bror, Jens Peter Thomsen, der var skomager i Vegger:

Vegger den 30/7 1946

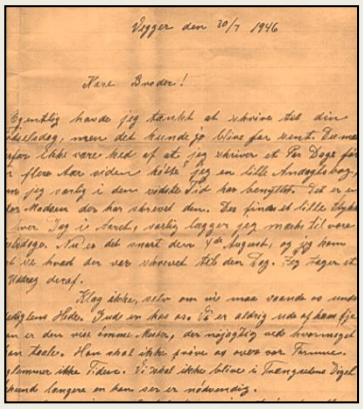

Kære Broder!

Egentlig havde jeg tænkt at skrive til din fødselsdag [, men det kunne jo blive for sent. Du må derfor ikke være ked af, at jeg skriver et par dage før. For flere år siden købte jeg en lille andagtsbog, som jeg særligt i den sidste tid har benyttet. Det er en N.P. Madsen[77], der har skrevet den. Der findes et lille stykke for hver dag i året, særlig lægger jeg mærke til vore højtidsdage. Nu er det snart den 4. august, og jeg kom til at se, hvad der står skrevet til den dag. Jeg tager et uddrag deraf:

"Klag ikke, selvom vi må vånde os under smeltediglens hede. Gud er hos os. Vi er aldrig ude af hans øje. Og han er den vise ømme Mester, der nøjagtig ved, hvor meget vi kan tåle. Han skal ikke prøve os over vor formue. Han glemmer ikke tiden. Vi skal ikke blive i trængselens digel et sekund længere, end, han ser, er nødvendig."

Hans søster Larsine skrev dette brev til bedstefar til hans fødselsdag i 1946:

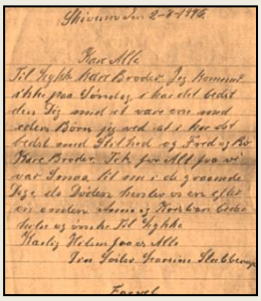

Skivum den 2-8-1946

Kære alle,

Til lykke kære broder. Jeg kommer ikke på søndag. I har det bedst denne dag med at være ene med Eders børn. Jeg ved, at I har det bedst med stilhed og fred og ro. Kære broder, tak for alt fra vi var små til nu i de grånede dage, da døden henter os en efter en anden. Anna og Kristian beder hilse og ønsker til lykke.

Kærlig hilsen fra os alle.

Din søster Larsine Stubberup

Farvel

[77] N.P. Madsen: "Husandagtsbog", Lohse, 1927.

***Aalborg Amtstidende* skrev i anledning af bedstefars død den 6. august 1946:**

Dødsfald

Gdr. Lars Skovhus, Blære

Dagen efter sin 69 års fødselsdag er gårdejer Lars Skovhus, Blære, i går død i sit hjem efter lang tids alvorlig sygdom.

Med Lars Skovhus er en af egnens kendte og betydelige mænd gået bort. Ikke alene havde Lars Skovhus betydet meget gennem sine offentlige erhverv, men mest havde han betydet i hjemmet, hvor han sammen med sin hustru var midtpunktet.

Lars Skovhus var født i Blære. I sin ungdom var han ansat ved den Kongelige Staldetat i 3 år, hvorefter han i 1903 overtog sit fødehjem. Senere købte han Præstegårdsjorden, som var i en elendig forfatning og lagde ind til ejendommen, ligesom han opførte nye bygninger.

Lars Skovhus var en myreflittig mand, og selvom han med tiden fik mange tillidserhverv, vedblev han at være en hjemmets mand. Han var i besiddelse af gode evner og nød udstrakt tillid overalt. Det kan nævnes, at Lars Skovhus tidligere har været formand for Sygekassen, Hesteforsikringen, Blære Andelsmejeri og Transformatorforeningen samt været ejendomsskyldvurderingsmand. Ved sin død var Lars Skovhus formand for repræsentantskabet for Års Andelsslagteri og formand for Blære Foderstofforening. Den sidste post havde han beklædt siden 1921. I 1913 blev Lars Skovhus formand og regnskabsfører for Blære - Ejdrup Sparekasse, hvilket hverv han først trak sig fra nu i sommer på grund af sygdom.

Endvidere havde Lars Skovhus været medlem af Blære - Ejdrup Sogneråd fra 1909 - 17 og fra 1929 – 43. I en periode var han kommunekasserer.

Som den solide og dygtige mand Lars Skovhus var, udførte han et stort arbejde i det offentliges tjeneste og hjemme på sin gård. Afdøde efterlader sig hustru og en stor børneflok, som alle er i gode stillinger.

Blære Kirkebog 1946 om bedstefars begravelse:[78]

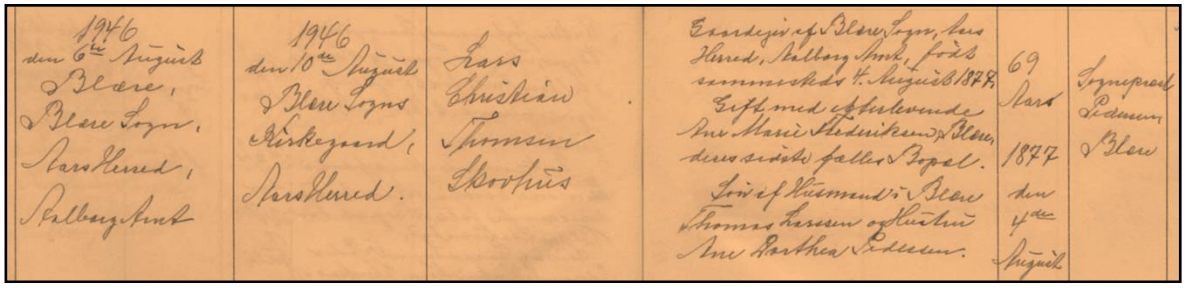

- "[Dødsdag:] 1946 den 6de August, Blære, Blære Sogn, Aars Herred, Aalborg Amt. | [Begravelsesdag:] 1946 den 10de August, Blære Sogns Kirkegård, Aars Herred. | [Afdødes fulde navn:] Lars Christian Thomsen Skovhus. | [Stilling / bopæl / ægteskabelig stilling:] Gårdejer af Blære Sogn, Aars Herred, Aalborg Amt, født samme Sted 4. August 1878. Gift med Efterlevende Ane Marie Frederiksen, Blære, deres sidste fælles Bopæl. Søn af Husmand i Blære Thomas Larsen og Hustru Ane Dorthea Pedersen. | [Alder:] 69 år, 1877 den 4de August. | [Præst:] Sognepræst Pedersen, Blære."

[78] Blære Kirkebog, 1946, opslag 194.

Familieportræt

Bedstemor kunne i 1955 fejre sin 75 års fødselsdag på Thomasminde. I den anledning var det lykkedes at samle hele familien og få dem stillet op i den fine stue – bortset fra fætter Bent. Men det rådede fotografen bod på ved at indsatte et andet billede af Bent – længst til højre i fotografiet. Det er vanskelig at beskrive placeringen af de forskellige familiemedlemmer i et sådant foto, men det skal forsøges alligevel, da det er det eneste fotografi med så mange fra familien samlet på et sted.

SIDDENDE PIGER FRA VENSTRE: Bente Skovhus, Dorte Skovhus, Kirstine Skovhus, Inger Pedersen, Mary Kristensen, Anne-Marie Kristensen, Ruth Pedersen, Elin Skovhus, Martha Pedersen.
ANDEN RÆKKE FRA VENSTRE: Martha Skovhus, Lars Pedersen, Thea Pedersen (med Peter Pedersen på skødet), Anne Nørgaard (med Ester Pedersen stående foran sig), bedstemor Ane Marie Skovhus, Mitte Kristensen (med Børge Kristensen på skødet), Karen Skovhus (med Anne Marie Skovhus på skødet), Maren Skovhus (med Lars Skovhus på skødet), Anna Marie Pedersen (med Jørgen Skovhus stående foran sig), Søren Skovhus. Søren Peter Skovhus.
TREDJE RÆKKE FRA VENSTRE: Inga Nørgaard, Bodil Sørensen, Kristian Skovhus, Keld Skovhus, Lars Skovhus, Kristian Pedersen, Ove Nørgaard, Frank Pedersen.
DE BAGESTE FRA VENSTRE: Mie (Marie) Skovhus, Agnes Skovhus, Henry Andersen, Ruth Skovhus. Jens Sørensen, Asta Skovhus, Laurids Pedersen, Rigmor Skovhus, Anders Skovhus, Thomas Skovhus, Otto Skovhus, Arne Skovhus, Henry Kristensen, Jens Pedersen, Svend Skovhus, Frederik Skovhus, Bent Skovhus.

Den 24. marts 1965 fyldte bedstemor i Blære 85 år. I den anledning bragte *Aalborg Amtstidende* en lang artikel, hvoraf dele gengives:

Fylder 85 år i morgen, fester med 200 gæster!

Fru Ane Marie Skovhus fortæller om gamle dage og vilkårene for en familie på landet.

Der sker meget i Blære i denne tid … Torsdag er der atter mærkedag i Blære …, idet fru Ane Marie Skovhus – hun er midtpunktet i en af egnens store slægter – fylder 85 år. Fødselsdagen fejres med en middag i forsamlingshuset med ca. 200 gæster.

Ane Marie Skovhus bor i sit hjem på Thomasminde hos sin søn og svigerdatter, Karen og Arne Skovhus. Fra sin stue er der en vid udsigt mod øst til Blære Stationsby … Fru Skovhus har mange blomster i værelset – en asalia er allerede kommet som en første hilsen til fødselsdagen.

Jeg er født på Stensgård i Blære, fortæller fru Skovhus til Aalborg Amtstidende, der altid har været en daglig budbringer i hendes hjem. Min far hed Anders Frederiksen, og jeg er den ældste af 7 søskende, som alle lever og bor i Vesthimmerland. Min skolegang gik til den gamle stråtækte skole lige herved. Jeg kan huske, at vi til at begynde sad ved seks-mands-borde, og at vi piger, to ad gangen, skulle skiftes til at feje i skolestuen om eftermiddagen. … Vi var 40 i klassen …

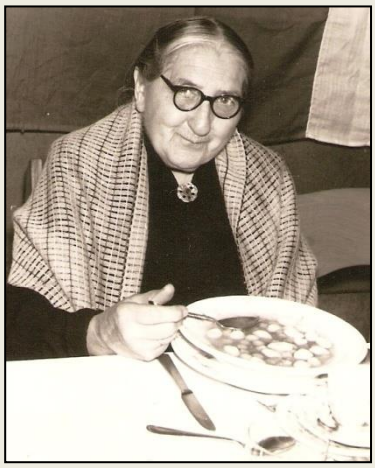

Ane Marie Skovhus kan se tilbage på et langt og virksomt liv. Selv siger hun de sande ord: Jeg har aldrig været ked af at bestille noget.

Sorgerne blev hun ikke skånet for. Af den store søskendeflok på et dusin døde to som voksne og to som børn. Hun mistede sin mand i 1946, han var da 69 år.

Med sit milde og venlige smil giver fru Skovhus udtryk for tilfredshed med tilværelsen og tillige forventning til den 25. marts.

På nær den ældste søn, der er mekaniker i Blære, har børnene deres hjem på gårde i Vesthimmerland: tre sønner bor i Blære, og én på Ilsø Søndergård i Bislev sogn. Af døtrene bor to i Blære og den tredje på Frendstrupgaard ved Suldrup …

I mine unge dage var jeg hjemme og deltog naturligvis i alt arbejde, som det dengang formede sig på en gård: Husgerning, malkning og markarbejde, herunder at binde op i høsten efter leen, hvilket jo kunne være hårdt nok bagefter en rask karl. Endvidere brugte vi håndriven både til stubbene og i hø-høsten. Når vi stakkede hø på engen, blev vi ofte ved til ud på aftenen. Alle kreaturer stod i tøjr dengang, idet man ikke havde noget hegn.

Vi havde mange får – 24 husker jeg – så der var meget arbejde med at vaske og klippe dem. Ulden skulle behandles godt på den måde, at den uld nærmest fåreskindet kom til at ligge opad og tog sig bedst ud, så vi kunne får en fornuftig pris. I øvrigt skulle der bages og brygges – arbejdstiden var lang om sommeren.

Hvor længe har De boet på Thomasminde?

Siden 1903. Dette år blev vi gift, og min mand, Lars Skovhus, overtog gården, der var hans barndomshjem. Da jeg kom hertil, var ejendommen kun på 25 tdr. land med en vinkelbygning og en besætning på 3 køer, 4 får, 4 grise og 25 høns. Jeg fik en ko og en 1½ års plag med fra mit hjem. I forvejen var der en 1½ års plag på gården, og dem kørte min mand med.

I 1916 købte vi jorden, som dengang hørte til Blære Præstegård, i alt ca. 180 tdr. land, så der blev meget at se til … I tidens løb fik min mand opdyrket ca. 100 tdr. land, og her blev der senere bygget to ejendomme, hver på 50 tdr. land, efter at to af vore sønner havde overtaget jorden …

I 1923 byggede vi stuehuset her og året efter kohuset. Min mand havde altid meget at gøre, både med arbejdet og med de mange tillidshverv, som han fik gennem årene. Således var han formand og regnskabsfører for Blære Sparekasse i 34 år fra 1912, hvortil kom andre hverv, bl.a. som formand for lokalforeningen og medlem af sognerådet gennem flere perioder …

Bedstemor, Ane Marie Frederiksen, døde i 1968[79]:

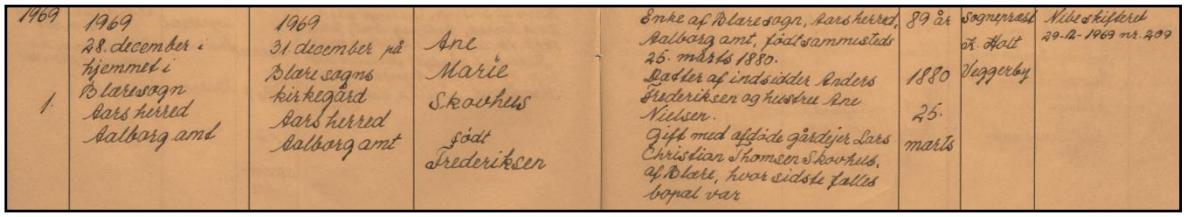

1969 1.	1969 28. december i hjemmet i Blære sogn Aars herred Aalborg amt	1969 31. december på Blære sogns kirkegård Aars herred Aalborg amt	Ane Marie Skovhus født Frederiksen	Enke af Blære sogn, Aars herred, Aalborg amt, født sammesteds 25. marts 1880. Datter af indsidder Anders Frederiksen og hustru Ane Nielsen. Gift med afdøde gårdejer Lars Christian Thomsen Skovhus, af Blære, hvor sidste faste bopæl var	89 år 1880 25. marts	Sognepræst K. Holt Veggerby	Nibe skifteret 29-12-1969 nr. 209

- [Dødsdag:] 1969, 28. december i hjemmet i Blære Sogn, Aars Herred, Aalborg Amt. |[Begravelsesdag:] 1969, 31. december på Blære Sogns kirkegård, Aars Herred, Aalborg Amt. |[Afdødes fulde navn:] Ane Marie Skovhus, født Frederiksen. |[Afdødes stilling / bopæl / ægteskabelig stilling:] Enke af Blære Sogn, Aars Herred, Aalborg Amt, født samme sted 25. marts 1880. Datter af indsidder Anders Frederiksen og hustru Ane Nielsen. Gift med gårdejer Lars Christian Thomsen Skovhus af Blære, hvor sidste faste bopæl var. | [Alder:] 89 år, 1880, 25. marts. |[Præst:] Sognepræst K Holt, Veggerby. | [Anmærkninger:] Nibe Skifteret, 29.12.1969 nr. 209.

Blære Kirke

Blære Kirke

Midtergangen mod alteret

Kirkens altertavle, malet af J. Th. Skovgaard, 1925.

Ane Marie og Lars Skovhus' gravsted

[79] Blære Kirkebog, 1968, opslag 16.

Fem søskende / fem slægter

Ane Dorthe Pedersdatter og Thomas Larsen Skovhus (vores oldeforældre) fik 9 børn. De hed alle Thomsen til efternavn, idet navnet *Skovhus* først blev tilladt i 1905. Fem af børnene (Ane Kirstine, Larsine, Ane Kathrine, Kirstine Marie og Lars) blev stammødre/-fædre til de fem slægter, som efter 1965 har afholdt en slægtsfest ca. hvert femte år i Skivum Krat (se side 109).

Larsen slægten

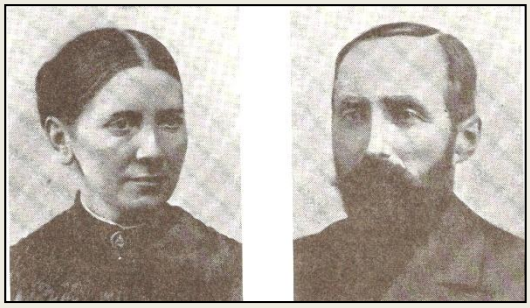

Ane Kirstine og Niels Larsen

Ane Kirstine (*1863, †1908), gift med Niels Chr. Larsen (*1857, †1928). De boede i Blære og fik 9 børn.

Stubberup slægten

Larsine og Kresten Stubberup

Larsine (*1866, †1951), gift med Kresten Stubberup (1864, †1942). De boede i Skivum og fik 6 børn.

Lyngby slægten

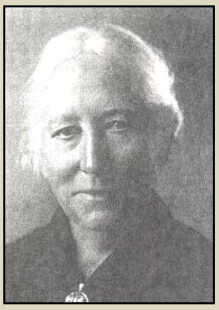

Ane Kathrine og Lars C. Lyngby Andersen

Ane Kathrine (*1867, †1941), gift med Lars C. Lyngby Andersen (*1857, †1927). De boede i Nibe og fik 9 børn.

Rasmussen slægten

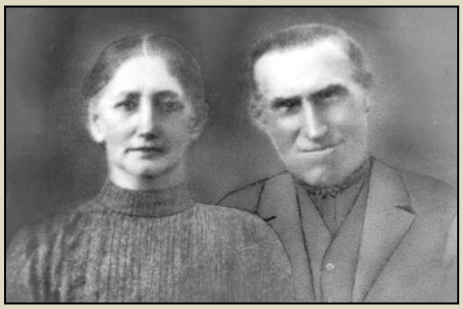

Kirstine Marie og Karl Christian Rasmussen

Kirstine Marie (*1870, †1962), gift med Karl Christian Rasmussen (*1867, †1941). De boede i Valsted og fik 3 børn..

Skovhus slægten

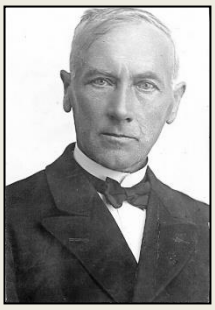

Ane Marie Frederiksen og Lars Skovhus

Lars Thomsen Skovhus (*1877, †1946), gift med Ane Marie Frederiksen (*1880, †1969). De var vores bedsteforældre, boede i Blære og fik 12 børn.

Bedstefar Lars Skovhus' øvrige fire søskende

Udover de fem børn, der blev stammødre/-fædre, havde Ane Dorthe Pedersdatter og Thomas Larsen Skovhus fire børn mere:

Jensine Thomsen (*1865, døde samme år).

Jens Peter Thomsen (*1869, †1950), gift med Knudsine Nielsen (*1871, †1952). De fik ingen ingen børn.

Kristine Thomsen (*1872, †1895), gift med Karl Christian Rasmussen. Efter hendes død giftede han sig med svigerinden Kirstine Marie Thomsen (se Rasmussen slægten).

Maren Kirstine Thomsen (*1875, †1915), ugift.

Sine (Knudsine) og Jens Peter Thomsen

Arne Skovhus fortæller i Rafns Slægtsbog om bedstefars syv søstre:

"Hvis jeg skal give en kort karakteristik af fars søstre, vil jeg sammenfatte det således, at de for mig står som frejdige og ranke kvinder, frejdige og ranke både i skikkelse og sind. De står for mig som lysende eksempler på kvinder, der har ofret sig for mand, børn og hjem. De har magtet at bygge hjem, hvor alle var trygge, hvor der var arbejdsglæde, og hvor der var gæstfrihed for familien og for dem, der i øvrigt kom i deres hjem."

Videre skriver Arne Skovhus om bedstefars bror, Jens Peter Thomsen, og hans kone:

"Den ældste søn [Jens Peter Thomsen] forlod landbruget og lærte skomagerfaget for derefter at oprette en skotøjshandel og værksted i Vegger. Han havde ord for at være en meget fin skomager og fik engang 1. præmie i en konkurrence for et par håndsyede støvler … Jeg husker også fra mine drengedage, når vi var til dyrskue i Vegger, så skulle vi altid hen til skomageren og Sine og spise til middag. Jeg husker det som et godt og gæstfrit hjem, hvor vi altid mødte kærlighed."

I 1927 sendte Jens Peter Thomsen og Sine dette julekort med billede af forretningen i Vegger til Ane Marie og Lars Skovhus på Thomasminde.

Thomasminde og slægtsfester

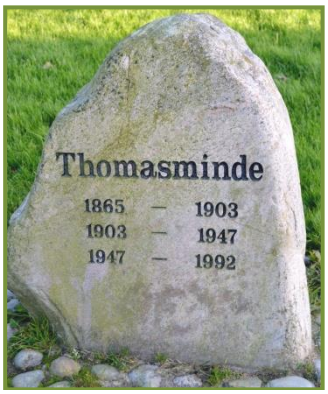

Thomasmindes blev ejet af Ane Dorthe og Thomas Larsen Skovhus fra 1865-1903. Ane Marie og Lars Skovhus ejede gården i årene 1903-1947. Derefter overtog Karen og Arne Skovhus den fra 1947 til 1992. I dag ejes den af deres datter, Lisbeth Skovhus, og svigersønnen Niels Peter Larsen.

Siden 1965 hvor 100-året, for at Thomasminde kom i slægtens eje, blev fejret, har det været kutume for de fem slægter at afholde en slægtsfest hvert femte år i Skivum Krat. Karen og Arne Skovhus har ofte været initiativtagere disse fester, der undertiden blev omtalt i pressen. Nedenfor ses to artikler, som *Aalborg Amtstidende* bragte i 1965 og i 1985.

Slægtsfest – 1965

Thomasmindes ejer skabte 100 tdr. land agerjord i Nr. Blære

200 medlemmer af slægten Skovhus samles søndag for at fejre 100-året for Thomas Larsens køb af slægtsgård

Hovdbygingen fra 1923

Da Thomas Larsen, bedre kendt under navnet Skovhus, vendte tilbage fra krigen i 1864, var han indstillet på at tage fat. Derfor købte han i juli 1865 et husmandssted i Gl. Blære i Vesthimmerland. Der var lavt til loftet, men medaljen for tapperhed lyste svært op på væggen i den simple stue. Af brugets 23 tdr. land var de 15 hede, og der måtte derfor tages et nap for at få husmandsstedet til at sikre livets ophold.

Thomas Larsens slægt samles på søndag på det sted, hvor spiren blevlagt til den store gård, som i dag hed der Thomasminde. De mange deltagere – op mod 200 – vil mindes de to store forfædre, Thomas Larsen og hans søn Lars Thomsen, som søgte slægtsnavnet Skovhus. Navnet stammer fra Kyø Skovhuse, hvor ættens aner er fra. Thomas Larsen fødtes i 1836 på en gård nord for Skørbæk, og i hjemet lærte han tidligt den nøjsomme hedebondes kår at kende. De otte børn, han sammen med sin gode hustru opdrog i hjemmet i Gl. Blære, lærte forfædrenes nøjsomhed og selvhjulpethed. De blev alle raske borgere, som ville passe deres egne sager.

100 tdr. land agerjord

Ved Thomas Larsens død var det naturligt at overlade hjemmet til Lars Thomsen. Han fortsatte faderens kurs, opdyrkede hedejord og lagde lidt penge til side nu og da. Ved udbydelsen af de 200 tdr. land, som hørte til Blære Præstegård, var Lars Skovhus klar over, at nu skulle der handles, mens jernet kunne smedes, og på den måde gik det til, at den ranke mands livsværk blev så stort. Kun knap halvdelen af jorden til præstegården var opdyrket. 100 tdr. land var opfyldt af strid hede og fugtig mose, men Lars Skovhus gav sig i kast med den kæmpemæssige opgave, det var, at skaffe den megen jord under plov. Hvert år blev der taget et nap af hede og mose, og til sidst

nåede Lars Skovhus sit mål. At se hvidkløver, hvor der tidligere voksede lyng eller var mose. Den tykke al blev brudt ved hjælp af tre spand solide, jyske heste og en kluntet traktor for den sidste dels vedkommende, og der blev harvet og atter harvet på den stridsomme jord, før der kunne blive tale om at dyrke noget.

Gårde til to sønner

Vårrug og grå havre fik først lov at gro på den nye jord. Udbyttet var så som så de første år, men kornsorterne var på den anden side så gode til at rense jorden, at det gik lettere med at få markerne ind i sædskifte. Mergel var også en livsnødvendighed for at opnå ydedygtige agre. Fra Ørndrup var der lagt jernbanespor over hedestrækningerne til Nørre Blære, der var endestationen for banen. På tipvognene kom læs efter læs for at gøre gavn i den vesthimmerlandske jord. Ane Marie og Lars Skovhus glædede sig, når de så fremskridtene i den tidligere ødemark. Mange drænrør skulle der til, før mosestrækningerne i området var borte. Det travle landmandspar følte glæde ved arbejdet, og de lærte deres børn, af hvilke de otte er levende, at respektere arbejdet og leve i nøjsomhed. I 1932 blev der bygget gård til Anders Skovhus i Nørre Blære, og fire år senere fik hans bror Frederik en nybygget nabogård ved siden af broderen. Begge gårde er på et halvt hundrede tdr. land, og de ligger netop på den jord, som Lars Skovhus erhvervede ved køb af præstegårdsjorden i 1916.

Ingen støtte til arbejdet

Det var dengang som nu muligt at få støtte til opdyrkningsarbejdet, men hver gang dette kom på tale, gled der en sky for Lars Skovhus' vejrbidte ansigt. Troede man ikke, at han kunne klare sig selv? Skulle han have statsstøtte? Ikke tale om. Det lå Lars Skovhus meget fjernt at modtage penge, og derfor blev det store arbejde udført ganske for hans egen regning. Alligevel blev der i 1923 råd til at bygge den nuværende hovedbygning, og i 1924 og 25 blev stalden ombygget. Efter at sønnerne havde fået jord til de to gårde, var der Omkring 100 tdr. land tilbage til Thomasminde, og det er gårdens nuværende størrelse. Lars Skovhus begyndte det store avlsarbejde inden for den sortbrogede danske malkerace, som er blevet fortsat af gårdens ejer siden Lars Skovhus' død i 1946, Arne Skovhus. 75 gode kreaturer har gjort Skovhusernes slægtsgård til et af Nordjyllands kendte opdrættersteder. På dyrskuer og ved kåringer har den gode besætning opnået fremragende resultater.

Samling i landbruget

"Hvordan tror De, udviklingen vil forme sig for Deres erhverv i de kommende hundrede år?"

"Jeg tror," siger Thomasmindes nuværende jer, Arne Skovhus, "at landbruget har en fremtid, fordi landmændene efterhånden vil finde sammen. De nuværende partiskel koster erhvervet alt for meget, og det er forkert, at erhvervet er delt op i så mange organisationer, som tilfældet er. Vi har stort set de samme interesser: at få noget for vore produkter og vort arbejde."

Fest på selve gården

Slægtsfesten finder sted på selve gården, hvor der er et stort telt. Ane Marie Skovhus, Lars Skovhus' kone, er slægtens ældste, og det er naturligvis hende, som husker mest fra fortiden. Den store udvikling, der er sket, har hun haft på nærmeste hold, og det er hende, de mange Skovhuser særligt vil lytte til, når de samles. Ane Marie Skovhus har netop rundet de 85.

***Aalborg Amtstidende*, 1965**

Skønhedskonkurrence for sortbroget dansk malkerace

Slægtsfest 1985 i Skivum Krat

Skivum Krat

Også i 1985 skrev avisen om slægtsfesten i Skivum Krat:

Ane Dorthe og Thomas Larsens efterkommere uden for restaurationen i Skivum Krat, hvor 141 deltagere i 1985 hyggede sig og opfriskede gamle minder.

141 deltog i familie-træf

SKIVUM KRAT: Efterkommere af Ane Dorthe og Thomas Larsen, Blære, har været samlet til slægtsfest i Skivum Krat med 141 deltagere.

Medlemmer af slægten er siden 1965 mødtes hvert femte år. Første gang skete det i Ane Dorthe og Thomas Larsens hjem gennem en menneskealder »Thomasminde« i Blære, og da var det 100 år siden, de købte gården. Den ejes nu af en af deres efterkommere, Arne Skovhus og hans hustru Karen. De repræsenterer tredje generation i slægten. Ved første slægtsfest var der godt 200 deltagere, som blev beværtet i et selskabshus, der var rejst i dagens anledning.

I Skivum Krat var der medlemmer af de fire familiegrene, nemlig Larsen, Skovhus, Lyngby og Rasmussen, og der er nedsat en udvalg, hvor de fire grene er repræsenteret, til at tilrettelægge næste slægtsfest, der holdes i juli 1990.

Ældste deltager i årets fest var tidligere amtsrådsmedlem Frederik Larsen, Blære. Han er nøjagtig 90 år ældre end yngste deltager, Kirsten Skovhus Larsen, Trelleborgvad, der er et år.

I Skivum Krat var der spisning og selskabeligt samvær. Deltagerne kom fra det meste af Danmark.

***Nordjyske Tidende*, 31. juli 1985**

Thomasminde frem til i dag

Thomasminde af i dag set ovenfra: Arne Skovhus' enke, Karen, bor i den røde murstensvilla til venstre i billedet, på Blærevej 36, så tæt på gården, at hun stadig kan holde et øje med udviklingen. Fotografiet har en helt særlig historie, idet det er taget fra et fly, der blev fløjet af fætter Jon, som også ejer flyet. Han er søn af Maren og Otto Skovhus. Otto var med på flyveturen. Desuden var Jons søster, Anne Mette, og hendes mand, Gunnar Snælundur Ingimarsson, der tog det smukke billede, med.

Lad os slutte dette kapitel med en beskrivelse af Thomasmindes historie siden 1946 i korte træk. En beskrivelse, der viser landbrugets udvikling på Thomasminde i årtierne efter Lars Skovhus' død, frem til i dag. Beskrivelsen viser samtidig nogle generelle træk af, hvorledes dansk landbrug har udviklet sig fra mindre brug til stordrift. Nedenstående tekst er skrevet af Karen og Arne Skovhus' datter Lisbeth støttet af sin mand Niels Kolkjær Larsen, som er ejere Thomasminde i dag.

Efter Lars Skovhus' død

v/ Lisbeth Skovhus

Bedstefar Lars Skovhus døde i 1946, og far og mor, Arne og Karen, overtog Thomasminde den 1. januar 1947, efter de var blevet gift den 25. oktober 1946. Bedste [Ane Marie Skovhus] blev boende på gården frem til sin død i 1969. Far og mor drev gården videre og udvidede og mekaniserede. Far var glad for køer og gik meget op i kvægavl. Da han overtog gården, var det en gård med heste, grise, køer, får og høns. Fårene kom dog hurtigt væk, efter de havde ædt af præstens nyplantede grantræer. Hestene kom væk, da traktorerne rykkede ind. Grisene kom væk til sidst, så far kunne koncentrere sig om kvæget.

Mor og far fik også en stor familie. Fem piger! Fem gange ønskede far sig en søn, og fem gange måtte han "nøjes" med en pige. Han affandt sig dog med sin skæbne, og jeg tror ikke, at der er nogen af os søskende, der har mærket noget til fars skuffelse. Jeg tror egentlig, vi har følt os ret privilegerede ved at være vokset op på en slægtsgård, hvor der kom mange gæster, og vi havde Bedste i huset til at trøste og forkæle os – og opdrage os i ny og næ.

Karen og Arne Skovhus

Bedstes fødselsdag den 25. marts var altid en festdag. Så kom alle de familiemedlemmer, der kunne: Fætre og kusiner, fastre, farbrødre og tanter og andre familiemedlemmer. Der blev dækket kaffebord i to stuer, og som regel skulle man have kaffe i flere hold, da vi ikke kunne være der på en gang. Der blev smurt snitter, og der var købt pålæg fra slagter Rask i Aars, og så var der nogen i familien, der havde fået den geniale ide, at Bedste skulle have en kransekage i fødselsdagsgave fra bager Tonnisen. Det var kræs. Det gode ved at have en Bedste i huset var også, at hun tit fik besøg fra familiemedlemmer lidt længere ude i familien, og gamle mennesker er bare gode fortællere, så vi piger var tit med på en lytter i Bedstes stue, hvor vi blev klogere på livet, ja måske endda lidt gammelkloge!

Vi overtog Thomasminde den 1.7.1992, efter at far døde den 15.4.1992. På det tidspunkt drev vi min mors fødehjem i Trælborgvad, som vi overtog den 1.5.1983 efter morbror Karl Larsens død. Der havde vi 24 malkekøer. Da vi overtog Thomasminde, var der 40 malkekøer på gården. Vi samlede så besætningerne, og i sommeren 1992 blev de alle malket ude i sommerstalden på Borupvej, mens vi byggede stalden om på Thomasminde. Den blev udvidet med en del af den gamle lade, så der var plads til 60 køer. Vi havde så kvierne i Trælbogvad om vinteren. Året efter byggede vi ny lade.

Mor boede på Thomasminde de to første år efter fars død. Det var jo sket så pludseligt, og der var ikke nogen af os, der var parate til at flytte i 1992. Men i 1994 var vi klar. Mor flyttede op i huset på Gl. Blærevej 36, og vi flyttede ind på Thomasminde. Vi drev begge gårdene og havde en medhjælper.

I 1997 gik vi med i Gundersted/Blære Foderforsyningsselskab. Det blev startet af ni kvægbønder i Gundersted/Blære området. Jorden blev lejet ud til selskabet, som drev den ved hjælp af maskinstation. Selskabet forsynede så kvægbønderne med grovfoder til køerne. Vi sparede en medhjælp og udgifter til maskiner til marken.

Det gik godt de første år, men fordelene ved "stordriften" holdt ikke i længden. Selskabet blev opløst i 2003. Udviklingen gik jo i retning af flere køer. Vi havde en overgang overvejet flere køer og løsdriftsstald. Men vi kunne ikke bygge den på Thomasminde, da kravet om afstand til naboer ikke kunne overholdes. Vi overvejede at bygge ude på Borupvej, på præstegårdsjorden, men vi droppede idéen. Vi besluttede i stedet at sælge mælkekvoten og køerne. Det skete i 2004. Derefter havde vi opdræt af tyrekalve i nogle år.

Thomas, vores søn, som også er uddannet landmand, overtog gården i Trælborgvad den 1.5. 2008. Så der var tale om et generationsskifte. I 2009 dannede Niels og Thomas et interessentselskab "Thomasminde I/S". De forpagtede 214 ha jord af Laurids Fransen i Ejdrup, så med vore egne arealer driver vi i dag 300 ha. Thomas har uddannet sig til jordbrugsteknolog. Han blev færdig i juni 2012 og har siden arbejdet som økonomikonsulent i Agri Nord i Aars og Aalborg. Det kan godt kombineres, da ferierne kan lægges i forår og høst. Niels er så den "faste mand" i marken.

Gården har forandret udseende i vores tid. De gamle driftsbygninger er revet ned. I 2006 blev den gamle svinestald mod syd revet ned. Vi byggede i stedet et hus til pillefyr, dobbelt garage og værksted. I 2010 blev kostalden og den gamle bygning mod nord (den der engang var stuehus) revet ned. Taget på kostalden var blevet ødelagt af snetryk, og noget skulle der ske, så vi valgte nedrivning, da bygningerne ikke tjente noget formål længere. Det gjorde da ondt, at se de gamle bygninger forsvinde, men nu glæder vi os over det. Vi har bygget en læmur i stedet og lavet en terrasse i gården. Fra stuen kan vi nu se flotte solnedgange. Stuehuset fra 1923 står der endnu, så det er ligesom det, der nu "tegner" gården Thomasminde.

Historiske glimt fra Blære dengang

Vi 40 kusiner og fætre har alle en mor eller far, som er født og opvokset på Thomasminde i Blære i begyndelsen af 1900-tallet. Derfor føles det naturligt også at have et kapitel i bogen om Blære dengang, hvor vi ved hjælp af diverse kilder forsøger at bringe nogle glimt af, hvordan livet generelt udfoldede sig for befolkningen i Blære fra tiden omkring vores forældres barndom og ungdom – samt om livsvilkår i årene forud, hvor vore bedsteforældre var unge i Blære.

Ejdrup og Blære sogne

Lad os kigge på det område i Vesthimmerland, hvor Skovhus slægten levede. Her er Ejdrup og Blære sogne de helt centrale lokaliteter. Som vi har set i kapitlet *Skovhus – en slægt*, boede Skovhus slægten i Skørbæk i Ejdrup Sogn i generationer, før vore oldeforældre, Anne Dorthe og Thomas Larsen Skovhus, flyttede til Blære i 1865 og overtog ejendommen, som senere kom til at hedde Thomasminde. Her boede de frem til 1903, hvor den blev overtaget af vore bedsteforældre, Ane Marie og Lars Skovhus.

Nedenstående beskrivelse, *Blære og Ejdrup sogne*, er forfattet af Frederik Larsen[80] til jubilæumsskriftet *Blære og Omegns Sparekasse*, der udkom i 1971, i anledning af sparekassens 100 års jubilæum.

Blære og Ejdrup Sogne

"Blære - Ejdrup sogne afgrænses mod øst af Halkær Å og mod vest for en stor del af bækken, der har sit udspring i Roskæret, og som længere mod nord får flere tilløb og fortsætter mod Vesterå, der løber ud i Limfjorden i nærheden af Sebberkloster.

De to sogne har flere naturskønne pletter, således områderne ved de tre nu nedlagte vandmøller: Poulholms Mølle, hvor mølledammen er bevaret og danner et meget smukt interiør, omkranset, som den er, af to store plantager. Kelddals Mølle, som nu er fredet. Denne mølle er intakt, men benyttes ikke. Koppes Mølle[81], hvor mølledammen nu er udtørret.

Mod øst, hvor markerne grænser til Halkær Ådal med de meget store engstrækninger, findes flere meget skønne bakkepartier, således er der i Langdal ved Tasdalsgård nogle smukke bakker med lyng og enebærbevoksning, og ligeledes sydøst for Ejdrup nogle meget smukke lyngbakker. Nord for Ejdrup Friskole findes et ualmindeligt smukt bakkeparti og ned mod Limfjorden Halkær Skov, der for en stor dels vedkommende er bøgeskov. Halkær Skov var før i tiden et yndet udflugtssted, hvor der også blev holdt store folkemøder, men restauranten i Halkær Skov er nu nedlagt. Længere mod nordvest er der igen smukke, kratbevoksede

Biografi

Frederik Larsen (*1894, †1993) er en vigtig kilde i denne bog. Han var søn af Niels Chr. Larsen og Ane Kirstine Thomsen, der var søster til vores bedstefar Lars Skovhus. Frederik Larsen var gift med Kristine Ane Marie, født Nielsen, (*1890, † 1976). Sammen drev de landejendommen "Kærvang" i Blære. Udover at være husmand havde Frederik Larsen en lang række offentlige tillidsposter, bl.a. var han formand for Aalborg Amt Sammensluttede Husmandsforeninger, medlem af hovedbestyrelsen i De Danske Husmandsforeninger, formand for Landøkonomisk Ungdomsarbejde, medlem af Undervisningsministeriets ungdomsskolekommission, amtsrådsmedlem fra 1954 til 1965 samt direktør for Blære Sparekasse. Og så skal det ikke glemmes, at han også var en meget kompetent pottemager.

[80] Frederik Larsen: *Blære og Omegns Sparekasse – 1871 – 11. august – 1971*.

[81] De nævnte tre møller har alle været i Skovhus-slægtens eje. Se side 51.

bakkepartier omkring Elbækgård og Kærsgård.

Kommer man ned ad landevejen fra Koppes Mølle mod Skørbæk, er der på bakketoppen en storslået udsigt ud over Sebbersund Bredning. […]

Fra Troelstrup Bakke ved Svenstrupgårdene er der en herlig udsigt ned over Poulholm og Poulholm Plantage med Blære Kirke, landsbyen og stationsbyen i baggrunden […].

Op til 1900 var der store hedestrækninger i Blære - Ejdrup Kommune. De er nu næsten alle opdyrkede til gode marker eller tilplantede som nåletræsplantager.

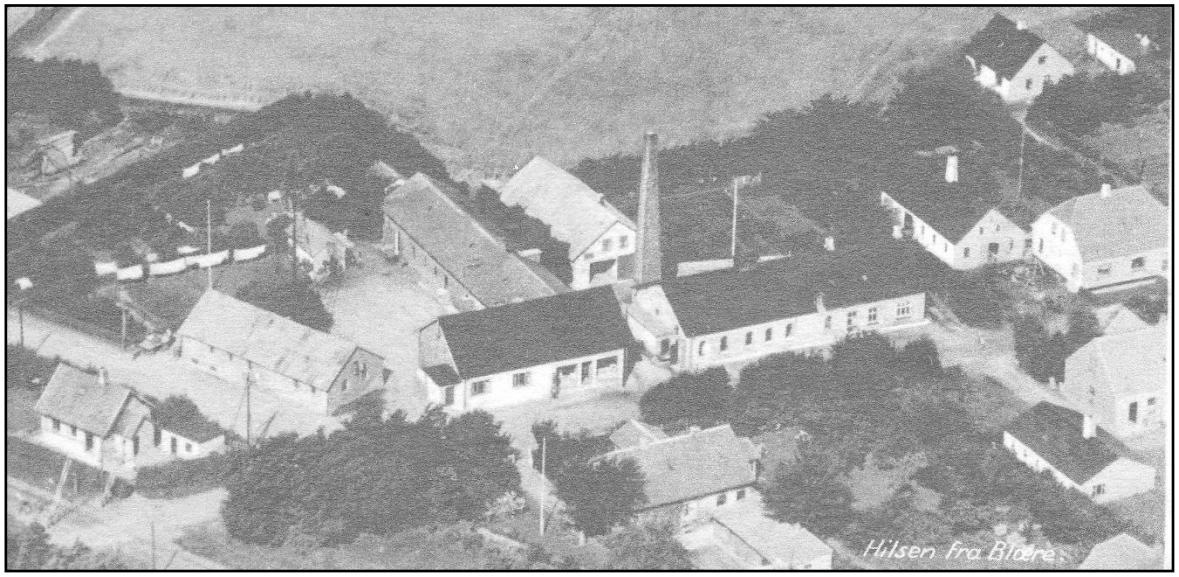

Blære Stationsby engang i 1900-tallet. Længst t.v. ses det gamle ledvogterhus, dernæst følger på samme side af vejen Blære Brugs, Blære Mejeri og smeden.

Fra omkring århundredeskiftet var der stor fremgang i Blære Sogn. Jernbanen fra Års til Svenstrup var nyligt anlagt. Jordene blev grundforbedrede med dræning og tilførsel af kalk og mergel, kreaturholdet udvidedes og bygninger blev moderniseret. Der blev oprettet brugsforening, andelsmejeri, foderstof- og gødningsforening, sygekasse og husmandsforening, alt sammen noget, der betød økonomisk fremgang i sognet.

Ved oprettelse af disse virksomheder har sparekassen medvirket ved långivning, og som et eksempel herpå kan nævnes, at da mejeriet i 1910 havde anmodet om at få et lån, vedtog sparekassens bestyrelse at tilbyde mejeriet de nødvendige penge til en rente af ¼ % over inflationsrenten. Det må vist siges at være fine betingelser.

Også det kulturelle havde interesse i sognet dengang. På mejeriets loft blev der indrettet mødesal, og der var mange møder med dygtige foredragsholdere i den primitive sal. […]

Meget kan tyde på, at der altid i Blære Sogn har været en del fremskridtsvenlige foregangsmænd, der nu sad i spidsen for at udnytte nye tanker og ideer, som kunne være med til at skabe fremgang, såvel for hele sognet som for dets enkelte indbyggere.

Landsbyen Blære har vel i ældre tid været ligesom andre landsbyer, en by hvor jorden blev dyrket i fællesskab, og hvor de fleste af gårdene var fæstegårde under én eller flere hovedgårde (Traps Danmark siger: "I ældre tider var Langdal en herregård.")

I Ejdrup Sogn, Skørbæk by, var der fæstegårde under hovedgården Halkær. […]

Jeg har aldrig hørt om fæstegårde i Blære Sogn, og derfor mener jeg, at bønderne i Blære tidligt har udnyttet mulighederne for at blive selvejere.

Fællesskabet blev ophævet ved forordning i 1781, og udskiftning blev påbudt ved lov. Derefter fandt udskiftning sted overalt, og mange gårde flyttede ud på markerne. Enkelte af de udflyttede gårde fra Blære havde i mange år små tofter i landsbyen, men de er nu alle solgt til de omliggende gårde.

I fællesskabets tid var det sådan, at jorderne blev drevet i fællesskab med fælles redskaber. Intet arbejde måtte påbegyndes, før oldermanden havde kaldt sammen til bystævne, og efter megen snak og diskussion blev der vedtaget, hvor og hvordan det pågældende arbejde skulle udføres.

Men det, at bønderne blev selvejere, var med til, at der nu blev fremgang. Den enkelte bonde kunne nu udfolde sig, som han havde lyst og evne til, og den enkeltes indsats kom ham selv til gode. Økonomien kan dengang betegnes som naturaløkonomi, da de fleste afgifter skulle svares i naturalier.

Noget har vi kendt helt op til nyere tid, for eksempel var det sådan, at når der skulle tækkes med stråtag i en skole eller præstegård, havde alle landbrugsejendomme pligt til at levere en vis mængde strå. Der var ikke mange kontanter hos bønderne dengang, men der var heller ikke brug for så mange, idet de enkelte landejendomme var selvforsynende med næsten alt. Der blev holdt får og dyrket hør. Ulden fra fårene blev kartet og spundet, og enkelte steder vævede man selv tøjet til gangtøj og sengetøj. Høren blev ligeledes behandlet færdig og anvendtes til dække- og linnedtøj. Brødet blev bagt, øllet blev brygget, og af fløden blev der kærnet smør. Især kvinderne havde en lang og travl arbejdsdag. Om vinteren blev aftnerne taget med. Også meget håndværksarbejde blev udført af gårdens folk. Et huggehus med forskellige håndredskaber hørte sig til ved de fleste ejendomme.

Der var også dengang nogle, der sparede op, gemte lidt i strømpeskafterne eller i dertil indrettede kister. Men de opsparede penge gav ingen renter, og de kunne også være udsat for tyveri. Bøndernes selveje, den begyndende industrielle udvikling med deraf følgende arbejdsdeling krævede en større pengeomsætning, og tanken kom frem om oprettelse af sparekasser, der skulle arbejde med såvel lån som udlån. […] Først omkring 1850 kom der rigtig gang i oprettelse af sognesparekasser.

Spare- og Lånekassen for Blære-Ejdrup Sogne er stiftet den 11. august 1871 og er en af de ældste sognesparekasser i Aalborg Amt." (Læs mere om sparekassen side 88).

Et barn i Blære i begyndelsen af 1900-tallet

Her henholder vi os igen til Frederik Larsen, der avancerede fra hyrdedreng til direktør og skrev nedenstående tekst[82] om sig selv som dreng i Blære omkring 1900-tallet:

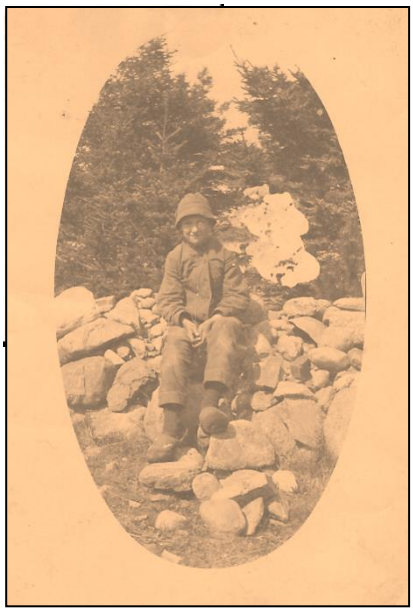

◄ Dette fine foto af en hyrdedreng forestiller ikke Frederik Larsen. Billedet har tilhørt Frederik Skovhus, som på bagsiden har skrevet: "Hjorddreng hos Anders Øland i Blære omkring 1920-23".

Hyrdedreng

"Jeg er født i et husmandshjem med nøjsomme levevilkår. Vi var 7 søskende med mig i midten. Vi havde 4 køer og lidt opdræt, ingen heste, så køerne blev brugt som trækkraft. […] Det var dog ikke så godt på varme sommerdage, for dengang havde vi oksebremser, og når de kom, blev køerne fuldstændig vilde og lystrede ikke tømmen, undertiden fór de af sted med markredskaberne slæbende bag efter sig. Derfor måtte arbejdet i sommertiden udføres tidlig morgen og sen aften. […].

Da jeg var 14 år, fik vi en rød jysk hest til trækkraft. Den blev vores alle sammens kæledægge, […] vi havde den i over 20 år. Det var et stort fremskridt at få en hest til trækkraft. Nu

[82] Kilde: Artikel, som Frederik Larsen skrev i *Barn af Himmerland III*, Lions Clubber i Himmerland, 1983.

gav køerne mere mælk, så det hjalp på økonomien, der ikke var for god. […]

Det kneb mange gange med at få fat i de kontanter, der skulle til for at klare terminen. Hjemmet var selvforsynende med næsten alt, vi slagtede, bryggede øl, bagte brød og meget mere. Vi havde også nogle får, og vi børn måtte benytte mange vinteraftener til kartning af ulden. […]. For at skaffe kontanter tog min far plads som vejmand 3 dage om ugen og arbejdede så hjemme morgen og aften Det var en selvfølge, at vi børn, når vi blev en halv snes år, skulle ud at tjene. Så var der én mindre til føden hjemme.

Da jeg blev 10 år [1904, red.], var det min tur. Min mor ville gerne, at jeg skulle have en plads, hvor jeg fik en god behandling, og det fik jeg også. Min mor havde i sine unge dage tjent som husbestyrerinde hos gårdejer Niels Thomsen, Skørbæk, så ham kendte hun.

En dag i eftersommeren fulgtes jeg med min mor til Skørbæk. Jeg husker tydeligt, at da vi kom ud over Ejdrup Hede, stod der i lyngen en meget køn enebærbusk, og min mor sagde: 'Lad os gå hen til den busk og knæle og bede Vorherre, at du må få den plads og få det godt.'

Den gang tog jeg det hele som en selvfølge. Men i dag kan jeg se, at jeg var meget heldig med den plads, jeg fik, selvom jeg om sommeren skulle op om morgenen klokken halv seks for at komme ud i heden og flytte får og ungkreaturer, inden jeg skulle i skole klokken 7."

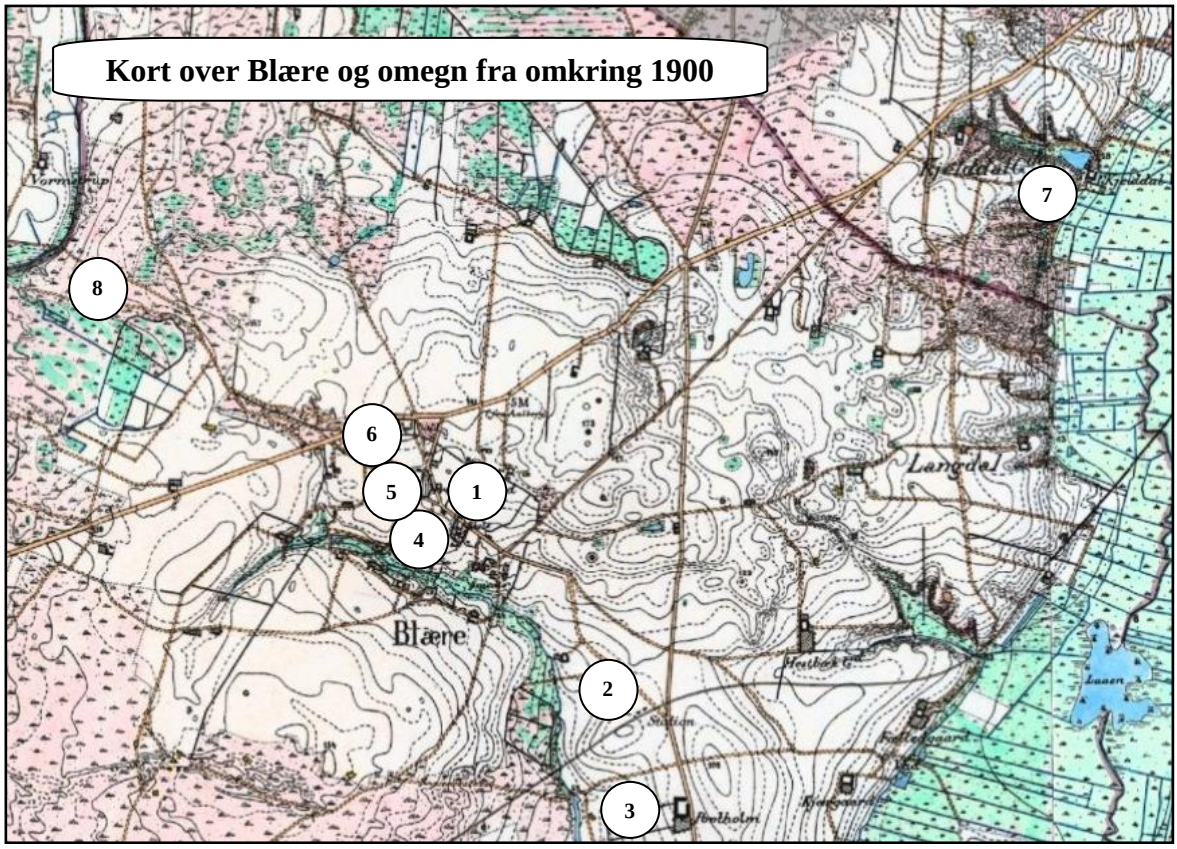

1. Gammel Blære
2. Blære Stationsby (endnu ikke på kortet)
3. Poulholm
4. Thomas Larsen Skovhus' ejendom (senere Thomasminde)
5. Blære Præstegård
6. Blære Kirke
7. Kelddals Mølle
8. Præstegårdsjorden, som bedstefar Lars Skovhus købte og udstykkede til to gårde, Mosevang og Rædhøjgård, som sønnerne Frederik og Anders Skovhus byggede.

Blære Stationsby

Nordjyske Stiftstidende[83] bragte i 1989 fotografiet nedenunder og en fin artikel om Blæres historie som stationsby (se næste side). På fotografiet, der er fra omkring 1908, ses nogle af de første bygninger i den nye Blære Stationsby. Bemærk jernbaneskinnerne i forgrunden, Blære Brugs til venstre og bag den ses mejeriets skorsten.

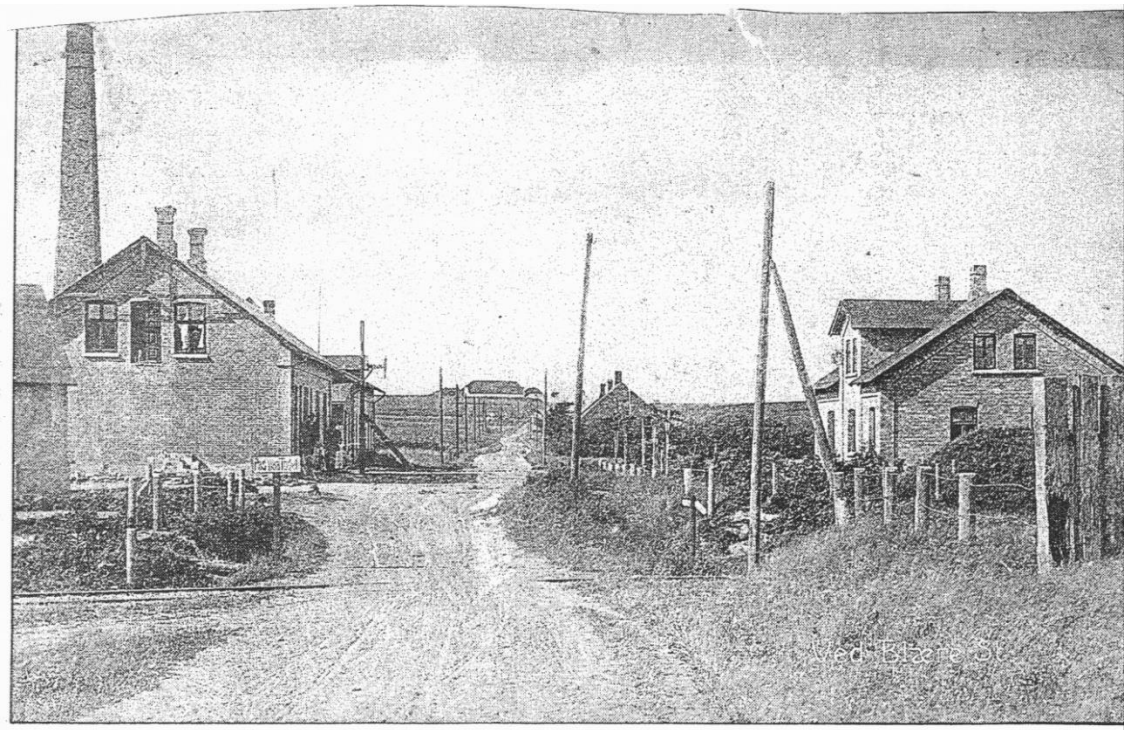

Sådan så Blære Stationsby ud omkring 1908. Fotoet af byen ved banen er formentlig taget af fotograf Nørgaard fra Aars.

Andelsbevægelsen i Blære

Danske landmænd – også i Blære – var optaget af andelsbevægelsen: I 1871 oprettedes Blære Sparekasse, i 1900 mejeriet og i 1905 Blære Brugsforening.

Blære Station i dag. Skinner og signaler er for længst væk.

[83] Jan Skriver: *Blære – byen ved banen*, Nordjyske, 1989.

Blære - byen ved banen

Jernbanen skabte mange byer

Af
JAN SKRIVER

BLÆRE: Da man i slutningen af 1800-tallet og i begyndelsen af 1900-tallet anlagde jernbaner landet over, opstod nye bysamfund. Blære var en af de utallige stationsbyer.

I 1899 blev strækningen Aalborg-Aars indviet. Og så skiftede Blære opholdssted. Oprindelig lå bysamfundet omkring kirken, skolen og forsamlingshuset, der blev bygget i 1883. Som det næstældste i Vesthimmerland. Kun forsamlingshuset i Lundby er ældre.

I Blære sugede jernbanestationen så at sige byen til sig. Ligesom det skete i Vegger. Før banen blev anlagt, lå der kun gårde i Vegger. Men togforbindelsen gjorde den tids hovedby Skivum til Sorteper. Den måtte aflevere mange funktioner til opkomlingen Vegger, der blev en rigtig by.

Da Blærebønderne i 1900 løsrev sig fra Aars Mejeri, der var startet i 1891, blev det nye Blære Mejeri bygget ved stationen.

Det samme blev Brugsen i 1905. Efterhånden kom der huse til, mens udviklingen omkring kirken og skolen stoppede.

Billedet ved denne artikel viser Blæres overskæring, der endnu var ubevogtet. Et lille skilt, »Pas paa Toget«, er den eneste advarsel til trafikanterne. Senere kom der bomme og et lyssignal ved overskæringen.

Fotoet stammer antageligt fra omkring 1908. Fotograf Nørgaard i Aars er mester for det. Han producerede en mængde postkort fra det meste af Himmerland.

Omkring stationen opstod helt naturligt et specielt miljø. Folk mødtes ligesom i brugsforeningen, forsamlingshuset og i missionshuset.

Stationsmesteren havde enevældig magt over baneareal. Og sådan en mester var myndig. Han kunne ligefrem forbyde folk at komme på stationsområdet.

Når det sidste tog fra Aalborg skulle komme, var mange unge samlet for at se, hvem der nu dukkede op. Bare det at stimle sammen og mødes var dog hovedsagen. Og det kom der mange kærestepar ud af.

Men det hændte, at to karle var interesseret i den samme pige. Hvis en af bejlerne blev forsmået, kunne det ske, at kræfterne skulle afgøre sagen. Et vældigt slagsmål var ofte resultatet, og så kunne stationsmesteren finde på at gribe ind og forbyde den skyldige at opholde sig på stationsområdet i 14 dage.

Blære fik sent telefoncentral. I annalerne i Lokalhistorisk Arkiv i Aars kan man læse, at ingen i Blære turde huse centralen. Man vidste jo aldrig med sådan et monstrum. På fotoet kan det dog ses på telefonpælene, at man har fået overtalt en til at huse centralen.

Nordjyske Stiftstidende, 12. februar 1989

… lad os til slut lige vende tilbage til Skovhus familiens rødder. Her må vi ikke glemme dette historiske glimt, den pæne stue på Thomasminde med de flotte møbler, stedet hvor mange familiefotografier er blevet knipset gennem næsten et århundrede:

Agnes & Thomas Skovhus
&
efterkommere

Thomas Thomsen Skovhus (*1905, †1977) og Agnes Marie Karoline Rask (*1910, †2001). Agnes og Thomas blev gift i Blære i 1930. Thomas var smed og drev forretning og VVS virksomhed i Blære.

Børn:
Svend (*1930, †2003)
Bent (*1938)
Elin (*1947, †2003)

Beboelse og forretning i Blære

Børnene

Svend

Svend: Landmand med gård i Hørby ved Hobro. Gift i 1956 med Inga Frandsen. Børn: Grete, Jytte.

Bent

Bent: Selvstændig automekaniker med værksted i Hjallerup. Gift i 1963 med Cecilie Spliid, lærer. Børn: Mette, Peter. Bopæl: Aars.

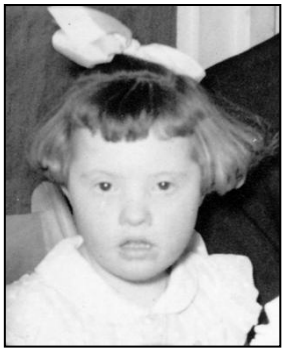

Elin

Elin havde downs syndrom. Hun boede det meste af sin tid hjemme og døde 2003 i Aars.

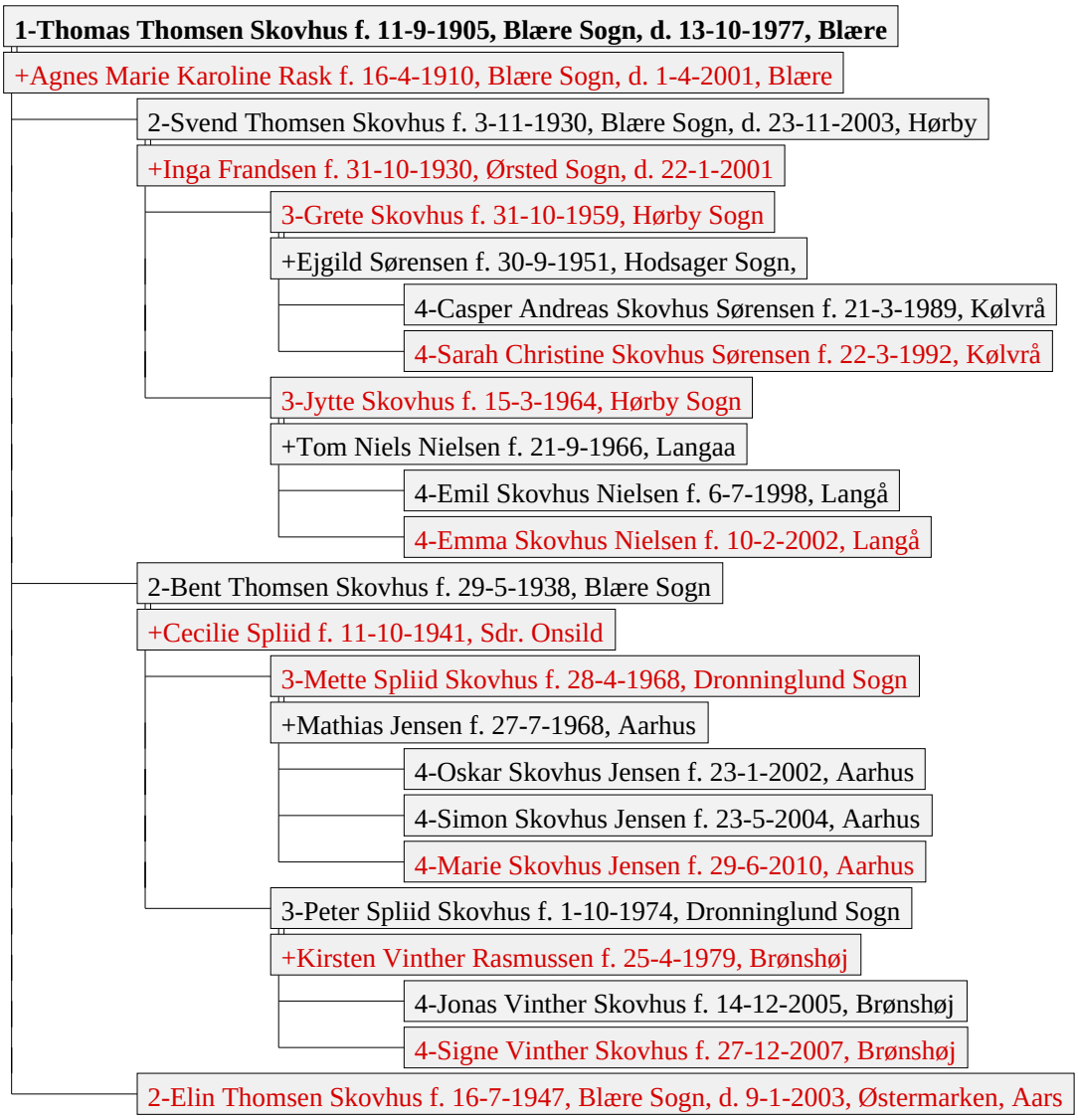
1-Thomas Thomsen Skovhus f. 11-9-1905, Blære Sogn, d. 13-10-1977, Blære
+Agnes Marie Karoline Rask f. 16-4-1910, Blære Sogn, d. 1-4-2001, Blære
2-Svend Thomsen Skovhus f. 3-11-1930, Blære Sogn, d. 23-11-2003, Hørby
+Inga Frandsen f. 31-10-1930, Ørsted Sogn, d. 22-1-2001
3-Grete Skovhus f. 31-10-1959, Hørby Sogn
+Ejgild Sørensen f. 30-9-1951, Hodsager Sogn,
4-Casper Andreas Skovhus Sørensen f. 21-3-1989, Kølvrå
4-Sarah Christine Skovhus Sørensen f. 22-3-1992, Kølvrå
3-Jytte Skovhus f. 15-3-1964, Hørby Sogn
+Tom Niels Nielsen f. 21-9-1966, Langaa
4-Emil Skovhus Nielsen f. 6-7-1998, Langå
4-Emma Skovhus Nielsen f. 10-2-2002, Langå
2-Bent Thomsen Skovhus f. 29-5-1938, Blære Sogn
+Cecilie Spliid f. 11-10-1941, Sdr. Onsild
3-Mette Spliid Skovhus f. 28-4-1968, Dronninglund Sogn
+Mathias Jensen f. 27-7-1968, Aarhus
4-Oskar Skovhus Jensen f. 23-1-2002, Aarhus
4-Simon Skovhus Jensen f. 23-5-2004, Aarhus
4-Marie Skovhus Jensen f. 29-6-2010, Aarhus
3-Peter Spliid Skovhus f. 1-10-1974, Dronninglund Sogn
+Kirsten Vinther Rasmussen f. 25-4-1979, Brønshøj
4-Jonas Vinther Skovhus f. 14-12-2005, Brønshøj
4-Signe Vinther Skovhus f. 27-12-2007, Brønshøj
2-Elin Thomsen Skovhus f. 16-7-1947, Blære Sogn, d. 9-1-2003, Østermarken, Aars

Thea (Dorthea) og Laurids Pedersen
&
efterkommere

Thea (Dorthea) Thomsen Skovhus (*1907, †2000) og Laurits Pedersen (*1901, †1985) blev gift i 1936. De ejede Frendstrupgård i Suldrup.

Børn:

Jens (*1937)	Ruth (*1945)
Anna Marie (*1938)	Lars (*1946)
Frank (*1940)	Martha (*1948, †1994)
Kristian (*1941)	Ester (*1949)
Inger (*1943)	Peter (*1951)

Thea var det af de 10 børn fra Thomasminde, der flyttede længst væk hjemmefra, nemlig til Suldrup, 12 km væk. Måske tog hun Aars-Suldrup-Aalborg rutebilen?

(Foto fra omkring 1924)

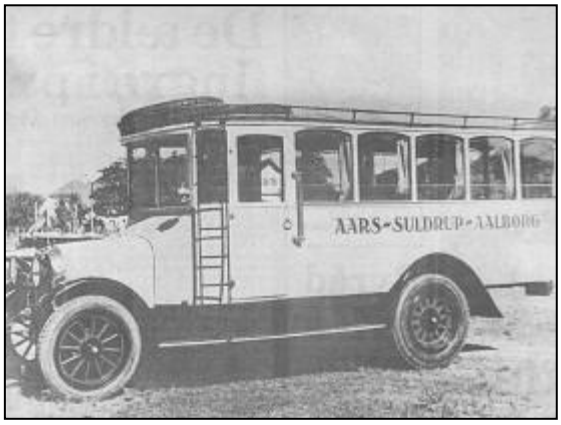

Frendstrupgård

Børnene

Bageste række fra venstre: Kristian, Inger, Ruth og Jens.
Midterste række fra venstre: Thea, Laurits og Frank.
Forreste række fra venstre: Martha, Lars, Ester, Peter og Anna Marie.

Jens: Direktør. Gift 1963-1983 med Bente Preisler Harpøth, ekspeditrice, og i 1997 med Anette Kappel, dekoratør og underviser. Børn: Lene, Marianne og Christian. Bopæl: Odder.

Anna Marie: Gymnastik- og håndarbejdslærer. Gift i 1961 med Ole Olesen, Ingeniør. Børn: Peter, Charlotte og Mads. Bopæl: Tranbjerg.

Frank: Økonomichef. Gift i 1967 med Anny Holm Tyrrestrup, centerleder. Børn: Henriette, og Mikael. Bopæl: Nørager.

Kristian: Landmand. Gift i 1967 med Birthe Pedersen, demensmedarbejder. Børn: Henrik, Lise og Irene. Bopæl: Frendstrupgård i Suldrup siden 1972.

Inger: Sygeplejerske. Gift i 1966-1992 med Hans Erling Hansen, landbrugskandidat. Samboende med Eirik Bråthen fra 2003. Børn: Flemming, Morten og Brian. Bopæl: Sulsted og Nesbyen, Norge.

Ruth: Sygehjælper. Gift i 1967 med Søren Nielsen, landmand og graver. Børn: Lars, Jens og Per. Bopæl: Tylstrup

Lars: Økonomikonsulent. Gift i 1976 med Marianne Mørup, økonoma. Børn: Louise og Martin. Bopæl: Øster Hornum.

Martha: Omsorgsassistent, børnehaveleder. Gift i 1971-1994 med Eirik Bråthen, afdelingsleder. Børn: Laila, Bodil og Espen.

Ester: Lærer**.** Gift i 1974 med Bent Knudsen, lærer. Barn: Ditte**.** Bopæl: Dommerby.

Peter: Murer og betonstøber. Siden 2007 Samboende med Anne Dorte Lund, it-systemkonsulent. Børn: Kristian, Mette og Marcus. Bopæl: Støvring

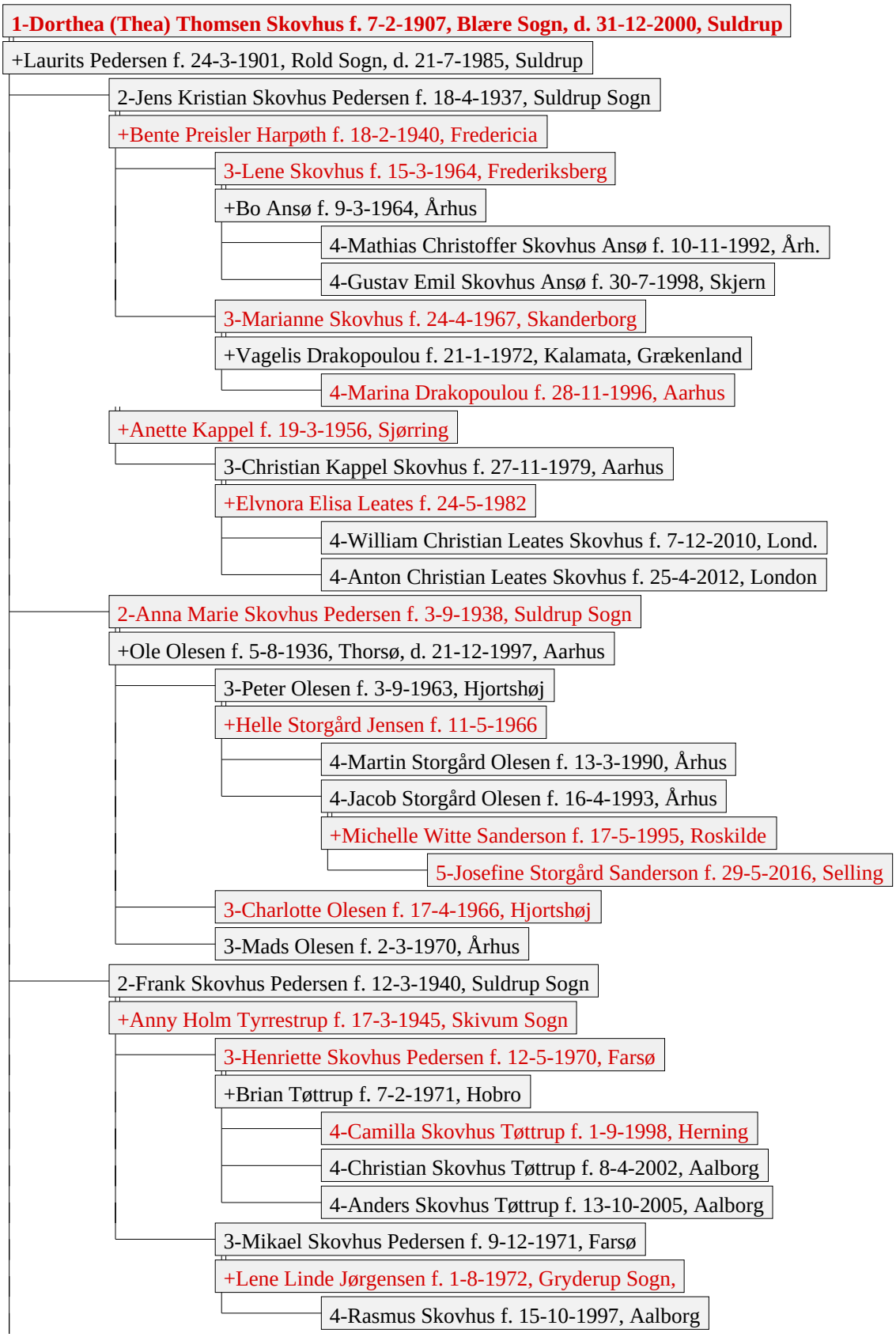
1-Dorthea (Thea) Thomsen Skovhus f. 7-2-1907, Blære Sogn, d. 31-12-2000, Suldrup
+Laurits Pedersen f. 24-3-1901, Rold Sogn, d. 21-7-1985, Suldrup
2-Jens Kristian Skovhus Pedersen f. 18-4-1937, Suldrup Sogn
+Bente Preisler Harpøth f. 18-2-1940, Fredericia
3-Lene Skovhus f. 15-3-1964, Frederiksberg
+Bo Ansø f. 9-3-1964, Århus
4-Mathias Christoffer Skovhus Ansø f. 10-11-1992, Årh.
4-Gustav Emil Skovhus Ansø f. 30-7-1998, Skjern
3-Marianne Skovhus f. 24-4-1967, Skanderborg
+Vagelis Drakopoulou f. 21-1-1972, Kalamata, Grækenland
4-Marina Drakopoulou f. 28-11-1996, Aarhus
+Anette Kappel f. 19-3-1956, Sjørring
3-Christian Kappel Skovhus f. 27-11-1979, Aarhus
+Elvnora Elisa Leates f. 24-5-1982
4-William Christian Leates Skovhus f. 7-12-2010, Lond.
4-Anton Christian Leates Skovhus f. 25-4-2012, London
2-Anna Marie Skovhus Pedersen f. 3-9-1938, Suldrup Sogn
+Ole Olesen f. 5-8-1936, Thorsø, d. 21-12-1997, Aarhus
3-Peter Olesen f. 3-9-1963, Hjortshøj
+Helle Storgård Jensen f. 11-5-1966
4-Martin Storgård Olesen f. 13-3-1990, Århus
4-Jacob Storgård Olesen f. 16-4-1993, Århus
+Michelle Witte Sanderson f. 17-5-1995, Roskilde
5-Josefine Storgård Sanderson f. 29-5-2016, Selling
3-Charlotte Olesen f. 17-4-1966, Hjortshøj
3-Mads Olesen f. 2-3-1970, Århus
2-Frank Skovhus Pedersen f. 12-3-1940, Suldrup Sogn
+Anny Holm Tyrrestrup f. 17-3-1945, Skivum Sogn
3-Henriette Skovhus Pedersen f. 12-5-1970, Farsø
+Brian Tøttrup f. 7-2-1971, Hobro
4-Camilla Skovhus Tøttrup f. 1-9-1998, Herning
4-Christian Skovhus Tøttrup f. 8-4-2002, Aalborg
4-Anders Skovhus Tøttrup f. 13-10-2005, Aalborg
3-Mikael Skovhus Pedersen f. 9-12-1971, Farsø
+Lene Linde Jørgensen f. 1-8-1972, Gryderup Sogn,
4-Rasmus Skovhus f. 15-10-1997, Aalborg

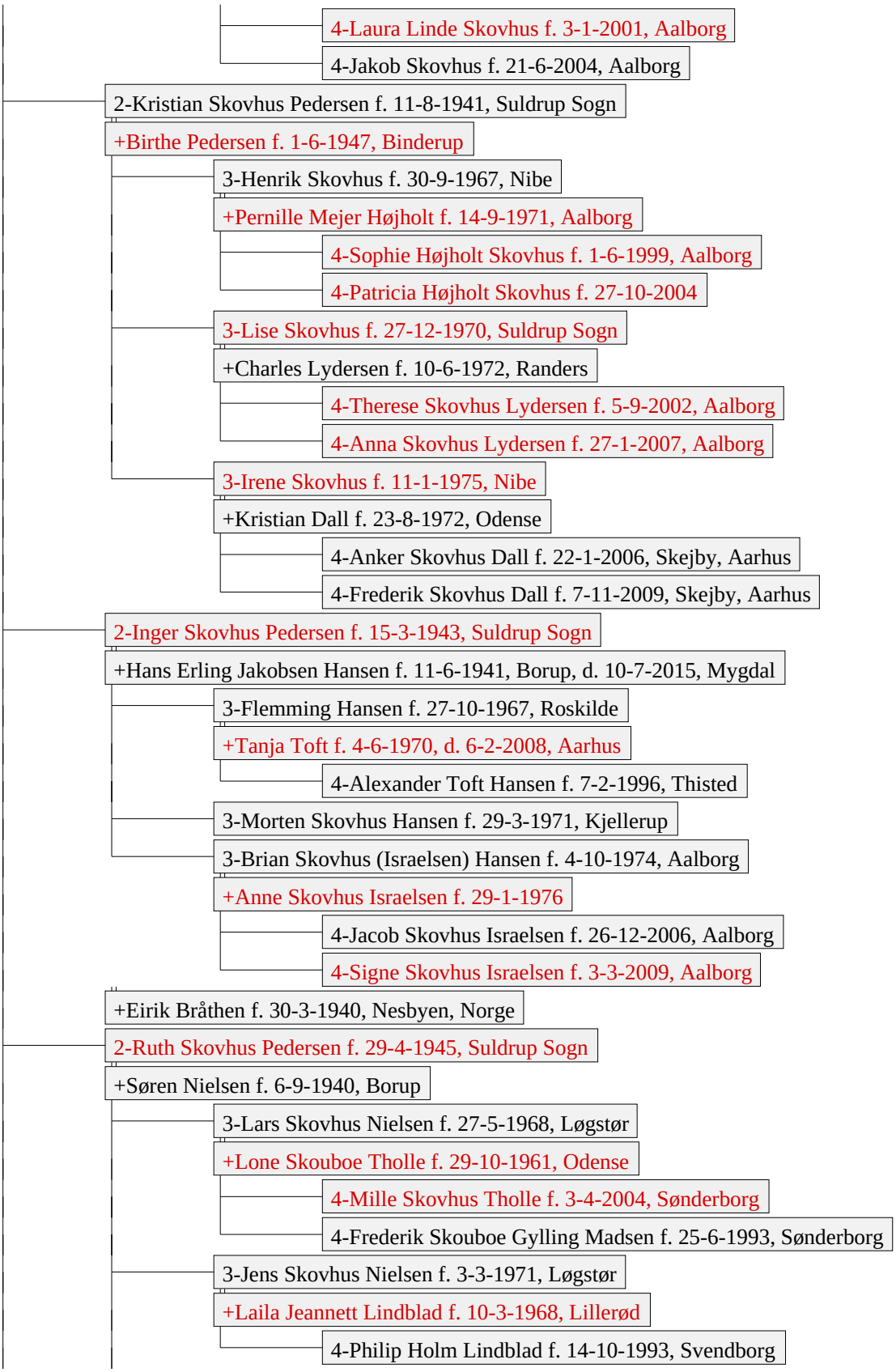
4-Laura Linde Skovhus f. 3-1-2001, Aalborg
4-Jakob Skovhus f. 21-6-2004, Aalborg
2-Kristian Skovhus Pedersen f. 11-8-1941, Suldrup Sogn
+Birthe Pedersen f. 1-6-1947, Binderup
3-Henrik Skovhus f. 30-9-1967, Nibe
+Pernille Mejer Højholt f. 14-9-1971, Aalborg
4-Sophie Højholt Skovhus f. 1-6-1999, Aalborg
4-Patricia Højholt Skovhus f. 27-10-2004
3-Lise Skovhus f. 27-12-1970, Suldrup Sogn
+Charles Lydersen f. 10-6-1972, Randers
4-Therese Skovhus Lydersen f. 5-9-2002, Aalborg
4-Anna Skovhus Lydersen f. 27-1-2007, Aalborg
3-Irene Skovhus f. 11-1-1975, Nibe
+Kristian Dall f. 23-8-1972, Odense
4-Anker Skovhus Dall f. 22-1-2006, Skejby, Aarhus
4-Frederik Skovhus Dall f. 7-11-2009, Skejby, Aarhus
2-Inger Skovhus Pedersen f. 15-3-1943, Suldrup Sogn
+Hans Erling Jakobsen Hansen f. 11-6-1941, Borup, d. 10-7-2015, Mygdal
3-Flemming Hansen f. 27-10-1967, Roskilde
+Tanja Toft f. 4-6-1970, d. 6-2-2008, Aarhus
4-Alexander Toft Hansen f. 7-2-1996, Thisted
3-Morten Skovhus Hansen f. 29-3-1971, Kjellerup
3-Brian Skovhus (Israelsen) Hansen f. 4-10-1974, Aalborg
+Anne Skovhus Israelsen f. 29-1-1976
4-Jacob Skovhus Israelsen f. 26-12-2006, Aalborg
4-Signe Skovhus Israelsen f. 3-3-2009, Aalborg
+Eirik Bråthen f. 30-3-1940, Nesbyen, Norge
2-Ruth Skovhus Pedersen f. 29-4-1945, Suldrup Sogn
+Søren Nielsen f. 6-9-1940, Borup
3-Lars Skovhus Nielsen f. 27-5-1968, Løgstør
+Lone Skouboe Tholle f. 29-10-1961, Odense
4-Mille Skovhus Tholle f. 3-4-2004, Sønderborg
4-Frederik Skouboe Gylling Madsen f. 25-6-1993, Sønderborg
3-Jens Skovhus Nielsen f. 3-3-1971, Løgstør
+Laila Jeannett Lindblad f. 10-3-1968, Lillerød
4-Philip Holm Lindblad f. 14-10-1993, Svendborg

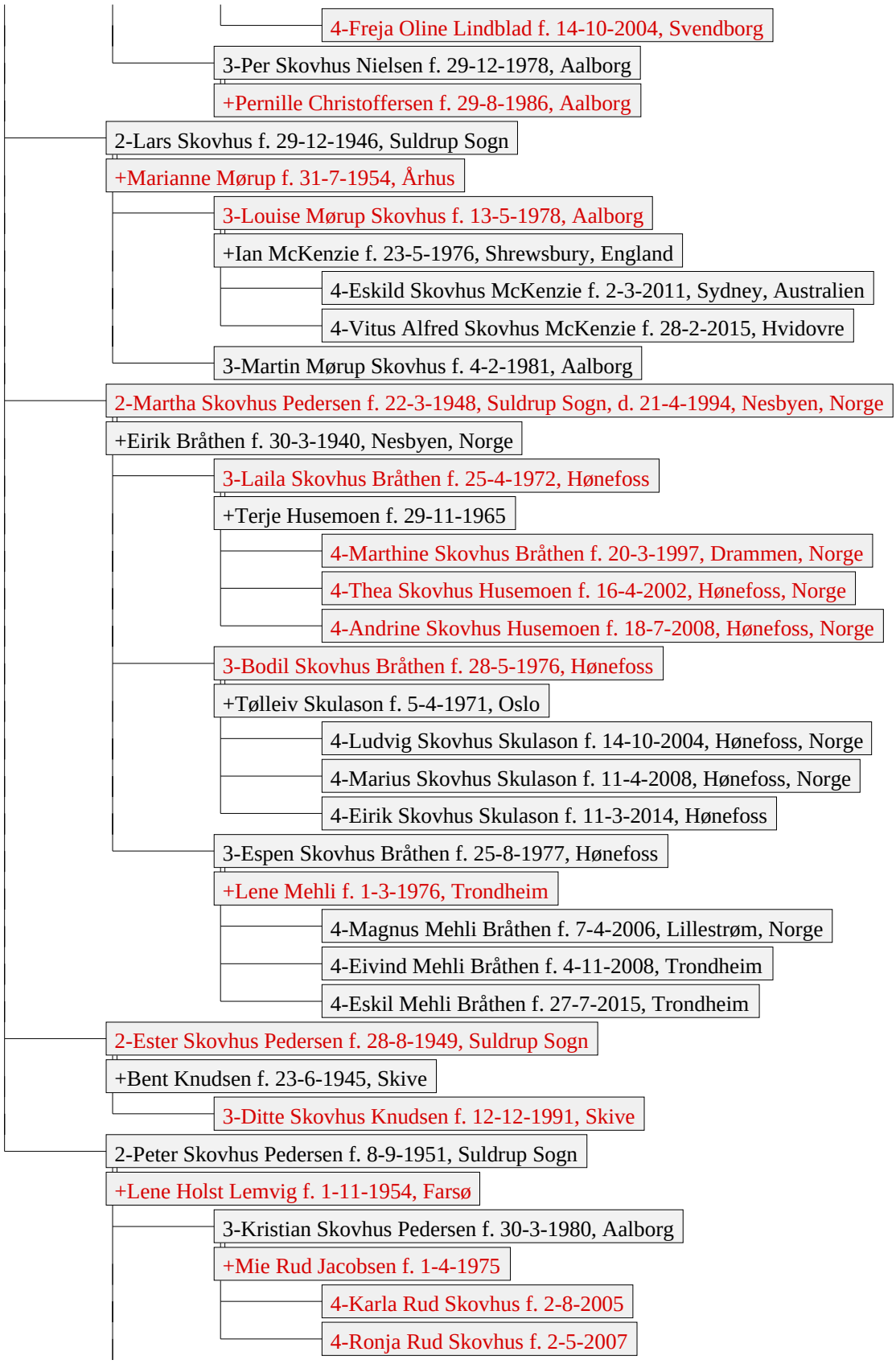
4-Freja Oline Lindblad f. 14-10-2004, Svendborg
3-Per Skovhus Nielsen f. 29-12-1978, Aalborg
+Pernille Christoffersen f. 29-8-1986, Aalborg
2-Lars Skovhus f. 29-12-1946, Suldrup Sogn
+Marianne Mørup f. 31-7-1954, Århus
3-Louise Mørup Skovhus f. 13-5-1978, Aalborg
+Ian McKenzie f. 23-5-1976, Shrewsbury, England
4-Eskild Skovhus McKenzie f. 2-3-2011, Sydney, Australien
4-Vitus Alfred Skovhus McKenzie f. 28-2-2015, Hvidovre
3-Martin Mørup Skovhus f. 4-2-1981, Aalborg
2-Martha Skovhus Pedersen f. 22-3-1948, Suldrup Sogn, d. 21-4-1994, Nesbyen, Norge
+Eirik Bråthen f. 30-3-1940, Nesbyen, Norge
3-Laila Skovhus Bråthen f. 25-4-1972, Hønefoss
+Terje Husemoen f. 29-11-1965
4-Marthine Skovhus Bråthen f. 20-3-1997, Drammen, Norge
4-Thea Skovhus Husemoen f. 16-4-2002, Hønefoss, Norge
4-Andrine Skovhus Husemoen f. 18-7-2008, Hønefoss, Norge
3-Bodil Skovhus Bråthen f. 28-5-1976, Hønefoss
+Tølleiv Skulason f. 5-4-1971, Oslo
4-Ludvig Skovhus Skulason f. 14-10-2004, Hønefoss, Norge
4-Marius Skovhus Skulason f. 11-4-2008, Hønefoss, Norge
4-Eirik Skovhus Skulason f. 11-3-2014, Hønefoss
3-Espen Skovhus Bråthen f. 25-8-1977, Hønefoss
+Lene Mehli f. 1-3-1976, Trondheim
4-Magnus Mehli Bråthen f. 7-4-2006, Lillestrøm, Norge
4-Eivind Mehli Bråthen f. 4-11-2008, Trondheim
4-Eskil Mehli Bråthen f. 27-7-2015, Trondheim
2-Ester Skovhus Pedersen f. 28-8-1949, Suldrup Sogn
+Bent Knudsen f. 23-6-1945, Skive
3-Ditte Skovhus Knudsen f. 12-12-1991, Skive
2-Peter Skovhus Pedersen f. 8-9-1951, Suldrup Sogn
+Lene Holst Lemvig f. 1-11-1954, Farsø
3-Kristian Skovhus Pedersen f. 30-3-1980, Aalborg
+Mie Rud Jacobsen f. 1-4-1975
4-Karla Rud Skovhus f. 2-8-2005
4-Ronja Rud Skovhus f. 2-5-2007

4-Pippi Rud Skovhus f. 22-7-2011
3-Mette Skovhus Pedersen f. 29-4-1983, Aalborg
+Hakon Tosun
4-Berk Tosun Skovhus f. 12-3-2013
+Dorotha Kristensen f. 27-11-1959 (se Peter Skovhus Pedersen på side 3)
3-Marcus Skovhus Pedersen f. 17-3-1999
+Anne Dorte Lund f. 4-3-1960, Suldrup (se Peter Skovhus Pedersen på side 3)

Rigmor og Anders Skovhus
&
efterkommere

Anders Thomsen Skovhus, (*1908, †1992) og Rigmor Amalie Pedersen (*1912, †1992), gift i 1932, ejede Rædhøjgård i Blære.

<u>Børn:</u>
Mie (Marie) (*1934, †2014)
Asta (*1938)
Søren (*1941, †2004)

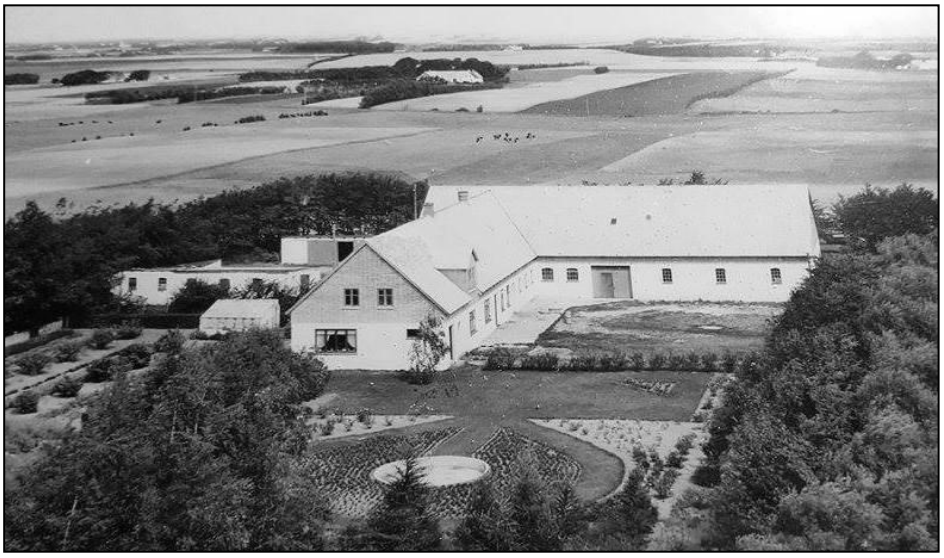

Rædhøjgård.

Asta og Kristian Nyskov Nielsen overtog gården i 1972 efter Rigmor og Anders.

Børn:

Fra venstre:

Mie (Marie): Gift i 1954 med Ejnar Andersen, landmand og chauffør. Børn: Ellen, Erik, Anders, Lene, Lise, Lone og Karsten. Bopæl: Rishøj ved Hornum.

Søren: Boede hjemme til sidst i 80'erne. Flyttede derpå til 'Solvang' i Års, hvor han døde 2004.

Asta: Gift i 1962 med Kristian Nyskov Nielsen, vognmand. Børn: Bente, Jytte og Jette. Bopæl: Blære.

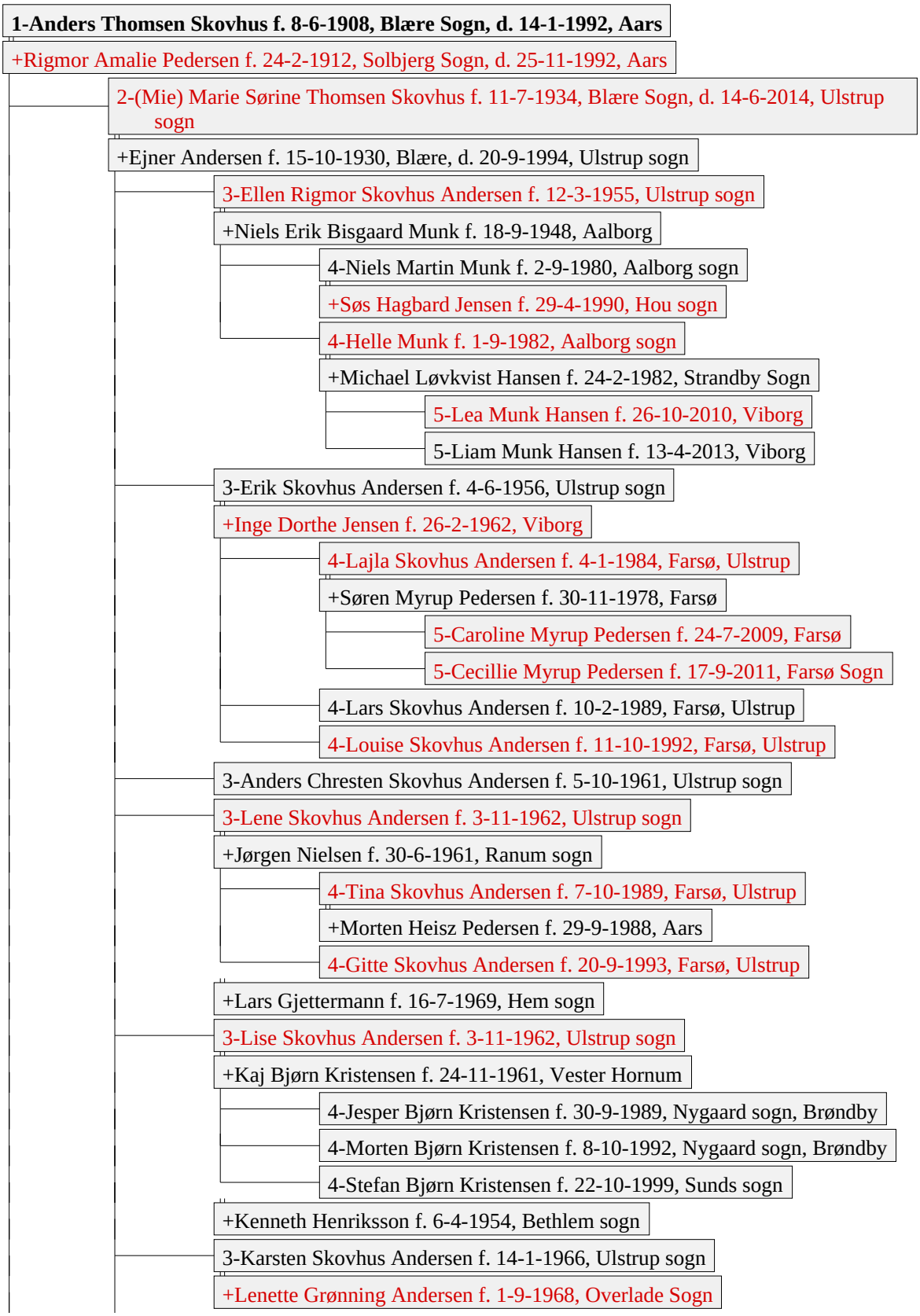
1-Anders Thomsen Skovhus f. 8-6-1908, Blære Sogn, d. 14-1-1992, Aars
+Rigmor Amalie Pedersen f. 24-2-1912, Solbjerg Sogn, d. 25-11-1992, Aars
2-(Mie) Marie Sørine Thomsen Skovhus f. 11-7-1934, Blære Sogn, d. 14-6-2014, Ulstrup sogn
+Ejner Andersen f. 15-10-1930, Blære, d. 20-9-1994, Ulstrup sogn
3-Ellen Rigmor Skovhus Andersen f. 12-3-1955, Ulstrup sogn
+Niels Erik Bisgaard Munk f. 18-9-1948, Aalborg
4-Niels Martin Munk f. 2-9-1980, Aalborg sogn
+Søs Hagbard Jensen f. 29-4-1990, Hou sogn
4-Helle Munk f. 1-9-1982, Aalborg sogn
+Michael Løvkvist Hansen f. 24-2-1982, Strandby Sogn
5-Lea Munk Hansen f. 26-10-2010, Viborg
5-Liam Munk Hansen f. 13-4-2013, Viborg
3-Erik Skovhus Andersen f. 4-6-1956, Ulstrup sogn
+Inge Dorthe Jensen f. 26-2-1962, Viborg
4-Lajla Skovhus Andersen f. 4-1-1984, Farsø, Ulstrup
+Søren Myrup Pedersen f. 30-11-1978, Farsø
5-Caroline Myrup Pedersen f. 24-7-2009, Farsø
5-Cecillie Myrup Pedersen f. 17-9-2011, Farsø Sogn
4-Lars Skovhus Andersen f. 10-2-1989, Farsø, Ulstrup
4-Louise Skovhus Andersen f. 11-10-1992, Farsø, Ulstrup
3-Anders Chresten Skovhus Andersen f. 5-10-1961, Ulstrup sogn
3-Lene Skovhus Andersen f. 3-11-1962, Ulstrup sogn
+Jørgen Nielsen f. 30-6-1961, Ranum sogn
4-Tina Skovhus Andersen f. 7-10-1989, Farsø, Ulstrup
+Morten Heisz Pedersen f. 29-9-1988, Aars
4-Gitte Skovhus Andersen f. 20-9-1993, Farsø, Ulstrup
+Lars Gjettermann f. 16-7-1969, Hem sogn
3-Lise Skovhus Andersen f. 3-11-1962, Ulstrup sogn
+Kaj Bjørn Kristensen f. 24-11-1961, Vester Hornum
4-Jesper Bjørn Kristensen f. 30-9-1989, Nygaard sogn, Brøndby
4-Morten Bjørn Kristensen f. 8-10-1992, Nygaard sogn, Brøndby
4-Stefan Bjørn Kristensen f. 22-10-1999, Sunds sogn
+Kenneth Henriksson f. 6-4-1954, Bethlem sogn
3-Karsten Skovhus Andersen f. 14-1-1966, Ulstrup sogn
+Lenette Grønning Andersen f. 1-9-1968, Overlade Sogn

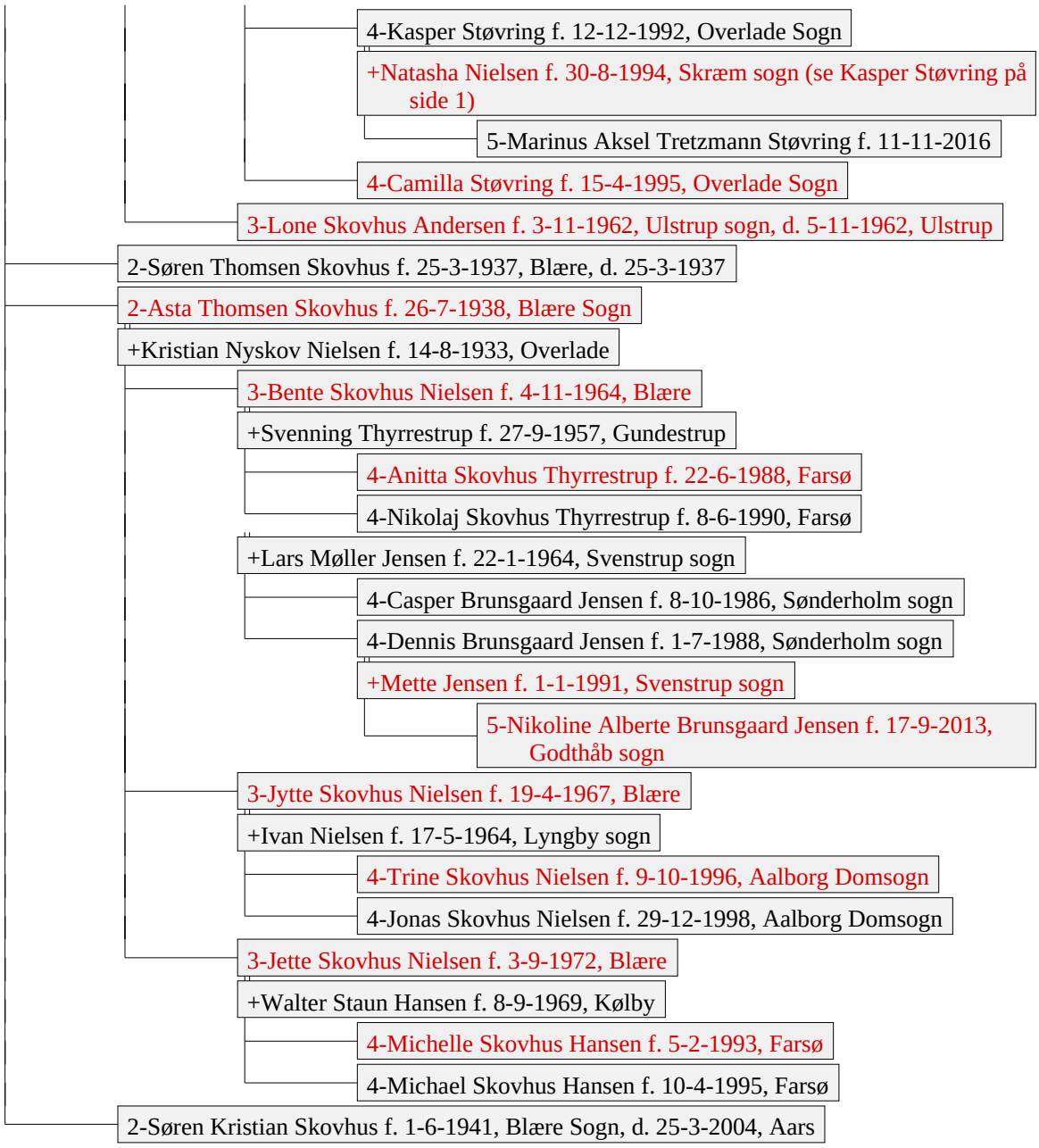
4-Kasper Støvring f. 12-12-1992, Overlade Sogn
+Natasha Nielsen f. 30-8-1994, Skræm sogn (se Kasper Støvring på side 1)
5-Marinus Aksel Tretzmann Støvring f. 11-11-2016
4-Camilla Støvring f. 15-4-1995, Overlade Sogn
3-Lone Skovhus Andersen f. 3-11-1962, Ulstrup sogn, d. 5-11-1962, Ulstrup
2-Søren Thomsen Skovhus f. 25-3-1937, Blære, d. 25-3-1937
2-Asta Thomsen Skovhus f. 26-7-1938, Blære Sogn
+Kristian Nyskov Nielsen f. 14-8-1933, Overlade
3-Bente Skovhus Nielsen f. 4-11-1964, Blære
+Svenning Thyrrestrup f. 27-9-1957, Gundestrup
4-Anitta Skovhus Thyrrestrup f. 22-6-1988, Farsø
4-Nikolaj Skovhus Thyrrestrup f. 8-6-1990, Farsø
+Lars Møller Jensen f. 22-1-1964, Svenstrup sogn
4-Casper Brunsgaard Jensen f. 8-10-1986, Sønderholm sogn
4-Dennis Brunsgaard Jensen f. 1-7-1988, Sønderholm sogn
+Mette Jensen f. 1-1-1991, Svenstrup sogn
5-Nikoline Alberte Brunsgaard Jensen f. 17-9-2013, Godthåb sogn
3-Jytte Skovhus Nielsen f. 19-4-1967, Blære
+Ivan Nielsen f. 17-5-1964, Lyngby sogn
4-Trine Skovhus Nielsen f. 9-10-1996, Aalborg Domsogn
4-Jonas Skovhus Nielsen f. 29-12-1998, Aalborg Domsogn
3-Jette Skovhus Nielsen f. 3-9-1972, Blære
+Walter Staun Hansen f. 8-9-1969, Kølby
4-Michelle Skovhus Hansen f. 5-2-1993, Farsø
4-Michael Skovhus Hansen f. 10-4-1995, Farsø
2-Søren Kristian Skovhus f. 1-6-1941, Blære Sogn, d. 25-3-2004, Aars

Ruth & Frederik Skovhus
og
efterkommere

Frederik Thomsen Skovhus (*1911, † 2005) og Anne Ruth Holm (*1918, † 1993). Ruth og Frederik blev gift i 1939, ejede Mosevang i Blære og senere Ilsø Søndergård i Bislev Sogn.

Børn:

- Lars (*1941)
- Keld (*1943)
- Kristian (*1944)
- Peter (*1945)
- Dorte (*1948, † 2016)
- Bente (*1949)

Ilsø Søndergård

Børnene

Lars: Fhv. skoledirektør, gift (1964-1976) med Amelia English, fhv. bogholder. Børn: Anna og Lisa. Gift i 2002 med Susanne Freddin. Barn: Veronica. Bopæl: London, hvor Susanne er præst i Den Danske Kirke.

Keld: Fhv. landmand, sælger, gift i 1966 med Sigrid (Sitte) Olsen, pædagog. Børn: Mette, Joan, Helene, Søren. Efter Sittes død samboende med Lisbeth Krapper, fhv. lærer, fra 2014. Bopæl: Nibe.

Kristian: Fhv. Kriminalinspektør, gift i 1967 med Bodil Bak Andreasen, fhv. SOSU-assistent. Børn: Jane, Torben, Jacob. Bopæl: Galten.

Peter: Fhv. driftsassistent Forlaget Bonnier, gift i 1971 med Ingelise Frylund, fhv. bogholder, Barn: Christoffer. Gift i 1991 med Hanne Hagemann, fhv. sagsbehandler. Bopæl: Hvidovre.

Dorte: Yogalærer, gift i 1969 med Jens Erik Poulsen, fhv. kriminalinspektør. Børn: Charlotte, Jesper, Camilla. Bopæl: Hjørring.

Forrest fra venstre: Kristian, Bente, Dorte, Peter. Bagest fra venstre: Keld, Lars.

Bente: Fhv. forretningsindehaver, gift i 1973 med Lars Lind, fhv. civilingeniør. Børn: Christina, Peter, Frederik. Bopæl: Frederikssund.

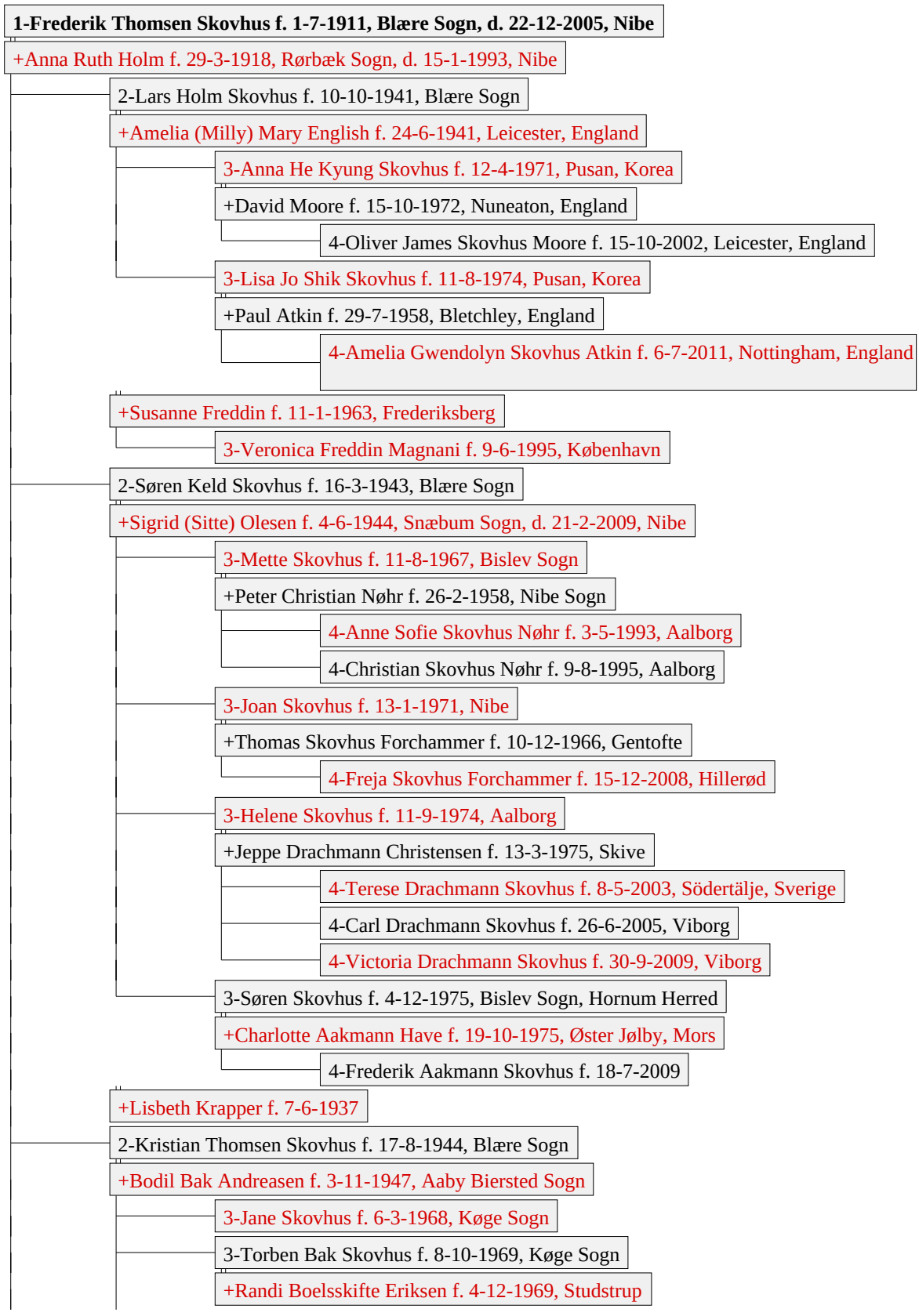
1-Frederik Thomsen Skovhus f. 1-7-1911, Blære Sogn, d. 22-12-2005, Nibe
+Anna Ruth Holm f. 29-3-1918, Rørbæk Sogn, d. 15-1-1993, Nibe
2-Lars Holm Skovhus f. 10-10-1941, Blære Sogn
+Amelia (Milly) Mary English f. 24-6-1941, Leicester, England
3-Anna He Kyung Skovhus f. 12-4-1971, Pusan, Korea
+David Moore f. 15-10-1972, Nuneaton, England
4-Oliver James Skovhus Moore f. 15-10-2002, Leicester, England
3-Lisa Jo Shik Skovhus f. 11-8-1974, Pusan, Korea
+Paul Atkin f. 29-7-1958, Bletchley, England
4-Amelia Gwendolyn Skovhus Atkin f. 6-7-2011, Nottingham, England
+Susanne Freddin f. 11-1-1963, Frederiksberg
3-Veronica Freddin Magnani f. 9-6-1995, København
2-Søren Keld Skovhus f. 16-3-1943, Blære Sogn
+Sigrid (Sitte) Olesen f. 4-6-1944, Snæbum Sogn, d. 21-2-2009, Nibe
3-Mette Skovhus f. 11-8-1967, Bislev Sogn
+Peter Christian Nøhr f. 26-2-1958, Nibe Sogn
4-Anne Sofie Skovhus Nøhr f. 3-5-1993, Aalborg
4-Christian Skovhus Nøhr f. 9-8-1995, Aalborg
3-Joan Skovhus f. 13-1-1971, Nibe
+Thomas Skovhus Forchammer f. 10-12-1966, Gentofte
4-Freja Skovhus Forchammer f. 15-12-2008, Hillerød
3-Helene Skovhus f. 11-9-1974, Aalborg
+Jeppe Drachmann Christensen f. 13-3-1975, Skive
4-Terese Drachmann Skovhus f. 8-5-2003, Södertälje, Sverige
4-Carl Drachmann Skovhus f. 26-6-2005, Viborg
4-Victoria Drachmann Skovhus f. 30-9-2009, Viborg
3-Søren Skovhus f. 4-12-1975, Bislev Sogn, Hornum Herred
+Charlotte Aakmann Have f. 19-10-1975, Øster Jølby, Mors
4-Frederik Aakmann Skovhus f. 18-7-2009
+Lisbeth Krapper f. 7-6-1937
2-Kristian Thomsen Skovhus f. 17-8-1944, Blære Sogn
+Bodil Bak Andreasen f. 3-11-1947, Aaby Biersted Sogn
3-Jane Skovhus f. 6-3-1968, Køge Sogn
3-Torben Bak Skovhus f. 8-10-1969, Køge Sogn
+Randi Boelsskifte Eriksen f. 4-12-1969, Studstrup

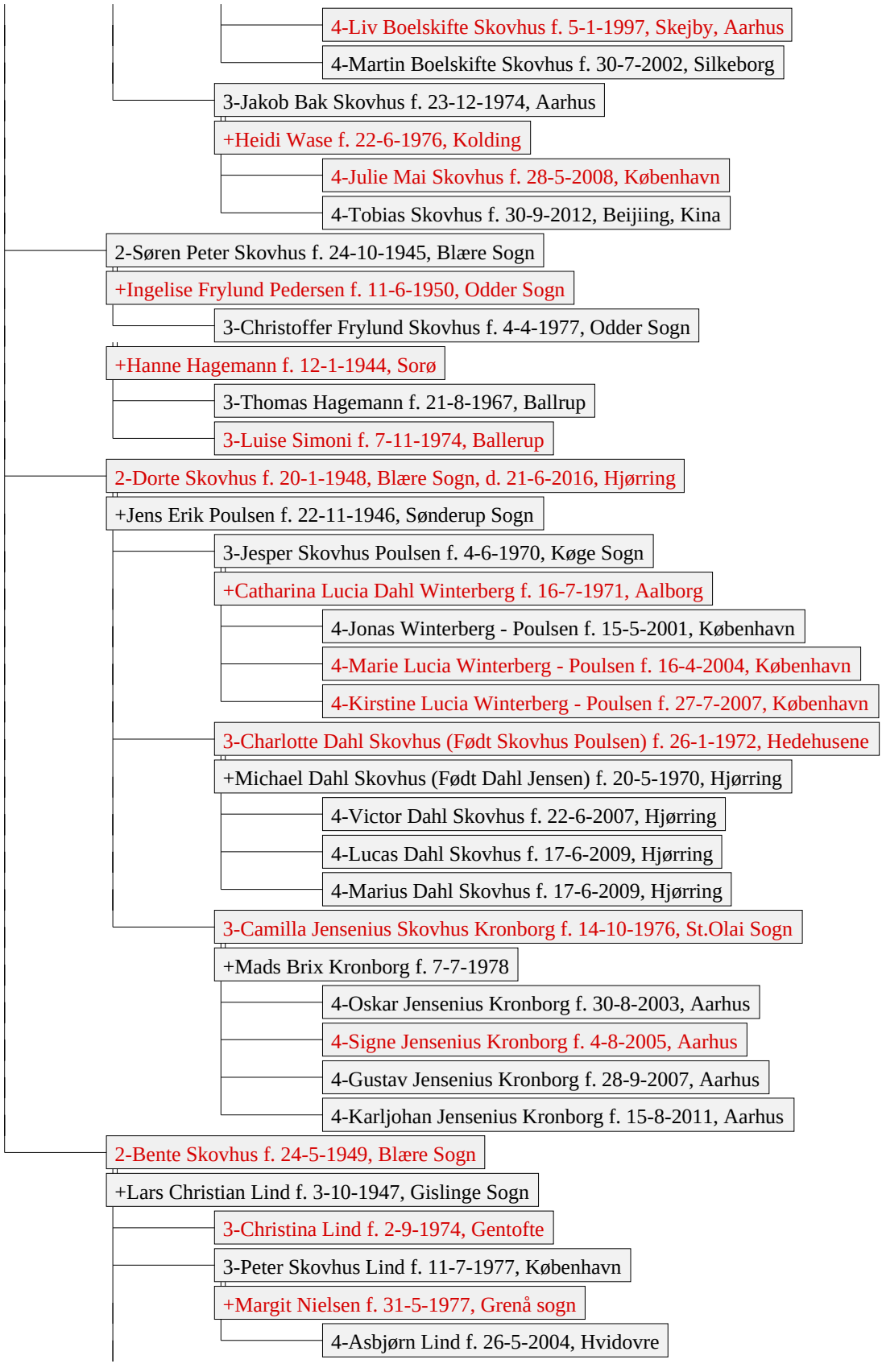
4-Liv Boelskifte Skovhus f. 5-1-1997, Skejby, Aarhus
4-Martin Boelskifte Skovhus f. 30-7-2002, Silkeborg
3-Jakob Bak Skovhus f. 23-12-1974, Aarhus
+Heidi Wase f. 22-6-1976, Kolding
4-Julie Mai Skovhus f. 28-5-2008, København
4-Tobias Skovhus f. 30-9-2012, Beijiing, Kina
2-Søren Peter Skovhus f. 24-10-1945, Blære Sogn
+Ingelise Frylund Pedersen f. 11-6-1950, Odder Sogn
3-Christoffer Frylund Skovhus f. 4-4-1977, Odder Sogn
+Hanne Hagemann f. 12-1-1944, Sorø
3-Thomas Hagemann f. 21-8-1967, Ballrup
3-Luise Simoni f. 7-11-1974, Ballerup
2-Dorte Skovhus f. 20-1-1948, Blære Sogn, d. 21-6-2016, Hjørring
+Jens Erik Poulsen f. 22-11-1946, Sønderup Sogn
3-Jesper Skovhus Poulsen f. 4-6-1970, Køge Sogn
+Catharina Lucia Dahl Winterberg f. 16-7-1971, Aalborg
4-Jonas Winterberg - Poulsen f. 15-5-2001, København
4-Marie Lucia Winterberg - Poulsen f. 16-4-2004, København
4-Kirstine Lucia Winterberg - Poulsen f. 27-7-2007, København
3-Charlotte Dahl Skovhus (Født Skovhus Poulsen) f. 26-1-1972, Hedehusene
+Michael Dahl Skovhus (Født Dahl Jensen) f. 20-5-1970, Hjørring
4-Victor Dahl Skovhus f. 22-6-2007, Hjørring
4-Lucas Dahl Skovhus f. 17-6-2009, Hjørring
4-Marius Dahl Skovhus f. 17-6-2009, Hjørring
3-Camilla Jensenius Skovhus Kronborg f. 14-10-1976, St.Olai Sogn
+Mads Brix Kronborg f. 7-7-1978
4-Oskar Jensenius Kronborg f. 30-8-2003, Aarhus
4-Signe Jensenius Kronborg f. 4-8-2005, Aarhus
4-Gustav Jensenius Kronborg f. 28-9-2007, Aarhus
4-Karljohan Jensenius Kronborg f. 15-8-2011, Aarhus
2-Bente Skovhus f. 24-5-1949, Blære Sogn
+Lars Christian Lind f. 3-10-1947, Gislinge Sogn
3-Christina Lind f. 2-9-1974, Gentofte
3-Peter Skovhus Lind f. 11-7-1977, København
+Margit Nielsen f. 31-5-1977, Grenå sogn
4-Asbjørn Lind f. 26-5-2004, Hvidovre

4-Sigrid Lind f. 24-4-2006, Hvidovre
3-Frederik Skovhus Lind f. 19-9-1984, Hillerød
+Tania Havris Lind f. 15-4-1988, Frederiksberg
4-Norr Christian Havris Lind f. 7-3-2013, København
4-Skjoll Frederik Havris Lind f. 5-10-2016, Hillerød

Christian Skovhus (1912 -1940)

Christian blev kun 28 år gammel og nåede ikke at stifte familie. Men gravstenen fra de unge i Blære (se nederst på siden) vidner om, at han blev savnet og var en afholdt ung mand i Blære.

Han var en ung mand, der kunne skrive om sine følelser, som det fremgår af digtet nedenunder, som skrev fra Krabbesholm Sanatorium til sin mor (bedstemor Ane Marie) i 1932, da hun fyldte 52 år. Christian døde af tuberkulose i 1940.

Christian Skovhus

Til min mors 52 års fødselsdag

1. Til lykke, til lykke min kære mor.
   Herude går alting efter en snor,
   I køjen jeg ligger og tænker på dig,
   Nu tiden er inde, du hører fra mig.

2. Mit hjem, mit hjem, mit kære hjem.
   Jeg bedrøves over, jeg tit var slem.
   Nu først for alvor jeg skønner på,
   at hjemmet jeg takke for tiden må.

3. Du er min mor, jeg er din dreng.
   Du vågede og bad ved min vuggeseng
   dengang, jeg var syg og skrøbelig.
   Nu tænker jeg højt imod Himmerig'.

4. Min mor, min mor, min bedste ven.
   For mig du beder til Himmelen hen,
   Hvorhen i verden min fod, den træde,
   jeg mindes dig og hjemmet med glæde.

5. Snart rask jeg bliver, herfra jeg kommer.
   Jeg går imod en dejlig sommer.
   Den sidste var ej for mig så god.
   Den rørte ved mit sunde blod.

6. Nu ønsker jeg dig på din fødselsdag
   en god kop kaffe efter din smag.
   Er faster Trine på besøg hos dig,
   så hils hende mange gange fra mig?

7. Jeg tænker og tænker så ofte på,
   dengang vi børn var meget små,
   da havde du arbejde nok til to.
   Kære mor, tag den nu med ro.

8. Du stred og stred så meget for mig.
   Min lykke skal blive at glæde dig.
   Således tænke kan en mand,
   der har sin mor i Himmerland.

Krabbesholm, onsdag formiddag
Din dreng Christian

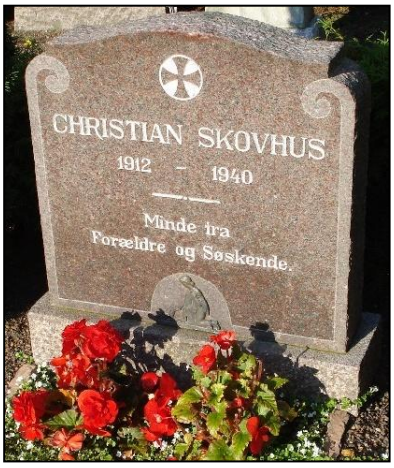

På Blære Kirkegård findes der to gravsten over Christian Skovhus (†1940). Gravstenen t.v. er sat af hans forældre og søskende. Den t.h. er sat af venner i Blære og bærer inskriptionen "Chr. Skovhus – Farvel fra ungdomsvenner".

Anne & Aksel Nørgaard
&
efterkommere

Anne Thomsen Skovhus (*1914, † 2006) og gårdejer Aksel Christensen Nørgaard (*1911, †1953), gift i 1938 og ejede en gård Blære.

Børn:
Ove (*1939, † 2006)
Inga (*1943, † 2005)

Gården på Ndr. Blærevej i Blære

Børnene

Ove: Landmand, overtog gården, Ndr. Blærevej 3, efter sin mor. Forblev ugift.

Inga: Montrice hos Søren T. Lyngsøe, gift 1961 med Erling Klitgaard, lastbilchauffør. Børn: Lisbeth, Anette, Lene. Bopæl: Blære.

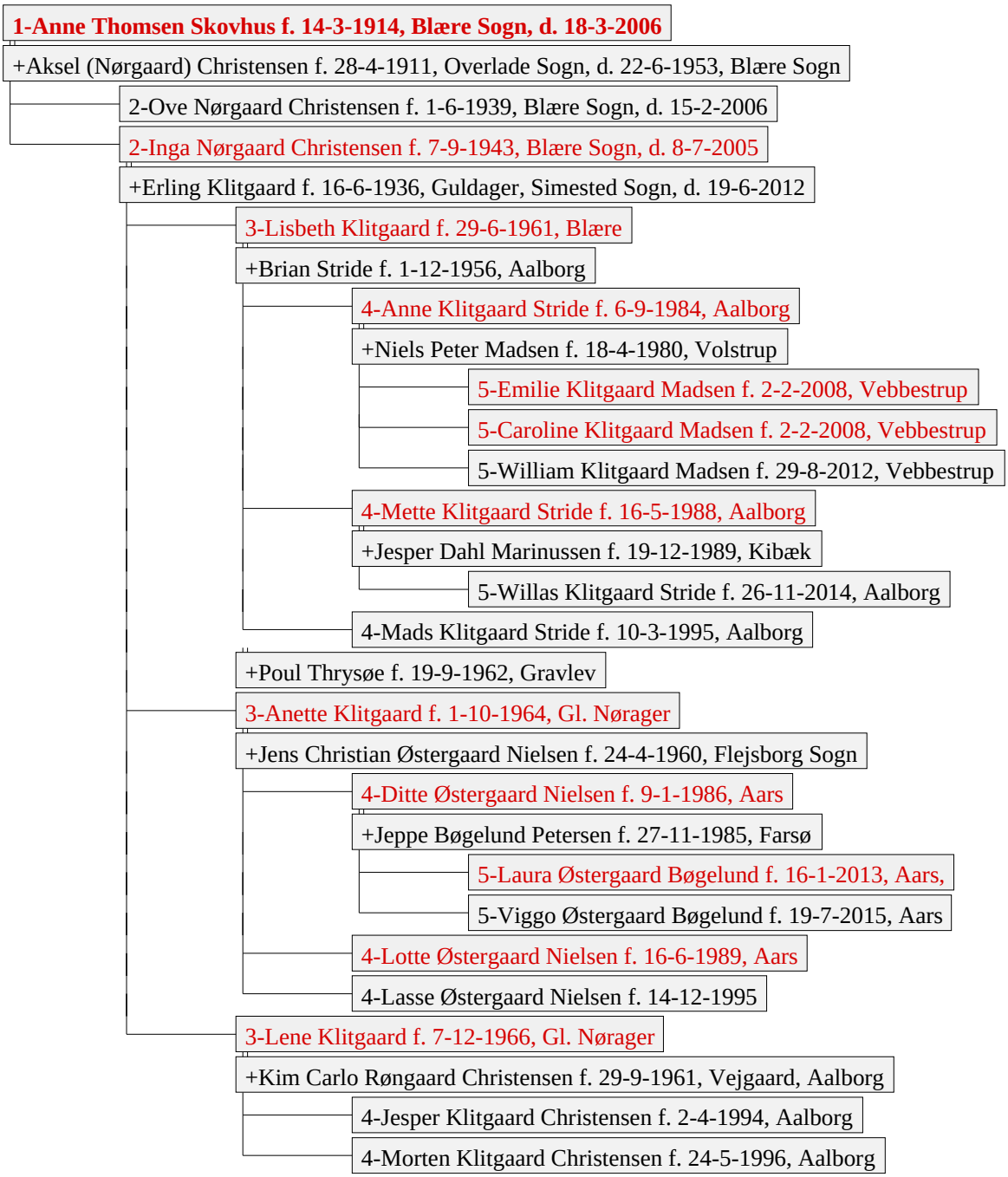
1-Anne Thomsen Skovhus f. 14-3-1914, Blære Sogn, d. 18-3-2006
+Aksel (Nørgaard) Christensen f. 28-4-1911, Overlade Sogn, d. 22-6-1953, Blære Sogn
2-Ove Nørgaard Christensen f. 1-6-1939, Blære Sogn, d. 15-2-2006
2-Inga Nørgaard Christensen f. 7-9-1943, Blære Sogn, d. 8-7-2005
+Erling Klitgaard f. 16-6-1936, Guldager, Simested Sogn, d. 19-6-2012
3-Lisbeth Klitgaard f. 29-6-1961, Blære
+Brian Stride f. 1-12-1956, Aalborg
4-Anne Klitgaard Stride f. 6-9-1984, Aalborg
+Niels Peter Madsen f. 18-4-1980, Volstrup
5-Emilie Klitgaard Madsen f. 2-2-2008, Vebbestrup
5-Caroline Klitgaard Madsen f. 2-2-2008, Vebbestrup
5-William Klitgaard Madsen f. 29-8-2012, Vebbestrup
4-Mette Klitgaard Stride f. 16-5-1988, Aalborg
+Jesper Dahl Marinussen f. 19-12-1989, Kibæk
5-Willas Klitgaard Stride f. 26-11-2014, Aalborg
4-Mads Klitgaard Stride f. 10-3-1995, Aalborg
+Poul Thrysøe f. 19-9-1962, Gravlev
3-Anette Klitgaard f. 1-10-1964, Gl. Nørager
+Jens Christian Østergaard Nielsen f. 24-4-1960, Flejsborg Sogn
4-Ditte Østergaard Nielsen f. 9-1-1986, Aars
+Jeppe Bøgelund Petersen f. 27-11-1985, Farsø
5-Laura Østergaard Bøgelund f. 16-1-2013, Aars,
5-Viggo Østergaard Bøgelund f. 19-7-2015, Aars
4-Lotte Østergaard Nielsen f. 16-6-1989, Aars
4-Lasse Østergaard Nielsen f. 14-12-1995
3-Lene Klitgaard f. 7-12-1966, Gl. Nørager
+Kim Carlo Røngaard Christensen f. 29-9-1961, Vejgaard, Aalborg
4-Jesper Klitgaard Christensen f. 2-4-1994, Aalborg
4-Morten Klitgaard Christensen f. 24-5-1996, Aalborg

Martha & Jens Sørensen
&
efterkommere

Martha Thomsen Skovhus (*1916, †1947) og Jens Peter Sørensen (*1911, †1977) ejede en gård i Blære. Jens var desuden murermester.

<u>Barn:</u>
Bodil (*1946)

Barndomshjemmet i Blære lå tæt på Thomasminde. Den lange hæk i forgrunden er en del af hækken omkring haven på Thomasminde.

Barn:

Bodil: Campingpladsindehaver i Ø. Hurup sammen med sin mand Karl Juhl, tidligere tømrer. Gift i 1965 Børn: Torben, Ole og Anna. Bopæl: Øster Hurup

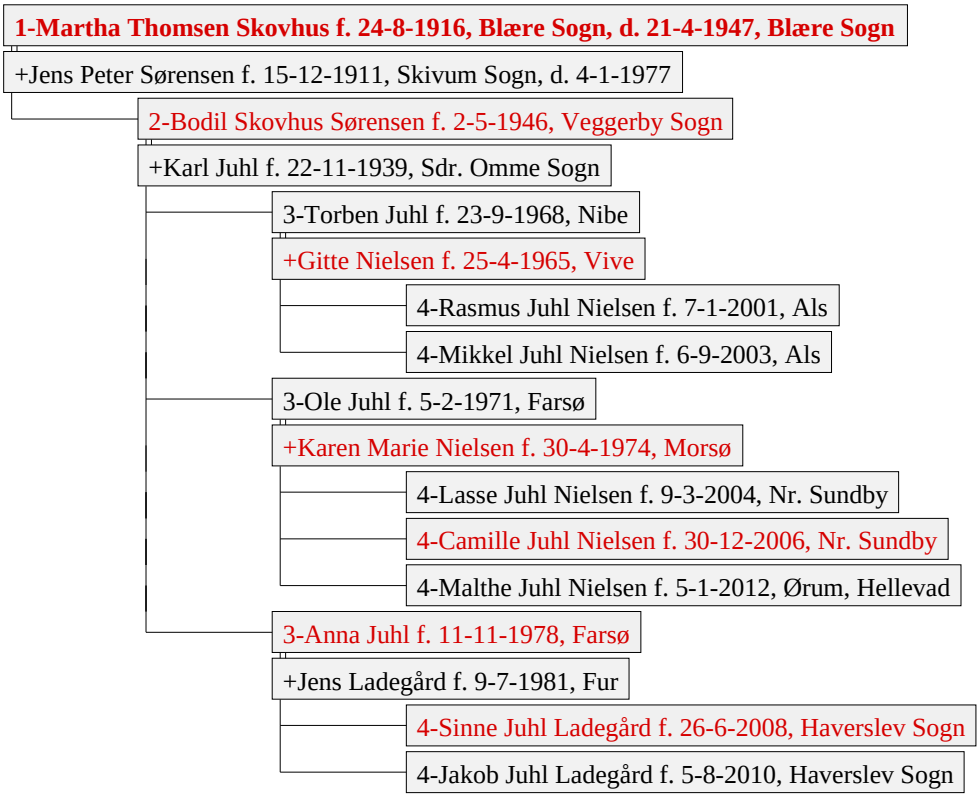
1-Martha Thomsen Skovhus f. 24-8-1916, Blære Sogn, d. 21-4-1947, Blære Sogn
+Jens Peter Sørensen f. 15-12-1911, Skivum Sogn, d. 4-1-1977
2-Bodil Skovhus Sørensen f. 2-5-1946, Veggerby Sogn
+Karl Juhl f. 22-11-1939, Sdr. Omme Sogn
3-Torben Juhl f. 23-9-1968, Nibe
+Gitte Nielsen f. 25-4-1965, Vive
4-Rasmus Juhl Nielsen f. 7-1-2001, Als
4-Mikkel Juhl Nielsen f. 6-9-2003, Als
3-Ole Juhl f. 5-2-1971, Farsø
+Karen Marie Nielsen f. 30-4-1974, Morsø
4-Lasse Juhl Nielsen f. 9-3-2004, Nr. Sundby
4-Camille Juhl Nielsen f. 30-12-2006, Nr. Sundby
4-Malthe Juhl Nielsen f. 5-1-2012, Ørum, Hellevad
3-Anna Juhl f. 11-11-1978, Farsø
+Jens Ladegård f. 9-7-1981, Fur
4-Sinne Juhl Ladegård f. 26-6-2008, Haverslev Sogn
4-Jakob Juhl Ladegård f. 5-8-2010, Haverslev Sogn

Mitte (Marie) og Henry Kristensen
&
efterkommere

Mitte (Marie)Thomsen Skovhus (*1918, †2006) og Henry Kristensen (*1913, †1988), gift i 1944, ejede først en ejendom i Strandby og senere Staunsgård i Blære.

Børn:

Anne Marie (*1945)	Børge (*1951, †1983)
Mary (*1949)	Kristian (*1957)

Staunsgård nederst i billedet. Ovenover ses Blære Skole. De 10 søskende fra Thomasminde har alle gået i skole i murstensbygningen øverst til venstre.

Børnene

Anne Marie: Lærer, samboende med Orla Nygaard, indkøber, til dennes død i 2016. Bopæl: Nibe.

Mary: Lærer, gift i 1973 med Torkild Søgaard Jensen, lærer. Børn: Thomas og Lars. Bopæl: Nørager.

Børge: Døde som ung, mens han var i færd med sin uddannelse.

Kristian: Bygningsmaler. Bopæl: Fødegården "Staunsgaard", Blære.

Fra venstre: Anne Marie, Kristian, Børge, Mary

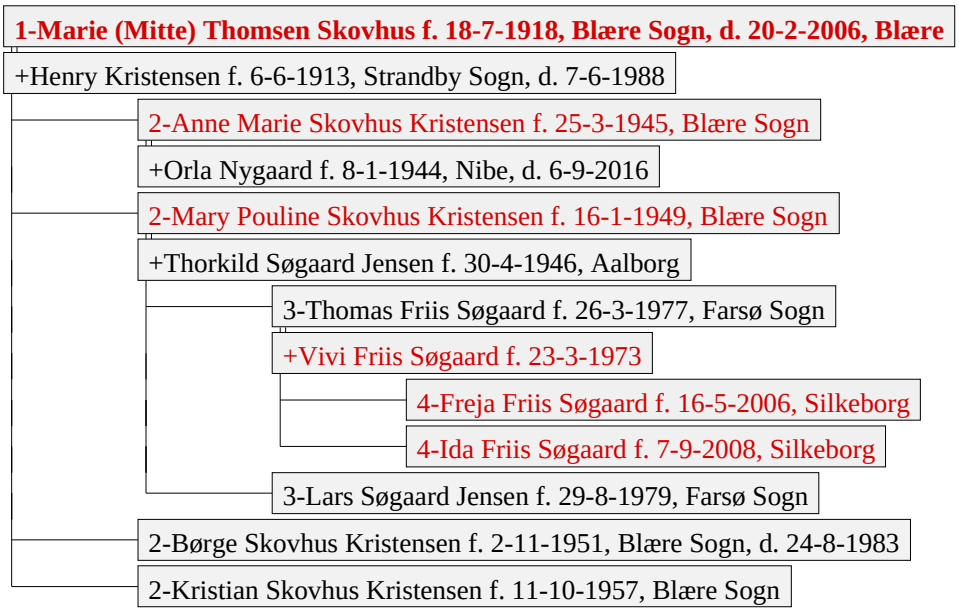
1-Marie (Mitte) Thomsen Skovhus f. 18-7-1918, Blære Sogn, d. 20-2-2006, Blære
+Henry Kristensen f. 6-6-1913, Strandby Sogn, d. 7-6-1988
2-Anne Marie Skovhus Kristensen f. 25-3-1945, Blære Sogn
+Orla Nygaard f. 8-1-1944, Nibe, d. 6-9-2016
2-Mary Pouline Skovhus Kristensen f. 16-1-1949, Blære Sogn
+Thorkild Søgaard Jensen f. 30-4-1946, Aalborg
3-Thomas Friis Søgaard f. 26-3-1977, Farsø Sogn
+Vivi Friis Søgaard f. 23-3-1973
4-Freja Friis Søgaard f. 16-5-2006, Silkeborg
4-Ida Friis Søgaard f. 7-9-2008, Silkeborg
3-Lars Søgaard Jensen f. 29-8-1979, Farsø Sogn
2-Børge Skovhus Kristensen f. 2-11-1951, Blære Sogn, d. 24-8-1983
2-Kristian Skovhus Kristensen f. 11-10-1957, Blære Sogn

Karen og Arne Skovhus
&
efterkommere

Arne Thomsen Skovhus (*1920, †1992) og Karen Nørgård Larsen (*1924), gift i 1946, ejede Thomasminde i Blære efter vores bedsteforældre.

Børn:

Kirstine (*1947)
Martha (*1949)
Anne Marie (*1952)
Elisebeth (*1955)
Else (*1958)

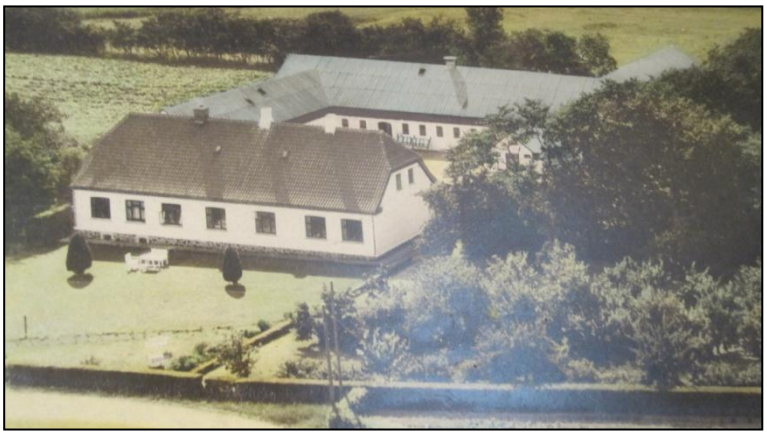

Thomasminde

Børn

Kirstine: Omsorgsassistent, gift i 1969 med Leif Orla Jensen, uddannet rørsmed. Børn: Jens-Arne, Martin og Malene. Bopæl: Gedved.

Martha: Husholdningslærer, gift i 1972 med Mogens Fausbøll, agronom og gårdejer. Børn: Anders, Morten og Karen. Bopæl Hjørring

Anne Marie: Pædagog, gift i 1973 med Hans Valdemar Gløvermose Hansen, uddannet elektriker. Børn: Christian og Mette. Bopæl: Vegger.

Elisebeth: Lærer, gift i 1980 med Niels Kolkjær Larsen, gårdejer. Børn: Thomas, Kirsten og Marianne. Bopæl: Blære.

Fra venstre: Anne Marie, Martha, Elisebeth, Else på skødet af Kirstine.

Else: Ergoterapeut, gift i 1995 med Frank Philip Larsen, civilingeniør. Børn: Thorbjørn og Astrid. Bopæl: Hellerup.

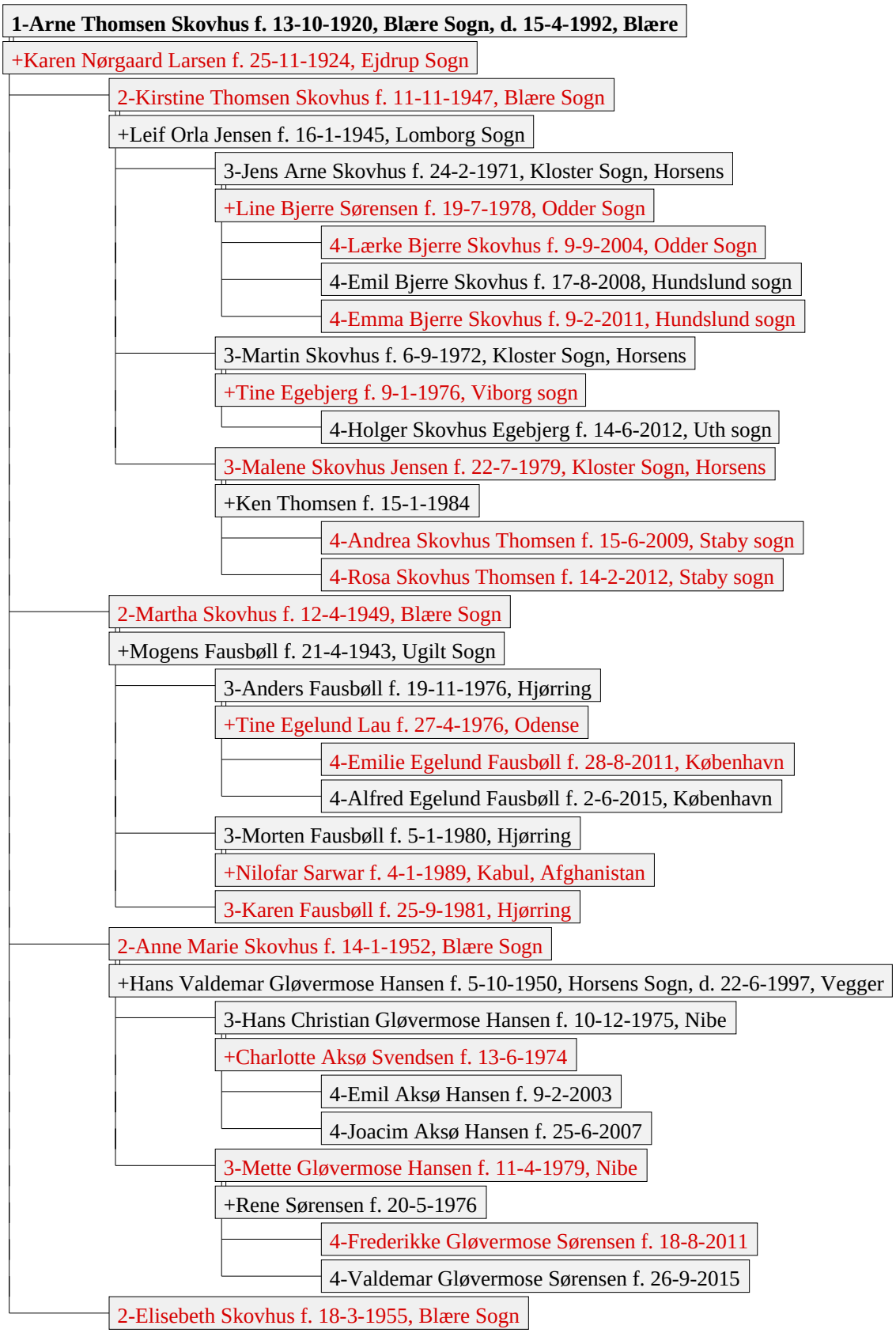
1-Arne Thomsen Skovhus f. 13-10-1920, Blære Sogn, d. 15-4-1992, Blære
+Karen Nørgaard Larsen f. 25-11-1924, Ejdrup Sogn
2-Kirstine Thomsen Skovhus f. 11-11-1947, Blære Sogn
+Leif Orla Jensen f. 16-1-1945, Lomborg Sogn
3-Jens Arne Skovhus f. 24-2-1971, Kloster Sogn, Horsens
+Line Bjerre Sørensen f. 19-7-1978, Odder Sogn
4-Lærke Bjerre Skovhus f. 9-9-2004, Odder Sogn
4-Emil Bjerre Skovhus f. 17-8-2008, Hundslund sogn
4-Emma Bjerre Skovhus f. 9-2-2011, Hundslund sogn
3-Martin Skovhus f. 6-9-1972, Kloster Sogn, Horsens
+Tine Egebjerg f. 9-1-1976, Viborg sogn
4-Holger Skovhus Egebjerg f. 14-6-2012, Uth sogn
3-Malene Skovhus Jensen f. 22-7-1979, Kloster Sogn, Horsens
+Ken Thomsen f. 15-1-1984
4-Andrea Skovhus Thomsen f. 15-6-2009, Staby sogn
4-Rosa Skovhus Thomsen f. 14-2-2012, Staby sogn
2-Martha Skovhus f. 12-4-1949, Blære Sogn
+Mogens Fausbøll f. 21-4-1943, Ugilt Sogn
3-Anders Fausbøll f. 19-11-1976, Hjørring
+Tine Egelund Lau f. 27-4-1976, Odense
4-Emilie Egelund Fausbøll f. 28-8-2011, København
4-Alfred Egelund Fausbøll f. 2-6-2015, København
3-Morten Fausbøll f. 5-1-1980, Hjørring
+Nilofar Sarwar f. 4-1-1989, Kabul, Afghanistan
3-Karen Fausbøll f. 25-9-1981, Hjørring
2-Anne Marie Skovhus f. 14-1-1952, Blære Sogn
+Hans Valdemar Gløvermose Hansen f. 5-10-1950, Horsens Sogn, d. 22-6-1997, Vegger
3-Hans Christian Gløvermose Hansen f. 10-12-1975, Nibe
+Charlotte Aksø Svendsen f. 13-6-1974
4-Emil Aksø Hansen f. 9-2-2003
4-Joacim Aksø Hansen f. 25-6-2007
3-Mette Gløvermose Hansen f. 11-4-1979, Nibe
+Rene Sørensen f. 20-5-1976
4-Frederikke Gløvermose Sørensen f. 18-8-2011
4-Valdemar Gløvermose Sørensen f. 26-9-2015
2-Elisebeth Skovhus f. 18-3-1955, Blære Sogn

+Niels Kolkjær Larsen f. 5-4-1954, Skræm sogn
3-Thomas Skovhus Larsen f. 7-7-1981, Overlade Sogn
3-Kirsten Skovhus Larsen f. 25-2-1984, Ejdrup Sogn
3-Marianne Skovhus Larsen f. 8-8-1993, Ejdrup Sogn
2-Else Skovhus f. 14-11-1958, Blære Sogn
+Frank Philip Larsen f. 4-12-1958, Aalborg
3-Thorbjørn Skovhus f. 17-8-1993, Gentofte Sogn
3-Astrid Skovhus f. 1-4-1995, Gentofte Sogn

Maren & Otto Skovhus
&
efterkommere

Otto Thomsen Skovhus (*1926) Maren Damborg (*1927, †) ejede Mosevang og senere Gl. Sognefogedgård i Blære.

Børn:

Jørgen (*1950)	Per (*1959)
Lars (*1953)	Anne-Mette (*1962)
Ejner (*1955)	Jon (*1964)

Gl. Sognefogedgård, Blære

Børnene

Jørgen: Regnskabsmedarbejder, gift i 1978-1981 med Inge Sørensen, pædagog. Børn: Sidse og Maja. Samboende siden 1986 og siden 1997 gift med Lisbeth Larsen, marketingchef. Bopæl: København.

Lars: Gårdejer, gift i 1977 med Lilian Hjorth, regnskabsmedarbejder. Børn: Tina, Kim og Dan. Bopæl: Sønderup.

Ejner: Gårdejer, gift i 1981 med Else Larsen, regnskabsmedarbejder. Børn: Mathilde og Thomas. Bopæl: Stoholm.

Per: Bankdirektør, gift i 1990 med Janet Stanton. Børn: Thea, Julius og Daisy. Bopæl: Silkeborg og Bath, England.

Anne-Mette: Sekretær samboende siden 1988 og gift i 1997 med Gunnar Ingimarsson, økonomichef: Børn: Maren, Markus og Anna. Bopæl: Vangede.

Forrest: Jon, 2. række fra venstre: Jørgen, Per, Anne-Mette, Lars. Stående: Ejnar.

Jon: Selvstændig, samboende siden 1995 med Brita Slavensky, eksportassistent. Barn: Anders. Bopæl: Nr. Rind/Skals.

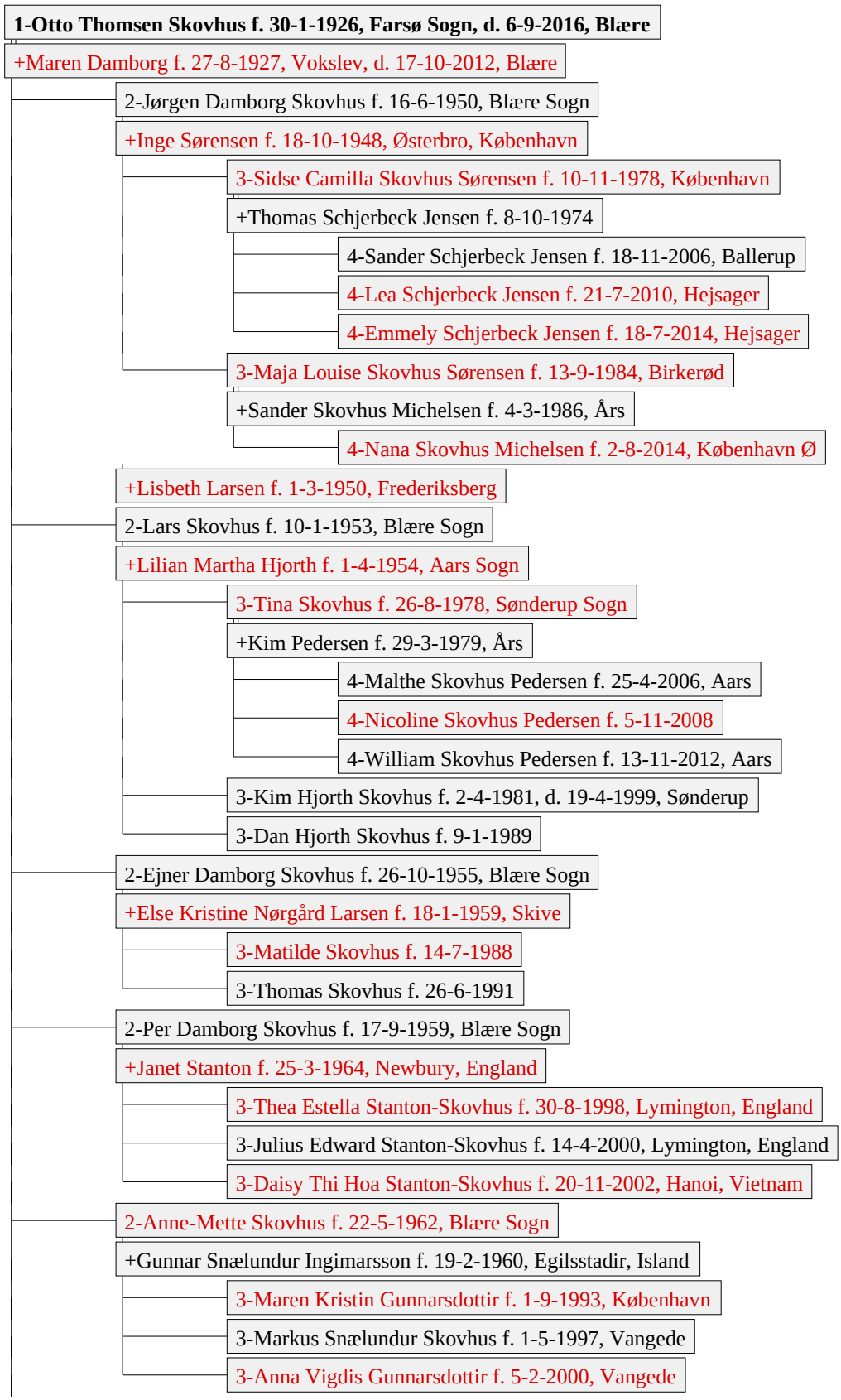
1-Otto Thomsen Skovhus f. 30-1-1926, Farsø Sogn, d. 6-9-2016, Blære
+Maren Damborg f. 27-8-1927, Vokslev, d. 17-10-2012, Blære
2-Jørgen Damborg Skovhus f. 16-6-1950, Blære Sogn
+Inge Sørensen f. 18-10-1948, Østerbro, København
3-Sidse Camilla Skovhus Sørensen f. 10-11-1978, København
+Thomas Schjerbeck Jensen f. 8-10-1974
4-Sander Schjerbeck Jensen f. 18-11-2006, Ballerup
4-Lea Schjerbeck Jensen f. 21-7-2010, Hejsager
4-Emmely Schjerbeck Jensen f. 18-7-2014, Hejsager
3-Maja Louise Skovhus Sørensen f. 13-9-1984, Birkerød
+Sander Skovhus Michelsen f. 4-3-1986, Års
4-Nana Skovhus Michelsen f. 2-8-2014, København Ø
+Lisbeth Larsen f. 1-3-1950, Frederiksberg
2-Lars Skovhus f. 10-1-1953, Blære Sogn
+Lilian Martha Hjorth f. 1-4-1954, Aars Sogn
3-Tina Skovhus f. 26-8-1978, Sønderup Sogn
+Kim Pedersen f. 29-3-1979, Års
4-Malthe Skovhus Pedersen f. 25-4-2006, Aars
4-Nicoline Skovhus Pedersen f. 5-11-2008
4-William Skovhus Pedersen f. 13-11-2012, Aars
3-Kim Hjorth Skovhus f. 2-4-1981, d. 19-4-1999, Sønderup
3-Dan Hjorth Skovhus f. 9-1-1989
2-Ejner Damborg Skovhus f. 26-10-1955, Blære Sogn
+Else Kristine Nørgård Larsen f. 18-1-1959, Skive
3-Matilde Skovhus f. 14-7-1988
3-Thomas Skovhus f. 26-6-1991
2-Per Damborg Skovhus f. 17-9-1959, Blære Sogn
+Janet Stanton f. 25-3-1964, Newbury, England
3-Thea Estella Stanton-Skovhus f. 30-8-1998, Lymington, England
3-Julius Edward Stanton-Skovhus f. 14-4-2000, Lymington, England
3-Daisy Thi Hoa Stanton-Skovhus f. 20-11-2002, Hanoi, Vietnam
2-Anne-Mette Skovhus f. 22-5-1962, Blære Sogn
+Gunnar Snælundur Ingimarsson f. 19-2-1960, Egilsstadir, Island
3-Maren Kristin Gunnarsdottir f. 1-9-1993, København
3-Markus Snælundur Skovhus f. 1-5-1997, Vangede
3-Anna Vigdis Gunnarsdottir f. 5-2-2000, Vangede

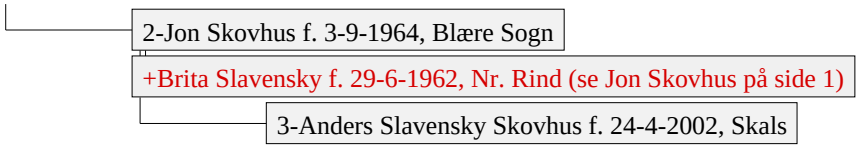
2-Jon Skovhus f. 3-9-1964, Blære Sogn
+Brita Slavensky f. 29-6-1962, Nr. Rind (se Jon Skovhus på side 1)
3-Anders Slavensky Skovhus f. 24-4-2002, Skals

Ordliste

- **accordere**: træffe aftale.
- **afgangen**: afdød.
- **affødning**: afkom, yngel
- **aftægt**: betegnelse for en aftale, hvorefter en ny ejer (eller fæster) af en ejendom forpligter sig til at forsørge den tidligere ejer og hans ægtefælle.
- **alb**. (forkortelse af **album**): det mindste jordemål, der fandtes.
- **almisse**: gave til nødlidende menneske.
- **almisselem (fattiglem)**: person der lever af almisser.
- **almue**: folk i jævne eller små kår, især på landet og om ældre forhold. Sprogbrugen var undertiden nedsættende.
- **beslagen vogn**: vogn med jernringe på hjulene.
- **bilægger**: ovn af en ældre type der kunne opvarme to rum og blev fyret og renset fra et tilstødende rum gennem en åbning i muren.
- **birk**: retskreds der i ældre tid var udskilt fra de almindelige retskredse (herrederne) og havde sit særlige ting.
- **birketing**: retskreds i et birk.
- **bissekræmmer:** person der vandrede omkring og solgte stof, tøj, pynt og småting.
- **blårgarn:** garn spundet af blår (affaldsprodukt fra behandling af hør og hamp).
- **bolster**: pude, dyne.
- **brak**: mark som er udyrket i en periode med henblik på bearbejdning og forbedring af jorden.
- **bropenge** (**brokorn**): beløb der betales for at køre over en bro.
- **bystævne**: møde mellem repræsentanter for gårdene i en landsby hvor fælles anliggender blev diskuteret og afgjort.
- **bås:** aflukke til ét eller flere husdyr, typisk indrettet i en stald ved hjælp af lave skillevægge.
- **cammerraad (kammerråd)**: oprindeligt en ældre dansk betegnelse for en embedsmand ved Statens finansvæsen, men blev senere brugt som en ærestitel, som blev uddelt bredt i det danske samfund til personer, som havde gjort en fortjenstfuld indsats. Titlen er nu afskaffet.
- **contrubution**: ydelse
- **coupolere**: blive gift.
  degn: lærer og (ofte) kirkesanger på landet.
- **dejnekar**: karformet dejtrug.
- **fag**: den flade der befinder sig mellem to vægstolper i en bindingsværksbygning.
- **favn**: længdemål på ca. 1,88 m. Blev også brugt som rummål, hvor 1 favn = 2,226m^3. Afskaffet som officielt mål i 1907.
- **fintbrød**: hvedebrød eller kage.
- **fjelloft**: loft af træ
- **fjerdingkar**: kornmål som var en fjerdedel af en skæppe.
- **fjerdingvej**: måleenhed for vejlængde: en kvart dansk mil, dvs. 1,883 km.
- **fjæl**: bræt, brædder.
- **fod**: 31,38 cm. Afskaffet som mål i 1907.
- **folkemød**e: offentligt møde hvor alle er indbudt, ofte til diskussion af politiske spørgsmål.
- **folketælling**: Den første folketælling i Danmark blev gennemført i 1769. Den viste, at der på det tidspunkt var 797.584 indbyggere i Kongeriget Danmark, hvoraf de 80.000 boede i København. Frem til 1970 blev der gennemført i alt 27 landsdækkende folketællinger.
- **fæste**: overtage brugsretten for en ejendom eller et jordstykke (for en livslang periode) mod en fastsat modydelse.
- **fæstebonde:** bonde som havde en gård i fæste.

- **fæstebrev:** kontrakt der fastsætter forholdet mellem jordejeren og jordens bruger (fæsteren).
- **fæstegård:** gård der var bortfæstet af ejeren mod en fastsat modydelse.
- **galtsvin**: kastreret svin.
- **gangklæder**: klæder som man bærer paa kroppen (modsat sengeklæder), i reglen kun om overbeklædning.
- **gendarm**: betjent i et militært organiseret politikorps.
- **gjord:** fx jernring omkring tønde.
- **grimmed** (med **grime**): hovedtøj til ko eller hest.
- **grubeværk**: bruges til at grubbe, dvs. afskalle og knuse korn til gryn.
- **gæstgivergård:** sted der tilbyder rejsende mad, drikke og overnatning.
- **gårdfæsterske**: kvindelig fæster.
- **hakkelse**: halm der er skåret i små stykker og især bruges til heste- eller kreaturfoder.
- **hammel**: tværstang foran hestevogn som forbinder trækdyr og vogn.
- **hartkorn**: betyder egentligt hårdt korn, dvs. korn der kan bruges til at bage brød af. Blev brugt som målestok for det, der skulle betales til godsejeren (landgilde) for den gård, man boede på som fæstebonde. Antal hartkorn blev beregnet efter jordens bonitet, dvs. hvor god jorden var.
- **hartkornsprotokol**: jordebog, som dannede grundlag for værdiansættelsen kaldet hartkorn, som skulle udtrykke den værdi, ejendommen havde og dermed det skattetryk, den kunne klare.
- **harve:** landbrugsredskab bestående af en jernramme med tænder. Bruges til udjævning af jorden efter pløjning, tildækning af frø eller kunstgødning eller fjernelse af ukrudt.
- **herred:** område som udgjorde en retskreds med en herredsfoged som øverste. myndighed. Herredsinddelingen blev indført i Danmark i 1000-tallet og dannede i 1900-tallet grundlag for landets inddeling i rets- og politikredse samt provstier.
- **herredsfoged:** øverste juridiske myndighed og dommer i et herred. Herredsfogederne afløstes i 1919 af byretsdommere.
- **hjorddreng (hyrdedreng)**: tjenestedreng, som vogter og passer kvæg.
- **hovedgård**: større landbrugsejendom hvorunder der hørte mindre gårde.
- **hoveri**: arbejde som bønder var forpligtet til at udføre for herremanden som en del af deres betaling for brug af jord eller bolig.
- **hovmål**: omfang af hovarbejde.
- **husgeråd**: redskaber til madlavning og rengøring.
- **ildklemme:** slags tang til at fjerne eller lægge ringene på et gammeldags brændselskomfur.
- **indage:** køre hjem.
- **indsidder**: person som sammen med eventuel familie bor til leje på en gård
- **jorde:** blive begravet.
- **karte**: løsne, rense og udrede uldfibre ved hjælp af karter før spinding.
- **kirkebog**: De allerførste kirkebøger stammer fra 1500-tallet. I 1645 blev førelsen af kirkebøger påbudt ved lov. Loven fastsatte dog ingen detaljerede regler om, hvordan kirkebøgerne skulle føres. Derfor er der stor variation i indholdet af de tidlige kirkebøger. I de fleste tilfælde blev kirkebøgerne kun ført i et eksemplar. Derfor er de i mange tilfælde gået tabt pga. dårlige opbevaringsforhold, præstegårdsbrande m.v.
- **kirkeværge**: person der fører tilsyn med en kirke og har ansvaret for vedligeholdelse af kirkebygningen, dens inventar og omgivelser; vælges af menighedsrådet.
- **konge- og kirketiende**: afgift af fast ejendom til konge og/eller kirke, som oprindelig udgjorde en tiendedel af hvert års avl.
- **kyndelmisse**: 2. februar, oprindelig katolsk kirke- og lysfest.
- **kær**: lavtliggende, sumpet område.
- **landgilde**: afgift i naturalier (og penge) som en fæstebonde skulle udrede til ejeren af jorden.
- **lavværge:** person, der af øvrigheden beskikkes som rådgiver og hjælper.
- **linned**: nattøj.

- **lispund**: gammelt dansk vægtmål svarende til 8 kg. Blev afskaffet som officielt mål i 1861.
- **lod:** afgrænset jordstykke.
- **logement:** midlertidigt ophold på et herberg, i et lejet værelse eller lignende.
- **lægdsmand:** person der forestår lægdsrullen (fortegnelse over værnepligtigt mandskab i et område). På landet var det ofte sognefogedens arbejde.
- **m:** mark (møntenhed).
- **mark**: møntenhed der blev brugt i Danmark fra middelalderen til 1875.
- **mergel**: kalkholdigt ler der især tidligere blev brugt til jordforbedring.
- **mikkelsdag**: 29. september
- **mil**: gammelt dansk mål. 1 mil = 7,532 km. Afskaffet som mål i 1907.
- **mortensdag**: 11. november.
- **mundheld**: sætning eller udtryk der kort sammenfatter en erfaring, et ideal eller en almengyldig sandhed.
- **mæske**: blande knust malt med vand i forbindelse med alkoholfremstilling.
- **mæskekar**: kar hvori mæskningen finder sted.
- **neg**: bundt af kornstrå.
- **nød**: kreatur (ofte ungkreaturer)
- **ol**: 80 stk. (4 snese). Afskaffet som mål i 1907.
- **oldermand**: valgt eller udpeget formand for beboerne i et område.
- **olmerdug**: meget tæt vævet bomuldsstof, oftest m. røde eller blå tværstriber (især anvendt til simplere dyne- og pudevår).
- **pandepude**: pude, bundet paa panden, ofte af fløjl, der tidligere brugtes af koner på landet.
- **pilleværk**: også kaldet "pillekværn", en kværn, der maler kornet ekstra fint.
- **plejl**: redskab til at tærske korn med, bestående af to stokke forbundet med et stykke læder.
- **potte**: gammelt dansk mål på 0,966 liter. To potter udgjorde 1 kande. Afskaffet som officielt mål i 1907.
- **pund**: ½ kilo.
- **ralling**: stuehus.
- **rd./rdl.:** rigsdaler.
- **ridefoged:** kongens og senere godsejerens repræsentant på et gods. Forestod fordelinge af hoveriarbejde og varetog inddrivelse af skatter.
- **rideknægt:** (ung) mand der var ansat ved hoffet eller på et gods til at passe hestene og til at følge med herskabet på ride- og køreture.
- **rigsdaler**: møntenhed der i 1875 blev erstattet af 2 kr**.** Samtidigt blev decimalsystemet indført, hvor 1 kr. svarer til 100 øre.
- **rok** (eller **spinderok**): redskab til at spinde garn på.
- **ryttergods**: krongods, som fra 1670'erne til sidst i 1700-tallet var indrettet til underhold for det nationale rytteri.
- **sengested**: sted der er indrettet til soveplads.
- **sigtemel:** (rug)mel hvor skaldelene er sigtet fra.
- **sk**: skilling.
- **skilling**: møntenhed der blev brugt i Danmark fra middelalderen til 1875.
- **skjænker**: person der skænker for en anden (i dag bartender).
- **skoleholder**: skolelærer.
- **skp**: skæppe.
- **skudtørv**: tørv, som skæres i moser, transporteres bort og tørres paa en tørreplads,
- **skæppe**: måleenhed for rumfang: 1 skæppe = 17,39 liter. Afskaffet som officielt mål i 1907.
- **smalhans** (eller **smalhals**): fattigdom.
- **snes**: 20 stk.

- **sogn**: tidligere svarede et sogn nogenlunde til en lille kommune; i dag er det et kirkeligt distrikt, hvis beboere er fælles om en kirke, og som ledes af et menighedsråd.
- **sognefoged:** en af amtmanden udpeget person, som før kommunalreformen i 1970 var bemyndiget til at udøve begrænset politivirksomhed i sognet.
- **sogneråd**: betegnelse for kommunalbestyrelse i en sognekommune før 1970.
- **spanske syge**: influenzaepidemi som hærgede i det meste af verden i 1918-1919.
- **specie (**eller **specierigsdaler):** gammel dansk mønt, hvis værdi var lig med fire kroner..
- **stavnsbåndet:** lovfæstet ordning der tvang bønder til at blive boende og arbejde det sted, hvor de var født. Varede fra 1733 til 1788.
- **stevsbo (stervboe)**: dødsbo.
- **stolpeseng**: seng med høje hjørnestolper.
- **strippe**: malkespand.
- **sædegård**: hovedgård, der før 1660 har været sæde for en adelig familie eller senere ved kgl. bevilling er optaget som hovedgård; adeligt gods.
- **særk**: beklædningsgenstand af hørlærred som kvinder bar inderst på kroppen.
- **tomme**: 2,54 cm. Afskaffet som officielt mål i 1907.
- **trave:** række af kornneg der er opstillet to og to.
- **tønde land:** var oprindeligt det areal, der kunne tilsås med en tønde sædekorn. En tønde land svarer til ca. 0,55 hektar eller 5.516,2 m².
- **tønde**: måleenhed for rumfang af en række forskellige varer (fx korn), svarende til 115-170 liter, afhængigt af hvilken vare der måles. Afskaffet som officielt mål i 1907.
- **tørv**: brunt, porøst materiale der er opstået ved delvis nedbrydning af døde plantedele i moser og bl.a. bruges som brændsel.
- **udages**: køres ud.
- **udskiftningen**: ophævelse af landsbyernes fælles dyrkning af marker til fordel for et system, hvor hver bonde fik tildelt et stykke jord. Foregik i Danmark i slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet.
- **udsæd**: korn der anvendes til såning.
- **vadmel**: uldstof.
- **vanhjemmel**: misligholdelse af aftale.
- **væbner**: ung adelig mand der som led i et uddannelsesforløb var i tjeneste hos en ridder eller. lignende person.
- **våningshuus**: stuehus.
- **wohningsplads**: bosted.

Denne bog henvender sig til forfatternes fætre, kusiner og søskende samt alle andre efterkommere efter Ane Marie (Frederiksen) Skovhus (*1880, †1969) og Lars Skovhus (*1877, †1946), som ejede gården Thomasminde i Blære Sogn fra 1903 til 1947.

Bogen omhandler vore formødre og forfædre og er et forsøg på at dokumentere slægtens liv og levned.

En slægt, der gennem flere hundrede år næsten udelukkende har levet i Vesthimmerland, og i udpræget grad har bestået af landmænd (tidligere fæstebønder), nogle møllere samt ganske få i andre erhverv.

Mange medlemmer af slægten har oplevet – og undertiden medvirket til - den politiske og kulturelle udvikling, der skete i Danmark – specielt fra slutningen af 1700-tallet med hoveriets ophævelse, udflytningen fra landsbyerne, oplysning gennem højskoler, etablering af andelsbevægelsen med sparekasser, brugsforeninger, andelsmejerier, forsamlingshuse mv.

Det har været en udvikling gennem tider med krig og fred, hvor vores oldefar "lugtede krudtet" i 1864, og vores bedstefar var rideknægt hos kronprinsen, hvorefter han kom hjem til Himmerland, var på højskole og derpå tog det for samtiden kæmpestore skridt at købe Præstegårdsmarken i Blære, hvormed Thomasminde blev udvidet med knapt 200 tønder land – mest hede – som skulle opdyrkes.